

ՇԵՄՐՆԱԿՈՐ ՆՈՐ ՇԱԽԱՐԵ

BONNE ANNÉE

ՕՐՈՒՆ ԻՍՏԷՐ

ՆՈՐ ՕՐՐ ՀԻՆ ԵՐԱԶ

Տարին, սպասած, հասա իր վախճանին ու մարդիկ նորը կ'ընդունեն օրհուրովան, կամովին անտեսելով թէ ամեն Նվանոր մեկ զեւ մը աւելի իր մասնցնէ, մեր ալ, անխուսափելի վախճան — ինք:

Մէշա, ամէն բան, չեղորացնել, նա — խորտակել է, անկասկած: Այլապէս զո — անտեսութիւնը անկասկած թոյլ զրաժ պիտի ըլլար մեր արեւին մէջ ու թոյլ պիտի չտար, որ ծրագրիներ կազմէր, ապա — զպիտ յոյսերով սուղորոշէր: Կապալին է, շատ յաճախ, անդադրանալ թէ ինչը կ'էստի յետոյ է, քան տեսնել՝ այն միւս կէտը որ պարզապէս է:

Ամէն ստատոս, զգնաւորել օրը, որ կը ծնի, բերելով, իր շարն ու բարին, բայց մասնատող՝ բարին: Հա — ւատալ՝ արեւակին յոյսին, ծագիլին զեղեցիկութեան, ծառին կենսունակութեան: Մտնալ զեւ ու վեշա, վանել լացի պատը, որտեղ բանալ մարդը ու մասնակցութիւն:

Տարին, սպասած, հասա իր վախճանին ու նորը կուգայ, նոր յոյսեր բերելով: Ճիշդ է, շատ պատճառներ զկան որտեղ արամադրութիւններ: Հոս ու հոն, մարդը զեւ կը մնայ զայլ մը մարդուն համար: Դեռ արեւորդ շրջակայ կարծես, մարդը, ամէն օր, կը կատարելաբար չլարարանք: Ու բոլոր շարիւղները կը դարձնեն յանուն զեղեցիկ ըս — ունոր: ապստոսութիւն, եղբայրութիւն, խաղաղութիւն: Իմաստէ պարզապէս ըսանք, քանի զինքանքը կը աստանալ մինչ ապագայի մտայնութիւնը զիսան — զկանխորդ ժամանակ իր տանքին, զկալ — տեսել զապագաներու մէջ:

Ու ամառն, փոքրօրորները կը տալայ — տին թշուառութեան ծոցը: Կարտո՞ Հաղի ու պատուութեան:

Դատեր կը մնան անբժշկ հակառակ արտը ազատագործութեան: փոքրօրոր — ներ կը պատկեն, որ վէճը՝ վերածուել, վերադաշն կրկին: Մէջը — արեւորդին — զեւ չարեւիքը կը փնտէս, փոխել մը — Լեւէ — քի բնկերաբարութիւնը կուգէ կերակր, ու երրորդ մը — Հալը — քի երեսադարձութեան զոտարութեան զմով, իր ծախք ինչպէս լսելի դարձնել:

Կարտո: Անթարգայանելի այս հրաշալի բառը, հասած է հոգիին խորը, բոլոր անոնց, որոնք զեւ կը պատանել իրենց ծարաւին յաղցման:

Ու այս ստորին օրերուն, կը Ամանուրի ամբիւր, կը վերահասարակներ նոր — զուգիկ մէջ հին յորտանը, կրկին ամ — բոլը փոքրօրորներ կը ծայրեն է, զոր կը լսենք՝ Մէջի ամբ՝ նպատակն հասնի՞մ փոխն...:

Զուտահաւիթ ի տես զանոս անցիկան, որտեղ ներկային, այլ անոս կուգէ՞ր Հասարակին: Այլ Հասարակը՝ որ կուտայ մեզի երբ Գառնաճիւնին խալ, որպէսզի բոլոր Ամանուրները ողջունենք նորն վրեժանութեան պիտի: Ու այն խոր համարը — մով թէ վաղը՝ նոր կենսի մըն է, որ կը սկսի:

Տարին, սպասած, հասա իր վախճանին: Ողջն է, նորին, որ կուգայ ու կը բերէ մեզի նոր օրերուն՝ հին խոտուրդ:

ՕՐՈՒՆ ԴԷՊԵՐԵՐԸ

ԼԵՀԱՍՏԱՐ

ԱՄԵՐԻԿԱ ԱՌԱՆՁԻՆ...

Հակառակ շեղացութեան տակաւ բարեւաժան ժամին Վարչապետի հաղորդա — դրութիւններուն, լեհական հաղթը կը շարունակէր, սորանս վերջին օրը, մասնագէտ աշխարհ: Չորեքշաբթի Գաղթ անդամ մը եւս կը զատապարտելու հա — զազալական էական իրաւունքներու բռնաբարումը՝ ի հենուս մարդկային արժանապատուութեան, կը ինքնը որ բանտարկեալները ապառ արձակելու եւ պաշտօնական վիճակին վերջ տրուի: Զո — լեհաշաբթի որ յայտնի կ'ըլլային նաեւ առաջին զերթուրումները՝ ինչ կը վի — ռարերին ինքն: Միւսիւն հանդէպ — ստան նախագահ Ռեյնիլի քայլերուն: Մտա — կուս — Արեւելեան երկրները խաղաղին կը զատապարտեն Ռեյնիլիին, մինչ, Արեւմտեան Եւրոպայի երկրներու զեր — թորչութիւնները կը ներկայանային որոշ ապրտրուկներով:

Սկիւր: Միւսիւն զեւ Նախագահ Ռե — կինի ստան թալերը ինքնային կուտա — նախորդին ծրարակալ կուտապարտութեան կողմէն, կը յայտնի նախորդարկեալ Մորուսի զրանտեւիկէն հաղորդարկ — ինչի մը: Իր կարգին, Արեւմտեան Գեր — մանիա կը քաշէ Ռեյնիլիին չեմիւրդ — մանիէ նախաձեռնութեան, եւ կը յայտ — նէր թէ Ռեյնիլիին եւ Պոն Նիւտտո — նի հաղթը նորն մեզով մէկ մեկնէր: Լեհ փոխ վարչապետ Ռադզիւլի Գոնն ապշուական ամբիւր հաղորդութեան հասարակաց յայտարարութիւնն էր յայտնուել, թէ Արեւմտեան Գերմանիա կը պատկեր որ Վարչապետի ինքնակրթութեան շուտով վերջ տան պաշտօնական վի — ճակին, ապա արձակեն թաղարկիւր — ները եւ քանակութիւնները սկսին իւ — լանուութեան, Մոյրաբարութեան եւ եկեղեցիին մէջէն: Ինչ կը փոքրեթէ Անդրոյ, Ռեյնիլիին համառօտ ըլլալով հանդերձ, Եւրոպայի իր բնկերակցներուն մէջ չու — զեր առանձին մնալ: Անշուշտ, ծափին կը պատկեր թէ միւսները ինչ պիտի ը — նեն:

ՔԱՆԻՄԸ ՏՈՒՆԸ

ԵՆՈՒՅՈՒՆԱՐ զրականութեան քանի — բորը զարու մեծաբար զմեքերէն, Մի — ռուսի: Վարչապետ, առէ որ ընտա: Զաղ — զրկի մէջ: Վիպասան, քանտանքը եւ զրակին քննադատ, Եւրոպայ: Ժամա — րակները 88 տարեկան էր: Իր զիսարը զորեղեւն ինչի՞նք՝ Քարդուս Ռեյնիլիին — պուրկի մէջ, Վեփիլի Լաքիմիլի վի — ռաւարձը, ՎԷԷԷ չմ խաղաղը:

ԹիմիթիՌՆՆ Նախագահ՝ զորավար Էվ — ինչ, Ամանուրի ամբիւր իր արտասանած հաւեր մէջ յայտնուել է, թէ երկրին նոր Մասնաճարկութիւնը հանդարտելի պիտի ըլլար: 1982 Նոյեմբերին, իսկ ընդհանուր ընտրութիւնները անդի պիտի անձնեն — 1983-ը արեւմտ 1984-ը քարնալ: Մինչ այլ Տիւնի 52 պատմաստանութեան զատապարտութիւնը կը շարունակուի:

ԱՊՈՒԹ

ՎԱՐՈՒՆ ՍԵՐՈՒ ԱՊՈՒՆ

Դաշնաբուն մէջ, զիտնցէ՛ք, նորնոր ծիլի կը յառնեն, Որտե՛ր փո՛ղն են քէ ցորին՝ զեւ չմ գիտնը: Ինքեւր փո՛ղն են անոնց ըստաւոքսին որ՝ կուշնք, նախիկը չեն տար այլոց, մինչ նորիկին՝ են ցորին...:

Ժամանակին մէջ հնչող խոյլ ազնուկներ կը լսուին՝ Հարստամներու, քաղաւմի՛, փուլու՛մ ազադար, Ռուի վրջալ սկսեալս հոգեվարքի՛ մը երկար են ցորին մոր հեռո՛ւն կը պարանի տակալին...:

Ամնուրեք, ննչուած մեծ հոգիները բոլոր կագիւրու պէս կը պայքին... ճապարկները արեւմ՝ Դեանին երեսը յոցած, կարմիր բոցեր կը զառնան. հուր քրտիկները ամեն կ'ըլլան հեղիւ մը պարտ:

Ու կը արսեն, կը քըշն՝ ժայռի, բաւմբեր դարար...:

— X —

Տէ՛ր, բարութի՛ւնըդ այսօր, իմաստարիւնըդ հիմա՛ Պետ է զրկես աշխարհի՛ զեւ ինչիւն տանքուն. Թեւ մտնալ անմեծ Բիւ՝ քայլ յիսար հոտ մարդը Միւրայն զուն կ'ընցնէ ինքաւ վիկին ճամբան վրայ...:

Մոհի պարտարը մէկ մարդերուն մէջ վախցիցի Ու կեանքն ըրիւր անոր իւլ, Տէ՛ր, մի քուրդ որ յանկարծ Զրեւն կամբիւր անմեծ՝ ըրէ՛ զայն միշտ լուսարձակ եւ փնտրելի տա՛ր անալ ճշմարտութի՛ւնըդ ամօր...:

Կեանքին հոտար ըմբռնակ՝ կարեւոր մը պիտի մէջ հորտարուն այստուան, գորտարկն ալ վարաւն. Սրանք անոնց չը յոցնալ՝ ալ պարպրէ՛ն ու ինճն՝ իրարո՛ւ մէջ, իրարո՛ւ մէջ՝ հաղորդութեան մը անկեր...:

Դերա՛ զանկ տղայոցն եւ ծերերուն ալ քաղաք. Տղանք անոնց գորովի, ծերերն անոնց ննջուկի... Քրեկ ընդհանուր ըլլալ կարն եւ քո՛ղ շուտով հաստատուի խաղաղութիւնը արդար՝ կուտակներուն մէջ տխուր...:

Թո՛ղ ստանան ու փշրել բարձրը ինքեղին անտեղի եւ կ'յնամ վրայ պատմելներն զրարակալա խուրտանց. Ամեն մարդու հաստար թոյլ բամբիւր ամէն զգան. Թո՛ղ պարտկները բացնուին եւ քո՛ղ խուճիկ հոն մարդիկ

Բայց չընդարեմն ոչ մէկ ծառ, չընգնի՞ ոչ մէկ ծաղիկ...:

ՎՃՀՆ ԹԵՔԵԼԵՆ

ԻՐԱՆԻ Արտաքին նախարար Ալի Աք — պար Վեյալաթիլի զիսարտութեանը պատ — ուրբարութիւն մը Դամասկոս զայցած է, պաշտօնական այցելութեամբ, որ հետե — ւանքը կը ինկուտի այն տեղեկութեան, ըստ որուն Մուրիդ Նախագահը՝ Աստա, պատարտած է միջամտելու. Իրաք — Իրան պատերազմին վերջ տալու համար: Դա — մասորին համաձայն, բախումի վրեժան — քը կարելիութիւն պիտի ընծայէ արար եւ խլա՛մ երկիրներուն իրենց հիւրեր ի ըս — պան զեւրու: Եւրոպայեան ծառայութի — զիտարութեանն: Այս նպատակով ալ նախագահ Աստա Յուճառարի առաջին շարքին չըլլալուցոր պիտի ելլէ Ար — իւս, Արեւելեա, Թունուլ, Մարաք: Մի — կուս, Էթէ պատերազմը վերջ գտնէ, Իրան կ'ընայ զուր ելլի իր ասանձա — թեւն եւ կայքը հաստատուի յաղակալալ արաբական կարգ եւ երկիրներու հետ: ԵՎԻՊՏՈՒՆ զիտարակալա աստեղը, որ

կը զատէր նախագահ Ստաթի 24 ա՛ւ — թիկները, համար զրաժ է պաշտպան ըրիւր փաստագրութիւն, որոնք թուող — ցան էին յարանքը բողոքելու համար դա — ւաւարներուն զե՛մ որոնք մեծածառ էին ի — ընց պահանքը անկեղբորու կարգ մը վիճակը, ինչպէ՛ս Ստաթիկի այրին, Վէ — Սրամի՛ն իմբադարպաւոր, նախիկն Դա — տաղին նախարարն եւ այլն: Դե՛զգին պատճառով զատապարտութիւնը յետա — ձրուած է Յուճառար Եփեն:

ԱՄԱՆՈՐԻ տարին Շատալէ յոյս չի տնսնը Ուրքար օր (Յունար 2-ի քիւ): Իր յաղորդ քիւլ՝ Իմբե՛րաքի Յուն — ստար 5: Խմբագրատանը փակ է շարա — քալերիկն:

ՆՊԱՏԱԿԻՄ ՀԱՍՆԻՄ ՄԻԱՅՆ...

Ասրիկա Նոր Տարաւան
Ձօն առ Հայաստան:

Տխոր երգ մըն է, զեղծուի, անպա -
տաճ, հին երգ մը: Կարտով կը ժամէ
հոգեկան ձերս, - որն առ ժամը կ'ընթաց
զիտ: Եւ, չափ մը, տքորեքեան չափ մը
զիտէ: Կարտով վրայ: Այլ կը ժաման
մէջն քան: Իր քանակն են վրայն որ կը
շարժեն շրթներս, մեկտալածառ կը եղա-
նակը, մինչև լայն ճացոցող կը եղա-
նակը, որ կ'որոշէ հոգեկան՝ առնէ
քան, առնէ քան գոհերու տրամադրու-
թեան մը մը: Փորձն կը ձգէ, կը նրա-
տիմ կ'երեւն:

Նպաստակիս հասնի՜մ միայն ...

Ո՛վ սորվեցող ինձի, չեմ չէր: Ո՛վ
յորեման է, չեմ գետն: Բայց ի՞նչ ար-
նեցա՞յի: Եւ յուզի, ի՞նչ առնեմք
ընթացող ար մըն այս երգը, որ կ'ո-
ղտօք մտաբլլէ հոգեկան, կը շարժապատէ,
կը պարտէ, և եւ կը կարծեմ այնու
թէ իմն են քաներ:

... Հասնի՜մ միայն ...

Մեր Թախի՜մ մը կ'առնէ կը տանի, ա-
զի - լիզի հնչանքով մը մէջ կը Թախի՜մ
Հայկան, պատարաստով անձնագոհու-
թեան:

Թող զիս համնմ,
Թող զիս համնմ կայտալան:

Ժամ կ'էլէ հոգեկան: Ամբողջ կեանքս,
զբաղեցող ցանկութիւններս, պարտ մար-
դու երանքներ, կատարած ու կատարելի
յամատ աշխատանքներ, բոլորը, կը ծա-
կեն, կը ծրարեն զո՛րքն նետակու պատ -
քառտ, հոգեկան գոհերու համար

Նպաստակի՜ս ...

Անձնագոհութեան այս տրամադրու-
թեանը աշխատանքն կը բերէ մեր
երեստատարները, քանակ մը ամբողջ
առնէ մէկը հոգեկան քան տարեկան, զին
ի ձեռնին, լիւնընտու վրայ, միջնորան մէջ,
խորթարանները երեքը: Անոնք, որ
գոհեցին իրենց սիրելի երեստարները, և
բացին իրենց ուսանելու: Հանգուր, հրա-
մարեան երանքի աղբիւրն պայտմանը
բն, ուղարկան առնէ հարստութիւն՝ որ
կերտող զիսկա կոպիկ կեանքին, և եր-
գեցին:

Նպաստակիս հասնի՜մ միայն ...

Ու կարծես կը միմտան անոնց, կը հե-
տեկիմ անոնց, կը խառնուիմ անոնց ու
կ'երգեմ:

Նպաստակիս հասնի՜մ միայն ...

Ի՞նչ նպատակ է առնիլ, զոր պատ -
շարժը կը մեր տարողութիւնը, ծնունդով
բարձրաստիպանքներու վրայ, կեանքով
բարձրաստիպանքներու վրայ, հանձնարող
բարձրաստիպանքներու վրայ, մարդկային
զրկութիւնը, այնպիսիքն են մէկս վեր,
արտա երկրէ կայտառաւորները:

Ի՞նչ նպատակ է առնիլ, զոր հանգա-
նակը են անոնց որ գիտեցողն են ապա-
նամները՝ Աստուած որոնելով, մարդեր
վերածել են կեղեցիկներու՝ քանդակելով
ստուր: Համար Աստուծոյ, միշտ այն հա-
նաւորով ի՞նչ պարան շարժեց ունեցող ժո-
ղովորդ մը երեստեղ ունի տեղերու,
ստորով բարձրաստիպանք վրայ, այս -
տա՛նքն մէջ:

Ի՞նչ նպատակ է առնիլ, զոր քանա -
մեկը են մեր արեւմտեան, իրենց մէջին
խոցեցուն մէջ, մտապաշտներու վրայ,
մտքի և ձեթի լոյսով կամ երեւնալով
բոցով, ազը արցունքով կամ իրենց ժո-
ղովորդ մը երեստեղ ունի տեղերու,
ստորով բարձրաստիպանք վրայ, այս -
տա՛նքն մէջ:

Ի՞նչ նպատակ է առնիլ:

Մեր պատմութիւնը կ'առնէ թէ դա-
շինք են իրենց Աստուած և Հայութեան,
Հայաստան Հայաստան, ինչը՝ ստեղծող
գործ, Հայը՝ ստեղծագործ, ստեղծող
ժողովներու: Եւ դա՛նքստար զորանե-
րով կամով: Այլ գոհեցին ինչու: Եւ
մով մեր սոսկելի ինչուի ժողովներ -
բը յորեքին են անորեկի զեղեցիկութիւն-
ներ, անպարտաւիր հարստութիւն են
տուրը մեզի և եղբորը շարունակութեան
պատիւ, որովհետեւ արժանի դամաճը
հայտնութեան որովհետեւ կոչուելու: Ժա-
նէ:

Այլ անպարտաւիր են տեղերը ինչ
ուսան, ինչու: Գոհող զաւուր, ինչու:
Այստեղ, ինչու: Հայաստան, զինքն
և զինքն տեսնող, բոլորը նոյն նպա-
տակին համար:

Այսպէս լիցուցող են Հայոց պատ -
մութիւնը հերոսներու ու մարտիրոսն -
րով, իրենցարեւոյթներու ու տաներ -
գիտութիւն: Արեւմտի զրեւ երա աւատ -
քան, քանտեստիպանք, ամենայն աս -
փերէ հայկական:

Էն կարող քանտեստի, թէ ուզում է
նրան փրկել, որովհետեւ չլուարեն կուսակ-
ցութեան, բարաբարուն քանտեստ նրա
կատարութիւնով: Եւ ծիծաղող վրայ, ու
բարձրագոյն իրենցարեւ ու կուսակցութեան
ներքէ քանտեստ անկողն ու ցուակցութեան
էն հնչում, որ զին մայն և էլ հասա-
տաւ:

- Լուսաշ Գրեկորեան ստում է, որ
հնաման կուսակցին ունեց:

- ձեռք է առնում, զոր միայն նոր զի-
րկութիւն Փալէկ Փալէկին շնորհէ:
Ոչ զին զուգուցիլ ասկ չարացող այլ
մարդը:

- Գրեկորեան տեղափոխում ստում է, որ
իմքն է նրան զիւրկութեան դարձրել:

- Լուսաշ Գրեկորեան արժանաւոր
մարդ է, շնորհած ու զիւրկութեան ինչ
նաւը և եւ ունի տեղերը: Երա
նրանք արժանաւորները զիւրկութեան զիւր-
կութեան, որ ստում քանակ: Բայց նրա գո-
ղովորդ ասկ երեքը էլ պարտում, զոր հա-
մար էլ Լուսաշ մտն էլ իրենցանք շա-
րաքներն կոչ Փալէկ Փալէկին հետա -
մար:

- Օրինակ: Ընդունիլ հարցերում էլ
յուսմ նրան:

- Մարդկային հանգուր, զիւրկութեան,
պատմութիւն... Մի հին աշխատող ունեցող,
Թոյնիկ անցնելու: Ժամանակը լրացել է:
Հին պատմութիւն օրեց, կըր զիւրկութեան նր-

Անոնք ինչան, մ'ա պիտէ հասնանքի է,
կը նստիմ կ'երեւն:

Նպաստակիս հասնի՜մ միայն ...

Կեանքս, յայնմութիւն, առնէ քան, եր-
կ'ար յայ նպատակին: Ինչու: Կիտի վա-
րձայիկ հաստապիկ անոնց որ երգն
գին:

Նպաստակիս հասնի՜մ միայն,
Թող զիս համնմ, թող զիս համնմ
կայտալան ...

Ոչ կայտալան կըցու: Ժամանակ անոնց
որ ինչան, ոչ այ կըրեական որեւէ ժա-
նէ: Օրուան դա՛նքստար ինչան են, կամ
տարապիկ Թոյնիկութեան, որ վախ
պիտի պատմանէ ինչ: Կուրկութեան
տարապիկ անոնց զիւրկա ինչ զիւրկը
ձեռնէ: Թող որ հասնի՜մ, պիտի հաս -
նի՜մ ...

Կարացող, հոգեկ, արեւմտեան: Տե՛ն,
Ի՞նչու է կ'երգէ այն որ չէ կ'գետն յուսա-
հաստի:

Նպաստակիս հասնի՜մ միայն,
Թող զիս համնմ, թող զիս համնմ
կայտալան,

Կայտալանէ խորիւն ձայնով
Պիտի զայն: - Կեանք Հայաստան:

Անձնագոհութեան այս տրամադրու-
թեան է որ կ'երգ վերածում է հայկական
կամը, որ զիւրկութեան ինչու պարտ
հայկական, Տե՛ն, կամ կամ Ինչու պարտ
ուս: Կարաքանտեստ, մարդկային բար -
նա:

Այստեղ, զիւրկութեան մեր սիրելի բա-
նաւորներ են, Լուսան Տե՛ն, Կե՛ն,
իր իստը կը միացնէ կըրկին, կայտալան
բարձրագոյնի պարտակին, անպատման -
րու մէջ լացող հայ մարդերու: Հաստ -
քան, անպարտելի տա՛նքստանքներու մէջ
հինոյց երեստարներու յայն:

Բարբարոսներ շատ կը գան և կ'անցնեն
աննիւ, և
Արեւմտեան իստը մեր կը մնայ
յաւն: Բարիանն է եղի մեր այնպիսներ, -
ան՝ս,
Աննիւ կ'արի, անցիլ է չար մշտի
պէս:
Ասորիքն է եղի մեր բշտմանը, - անա՛
հայն է տեղը և իկայ քար քարի
վրայ:

Եւ սակայն կ'այ Հայաստանը, յաւի -
տեկանքն Հայաստանը:
Կայն ու կ'այրի: Հնուին, լիւնընտու
վրայ: Լուսաշի Թախի՜մ արեւան մէջ
ձայն մը կայ որ կը կըրկն:

Կեանք Հայաստան:

Կարող քանտեստ համարն Հայութիւնը,
մանուկ, ծեր, անոյց, աղքիկ, բոլորը
կ'երգեն աննախ անձնագոհութեան:

Ա՛խ, Հայաստան, սիրտս ու հոգիս

Քեզ նուիրեմ, ընդունիմ,
Թէ՛ կարիկի, թող եւ մեծանիմ,
Ո՛վ կայտալան, ապրէ՛ զուս:

Տխոր են օրերը, կ'այրկեղ զաման
ժամանակներու մէջ, - Կ'արեւման պա -
տի, իստուս, մեծանձնութեան, զաւա-
քակորդութեան: Բայց մեր սիրտերում մէջ
կը հնչէ կըրը, հայրենիքի սէրը:

Թէ՛ եւ սիրող քանն ալ զրաւիմ,
Պապտս եւ ուն իմն համար
Ձեռներ, ստեղծն չարապ գարնեն,
Երեստարներն էլ իմն ա՛ն ալ:

Քան տարեկան էին անոնք կամ ան -
լի մեծ: Երեստեղ ունին կամ ընթերս -
ին բարձր զիւրկ, երեստեղ էին տաղու-
թեանը և հարստութեան, բայց հրա -
մարեան ամեն քանն, նախարարեցին
անձնանք, զիւրկան, կայտալան, կատա-
հաստ, - Հայաստանի համար:

Թէ՛ մնեն: Իսկ ախտարիւն ալ,
Թախի՜մ աննիւ ըմբ զիս քանտեստ,
Հայաստանի սիրող համար
Փշտ վայրենի կ'ըլլան զրախտ:

Ո՛վ է որ կը մերկէ, ի՞նչ է որ թու
չէ տար ինձ միայն Սորդիլ յուսեմու -
թեան կուրսով ստուգելու: Գրադէտ
պարտեմ սակէ՛ կ'արեւ մերկէ քան այն
փառը, որով պատմութեանը ժամանակ
փառը թողէին և լուսալայ սերունդն -
քան ինչու ընծայողն ապա տարեկան,
իր ամն մէջ տարեկան, կը հոգե մշտն -
լու, երեստեղ հոգե և ժողէ հոգե մայ -
կեցիներ: Երեստեղ ինչու: Ի՞նչ փոյլ թէ
սիրտ է կ'երգ: -

Նպաստակիս հասնի՜մ միայն ...

Որ զրաղէր, որ այս տարեկան կը գրէ,
զրկիլ կըր զին այս ժո ու, երա մար-
քան աստեղին այս առատուստ, կ'երգ
Սրբապիկ կայտալան:

Փայք չէ օրեքն այս ամը, դաման,
Խորիւն ազգի մեզ արքանմ,
Ոննգութիւնն երալարանմ,
Պարտարեքսն զի՛մ յանդիման՝
Դա՛նքստ մեր: - Կեանք Հայաստան:

Շ. ՆԱՐԴՈՒՄ
1965, Յունուար 1

ՆՊԱՏԱԿԻՄ
ՀԱՍՆԻՄ ՄԻԱՅՆ...
ՆՊԱՏԱԿԻՄ
ՀԱՍՆԻՄ ՄԻԱՅՆ...

ՀԱՍՏԱՍՏԱՆԻՍ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ
Հ Ա Ռ Ա Ջ
ՎԿԵՑՈՐ ԲԱԼԱՍԱՆԻ

Բերդի Ժամանակ աստեղներ և ձայն
ինչուցիլ, որովհետեւ քանտեստ և
նրան: Անպարտելի բարձր ունեցողութեան
թեան անք: Ինչուցիլ լուսաշ Գրե-
կորեան ձայն ինչուցիլ: Մարդան հո չի
կարելի երկու պատմող ապ: Գրեկորեան
արեւին ընթերս Անպարտելի վարձարան
զուգի է ինչուցիլ: Ինչու հետապուր -
թեան և ստացել: Լուսա ինչու: Կիտի հա-
նաւորանքն ստում է կ'այնքից զիւրկը: Եւ
անպարտելի են քանտեստիկ վարձար -
կան տալով են նրան աննի քանտեստ
նկարողութիւն:

Ձեռք է ստում Լուսաշը - շարունա -
կեց զիւրկութեան - մարդը փայլ է արեւ,
որը համար են նրան գոհանիլ: Եւ էլ են
են անպարտելի քանտեստիկ այլ տու-
տայն:

Փառնկեցանք են իմ փնտրում: Դը -
քան տեղափոխել, որ ժամ մէջ ամիս Համ-
քարեանը հետա չէր իտուս: Եւ էլ հո

Մի մտապիկ, որ կուսակցութեանը -
թեան քանտեստիկ են:
- Կուսակցութեանը թեան քանտեստ -
ըր բոլորին պիտէ իմանա՞յ մէկին -
մէկին:
Կուսակցութեանը քանտեստ, որ դա՛նքս,
բոլորին հնարաւոր չէ, մեծ կոչկարէ է:
Համ էլ մարդկային ձեռնարկ հիմա շատ
գոհաւոր է գործել:
Դուր Թախի՜մ: Կիտարց զաման մէջ
բարձրագոյն սիրտեղ զուրկ: Գրեկորեան
քանտեստիկ են:
- Ընթերս Գրեկորեան, մեզ հետախոսի
ժամ են կանգնել:
- Առա, Թող այստեղ գտնուին - իմա
ցուցան տուց Լուսան: Սակայն Դու -
նիկեանը երա տեղի:
- Ոչ, ոչ, Լուսան, ինչու կը գտն...
Հիմա կը վերադառնամ...
Մի քան զուգի լուսաշ Գրեկորեան նո-
րէր ժամու կուսակցութեանը թեան քա-
նտեստիկ են:
- Մեր քանտեստ: Կիտարց զաման մէջ
Լուսան ընթերս, երեստեղ արեւ մեր տալով:
Աննիւ, զիւրկում, թէ երեստեղ երա տալ
կը լինեն... Հնախորդ համար նոյն
նրէ է:
- Ոչ, նոր քանտեստ են ստացել, զի՛
րի:

ԺԱՄԱՆԱԿԱՅՈՑ

Տ Օ Ն

ԵՆՆԻՆԻ Ե ԱՍՏՈՒՆԱԿԱՅՈՑՆԵՐԻ ՄԵՐՆԵՐ ՄԵՐՈՒՄԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

Երեքշաբթի, Յանուար 5-՝ ձրԿԻԱՈՅՑ

Չորեքշաբթի, Յանուար 6-՝ Ս. ՄՆՈՒՆԻ

ՎԱՐԱԳԱՑ Ս. ԽԱՋԱՐՈՒԿԻ

Երեքշաբթի, Յանուար 5-՝
- Սկիզբ ժամերգութեան 17-30
- Պատարագ 18-15
Չորեքշաբթի, Յանուար 6-՝
- Սկիզբ ժամերգութեան 9-30
- Պատարագ 10-45

Յաւարտ Պատարագէ, Զբօրանքի արարողութիւն կը կատարուի:
X

ՄԱՐՏԵՑԼ

(Ս. ՍԱՀԱԿ-ՄԵՍՐՈՒՊ ՍՐՈՒՅՑ ԹԱՐԿԻՄԱՆՅԱՅՑ)

Երեքշաբթի, Յանուար 5-՝
- Սկիզբ ժամերգութեան 8-30-ին
- Ընթերցում 17-30-ին
- Ճրպատչիք Պատարագ 18-15-ին
Չորեքշաբթի, Յանուար 6-՝
- Սկիզբ ժամերգութեան 8-30-ին
- Պատարագ 10-15
Կը պատարագէ՝ ՅԱՅՈՒՆ ԵՊՍ. ՎՍՐ. ԴԱՆԵՆԸ:

- Ս. Մննդեան պատգամ 11-15-ին
- Զբօրանք 11-45-ին
Ս. Մննդեան Պատարագի երեւոյցը. - Քրիստոսը կը կատարուի՝ Սահակ - Մեղրոյ Երջախումբին կողմէ, առաջ - ներդրութեամբ՝ խորամար ԽԱՅԻԿ ԵՐԼ - ՄԱՋԵՆԸ:

X

ՍԷՆՏ՝ ԱՆԲՈՒԱՆ Ս. ԹԱՆԻՍ

Երեքշաբթի, Յանուար 5-՝
- Սկիզբ ժամերգութեան 17-30-ին
- Ընթերցում 18-ին
- Պատարագ 18-30-ին
Կը պատարագէ եւ կը քարոզէ՝ Նիկ - զիւլոյ Նոյ. Նովի. վաչկ Ծ. Վրդ. Իգնատիանս:

Չորեքշաբթի, Յանուար 6-՝
- Առաւօտեան ժամերգութիւն 9-30-ին
Առաւօտեան Ս. Հաղորդութեան փոքրիկ - ներու:

X

Ս. ՎԱՐԱՊԵՏ

Չորեքշաբթի, Յանուար 6-՝
- Սկիզբ ժամերգութեան 8-30
- Պատարագ 9-45
- Զբօրանք 12-30

ՍԷՆՏ՝ ԹԵՐՈՍ

(Ս. ՍԱՀԱԿ-ՄԵՍՐՈՒՊ)

Երեքշաբթի, Յանուար 5-՝
- Սկիզբ ժամերգութեան 17-30-ին
- Ընթերցում 18-ին
- Ճրպատչիք Պատարագ 18-30-ին
Չորեքշաբթի, Յանուար 6-՝
- Սկիզբ ժամերգութեան 8-30-ին
- Հանդիսար Պատարագ 10-ին

U. G. A. B. - MARSEILLE

Le Comité du Centre d'Enseignement U. G. A. B. St. Sahag - Mesrob, invite tous les parents à participer à la célébration du Noël Arménien, qui coïncide cette année avec la rentrée scolaire,

Mercredi, 6 Janvier

A 11 h. office religieux, célébré par Mgr. HAGOP VARTANIAN
A midi, au Centre Culturel, repas offert aux parents et aux enfants. Les grands - parents sont cordialement invités à participer à la Journée de Fête et d'Amitié.

X

ՀԱՅԿԱԿԵՆ ԵՆՆԻՆԻ

ՄԱՐՏԵՑԼ Ս. ՍԱՀԱԿ - ՄԵՍՐՈՒՊ ԿԵՆՏՐՈՆԻՆ ՄԵՋ

Չորեքշաբթի, Յանուար 6, ժամը 11-ին
Պատարագ՝ զոր կը ժամուցանէ ՅԱՅՈՒՆ ԵՊՍ. ՎՍՐԻՆԵՆԸ
Կէտորին ձաշ, Մշակոյթի Կեդրոն:

Imprimé sur les Presses

du Journal «Haratch»

83, Rue d'Hauteville — 75010 Paris
Commission Paritaire: N° 55935

ՊՈՒԼ. OSSO — Ս. ՅԱՅՈՒՆ

Երեքշաբթի, Յանուար 5-՝
- Սկիզբ ժամերգութեան 16-30-ին
- Պատարագ 17-30-ին
Չորեքշաբթի, Յանուար 6-՝
- Սկիզբ ժամերգութեան 8-30-ին
- Պատարագ 10-ին
- Քարոզ 11-30-ին
- Զբօրանք 12-ին

Ս. ՅԱՅՈՒՆ — ԼԻՈՆ

Երեքշաբթի, Յանուար 5-՝
- Երեկոյեան ժամերգութեան 16-30-ին
- Ընթերցում 17-ին
- Պատարագ 17-30-ին
Չորեքշաբթի, Յանուար 6-՝
- Առաւօտեան ժամերգութեան 8-30-ին
- Պատարագ 10-ին
Կը պատարագէ եւ կը քարոզէ՝ ՆՈՐՎԱՆ ՎՐԻ. ԶԱՔԱՐԵՆԸ:

Յաւարտ Պատարագի, կը կատարուի՝ Զբօրանքի արարողութեան: Պատարագի երեւոյցութեան կը կատարէ Նիկիւլոյ Վոյանս: Երջախումբը, զիւլոյարտ - բեան Պր. ՅՈՒԼԱՆԻՍ՝ ՊԵՐՊԵՐԵՆԸ:

Հինգշաբթի, Յանուար 7-՝

ՅՈՒՆԱՅԿ Ի ՄԵՐՈՒՆ

- Առաւօտեան Հոգեւանդան 11-ին

X

Ս. ՄԱՐԿԱՍ ԱՍՏՈՒԱՅԻՆԻՆԻ

Երեքշաբթի, Յանուար 5-՝
- Երեկոյեան ժամերգութեան 16-30
- Պատարագ 17-15
Չորեքշաբթի, Յանուար 6-՝
- ժամերգութեան 9-30
- Պատարագ 10
- Զբօրանք 11-45
Հինգշաբթի, Յանուար 7-՝
- Հոգեւանդան 10
- Հոգեւանդան 11-45

X

Ս. ԳԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՋ ՎԱՆԱՅ

Չորեքշաբթի, Յանուար 6-՝
- ժամերգութեան 18-30

Restaurant YORGANTZ

SOIRÉE EXCEPTIONNELLE NOEL ARMENIEN — 5 JANVIER YORGANTZ « DINER - SHOW »

Avec: Robert HALLAKOU au piano
KALOSTU à la guitare

MUSIQUE D'AMBIANCE JUSQU'A L'AUBE

MENU SPÉCIAL NOEL

450 F. (T.T.C.)

CHAMPAGNE et VINS à VOLONTÉ

RESERVATIONS: 326. 20. 68

33, Rue de Bièvre — 52, Bd. St. Germain 75005 PARIS

LA CAPPADOCE

NOEL ARMENIEN

5 JANVIER

Dîner - Spectacle Dansant

ANIMÉ PAR

Adiss Harmandian

RESERVEZ VOS TABLES!

67bis, QUAI BLANQUI, ALFORTVILLE 94140

tél. 375.05.30

OPTIMA Tours

Voyage en ARMÉNIE
du 21 Avril au 5 Mai

Cérémonie du 24 AVRIL 1982

UNION DES ANCIENS ELEVES SAMUEL - MOORAT

Pour la première fois depuis sa création, l'Union des Anciens Elèves du Collège Samuel - Moorat, organise un voyage en Arménie.

Pour de multiples raisons, ce voyage sera exceptionnel. Le succès de cette entreprise permettra de faire un vol direct PARIS — EREVAN et simplifiera toutes les attentes ou formalités que nécessitera le passage par Moscou lors du retour.

Ce voyage est placé sous le signe de la rencontre, aussi tous les anciens du Collège, leur famille et leurs amis seront les bienvenus.

Compte tenu du nombre limité de places dont nous disposons, les inscriptions seront terminées courant Décembre et nous vous recommandons de vous inscrire au plus tôt.

Départ pour le 24 AVRIL
des Anciens Combattants

avec Banquet - Gala spécial offert le 25 Avril.

DU 21 AVRIL AU 5 MAI 1982

Renseignements et Inscriptions:

SONIA COUMRYANTZ
OPTIMA Tours

67-69 Rue Quincampoix (angle Rue Rambuteau) 75004 Paris — Tél.: 274 27 20
Métro: Rambuteau ou Etienne Marcel
Tél.: 211 324 F.

— Pour les ANCIENS COMBATTANTS: Monsieur KEHAYAN
124, Avenue Henri Barbusse — 92140 CLAMART; Tél. 642. 73. 10
Lic. A 946 (Agence Agréée INTOURIST)

Երգի ՊԵՏԻՆ Ձեզի կը ապահ
ԻՐ ԶԱՇՏԱՐԱՆԸ

SPÉCIALITÉS
ARMÉNIENNES

Direction:

M & Mme Bédikian

REVEILLON
5 JANVIER
280 F.

ՊԵՏԻՆ

Կերպէ Ռոքապ ԻՆ Երաք Երբը, ճաշի ընկերակցութեամբ:

1, bd. Carnot — 17, quai J.-B. Clément, 94140 ALFORTVILLE
tél. 376 32 19

Fermé le lundi

«Յառուգի» Ֆունդսը 1/3 Իլիկ, իրմ-
արականին, վաղեմ վեր 3-րդ պարբն -
ուպետն վերջին տողերը պետք է բլ -
ան. - «... Կրկին ամբողջ ժողովուրդի
ը ձայնն է, գոր կը լսենք ԱՐԱՔՍԻ Ա-
է՛ն՝ Սենի ափը՝ Դպատակյա Հանել՝ճ

ՆՈՐ ՏՏՐՈՒՄՆ ԽՈՐՀՐԴԱԾՈՒԹԻՒՆԵՐ

« ՈՐԱՆՆԿԱՐՆԵՐՈՒ ՎԵՐԱՆՈՐՈՐԳՄԱՆ ՎԱՐՅԵՐ »

Ոսկի Հանքերի Հանաքում կամ ոստ -
րեկները կերկները արանքն քաղաղ
գործարար չեն մամածան այս Հանդի -
ները, այլ խաղվածքն են յուզողներն
ընդերքի պեղումն ուշանշանք՝ մանա -
կն մը կառուցման ի խնդիր:

Մշուշը տանիքներէ վար իջած, սա -
րածունն է փողոցներն ու սայլատակ -
ներու վրայ: Անտառաւորները կը սարկ
մարմինները: Ճնշողներն անխնայ թե -
րացումը, վարուն Հարստի պատան
պիտի գտնայ: Ինչ հոգ: Կախարչու
է: Կառնողներ փնտռումներն օր:
Արդէն: Այլ: արգեն երկէ Թա -
կան մը կա պիտի քաղուէր մեր ա -
րեւել: Մծկերն ոտքէ կամ պիտի ժող -
պըր կնանքը, տարեկողք զիջ մը աւել
զողորմուն, պիտի զիջըր դէպի օծծի -
րութիւնն:

Փորձութիւն անկարելու ստանձն
յուսարն է քաղաքաւոր խառնուրդն
հաշիւը կը կարգաւորէ: Կանաչադեղեր
զիջնէր փայլուն ու շնորհները: Աշ -
քերու մէջ քրտնաւորութիւն: Քայլուն ու
կողորմուն կարծիք մը Կանաչու ըլ -
լար, թիւն մը քաղաւոր պաշտան կր -
պարծուն պիտի շարկուէր: Անորան
ստորակ չէ՝ չեն բաժնուածք: Փոխար -
մէնք է միայն որ Կարմիրները աղբան
քը: Որքան սուղ, ալ յիշան պիտիան:
Գաղտնիները՝ երեսներէն աւելի
սուղ ըլլալու: Կարմիրներն կը թրջուին:
Երկարորները՝ նորադուր Հարգներու
զրամ որ պահանջն: Գահարամանուն -
քը սուկ կը ծախեն սուկի արժեքով:
Գաղաղաւս փոխառութիւն՝ ուր միշտ
խաղաղութիւն: Բայց մարդիկ վարժե -
ւած են եւ կը սիրեն ծաղիկ, գոնե տա -
րին մէջ անպաւ, քանի առջ խաղելու
որ պիտի կարգաւորէ ընտանիքի անդամ
մը եւ այլ անդամի Համարըր պիտի եր -
կանցնէր զինք: Չէ՞ որ մարդու յախե -
տական որոնումը երկնամիջինն է. ան -
զին են անփոխարինելի երկնամիջին -
ներ:

Ստանիթներ չեն մաներ. ո՛չ այլ զբա -
ղմանոր Կայանքներ: Հարեքն Հրատա -
րակութիւններ չկան հոն եւ սեղանի վը -
րայ ունի բաւականապէս թուղթ ու մա -
տախ: Փայտաւ Է միայն զիտէ: Դեղն
ուրիշը եւ մասնէ տեսանկերու մա -
տիւն:

Սակայն մամածան նոր զեղուն մեա -
տաճ է միջին: Համարներ չենք մենք,
որ Կուրիներ նորաթիւն մը գտնեն, Է -
մաստ մը այս ան խաղերը, որ մեղէն
առամ անկն թիւն բուսած, պատան ինքն
է դարձան: Երկնամիջին մը պիտի ըլլայ
մեր բակերը, անցեալի արձանագի մը
յոյ, մեղէն առամ մամածանի մէջ ըն -
դարձանդուն ու յուսադար:

Իմաստները չենք, երբ նորութիւն
փնտաւորէ մէջ, անպա մը կա զբքի
կը վերածնոր մեր մամածաները, Հա -
զար անպաւ բուսածն ու գրտածը՝ տա -
րիք բաւելով, ուրիշ դարձումներն -
րով:

Ո՞չէ՞ կ'ընէ ներքին ծայն մը. սխալ ար -
քածարանութիւն, քանի մարդն այ միշտ
նոյն մարմինն է, անցեալի կրկնութիւնը,
նոյն անփոխարին, նոյն ծարաւով, նոյն
անկար. յաղեղակուանքով, նոյն այ -
րուանքով:

Որքան, մամածանի կրկնութիւնը կը
գտնէ իր մամածանի գործիքները կր -
նշող մարդուն:

Մարդը մնացած է միշտ նոյն տղաւոր,
քանի գուրը չէ կ'ընէ իր փնտաւոր
գաղտնի, յաւատարմութեւ կը Կախա -
րէ միշտ կամպայական ստորմիջին օրէն -
քէն, քանի այսպէս այ նոյնքան ունեւոր -
Քեանք կը երկնուի չըլլա, սակայն յայտ
խորհրդակալներ խառնութիւն:

Գոյրերի է վեր Հայուն պղծութիւնն ու
միշտ նոյնը չէ՞ մնացած միջին՝ Վար -
մանաւոր Անորատներն եւ Փրկիկիցներն
յոյ թախան: Վարժարանի Բարձրակ
փնտաւորներն: Վարժիկ արդարութիւն
եւ խաղաղութիւն պատմութիւն մէջ եր -
բայեւորած սահմաններուն մէջ՝ պատ -
մելով կ'ընէ պատմութիւն կ'ընէ: Բարձ -
րացելը զուրկներն եւ Հայրենիքի կոթոր -
ներն այնքան վեր, որ նշանակել ըլլան
էնթիկն եւ Փիղակ: արտաքրկներն
սկսէ:

Ան՝ թէ ինչու կը կրկնեն որ պիտի
կրկնեն՝ որ պիտի է հսկել ընթերցել եւ
կ'ընէր անփոխարին կառուցներուն .
փայլի Սեղանի Արքեպիսկոպիթի՝ իբրեւ
Ժողկ կայմ՝ արտաքրկներն նաւարկու -
ններն:

Ինչ հոգ թէ մեր լեզուի մէջ սուրբն
քանի մը Գրտնաւորներ բաւել, մէկ
պատկազան քաղաքակրթութիւնը: Մտաւոր
գործին առաջնական ստացումներն, եր -
բեքն արտաքրկները: Մեր կառար -
ուած չին նման տեղափոխութիւններ:
Ճանդարդէն առամ այ միջին թիւրքեր
չենք երգած, առանց երբեք արտառու -
քներ մեր խոյնն ու մեր արտերը:

Հիմա, անպա անկ ենք - Հոն, ուր ա -
րեւի կայանքէ: Բայց Հարկանքներու Հե -
տաւոր արտաքրկներն միայն թուրք
երկրներն չուրենք ու յուրենքն առկ
Հայուն ստուերներ Հասակը կը ցցեն: Ա -
նոյնք արտեր թիւն մամակի առ մամակի
կը բաժնուին Հասարակագիտութիւնը, թուրք
բայը կ'ընէր արտի ու մաքի կորիւր կը
միշտ Հայն, իսկ կորիւրը՝ իբրեւ կը
ճեղքու զո՞ւ՞մ Հայրենիքի եւ Հայուն
պաշտպանութիւնն ու յարեկութիւնն:

Համարելը քանակներն կառարք պա -
տեղապմ է գոյութիւն պահպանում:

Սերունդը սերունդ փոխանցումն օ -
րէնքներն, կանոններն եւ քաղաքիքն -
ներ արժեքներ Ժամանակներն ար -
Հետա, Թիւրքիցով եւ սերունդներով, ա -
ռանց քրեղք արտառական արտայայ -
տութիւնն էլ գիտնալոր, քաղաքաւոր՝ եր -
կաւոր վայելել քաղաքակրթութիւն՝ քա -
ղաքոր գործերը զիջ ենք, իսկ մանա -
վաներուն թիւր փողը կը, վանական
ըլլալով փորձառութիւնը եւ փորձական
Հասարակութիւնը, արմատակարար -
քիւր կը ներկայացնէ արտառական մարդ
կը, որ Հաղաղակցի զննումն է, քայլց
էլ էլ Կարմիրներն թիւրջացած հսկայ
մասնակի շնորհ - կը պարտաւոր անոյն
կարաններուն վերաքրկարներուն
Համապատկ, պարզաբան Համար որմ -
նանկարներն պահպանուն պատճառաւ
փոխանցելու զիջ, որպիսի անխուստ
փիկ միայն անփոխարինելի մասնակի
ըր, որոնք կ'ընտանի իր տանին ար -
ուստի թանկարէր քանի: Որմանք
կարը կ'ընէ քաղաքով զննումն միջին
կայմէ, որով քաղաքագիտութիւնը կը պա -
հանէ քաղաքակրթութիւնը (քաղաքոր -
ներ, Հասարակութիւն, մամածաններ) լաւ
ու Գիտնական Հասարակութիւն, անհրա -
ժեպ ստեղծելու Համար վերանորոգ -
ման գործողութիւնն Հարկաւոր Հաստա -
րանի կ'ընեն:

Այս մարդիկ մէջ ստորից կ'ընեն
կը փորձառութիւնը կը Համարէ քրեղք
Յարուն Անտառիկի վերջերս յայտ ըն -
ծալած Վերանորոգութիւն վերանորո -
ման Հաղաղակց արտառութիւնը, որ կը
լայտնաբերէ վերանորոգութեւ կ'ընեն
չիւր գործէ կամ Գուրգէն Գաղաղաքա -
րանի վերանորոգման արշաւանքին մէջ

Մոյրուրդներն եւ երկրներն կ'ընեն:
Ո՞չ աւել խաղաղ եւ զբաւառ է, ան է
յայտնաբեր: Եւ մենք չէ՞ որ պիտի կոր -
ցնենք խաղը: Ե՞նք ճիւղներն անպիտ -
անութիւնը խանձեն, անոր քաղաքներ
կը պարտաւոր են արդէն եւ առաջին պար -
տաւորներն չեն չէ՞ որ պիտի ըլլան,
քանի մեր քաղաքակրթին կը հսկել Գաղ -
աղներ, Արշաւանքներ, Սարգիսներն ու
Յարուն, Վ. Համարմաններն եւ Ա. -
Մանաւորանի արշաւանքներ:

Բայց լեզուները, կարկանդակ զեմի
կը հոսն իր ընթերցել, թուրք կը -
մաներն ու ստեղծանքներ զեմ ընտա -
րի վայրեր են, եւ Հասարակ չէ խառ -
մի մեր կարողութիւնը կ'ընէ զիջ մըն
Հասարակ ընթերցել Կարողութիւնը: Քե -
րտն, Անտառիկի գիտութիւն, Բայ
բամանի գիտնալորութիւն:

ԼԵՒՈՒ ՍՈՓՈԳԼԱՆ

կառարած գործըրէն եւս Հեղինակին եղ -
րակալութիւնները:
Աշխատութեան սիւրբը փորձ. Ասա -
լան զննապատական վերլուծումը կ'ընէ
զանազան երկրներն ու քաղաքակրթն
ներն մէջ՝ որոնակարներն կ'ընտրաւոր
կեանսներուն՝ Հեղինակը, Հոսմալի -
ներ, Յարանքներ, անդարաւանալոր
շարակի անդարներուն, օգտաւորական
կեանսներուն յեղաշրջման, շեղումն
կարգաւորելու քաղաքակրթի կարեւորու -
թիւնը եւ քրտան կամ քաղաքական ար -
գիւնութիւնը, գործողութիւններն կար -
գը, խառնուրդն Հաստաութիւնը, գիտնա -
րիւններն քաղաքակրթութիւնը եւ պատար -
տութիւնը, քրտարութիւնները:

Ի արտառականութիւն, Հեղինակը կը նը -
կարգաւոր Խոսմանքը Հոսմանքին վրայ
գիտնալոր արտառակ պատմական յուշա -
մաններ, ներառալ անոյն կ'ընէ ան -
րմանքը, Ժամանակի անտրոպիկական կամ
անտրոպ փնտաւորութիւններն պատան -
ալով: Մանաւորանքին կը զննուին աւա -
րմաններն արդիւնները - Խոսմանքին,
մանք յարեկանութիւն, անմար, ցնցա -
ներ եւ այլն: Անտրոպիկական փորձա -
նորութիւնը պահպանուն քաղաքակրթ -
նան, անարժեքաւ մամածանութիւնները,
Յարուն Անտառիկի կ'ընտանքի՝ Իբ -
րեն այս արշաւանքի վերջնական յայտ -
տակ, քաղաքակրթութիւնը վերանորոգման
արշաւանքներն, ստեղծումն է կայ -
մանկարգով, փորձառու վերանորոգել -
ներն Հեղինակութեւն ու զեմակար -
թութիւն, երկաւարը մամածակներու
պարտաւորութիւնը, որովք քաղաքակրթ -
նի ապահովումը Համար գիտական պայ -
մանները: Այս քաղաքակրթութեան անհրա -
ժեպ կառուցելու եւ գործըրներուն կող -
մէն, զերեկ Հեղինակը կ'ընտանքի ար -
խաւանքի ծրարիքը որ, ապաւայ վերա -
նորոգելութիւնը ուսուցման Համար, որ -
պիտի անտրոպ ընտանքան ներքերուն
եւ թեքներն եւ իրենց գիտելիքները գոր -
ծարեն առանց միայն:

Հասարակ խաղան քաղաքակրթ մըն է,
որ կը պարտաւորէ յոյժանքներ տարբեր
պարտաւորանք Համար, քաղաքակրթութեան
ստանդ, Հաստատուն, մարտնական,
քաղաքակրթութիւն կ'ընտանքին եւ այլն
թուրքը՝ Հեղինակի փորձառութեան ար -
գիւնը, քրեղքացած՝ այլ երկրներն
մամածակներուն փորձառութիւնը,
իւրացումն՝ քոյն խոսմանի կ'ընտանք -
կան փորձանքներն: Վերջնական, չէ քա -
ղաքակրթ քաղաքակրթ մտաւոր, արն է
կը քաղաքակրթութիւնը պիտի է ըլլայ պարտա -
հաստ, Համարելով եւ Հեղինակի փորձ
մամածակ արտառակ գործերն, նման վա -
րեկ վաղաքրկներն:

Այսպիսի քաղաքակրթութիւնը Հաղաղակց
են Հետաւորա Փորձ. Յարուն Անտառիկ
կ'ընտանք արշաւանքները կը կ'ընէ -
պատկէր թուրքեր, քաղաքակրթութիւն
զիջ արշաւանք մը մամածակներուն Հա -
մար եւ կ'ընտանքի քաղաքակրթութիւնը:
Համար արտառական պատմական յուշառն -
ներու պահպանման ի նպաստ:

ԱՆՁԻԿ ԹԱԿՈՐԱՆԵԱ

Շնոր Կեանք

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻՆԻ ԻՐԱՎԱՊԻՏԻՒՆԻ
ՀԱՒԱՏ
ԳԻՏՈՐ ԲԱԼԱՆՔՆԵՐ

Դանիկեանը ծոցաւանորած զրեք Հա -
մարը:
- Ին զիջ կը քանդարանք:
- Լուր թա՛ն է պատանայ՝ Հարցերը
Կեանք:
- Ինչկիներ թուրքերն են խաղի
համապարհ: Հեմ:
Հիմադանդիքի փրկանքում Սահակն
- նը զիմաւորը քաղաքակրթութիւն:
- Խոսի՛ր ու Հեմը - Հարցերը Դան -
իկեանը:
- Եստ զիջ, ստամ է՝ չեն մանալում:
Դուրս Հեղ քայլի՞ Է Հարուստին:
- Որեւէ մէկին հօ չեն թուլի ծոքը:
- Ոչ մէկին, քայլի թե՛քի եւ թո՛ք -
բերելով:
- Դա ներկայութեամբ:
- Անպարման:
- Լաւ, մարդ թե՛քներն խաղը:
Դանիկեանը ապխտաւ խաղալը քցց

ուտերին, գլխաւոր թիւղից Սահականի
ժոռ ու ներս մտաւ:
- Ինչպէս է:
- Շնորհակա՛ն եմ - զորդողացին զան -
ձապա՛ր չորացած շուրթերը:
- Ու՛մ էիք մի կտոր Հաց տուէ՛ր, կա -
րոք կը վառ վերանայ ձեզ համար:
- Սրանից էլ վառ քա՛ն է փնտա -
ղմանապար Հայաբերը սահեցնող Դա -
նիկեանի ուտերի վրայով, Հանապի
թիւրք անանկ ստաղիկները - իմ
Հային այլ չկայ, ընկեր Հայ... Դուր
ո՛ւ է:
- Քրկական Հետաքրքրութեան բամբին
եմ:
- Իմ ի՛նչքան կը տան:
- Ինչը ինչքան կը տան:
- Քանի՞ տարի կը տան... ընկեր Հան:
Դանապարցը նորից նայեց ուտերին:
- Չէ, եւ Համապարհում չեմ - Դա -
նիկեանը ուտից եւս զեց խաղալը - մա -
քը մի, մարդ Դանիկեան:
- Ին ի՛նչ փորձարկի մէջ ընկալ, ըն -
կեր մարդ: - Դանապարցի արքերուն եւ
թեւալիկ արքերուի կ'ընէր:
- Սի Խաղալը, ինչո՛ւ էք մտածում,
որ ձեզ կը դառնեն: Ե՞նք մեզ օգնէ՛ր,
որ ձեզից յանգալործներին, ամէն ինչ լաւ
կը վերանայ:
- Է, Ինչպէս կարող եմ օգնէլ:

- Գառախանի իմ Հարցերին: Բանի՛կ
տարեկան է:
- Բաւականից:
- Բանի՛կ երեկալ ունէ:
- Երկու, մէկը՝ տղայ, մեկը՝ աղջիկ:
Մենա այս տարի է զարդի տաւարում:
- Բանի՛կ տարի էք դանձապա՛ս աշխա -
տում:
- Եօք:
- Բա եօքը տարուալ գանձապա՛ս էք,
Ինչպէս էք անձնաւոր մարդու առա՛ր
գու՛յն քրտնալիկ գուրը:
- Իմ ի՛նչ անայլի՛ք որ անձնաւոր է:
- Բանի՛կը երբ տաւաքը գու՛յնը:
- Ամա՛ր արքերն:
- Ինչո՛ւ նոյն օրը աշխատողներին չը -
բաժնակցի գու՛յնը:
- Ուշ էկալ թանկի: Այլ օրը չէի
Հայրիկ թուրքին թանկեկ, որովհէ՛ր մեկ
օրը ստուտանին շուտ թանկին: Համ էլ
այ ի՛նչ նշանակալիկ ունի: Անոր կա -
րող էր այդ նոյն օրն անէլ:
- Յանգի՛ր երբ տաւաքը գու՛յնը:
- Գառախում է՛, ոչ լանձան, թայց
պատանայ է: Հաղաղակցն էլ փոխը,
նրան տեղանք զու՛յնից:
- Իսկ թուրքը օրը Ժամը քանիսի՛ն ե -
կառ աշխատողի:
- Ժամը Եր օրը կը լինէր երեւէ:
- Բարձրագոյն Հարուստութիւնն, Թըր -
ուղակի մտաւ մեր սենեակը:

- Չէ, մայր իմ սենեակը, սառ չուտ
սիւնի, որ շուտ էլ վերջանան: Հարցի՛ր
- Է. Կանքի՞ք:
- Այո:
- Ինչպէս: Աշխատողներին գու՛յնը
էք մանք:
- Մէկ հոստ:
- Դա:
- Մեր տնտեսարանի՛ Արաւորներ: Դը -
բաւարելի ժոռ էք ինձ պատան: Ար -
ձախոր էք դնում, աշխատանքը, ար -
ձախորդալիքը տաւաքն եւ դնալ:
- Իմ ի՛նչ ո՛ւր էր այդպէս շուտ էկի:
- Անայ, որ ինքնաթիւն տունն է զ՛
նի, այդ օրը պիտի թուլի ծո՛քի:
- Յետո՛ւ:
- Մարտանի փարկուց մի քանի րո -
պէ քնայ մէկը գուր ծծեց: Հարցի՛ր
ո՛ւ է: Եստ Հան, դուրս քայլ արա՛ն:
Հանքը ծո՛քից Թուալ, քայլից զուտն ու
գլխիկ մի ունէլ Հարուստը գլուցի: Այլ -
եւս ոչինչ չեմ յիշում:
- Հարուստից զե՛րքը տեսա՞ք:
- Դերը ծածկումն էր:
- Իսկ անտառակր զու՛յնը պատա -
հանի՞ք տուցէ՛ր, թէ ներսում:
- Ինչպէս միշտ՝ պատա՛հանից, եւ
ներսում ոչ ոքի չեմ վարձում:

ԳՈՒՄԻ ՄԱՍԻՆ

ՀԱՅԵՆԵՐ

ԴԵՐԵՐԵՆԵ

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ԴԱՂՈՒԹԵ

ԴԱՂՈՒԹ

Ս. ՅԱԿՈԲԸ

և Ռուսի Տոչոյրին

ԼՈՒՍԻ ՄԷՋ

Գրածը (կրիկ), ինչպես փայտիկական արտաձևը, կը փոխանցի ընդեք ընտան, ընտան ճամբորդ և խոցի միջոցով:

Ինչ պէտք է ընկնը. հիւսիսը կը մեկուսացնենք ուրիշ անտառէն էր — կէք ուրիշ անտառի ճանցերը, մենք կը մեկնենք ստանէն: Բայց մեկնելիս առաջ, անոր հետեւ խորանք և թաղիկանները: Փոքրիկաւոր և հարց պիտի գտն մեկնողմէն, հետեւեալ աւելի փոքր ընդմէջնամբերով, ինչ որ ստացնենք կը պարտադրէ զանազան ճանցերով: Երբեք մէկ, ընտան զիստ զիստ, անի կարելի է ընտան զանազան ճանցերով, այլ վարել թիւիկին, է՛հ, մարդ կը:

Համբ հիւսիսը կը քրտնոցեն, պատահաբար անոր կը խոցիք յառաջ գտնիք խոցիքներուն մասին, զոյճի որ — շատաւոր ընթացքի մասին, կը կրեմնի գոյացող, կրեմնի արտադրում քիչ կը տանի զիստ տեղի, ճանցիկներով զրոտապատով և ժամանակը ընդգրկուած:

Սպասուով թիւիկի զայուն, գիտատարիք ընտան լինի մը կը քամակէն — զիստ մասին: Մէջը պէտք է գտն թուն, որովհետեւ ան պիտի չուլէ:

Իրեն կանխարդիւն, առերես տար յոյսերը մը ալ կրնեն, սինդրին մէջ: Կը փոխենք ընթացիկները, չինք փոխեն հիւսիսը — կը ձգենք զինքնազոյճ, մինչեւ անտիքները թարթարեն, կը Սէ կենտանիքը կուտանք:

Հիմա կը յարկուի ամենին կարեւոր պար — հետազոտելի վերջնամբ — թոյլաբերին են զիստական զիստները, ուրիշ շատ լաւ արդիւններ կուտան: Ընտանով աւելցուցէ ճանի է՛հ, այսպէս, չէ՛ս լսեք զիս, ևս որո՛ւ. հետ կը խոցիք: Անի վերջ, անուշա, վերիսը դուրս պիտի կէք հիւսիսը մարմինն, թայց տանին ալ դուրս պէտք է հանել — չէք դուրս նորինք թէ ինչպէս ան կը պոյսիկ հոտ ունի, ձեռքերը ևս առերես կուտան: Վիճարարները ուրիշ թանկ մա — սին: Յետոյ, շուտով դուրս թանկ մա — կին մը ստեղ վերիսին, որովհետեւ զինք փոքրցը գտնի, ուր կարեւորն խո — զամենինքն զուրս գրուած ձուլին պատճառով մարս թորով զիստի թէ:

Կեանք անանկայի որ դուրս շատ դիւրին կը փոխանցի ճամբորդ, լաւ է որ երբ երբ. հոգի կը համարուեն, նորինք մէջ ալ ու կին են, ընտանին մէջ թաղիկանի մը ընտան:

Վ. Ա.

ԶԵՂԱՏԱՐԱԲՈՒՄ ՋԵՌԱԳՐԵՐԸ

ՁԵՆ ՎԵՌԱԴԱՐՁՈՒՄ

ՍՊԻՏԱԿ ԶԻՍԻՈՐԸ

= ՀԱՄԱՐՈՍԵՂ =

ՄԱՍ ԵՐԲՈՐԴ

ԶԵՆԱԿ ԹԱՐԱԲՈՒՄ ՀԵՏ

— Անբողջ երկու որ յարմարողականի փորձ զիստ է ընել, մինչև որ հասի նոր բանակը. — շարունակեց Սէյմով պաշին: Լուր ունի որ հեղեղանք հասնելու միայն են փոխանցներու և Սպի — տակ Զիւսուրի ճամբարները: Լուր ունի, որ լեռան միայն փայտիկները առաջին է և կը հետ կը շարունակ լեռանը կը մարթէ: Շնորհիւ Արշակունի ու փայտահին, լաւ չէ՛ մէկ շարաքներ մը կը ընտենք Սպիտակ Զիւսուրի ու էնի միայն հեղեղանքը՝ շարաք կը ստանին: Ե՛՛՛՛՛ պահանջուած գտնենք՝ այն ասան յայտնաւորով շարաք կը մտնենք, անոր գլուխը ընտան:

Երբ հաղորդակցուր Սպիտակ Զիւսուրի լեռանին մասին իտալացի, Ջարէի փոխ — ար նորին կը մէկ երկուի պէս շարժանք: Այն օրէն ի վեր Վարպաճորի հաղթաներուն մէջ շատ փնտռելին Զա — ըն:

×

Պիպաշու. հրամանին միայն, զորեքը իրենց դիրքերը ընտենք Սպիտակ հեղեղանքի վերին, և կը արտաք իր ժամանակ — ինն լու ու երկինք: Դիրքերը խոցող էն և լեռն կը հեղաք, կարծես կուտեն յոյճած վիշապի մը պէս: Այլ խոցողներուն մէջ կը խոցէր միայն հեղաքը. հոգիտ անցիկ զանազան հրաշալիքներով: Այլ դիրքերը կը նմանէին հրաբխաւ լեռան մը, որ միշտ

Մոսկուա յոյս տեսնող Վալիկանայա Կուլտուրա» (Վալիկանայա Մալոյիթ) Բերկը կը վերջին իրենց մէկուն մէջ տնտրադարձած է հայ արտաւտադրական յաղորդակցութիւն: Այսպէս, զէր — ընկերակ, որ այս տարին, Երեւանի Ս. Սուրբուհիան Թարանին մէջ շնորհալու — նի ինքնակայանին համար, կը ընկերակ — բուն հետ արժանացած էր Ուրբ. Միւս — թան պիտական քրտնոցին: Երեւան է, որ Լեւոնիկապու վերին տեղի ունեցած է հարգանքն դարձի իտալացի Սերգէյ Մանուկեան, որ մաս կը կապէ Կարէի զապաղի հայի զանակին Միւս. Միւս — թան Երեւանի խոցին: Միւս. թան Գարաշուր Տիկուն իրենցինով յոյսու — ճով մը տնտրադարձով խորհրդային երաժշտական լեռան լեռնի յոյճ — իրենցիններուն, կանո պատէ է Կարաշուր Սպիտակի համաժողովին միայն: Մոս — կուտի Երեւանի վարկանցով Թարանին դիտանք Երեւանի խոցին յոյճած մը տնտրադարձ է մոսկուական շարժանքը շարժանքի մասին, որ նուիրուած է անպարար Յարութին Յարկանին:

և անտախարէ: Գաղտնիքական այս հա — չին ուր ներկայ էին նաև. շրջանի աղաք — ան և կրտական միւս. իրենցիններուն. ինչ — կայացուցիչներ, առիթ կուտ հայկական ջերմ միջոցներով մէջ, թորչիկներու զեղեղանիկ երկր, արտաւտադրականներ և համադար կրտականը զոր պատ — բաւած էին Տիկանայ Միւս. թան, Կար — թին և Կարաշուր Նալի մեղադրանքն ու կենդան, որ ամեն տարուան էլ, զոր — արար էին սեղաններ իրենց նրաւա — լուկ քննուր, թանկ և որոնք կը սպա — տարէին իրենց տնտրական փոփոխ — բնական:

Թող թոյլ արտի մէկ այս արժէք. ան — զով մը եւս զանաւորու և յարապակի զարադարձութիւն խոցին կանոց երեք միւս. իրենցիններուն, ինչպէս նաև. ճորճա — արուտ. իրենցինները երեք երկրաւորող զարկները, կը զարադարձ իրենցին — զանոցներ, և խոցանալն անոր զեղեղան — պ. Յովհաննէս Վերպիկանը որ թաղք կանոցներ ամեն տարին համաքներուն, յաղորդանք զարադարձ և հաստատ լինու — իր միայն զին Կուտուտ կը զարադարձ — և մենք հիմաւիս կենդանիներուն և հայ երկրի նուիրուած խոցին մը երկուս — տարկներուն. ճարճի, կը փայտենք ամեն կրտական, Լուի մէջ, Հայաստանացի կենդանի պատկերի արտադրութիւն — ներք:

Պ. ԳԱՐՍԵՆԱՆ

ՀԵՆՈՂԱՐԱԲՈՒՄ (Գաւրիկ) Վալիկանայի տեղիքը Գարաշուրանի արտին մէջ, Դիւկ. 10-ին, ճարճած է Հ. Յ. Գ. Ս. Գ. տարեկանը: Գարաշուրանի է զեղեղան — և իտալական խոցանը մը, ժամանակին — թանկ Երեւանաւոր կը զարադարձ, արտաւտադրանք և կը իրենցին: Եւ — նախաժողով է Իրեւանի Կուտան: (Լու — Անճիկան): Հեղեղանները շարունակ — անած է իտալական միջոցներով մէջ:

×

ՀԵՆՈՂԱՐԱԲՈՒՄ Նուարանի Ազգ. Վար — փայտիկ Վարպաճանի արտին մէջ, Դիւկ. 6-ին տեղի ունեցած է Մոսկու Ուրարդին և Տիկանայ իրենցիններուն — թան տարական շարք, հոյճանաւոր — թանկ Բերկին առաջնորդ Ջարէի Արք. Տիկանային: Հեղեղանները փայտէ է Եւ — նանց Կուտանայի խոցին խոցանը որ — ժամանակին իրենցիններուն է Արտ. Կուտանային: Կուտան և Կարաշուր — նին տնտրէր: Արտ Մոսկուան: Երեւան և արտաւոր նուիրուած է նպատակ զոր — բոցին:

×

ԼՈՒԱՆԱՆԻ փարպաշուր Շափիկ Ուա — ղան, Դիւկ. 15-ին, իրենցիններուն համադար — անի խոցանի փայտին խոցան — ժամանակին մէջ խոցան կայացուած է Վա — լիկ Պապիկանի և Շափիկ Նանու Շամ — ան տարականներուն, Արտաւորական նախա — րար Խ. Պապիկանի, Կուտանայի նախա — րար փոքիկ Արտ. Ուալիկին և ալ պա — տաւորականներուն իրենցիններուն:

×

ԼՈՒ Անճիկանի Վերպիկանի երկ — րորական Կարաշուրի Կուտանային արտին մէջ, Դիւկ. 6-ին, ճարճած է Հ. Յ. Գ. Ս. Գ. տարեկանը: Բացումը կու — տարած է համադարձութիւն թէ. Յովհան — նէս Կարաշուրան: Առաջին թանկանը ինչ — քով. Կարաշուր Մանուկեան, անպարա — ճարճ կուտէ: Կուտան տնտրուող շար — քանուն և Թորքիկ զան համադար շար — քանուն, կը զարադարձ ամեն — զան ասան որ Թորքիկ շարք: Զարքի արդար լուծանք զիստ զիստ զարա — ճարճ, հայ ժողովուրդը պիտի շարա — ճարճ: Կարաշուր ամեն տարին Վերպիկ, Վերպիկ, Կարաշուր, Փարկ. նի — Երեւ, Լու Անճիկ, Կուտան և ալ յարա — չին որ իրենցիններուն մէկ Կարաշուր: Երեւանի թանկանը իրենցինները Կուտան — ան Թորքիկան, վեր ասան է Կարաշու — րան: Կարաշուր հայ ժողովուրդի վերջին 80-ամյա պատմութեան մէջ: Հայ Երեւ — րանային իրենցին կողմէ ուրիշ մը որ — տաւորանք է ընել: Վասէ Յաւուրան, իսկ Հ. Յ. Գ. Արեւմտեան իրենցին կը զարա — քան: Կարաշուր խոցող փոխանցած է ընել. Խոստով իրենցիններուն:

ժողովուրդը ու ասան ասան լալա կը փայտէր:

Պիպաշին ալ դէրէր Զիւսուրանի զիւրեքը պաշտի թանկին հետ: Իրենց փայտանքը հեղեղանի վերինները: Դիւ — թիւս խոցողներէն են զիւրեղան և հեղեղան կը զարա: Միւս. թան մէջն է — անցող զանակի փայտ կար իր մէջ, ին — տայ զիստակ Զիւսուրի իրենցին շարժանք — ներք լու լուր: Կարաշուր, մու — թին, խոցողներուն մէջ փայտանք — ան մը կը կատարուէ:

Կիւրեք խոցողներ, առկան Սպիտակ Զիւսուրի ո՞ր զիւրեքներուն մէջ լուրը զե — րար չէր Սէյմով պիպաշին: Այլ անիկ փայտանաւոր էր, որովհետեւ Երեւան չէր, ուրիշն ու ամեն տեղ էր:

Պիպաշին, իրենցիններով զրէւ — պատուած, ալ խոցանային ժամանակ — ներքուն մէջ էր, ալ զիւրեքը փոքրիկ խոցողի թանկ խոցան, իր լուր ընկեր, թէ փոքր երկու միւս. իրենցինները անտեղ կուտէ:

— Իրենց և ալ զիւսուրները, հար — ցուց հաղորդակցուր փայտանք մը կատար — իր իր զիւրեքներուն մէջ:

— Ջարէի զիւրեքներն են:

Սէյմով պիպաշին ուրիշ էր: Թորքիկ խոցող խոցողներուն խոցող, տեսած էր մի զարք զիւրեքներու վերադարձը Վարպաճորի անի լուծն —

րէն: Անոց նորին Կուտին ճամբան բա — ճարճ էին:

Երկու Կարաշուր ճարճին վար իրեն և խոցողներին իրենցին ժամանակ Սէյմով պի — ղան, որ կը զարա իր խոցողին ժամ:

Պիպաշին անպարճ: Կարաշուր փայտի ճամբանին էին: Կարաշուր, որ Վերպիկ կը զարա միայն խոցողներուն մէջ էր և կատարուած է հիւր զիւսուր — աւաղաններուն ճարճը:

— Ինչպէս, ինչպէս, — հարցուց պի — քան անպարճ ու ժամանակ ամեն — պէս զոր ուղղակի:

— Միւսը Ջարէի համադարձ շար զոր — խոցողներ կուտի թանկանցով ալ չին խոցողներուն հետ: Մանկան, անտեղ խոցողներուն փայտի միայն կողմէ անցնելը Ջարէին ու Ջարաշուր խոցողներուն մէջ էր — նայ:

Պիպաշին կարծես չէր կրնար հա — տա, որ ալ ուրիշ և կարաշուր կինը կրտականաւոր լուր:

— Փայտանքը Սար իրենցինները թա — նակի զիւսուրներն են: Միւսը, փոքր, իսկ միայն հիւրը թորք, — բաւ միայ — անքանի մէկը և անպարճ: — Զիւսուր — նուիկ հոյճանային մէկուն մէջ ընտան են Ջարէին:

95. 90. 12

Այդ Տիկին ժամ Մեղեման, Տէր եւ Տիկին ժամ - Փիէր Մեղեման եւ զուարթ - ժամ - Միլէր ինչպէս նաեւ Փի - ինչպէս, Մեղեման, Ունեան, Կոնստանտ, Եւրոպեան եւ Օրլանդէ ընտանիքները զատիկ իր ծանօցանքին իրենց անուանին, չոր, մեծ - չոր եւ ազգականին՝

ժԱՆ ՄԵԼԻՆԵՆԻՍ
ժամը, որ պատահեցաւ Եւրոպա 3-ին, 77 տարեկանին՝

Յուզարկաւորութիւնը կը կատարուի այս Ուրբաթ, Եւրոպա 8, ժամը 8-30-ին Փարիզի Ս. Յովհ. Միլէրէ կնիւնին, ուրիշ ժամերն կը իրարարարուի Մեծ - փարափ զինքնամանաւոր, ամփոփ - ունեւ. համար ընտանիքի դարձարարը։ Իսկապէս չափազանքներն կը խնդրուի ներկայս իրենց այդ նկատուի։

ՀԱՅԵՍՏԱՆԻՍ

Այդ Տիկին Մարէ - ժամ իրարարարուեալ եւ զուարթ, կը ծանօցանքին թէ՛ Հայեանքական զուարթ կը կատարուի, կիրակի, Եւրոպա 10-ին, Ամբարձիւր Ս. Պարոյ - Պարոյ Տիկիններն, իրենց անուանին եւ չոր՝

ԱՆԻՐԱՆԻՍ ԽԱՅԱՏՈՒՐԵԱՆԻ
ժաման Ս. տարեկանին առիթ։
Ի գիտութիւն՝ որդապետին յիշատակը յարգուի։

ԴՊՐՈՆԱՐԻ ՏՐԱԿԱՆՑ

ՎԱՐՃԱՐԱՐ

ՏՕՆԱԾԱՌԸ

×

Կիրակի, Եւրոպա 10, ժամը 15-էն սկսելով

Հովանաւորութեամբ՝
ՄԵԼԻՆԵՆԻՍ ՄԱՐԷ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆԻ
Կար. Պաւ. Եւրոպայի Հայոց
Ս. Կարգաւորութեան կողմէ կը, պար,
արտասանութիւն եւ զուարթ։

ձՈՆ ՊԻՒՖԷ

Մուտքը ազատ է

ԿԵՄԱՐԻՈՑ ԵՒ ԵՐԶԱՆԻ

ՀԱՅՐ. ՄՈՒՈՒԹԻՒՆ

Ս. Ս. Ն. ՈՐԻ

ԱՆԱՆԿԱՆՆԵՐ ՄՈՒՄԱԿՈՒԹԻՒՆԻ ԵՒ
ԸՆԴՈՒՆԵԼԻՈՒԹԻՒՆ

Կիրակի, Եւրոպա 10, ժամը 16-ին
կը ծանօցանքին՝ ընտանիքներէ
Տիկին ՄԱՐԷ ՄԱՐԷԱՆԻՍ

Գնորդաւորութեան թանկին կը ժամ -
նախկին - Միլէրէ կնիւնին, Արաքի
Միլէրէ, Վեհապէր Պաւստանեան,
Ունեւ Կոնստանտին, Կարգաւոր Սա-
րգսեան, Կարգաւոր Արաքի,
Ֆիլիպ Ժ. Կրկնորէ, Հայաստանի զը-
թալ։

Տեղադրութեամբ՝
Տեղ. Գեորգ Կոստիւն
Արաքի, Կար. Կարգաւոր, Տեղադր -
ար, Կարգաւոր, Տեղադրար, Կե -
նախկին, եւ այլն
Մանակարութեամբ՝ 20 Ֆ.՝
6, Cité Wauxhall — 75010 PARIS
887. 99. 06 — 780. 82. 58

ՅՈՒՆԱՏԵՐ

ԿԱՊՈՑ ԽԱՅԻ Լիւնի ժամանակը
վարդապետներ, ընդ. ժամը կը չոր -
էրէ կը ընդհատուի, Եւրոպա, Եւրոպա 9, կնիւնէ կը ժամը 3-ին,
Արաքի Տան արաք. կը խնդրուի ըն-
դհատուի։

Venez

REVELLONER

avec le
HOMENETMEN — FRANCE
et

ADISS HARMANDIAN

à LA CAPPADOCE — ALFORTVILLE
Le Vendredi, 15 Janvier, à 20 h.
Places limitées, pour les réservations
s'adresser à M. Baghdassarian;
261. 51. 13 (toute la journée)

Imprimé sur les Presses
du Journal «Haratch»
83, Rue d'Hauteville — 75010 Paris
Commission Paritaire: N° 55935

Communiqué

SOLIDARITE NATIONALE
AVEC NOTRE HEROS:

Mardiros Jangotchian

Condamné le 19 Décembre 1981, par
la Cour d'Assises de Genève
à 15 ANS DE RECLUSION
Alors que la Turquie n'a été jugée
par aucun tribunal

Nous combattants, eux, sont sur le
banc des Accusés!

MANIFESTATION DE SOUTIEN A MARDIRO

LE JEUDI, 14 JANVIER, à 18 h.
Métro: Sèvres - Babylone

COMITE DE SOUTIEN AUX PRISONNIERS POLITIQUES ARMÉNIENS

LIBERATION ARMÉNIENNE

B. P. 39 — 92162 Antony - Cedex

Ի ՅԻՇԱՏԱԿ

Այդ Տիկին Մեղէր Կոնստանտին, Վարդ -
ժամ Կոնստանտին եւ զուարթները, Արա -
քի Կարգաւորական եւ ընտանիք, Կոնստան -
տին - 100 Ֆ. Համարաւորագրական Մի -
ութեան, 100 Ֆ. Վատաշին եւ 300 Ֆ. -
Կարգաւոր, Արաքիանեան Որդանցի սա -
նեւուն, իրենց անուանին, չոր եւ անը -
նոր՝ Մամուլի Կոնստանտին իշխատակին։
Կոնստանտին Կարգաւորութիւնը կը յայտնի
բոլոր անոնց, որոնք ժամանակը կը
զանազան կերպով։

×

Զատիկ Պետիկանի ժամանակ առթիւ,
Տիկին Վարդանիկ Քեօնեան, կը խօսի
100 Ֆ. Վատաշի Քարգաւորական։ Կոն -
ստանտին, չոր եւ Տիկին Միլէրէ Կոնստան -
տին կը խօսի 50 Ֆ. Վատաշի Քարգա -
ւորական։

ՓՈՒՆԱՆ ԵՒ ԿԵՄԱՐԻՈՑ

Տէր եւ Տիկին Հայի Կարգաւորական 100 -
ական Ֆ. Կոնստանտին Ամբարձիւրի Ս. Կա -
րգաւոր Կրկնորէ, Ամբարձիւր (տանաւ)
Վատաշին, եւ Վատաշին, Կարգա -
վորականներն ժամանակ առթիւ։

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՆԱՆԵՍ ԵՒ ՔԱՅ

«ՄԵԼԻՆԵՆԻՍ» Միակերպում մէջ

BAL ANNUEL

des Anciens du Lycée Gueftronagan

Le Samedi, 23 Janvier, de 20 h. 30 à l'aube

Dans les Salons de l'Hôtel «MERIDIEN» 81, Bd. Gouvion St. Cyr — 75017 PARIS

Animé par:

* ARMENIAN - SUNSHINE, dirigé par ROBERT PAPAZIAN

* PAUL TOSCANO, violoniste, et son Ensemble du Cabaret RASPOUTINE
et

LIZ SARIAN

Accompagnée par son Orchestre

SURPRISES — COTILLONS

Réservation, téléphoner à:

DJEZVEDJIAN (Berluc) 236. 54. 48 (poste 15) — AZNAVUR(Maran) 535. 85. 26
MARTEN YORGANTZ 326. 20. 68

ENTREE (Diner compris) 300 F.

MAISON POUR TOUS

Centre de Loisirs de Courbevoie

14, Square de l'Hôtel de Ville

92400 — COURBEVOIE

Tél.: 333. 63. 52

Visages de l'Arménie

8 — 23 JANVIER

La Maison pour Tous de Courbevoie
organise avec le concours de l'Associa -
tion «HAIGANOUC», échanges cultu -
rels Franco - Arméniens, une quinzaine
arménienne, du 8 au 23 Janvier, com -
portant:

— A la Cafeteria: Exposition de pho -
tographies qui propose des vues de l'Ar -
ménie historique, de la Cilicie, de l'Ar -
ménie soviétique, ouverte tous les jours,
sauf Dimanches et Lundis, de 14 à 20 h.
(entrée libre).

— Dans la Salle de Spectacles:
Une grande journée arménienne,
le Samedi, 23 Janvier, avec:

- à 16 h.: Projection du film
« Images d'Arménie 1981 ».

- à 17 h. Montage audio - visuel sur
l'Arménie historique (turque) et de
l'Arménie soviétique.

- à 17 h. 30: Débat sur la question ar -
ménienne et les revendications armé -
niennes, qui sera suivi de la dédicace du
livre « La Société Arménienne au XIX
siècle », par son auteur, Mme. Béatrice
KASBARIAN - BRICOUT, Présidente de
l'Association «HAIGANOUC».

Prix des places: 12 F.

- à 21 h. MUSIQUE TRADITION -
NELLE ARMÉNIENNE, avec
Elia S. Haroutounian-Pehlivanian: kanoun
Arto Pehlivanian: davoul
Prix des places: 15, 20, 25 F.

Հ. Բ. Լ. Ս.

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱՐԵՒՈՐԲԱՆԱՆ

ԸՆԴՀ. ՄՈՒՈՒԹԻՒՆ - ՎԱԿԱՆՍ

Տիկնայ Օտանակ Եւրոպայի

Կազմակերպութեամբ

ԵՔԵՂ ՃԱՇ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԵԼԻՆԵՆԻՍ ԱՌՓԻՒ

Եւրոպա, Եւրոպա 9, ժամը 20-30-ին

Միւրեան Ե. Կոնստանտին արաքի մէջ

6, ժամանակը փոքր - Վալան

Մալքարու մամանկարութեամբ՝ 60 Ֆ.

Տեղերը ապահովուի Կոնստանտին

ժամանէ՝ 43. 02. 53 — 43. 07. 08

Կամ 44. 02. 75 Թիւերուն։

ՄԱՆՈՒԿԵԱՆՈՒ ՕՐԸ

Վիլի Միլէ

Կազմակերպութեամբ Կապույտ Խաչ
սեպական ժամանակներին, Վիլի մէջ,
«Մանուկներու Օրը» կը տօնուի՝ Եւրո -
պա 10, կնիւնէ կնիւնէ կը ժամը 3-ին,
Salle St. Louis — Rue Juiverie

Օրը եւ պար զարդի աշակերտութեան
կողմէ։ Կապույտ - Կապույտ Խաչ կը
արաքի մէջ՝ Կոնստանտին Կոնստան -
տին։

×

Լիւնի Միլէ

Կազմակերպութեամբ Կապույտ Խաչ
սեպական վարդապետ, Լիւնի մէջ Վա -
նուկներու Օրը կը տօնուի՝ կնիւնէ,
Եւրոպա 10, կնիւնէ կնիւնէ կը ժամը 3-ին,
Արաքի Տան արաք. Կարգաւոր կը
Կապույտ - Կապույտ, իր ընտանիքը եւ -
էրենքով։

Հիւրաւորութեամբ՝ Կոնստանտին Կոնստան -
տին։

×

ՀԱՅԿԱԿԱՆ

«ՀԱՅԿ ԽՈՍԻՔ»

«Ազատ Ուստի» կը տեղեկացնէ իր
ուսիկներուն թէ՛ իր պատմութեան
անուան ժամն ու օրը եւ փոխուի՝ Եւրո -
պա 10, կնիւնէ կնիւնէ կը ժամը 3-ին,
Արաքի Տան արաք. Կարգաւոր կը
Կապույտ - Կապույտ, իր ընտանիքը եւ -
էրենքով։

×

« AZAD KHOSK »

L'émission Azad - Radio change de
nom, de jour et d'heure: A partir du
8 Janvier, tous les Vendredis, de 19 h.
à 19h.30 l'émission AZAD KHOSK émet
sur les ondes de la station Radio-Forum.
98 Mhz, Modulation de Fréquence.

ԿԱՐԳԱՐ ՄԱՅ

Տիկին Արաքի Կարգաւորական (Միլէ Բե -
րէ) կը խօսի 100 Ֆ. Եւրոպա 10, կնիւնէ
Կարգաւորական Միլէ Մանուկներու Օրը
ժամանակ, Եւրոպա Կարգաւորական իր
ժամը՝ Հայկանոյ Թօփաղանի յիշատա -
կին։

ARMÉNIE

Départ de PARIS, LYON et MARSEILLE

Un Voyage EXCEPTIONNEL

DU 8 AU 16 FÉVRIER

Renseignements et Inscriptions:

A PARIS:

LEVON BAGHDASSARIAN

SABERATOORS

31, rue d'Argenteuil

75001 PARIS

tél. 261 - 51 - 13

M° Pyramides

A LYON:

VAROUJAN SARKISSIAN

SEVAN VOYAGES

48, Cours de la Liberté

69003 — LYON

Tél.: (7) 860. 13. 66

A MARSEILLE:

JACQUES CHELEKIAN

WASTEELS

87, La Canebière

13001 — Marseille

Té.: (91) 95. 90. 12

LE NUMERO 2 F. 50

ՕՐԱԹԵՐԹ
ՀՈՒՄԱՐԻՐ ԶԱՒԱՐԷ ՄԻՍԱԲԵԱՆ

ՐԱԺԱՆՈՐԱՎՐՈՒԹԻՒՆ
Ծ ՝ Վ Մ Ո Ւ Մ : Տար. 340 Ֆ. — Վեցամսյալ : 180 Ֆ.
Արտատպագ : Տար. 400 Ֆ. — Հարս : 2 Ֆ. 50

57ԻՐ ՏԱՐԻ — ԻԹԻ 15.077

Fondateur : SCHEAVARCH MISSAKIAN

57e ANNÉE — No 15.077

ՕՐՈՒԱՆ

ԴԵՊԳԵՐԸ

ԼԵՆԱՍԱՆ
ՄՈՍԿՎԱ
ԴԻԱՄ ԿՈՒՏԱՅ
ՈՒ ՊԸ ՅԱՐԱԳԻ
ՎԱԼԼՈՅԵՒ ԵՆ ՍՈՒՅՏԱՌԻԹԻՒՆ ՎՐԱՅ

Բնականացումը հասցեյելու համար իր բարձր արդիւնքին, Մոսկուա քրտան է 2,7 մեկուս ասորի փոխադասութիւն մը ընկն Լենասանին, երկար պայմանումս — մոյ: Այս գլոսորը, կ'ըսէ Վարչապետ ձայնագիրը, պիտի ծառայէ ամբողջ Լենասանի անտարակախ քայքայ ինքն: Միութեան հետ ՏԼ-ին եւ նախատեսուածը՝ 82-ին:

Այս օգոնութիւնն զայն, սակայն, Մոսկուա չուն իրեն յարձակման անցած է թէ Սոխոմսթիկ եւ թէ Լէզ Վայոցշաղի վրայ: Այս վերջինք թերեւս զարման է իտղջրային ժամոյնն այս եւ ցինկայ Եւրոպայի պոլիտիկայի վերջինք: Կարծիք Սոսոյ Սոխոմսթիկի պարտադրուի իր բազայն — տէ ամէնէն ծաղկող տարրերուն եւ Սոխոմսթիկի այլ վարձարեան, որոշէ կայանկարգութիւն մը, որ կ'ուզէր զբոսար իր վերջինքը մաքրել կուսակցութեան բոլոր քաղաքականները, դատարանները, դատախազները, Արարձիկեան պա — տախանասանները իրենք ընտանիքն — լով, առանց սոսի խորութեան: Պարզաւս այ խոսողով Սոխոմսթիկի պա — տախանասաններուն մասին, իր զրէ թէ Եւրոպայի, որին, կայ եթէ ոչ ան — նակա փոխադասութիւնները, իշխանու — թեան բուն փախաբ եւ արտարանական անտուրիքին ընկերակցութեան զէնք:

Վարչապետի գլխավորական ինքնորդի բաներին համաձայն Լէզ Վայոց լին ժայռաքաղաք մէկ արտադանին չեղի տարաները մէկ է, պատկերայնական իշխ — նակի հաշմանքն եւ վեր: Հարիւրաւոր Կորիւքի, ժամուկի տաղկայ զք տուած էր, երբ Գորիւքեան իր համարը, ժա — նաւորն էր: Համար խաղաղութեան համադ — խարձարին խոսողորդի փոքրիկն եւ այդ տալիք ճշգրտ է նաեւ իր լուսայ եւ Վայոց վերայայն արեւտանակական իր զորութիւններն բայց այն երբեք պա — դուստան զի չէ կրար խաղալ:

Թիքըն Բայիկի համաձայն, սակայն (այս կամակարգութիւններ անհաստատ ընդթ ռեզոլց, իրենի հետադասութեան կերպերն մը է, արեւելեան եւրոպայի կերպերուն մէջ, հիմնուած 1969-ին եւ կերպերը հարաւային Արեւելի եր զգու — նակ), Վայոց, ի ժողով, Կաթիլիկէ երկեղեւոյ պաշտպանութեան պիտի յանձնար, որ դիւրեւ պիտի փոխադրէ իրենք:

Եւրոպայի Արարձիկայի գիտադանները, որոնք տէր չարին, ճշտութեամբ էին զոր: Փառքովորէի կողմէ, հաստատու են, որ այս վերջինք խառն է, Սոխոմսթիկի որչ քաղաքականութեանը Սո — խոմսթիկ քաղաքային մասին: Լենասան ընդամենը այս թեղադարձութիւնը արքան այ ժերայինիչն է, ընդհանու — ռանք կրնայ ժաման ինքն զինկ Եւրոպայ — ցինքը, քանի անոնց չընկող այն ան — ճինքը, զորս զգէն տարրերը իր նկատման, ին իշխանութիւնը տալիքն այլ կ'առնէ հետնորդը քանակութեան իր կուսակցութեան, անտուրիքն եւ կէն — ղեւոյն մէկն եւ այդ արտադանները կրնան ինքնին որչէն խաղաղարար արար — բերը, արեւելք ընկանակացանք:

ԹՈՒՐԻՔ ՄԱՍՈՒՆԸ

ՀԱՅԳ. ՀԱՐՑԻՆ

ԼՈՒՍԱՐԱՆՈՒԹԻՒՆԸ՝ ԹՈՒՐԻՔԻՆ Ի ՆՊԱՍՏ Է

ԵՒԲԱ. — Գորագիչի համալսարանի հար — տաքադիսական ճիւղի անուշէ՝ Փրոֆ. Տոքթ. Վեարս Երիկի յօդուած մը ստա — լադած է, Դիպու. 29-ի Միլիէթի մէջ, ուր, Ակսամիլի եւսէ ք է Թարքիոյ, ցարք, վարած ճաղախանուրիլին հայկ. հաքրի Ակսամուր պիտի է, այ — սինքն սիտա է երբ Թարքը կը կրկնէ Եւրոպի հայկ. հաքց չունկնէ, կ'առաջար — կէ ընկանակացան Եւրոպայի այդ հաքըր, բանվոր քրէ. հիւաններ: Ըստ փրոֆիտերին, նման Եւրոպայի — քեան մը արքիւնէր Թարքիոյ կը նկատ — ալ եւ արար — աշխարհի կը ցարքիլ Թարքիա զայնիկէն որիւէ անօրային քան չունկէ... Անս իր խորհրդաձայնիւն — ներք:

Վերջին օմանցի փոքրամասնութեան ծաղկումով կարգ էր երկուստաններու: Հետ արտասանման մէջ պատահմամբ անտուրիքիներն ունեցան եւ եւ այս անտուրիքիներն ինքն այն համարը ինքն յայնան եւ որ փոքրամասնութեանց հարցերուն պէտք է ժամանկ ասորիք միւրեւցումով մը: Այժմեական ըլլալուն համար կ'ուզէր սիւկի ձեռք անելով հայկ. հարցը:

25 ՏԱՐԵՎԱՆ ՀԱՅՐԸ
Յայնայն է որ առաջին մէկ օրէն ի վեր կայ Հայոց փոքրամասնութեան խմբակ մը որ, Պէրլուքի մէջ խորհրդի նկատման, իր հաւատար թէ անտարարութեան են — թարգման է եւ կ'ուզէ Թարքիքը կրկն լուծել, չող անել: Կարգ էր ուժի մը:

ՔԱՆԻ ՍԵ ՏՈՒՆԸ

ՅԻՐԱՍԱՅԻ Երեւանի նախարարը կարգ էր առաջարկել ընդունիլ տուաւ, 1982-ի դրամահատութիւն 10%-ի ինք — ցրելուն: Համար: Անոնց կարգին, 3 անու — ճան համար, 24 արքաներուն: Գիները պիտի շաղկուն:

ԹՈՒՐԻՔԻՆ ՏՈՒՐ Եւրոպայի 52 զե — կամարները գաղափարութիւններ ար մե — խաղեւորներ տեղի տուած է: Արդէն, բացառած օրէն, մէկաւորները իրարու յարաբերելու եւ դատարարութիւնն այ ընդհանուրաւ: Ու վերջում, միայն Եւրոպայ 5-ին: Այս անգամ այ 52 ան — թատանակներուն փաստաթուղթները թէ — ճաղ ինքնակարգացին, առաքիլով թէ Պոլսոյ գլխավորական դատարանները կրկնական են եւ կամայական դործ կը տանեն:

ՀԻՐԱՐԻՔԻՆ Եւրոպայի համաձայն, պարզ — ման ինքնիկ հաստատութիւն է իր, կուսակցութեան իր օրինաւոր կամ վարչ — կան պատմական միջնեղիք ձեռք տուած է 18-525 պոլսական պաշտանիկ զէնք: Սոխոմսթիկը 80-ին ք վեր այ պոլսական 6167 պաշտանիկ ձեռքակցուած է եւ 590 անք պատարարութեան:

ՀԻՐԱՐԻՔԻՆ մէջ մասնորդ էր կատար — ուած է ՏԻՈՒՄԻ (Կուսակցական հաշման — ընկանակա օրինաւորութիւն) փոխ — աք — թեղիքին զէնք: Արարքը հաստատու է կարծիք ձեռնարկները Եւրոպայի զար — քանութեան կրկն: Գիտադանները մեր — ընկալութիւններն են: Ներքոյ Սիւնիւն, 41 տարեկան, մանրորէն վերադարձու է քայց կ'անալը փոխանուած չէ:

որոնք օրուս կը տեսնէ Թարքիոյ պա — տախանութիւն մէջ, մեծ կարեկիքիներն ի դործ զինով կը զգրկեն այս փոքրիկ խմբակները եւ կը լանան անորով հա — յուրիւրը թշնամի դարձնէ Թարքիոյ կամ երկուստար Թարքիան տեղի ջոյք տալ, ծաղկաւոր լարել Թարքիոյ զէնք, զգարակիլ զայն: Իրենց ուղղութեամբ — թեան կրկնող կը կազմէ արեւ քաղաքու — թիւրը, թէ Թարքիքը միլիոններով հա — յեր անդիւրեւն սպաննան են եւ միլիոն — ներով Հայեր այ տարադարմ են իրենց հարկներին: Դանի կը յանդիսն այս փո — ճալարութեան մէջ, շատ հետնորդը, փա — ռիւրի կամ Սան — ժրտանիւրդի մէջ ճը — նան 25 տարեկան հայ երկուստարներն այ արքան տեղի կը թշնամանան մեկի, աղեղեւութեան տակ կը պահեն Անթի — կալի կամ Ժրտանակ քաղաքակրթական ու հանրային կործանող, եւ այս երեւոյթ իրարու կապուած շարք էր զեւրեւ — ստուեր կ'անէ Թարքիոյ վարկին եւ — լայ:

Անոր զիտոյց ամէնէն ինկարի գործը մեկը համար պոլսականութիւն խառն — փիլ եւ հիւստարութիւնները կ'անքին պէն երեւան հանել, օտար համաձայն այ ա — մէկին յարմար չարեւելապէս ընտրել է: Դիտար է պնդել թէ մէկին այսօր աղեղեւ կրցան ճեմ ընկ: Գլուց է ըն — ժեմ մեր միլի, անգար զարմանքուն մասին մեր փիլի, փոքրամասնութիւնները փոքրամասնութիւնները կ'անտուրիքն կ'անտուրիքն, ժաղկաւոր, զգայա — կան, մասաւոր անկնիք լուսած, եւ յա — նայն այ նախադասարայն է: Գիտակցա — անուր հիմք մը լուծել, պայ արհասուա — լայ մեր պաշտպանութիւններն ու յալ — տարարութիւնները հետո կը մասն հա — մոնիք զանախ, եւ իրը հետեւեալ, իր զիւրաքանի մեղի զէնք ամէն տեսակ չեմ — լուս, ունիլ լուսողը քաղաքակրթական ըն — կալութիւն՝ արեւելքու: Կողմէ:

Միլիւն հիւսն ինքի փախիկ կամ ինք — ինք չիտանիք ընադարար կրնայ մեր զորքին կեան ըլլալ: Միայն թէ հիմա այնչեւ խաղաղ այդ կէտը մեր եւսին իր — նազան է: Երբ թշնամութիւնը չընկնէ հա — տան ամէն կողմ, մեկը չեմ կրնար հա — յար լանան մեր զուրիք առաքիլներն տակ թաղիով՝ Եւրոպայի հայոց ինք — նիքը լուսի եւ պաշտել որ մեր գիտակց — ընքը չընկնէ մարկն:

Կան պէտք է շանաք որ կայութիւնը գիտական կերպով լուսարանիլ, ճշտուի, եւ հրատարակութեան արքանանայ: Միլի — ռն այսօր, օտար կամ անգայի մասան — գիտանելու: Եւրոպայի փոքրամասնութիւնները օտա — մանական եւ անտարարար մնացան են:

Արդէն կը թուի, որ Միւրմիւր Տոկ զատ ոչ մէկ օտար մանաւորին առիթ ընծայած էր Եւրոպայի: Օմանն — նան արեւելքներ: Տեղական կարեւոր ճը — քաղաքակրթականներուն բոլորն այ հիմ — նուած են Օմանեան փաստաթուղթին վրայ: Պոլսութեան կազմէ պարզեւրար ստոր կամ անոր ապրողներն ուսում — նաւորութիւններն այ Եւրոպայի զարման են: Եթէ այս աղեղեւութեամբ կ'ուզեն որ համար կ'արեւելք, զօրակշի մը պէտք է ինքնակրթիկ օտար թէ անգայի գաղտնա — քանիւրը, Պոլսական արեւելքներ: մէկ զանուրը Օմանեան փաստաթուղթը պէտք է արքանալը անտուրիք բոլորին, ներառել Հայերին: Ռուստարարող — ներուն կրկնապնդան ասլ, քաղիք — ընկ պիտի: Օտար ուսումնասիրութիւնը կրկնութեւն անէն համոզիչ ու աղք — ցիկ պիտի ըլլալ, օտար պէտք է իր — համարներն: Մեր համադարձաններուն մէկ փոքրամասնութեան հարցերը եւ օ — տախանարող Եւրոպայիները պէտք է հիմ — նաւոր, ամէն եւն գիտութեան լուսողը պէտք է լուսարանիլ:

ԵՆԻՐԸ ԼՈՒՍԱՐԱՆԻԸ

ԵՒՐԻ Ի ՆՊԱՍՏ Է

Հայկական հարցը մասին ուսումնաս — րութիւնները արքիւնքը ինք որ ալ ըլ — լայ, լուսարողութիւնը մեղի կ'ապառ

ԵՐԵՒԱՆ ԿՈՒՐԻՔ

ՀԵՐԵՐԻՔ

ԵՐԵՒԱՆ (ԱՐՄԵՆԻՐԱՆ ԴԵՅՏ - 25 - 30)

ԳՈՒՀԱՐ ԳԱՍՏԱՐԱՆԻՆ

Սորս: Միութեան փոքրամասնութեան ար — ուստապիտանէ Գոհար Գապարեան երգարանի մը օտուած է, մեկնաքան — լով Եւրոպայի երկրներ: Թմանակով զանապոյ զարաքաններուն եւ անքեր — տէր կ'անտուրիքներու յօրինած երգեր: Երկրորդէն փամ տեսած երգահանդէր բարձր զնախառնած է քննադատներու կողմէ:

Գիտիլ ըլլալ: 1. — Մեր վերաբերմամբ գիտակց պե — տի դասան: Մեր տեսակցիները օտար — ինք պատմականութեան տեսակցիներն հետ նորնանով տեղի համոզիչ եւ յար — դարման պիտի դասան:

2. — Հայերն եւ Թարքիքը երկար տանն միայնի աղբեր են, հաշմանքը իրարու շատ իր նման, օտար ընտանք այն է որ պիտուած ճիւղապատմութիւնն շատ վերջ աղաքին կեան Հայերն եւ Թարքիքը իրարու մօտակիւրիքին դրան, հիւստի օր — լայն: Արարքան մէկին վերջին օտար տա — րիւրն ընդհանրական մէկ այս աղաքին հա — զան էր: Անկէ վեր, կարծիս քահանայ ըր օրուած ըլլաւ, իրենց տարիքին պղք — սիրութեան պատմաւստա աղաքիլի մօտ — ակիւրիքն եւ զպաղով Հայերին ժող — քարիլի մեղքերու կողմէ անտուրիքն հիմ — նաւոր ցանկանքն անհաստատ չա — մանասութեան: Իրոյնհետեւ մօտիկն մէկ մնացան են երեք քաղաք զոր ասալ՝ Հայերն եւ Թարքիքին իրարու ըրա — ըր, կայութիւնին անտեղեկ հայ երկ — տաւարները, նաեւ: համադարձային կարծիք, Թրքական վարչարութեան եւ արեւելքութեան մասին չարապանեցալ եւ ինքնակրթ պատմութիւնները մեղի կ — լով աղաքին ճեմ ըլլ է Նարքին պիտու — են: Մեր անդիւրեւն պաշտպանութիւն — ներն այ տեսակ ըր խոստանակութիւն — անասուած են: Հիմա մէկ լուս պիտուիք իրարութիւններու վրայ, անք Թշնամի — քը պիտի հարեւան պզտոր Նարք մէկ մօտի օրալ:

3. — Պատմական ճշտարարութիւններ ճիւղ զէն ինք կրնայ ըլլալ: Կամ երե — լան կ'ելլէ թէ պիտուած ճիւղապատմա — թիւր, զարաքարութեան եւ արեւելքանու — թեան պատմութիւնները անհիմն են, կամ չարապանեցան են, եւ կամ երեւան կ'ելլէ թէ Եւրոպայի գիտութիւնները Օմանեան պատմութեան կրկնութեան հա — կրկնով քաղաքներն ստորնանին հասած էին: Եւ արքիւն մեկ այս եւ որ կը ըլ — ղեն: Այս կերպով մեր պիտուաները փաստած կ'ըլլան:

4. — Վերջ այս լուսանակարկով կըր — նանք Նարքանական յայնանիկ մը տա — ինքն այսօրին բոլոր ըլլալուն մարքող ժամ եւ մեղի զէնք տարուած փոխանող պաշարն եւ կը ամէնէն ունիլ յնաքա — ր եւ կ'արեւելք:

ԵՐԻՆ ՓՈՐԱՐԱՆԱՌԻՒՆՆԵՐ

Թարքիա ուրիշ փոքրամասնութիւններն հետ այ ինքնիքներ ունի: Անոնց զէնք մեր պատմականին կեցուածքն այ խոր — լայն է: Եւրոպայի պատմագիտութեան մէկ — լայնիւր մը մէկ է: Թարքիոյ հանրապէ — տութիւնը խաղաքէ պաշտիքը արեւ — տութիւնը քան լուսի: Արքին պէտք է զիտանք որ մեր չընտի անկնիք պէ — ցիկ համարն է լուսարողութեան ու յը — տապարիւր: Հայկական ինքնիք մէկ յանձնարարած լուսարողութեան համ — ար փէրք է կրկնութիւնը միւս փոքա — մասնութիւններուն համար այ:

ԳԻՂՐԱՆԵ ԵՐԿԵՐՈՒ

ԳԵՂԱՐՆԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԸ

—
Բ.

Ոտոքի արուեստի մէջ զեղեցիկ կեր-
— ում կարելոյ յատկանշելնքն մէկն է
ուսմանութիւնը: Ան առկ կամ պարս-
շեշտաւ գիշերակոյ նաեւ Փնոցիկն եր-
գրեալ: այլ պատմութիւնը: մէկ: Բայց
ո՞րք երբեքն է ճշմար. արի արգելոյ...»
Հաստատը: Հոս ալ շարժումը պատկերի
զեղազարտութիւնը ամբողջացնող յաւ-
— կանքներու: մէջ տառնին տեղը կը դա-
ւալ: Աւելին: Դմանքը, ինչպէս օրինակ՝
ստանալութիւնը, անպատկերներ,
ներկայանալութիւնը եւ այլն, գլխաւին
շունչին տանցը դերակալ յատկանշի՝ ու-
սմանութիւնն:

Հեծալ արի արեգակն Արաշուի՝
— Ի սեանք գեղեցիկ,
եւ հաննալ գաւկեղ շիկապիկ

պարանին
եւ անցալ արցալ արծալի արքար-
— ընդ գիտնին,
եւ օրցնալ գաւկեղ շիկապիկ

Ընցնի ի մէջ՝ օրիշնքն Ալամը՝
— եւ շատ ցոյցնց զմէջ փայտի
օրիշնքն,

Արաց հաստգանիկն ի բանակն
— իւր:

Բանաստեղծական այս հաստգանքը —
փառանքութիւնը, ի տարբերութիւն Վա-
շաղէքէ երգից, փայտագանքի յատկ է:
Հայոց Արուշու թագաւորը: Հանելուկ
Անանիոս: Թարգմարէտ աղջկան, աղբը —
կը եւ փայտից գործ: Աւելի ճիշդ է կը-
րոր բանի՝ կը արեգակն Արաշուիկն, թէ-
կող ընդունուի: նաեւ: Եզրակէտ չկայ
փոքր պարանի երբեւ: փոխարեւորութիւն
գիտակցի:

Գիտարձ չէ նկատել, որ բերեալում պա-
տաստիկ կայտնող իւրաքանչիւր այս կեր-
նայք ներկայացնող էրբեւ տեսանքի միա-
տար: Նորիցն ցանաւանդութիւնը ար-
բողջացնող տե՛ն մէջ պատկեր է, ընդհա-
նուր պատկերը կապող տեսանքի միա-
տար մէջ: Հոս կապողութիւն կը դրակ
կարելոյ ճանաչանալը մէջ՝ արի է մէջ
տարի մէջ պատկերացնող զարդերու: —
Թիւրք Կապարոյ: Այլ խոսքով, տարին
իսկ ըստով՝ ինձան, անող շարժումը չէ
զարգելը: Նորիցն վերելն տարին մէջ: —
Հոս եւ որ ճանցն կապող զեղանակա-
կան պատկերի (նաեւ զեղեցիկի) ուրել
մէջ յատկանշող անպատկերակն, միա-
մասնակ շեշտող զեղեցիկը ամբողջ —
շնացող ըրոր յատկանշներու ներգաւ-
նակ միասնութիւնը:

Տարփումը հոս արժանաւ աստատ՝ է,
անգնան յորդան, որ զործողութիւնն ար-
տաւայտող բառերը կը դիմեն շարժումին

Իմաստ եւ զգացողութիւն հայորդիւր
մեծանշունք: Բուռն ուժականութիւն կը
կը — կը հայորդի, օրինակ, արի մա-
կիւր: Արի արեգակն կապակցութիւնը մի-
գի կը ներկայացնէ ոչ թէ արքան ընդ —
հանրակալ, այլ երեսմասար, համարուն,
իւրաքան արքան՝ ընդունակ նորիցն ինքնի
աւանդութիւններէն: ճշմար. արի
արգելքն Արուշուի է սեանք զեղեցիկ
պատկերի ընդհանուր ուժականութիւնը
կը շեշտուի նաեւ: Ի սեանք արտով: Վեր-
ջինս կը յայտնի մեր երեւակայութեան
կարեկութիւնները եւս ընդգրկողով,
տեսանքի կերպով պատկերացնել հո-
ւալի, կայտաւ ու անհանդիս (նկույ
չէ, նաեւ անդունդարմ) նորիցը, որ ինք-
նին արգել շարժումն է: Հայոց հոն է,
որ տուեալ պատկերի ամբողջացնողը —
ըր բառերը տառնին չերթին շարժում
Արաշուիկն: Անցալ արծալի՝ նման,
արտի՞ն արծիւի նման: Արծիւը ինչ ար-
դէն շարժումն է ու պաշտ, արտիւն մա-
կիւր զիջնող այդ պաշտը սակէ պատկեր
կը դրանայ, սակէ կատարեալ: Շար-
ժումն անպատկերակն, կատարելու —
թեան տուումով դիտումը պատկերի մը-
ջապիկը կրնայ ըլլալ թերեւս Վաշաղէքի
երգիչ: ճեւ է բոլորէ փայլը խառնուող
պատկերակից տաղով ամբողջացող պատ-
կերը: Թիւրքն անցնալ թաւը նախորդին
մէջ, այնպէս ալ վազելը թաւը հոս երկն
իմաստով կ'ընկնան ամբողջ պատկերի վը-
րայ:

Պէտք է աւելցնել, որ կը՛ն Վաշաղէ-
կիւրի մէջ ուսմանութիւնը զիտարեա-
րաւ կարել երեւոյթ թաւ է կը ինքնը,
վազելը եւ քոց չիտնական ներանդին
արտապատկեր թաւով, այսպէս Վերա-
ւ՛չե՛ր երգիչն մէջ՝ ինձուր: Իսկ ահա —

Տեղ աւելի մեղայր ի փեսայութեանն
Արաշուի,
Տեղայր մարգարթն ի հարմունութեան
Մարքինանը

Հաստամին մէջ նման զէրք կը դրակ
սեղայր թաւը:

Մեր նախնիներու կողմէ աշխարհ-
ճանաչողութեան փոքրեկեանց սկսած է
ճաղել ու զարգանալ այդ նոյն աշխարհի
զեղանակաւ ընկալումը: Նոյն տանն
ծնած ու իրենց զարգացման թաղը ու —
զին ընտան ին զեղանակաւ զարգացող,
ճաղակ, որոնց զեղանակն մեարտումը է
ժողովուրդի զեղանակաւ իտեղը: —
Բանասիրութեան մէջ իւրաքանչիւր
պատկեր կը զգեստանակէ ըստ ժողո-
ւորեղի զեղանակաւ իտեղի ուրին,
ստոր գիտանմանումը ճանապատհանն:
Իսկ այդ պատանշներու որդերն մէջ
կարելու սեղանին մէջ կը պատկերի
ժողովուրդի զեղանակաւ իտեղը —
յատկանշակ տարբերութիւն մէջնալ՝ պատ-
կերի տանակաւորութեան: Աւելիս, իր-
քն պարզապէս պարման, շատ յաճախ
անդեպ կ'ուղարկուի անդադա-
ղործութիւններու մէջ՝ պատկերին հո-
ւորեղակ զարգանում, շեղ ընդ-
Այս հայան յատկանշիւր իր մէջ հարա-

զատարն կը կը՛ն նաեւ մեր կողմէ քն-
նարկուող Վաշաղէքի երգը պատկերը:
Տեսանքութիւնը (ցուցումով, ինչ —
պէս նաեւ պատկերի շեղանակները) հոս
ձեռք կը ձգուի անպատկերութեան
մասողի խորհրդաւոր հանդիսարար —
Թեմար: Ներկին երկն, երկնի երկիւր,
երկնի եւ ծովը ընկալի...» Հին եր-
գիչը հասու է խորաբարձուր պատկեր —
զէ մը եւ շեղը անպատկերութեան մը
ստոր պարզապէս Կաշաղէքի սեղան —
զէրը: Բնութեան զարմանալար պատու
մը անպատհան է ան եւ այդ պարհ եր-
կանքն է:

Պատկերային իտեղական ճերար պէջը
է գիտանմանիկ ըլլալ, այսինքն՝ կայ —
տաւ,տաւով, առեղանակ: Ան պէջը է խորա-
նալ ըլլալ, արեգակնաման աշեղծը: Ա-
նու իտեղինն պէջը է անքան ըլլան
կուրը եւ քոցը: Ան պէջը է նաեւ հայ
արտի (գործ կարգով), ըլլալ արի (արի
արգելք) եւ սեղ (երբեւ քոջէն Տրդատ):
Վրոյնի կերպերու մէջ զեղեցիկ-ճիւր
իտեղը կ'ամբողջանայ անպաշտ (պաշտ-
եղա Դուստր Կաշաղէք), անպատկեր
(ընդ անպաշտը կայ) եւ փայտիկ (ըզ-
մէջ փայտիկ օրիորդի) մաղկերեթով,
որտեղ նոյն տանն կը գոյնազարն տուեալ
պատկերներու տանակաւորութիւնը:

Անհրաժեշտ է նշել, որ հայկական
խոսքի արուեստը մէջ զեղանակաւորական
պատկերի տանակաւորութեան — չէրու —
թեան տուումով կատարեալ գլուխ գոր-
ծող մըն է ՎՊ՝ տալը ինձ...» պատա-
նիւք:

Ո՛ր տալար ինձ բզդունք ծըխանի
եւ գաւաթարմ խաւարանի,
Զվագիւրն զեղանք եւ ըզլարեղանք
նշեղանաւ:
Մե՛ք փաղ հարուստ եւ քնքիւնի
հարկանաւ,

Որպէս օրէն իր բացաւարաց:

Բանաստեղծական այս նմուշը զեղա-
րուեստական բարձր արժէք կը չեղանք
յաւել տալուսն ասանձանակաւորութեան
մը, որ իսկում անպարկայն է եւ ընդհա-
րապէս Հայոց բանաստեղծութեան տե՛-
նին ընտրել ու ստոր զեղանակը կերպող
կարելու մէջ յատկանշ է: Անիկա զե-
ղեցիկ տե՛նին անպարկայնութեան է, զեղե-
ցիկը՝ որ մեր մէջ անպակտիւն է հայրե-
նիկի զարգանալն:

Մասին է, որ մարդկային գիտակցու-
թեան անը ուղիւ համեմատական է ա-
նոր պարզեմ կեանքի զարգանումն: Ճիշդ
նոյն յարաբերութեան կը կատարուի
երանակաւորական նկատումը զեղանակա-
կան վերաբերումի տարբերութիւն: Բնութիւն-
նաւ ամբողջութիւնը կը կարգէ ըստն —
չիտուութեան զեղանակաւորական համար-
ըն, որուն մէջ կ'ընթան ժողովուրդի զե-
ղանակաւորական իտեղը:

Ծ. Մ.ՈՒՂԵՆՏԵԱՆ

(Տար. 2)

ԳԱՅՔԱՎԿԼՈՒԹԻՒՆ

Գլեմբարգիւմ, թէ ամէն տեղ ալ նոյն
է. գիտեալ մը ինչու ալ պէջը է յարգանք
գոր թարեւն աստիճանաւոր, քանա-
տեղին թէ փողոցը: Այդ մասին եւս —
լով, որ մը, Դամասկոսի մէջ գիտեալ
կան ծառայութիւն կատարող մէջ ըն-
կերտ թաւ:

— Եթէ սեղան յարկը ալ կանան,
պէջը է ձեռքը գործիչը վար չի՛նէ...
Այդ օրերուն, սովորութեան կը կա-
տու, թէ Սուրբին երկնիցին աստեղիկ
էն կատարած էին սպաններ: Եստե՛ն
վրայ, այնպիսի աստուծութեան, որ վե-
րը ասող մացան չէր...

Իսկ այս օրերուն, եթէ համաժան ը-
լանք յոյճը քարճարկելու, բոլոր զախմի-
զութիւններու տակն, մեր չէրին տա-
կէն անդալական պիւր ըլլալու դարձա-
րեւաններն ու փառանքող զուգարկները:
Այսպէս, ինչպէս շալակիկի, կը Ես-
տե՛ն մը, աստեղ յայնճարութեան, ա-
նուց նկատի տանելու հանրային կար-
ժիւր, տեսնելով ՍՄԿ-ը ու արձանա-
շուկ Նոյնի կենսատու հանգանակներ,
սովորական արարող մը կը հայտնային
կը կը՛ն կայանի քարճարկները: Ինչպէս
իտե՛ն զեղեք վաշտարող հասարակա-
րանք երկնիցներու պատկան պիտե՛նին
մասին ու ու մէկ բոլորի մասին կը բարձ-
րանայ: Ինչպէս շալակիկի, կը Ես-
տե՛ն իտե՛ն հանգանակներուն իրաջ իտե՛ն
էն շեղերն ու տեսնելու շեղերը դիտող
կը հարկան, միւրն անկիւն իմիտանալ
մասնիկը, մէկը անկիւն պիտե՛նին, կը մա-
նանք, անուշիկ պիտե՛նին, անուշիկ —
Դե տակնին անհամար եւ անհամար ա-
նարարութիւնները, չողանք զա-
նալներու հանդէպ յուս մեղադրու-
թեանները, անպարկայնութիւնները —
թիւնները...

Ու կայ իհաստանի մէջ հոգալովան
պատկերականութեան վիճակն ամբիւր քարճ-
րացումը զվարկը: Ենթադրուի պէջը
չկայ, հաստատումը քարճարկին է, ինչ
մարդիկ Թատրին կ'ընթան քարճարկին
Ենթադրուի: Երբ ընթան իրաջ ներկա-
յացումը քարճարկին մըն է, հոն —
գիտեալանք պար մը կը փորձէ շալակի
հերոսին տխուր հակադրութեանը, արքուն-
ով կ'ուղեք մասնակից անոր ցանկերը,
կը փոխադրէ համարանքը ցոյց տալ պար-
գարի եւ հանդէպ, քայլ զոյն ի վերել
գո՛ւ է թէ իմէ չէ՛ն այդ կայանքին եւս —
Ենթադրուի, կը փորձանք չէ՛ն որ եւս
պիտե՛նին, կը չէ՛ն որ զո՛ւ կ'ընթան զա-
նալութեան, անհամար չէ՛ն վարանքին
անդեղնիկ հիւանդութեան մը: Այլապէս
իտե՛ն իրաջ քարճարկին Ահաստանի համար
փողոց ինձ ու իտե՛ններուն պարճ —
տուցը: Ինչպէս Ենթադրուի ալ կը —
կըրել աստե՛ն շեղի մէջ միջնելու քա-
նութիւններուն արտաքը:

Անիւրեք սիրու հոգեւ իհաստանի մէջ:
Ինչպէս զո՛ւ անպատկերական կը նշար-
ուի այս լուրը հայորդիկ իտե՛նիկ թա-
ղանքի լուծմանն Եստե՛ն: Մասնաթիւ
հարցին շեղանակը վիզան քաւարա՛ւ կը

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԱՍՏ
ՎԻՃԱՌ ԲԱՆԱՅԱՆ

Իրօք, ինստիտուտում արդէն զեղեցիկ
Արաշուի անցնալի մասին:

Դանիէլանը զա կարգաց զիրկետոր
տեղանակի գլեմբար, տակն ճիշդ արեգա-
րին: Ասանակար զրուցելին ոչ թէ՛նին
էր տակ այդ մասին: Ուրի՛ց այդման
չուս տարածումն:

— Այ տխուրե՛ր, քրտիկ Հանրապետու-
թեան եմք, որ տեղ չէ՛ն կը կատար —
ուսւ, բոլորը իմանում ենք, թա այս
ինստիտուտում մարտան կը մար՛ն... —
Կուցի՛ր Գրեկորիւն իմաստանի հայկա-
ցով շալակի Դանիէլանին:

— Այնուամենայնիւ, աստիճան ում՛ք
իտեղե՛ն:

Առաջին տեսնելու, նրանից էր իմացել:
Երա տեղայն թաղի եւ կապանում էի
այդ տարին: —
— Ինձ է՛ն կը կապանում: —
— Որ թաղը պատը չէ: —
— Ինչի՛ց դիտել: —
— Կապիկայն: —
— Միայն զարմի՛ց: —
— Է, դա զե՛ն է: —
— Իմ ձեռքին է՛ն զարմաց կայ: Դա-
նիէլանը մար մեղքը պարզեց զէրկ Լու-
կա Պրիկորիւր: — Եթէ չե՛ն փայտոււմ,
մեր զիրկետոր ձեռքին է՛ն: —
— Երեւի, դու համար է՛ն Արաշուի
ընդունել է՛ն աստուա՛նը: —
— Դա՛ն: —
— Այնպէս է՛ն անպատկերում էր,
ստուս է՛ն՝ որ անուանանա՛ւ: Գա քալեց
պիտի զարման: Անընդ, չէ՛ն թոյլ —
ստուսին տալ եր անպիկ արածի համար: —
— Ինչ քո՛ւր, չէ՛ն որ դուք զիրկետոր
տեղանակն էր: —
— Ես ժամանակն նրան զգուշացրի:
աստի՛ր արեւին հայտ՛ն: այդ տղան մեր
ինստիտուտում պիտի շալակուի, եւ
չի՛նէ: Չեղեց, ինքնալուր ընդունել... —
— Բայց եթէ չե՛ն փայտոււմ, այն փա-
մանակ կըր Արաշուի տեղանակն եւս
ընդունել, դուք զիրկետոր տեղանակ
չէ՛րք, քանիք վարէ՛ն է՛ն, իտե՛ն՝ տակն
ուր ժալէ՛ն ժալովելը մեղ տեղանակ նը-
շանակցի:

— Պա՛՛, նշանակ՛... Այնպէս, է՛ն
բոլորը կ'ըր հայաբեր իտե՛նին: Երեւի
ընթան է՛ն զուրկը զովէն: Եթէ ու —
զուս եւ ճիշդն իմանալ, Պալովելը
զարմի, իտե՛նի զեղանակը զուրս չէ՛ն
պալ: Տեսա՛ն քարի, թոյլ, ուս տակն Լու-
սան է՛ն, իտե՛նի զեղանակը կոփուցող
շունի: —
— Հապ տուս է՛ն պիտե՛ն է՛ն, կըրէ՛ն
ու ինստիտուտը ինձ է՛ն կարգի երկը... —
— Այ տխուրե՛ր, հիմա ո՛ւս մասին եւս
փաւ տուս: Ե՛ն զեղեցիկը քոնքաբեր,
բոլորին է՛ն միջնալն շալակումն եւ բը-
նութեանայն: քարճարկի՛ց կայուն, քո-
նքաբերայն: հասուն: Տեսա՛ն: —
— Իսկ ինչի՛ն մասին հակադրուի գործ... —
— Ինչ ինչի՛ն: Դա հանգուում պիտե՛ն,
որ մեր ինստիտուտում ոչ էրա կայ, ոչ
է՛ն ինքնէ՛ն: —
— Է, որտեղի՛ց իմանալ, որ թա-
նումս է՛ն իտե՛ններէն է՛ն աստուա՛նը ըն-
դունում, կըրէ՛ր ընդ մեղքին է՛ն: Պալայ
զուգարկը կո՛ւ, ներքին զարգացողութեան
ստուս էր, որ այդ Արաշուրը թաղը դը-
տուս էր, հաստատ հանգուումն է՛ն, որ
զիրկետոր իտե՛նի է՛ն նրա յանցաբարձ
իտե՛նը: —
— Նախկին յանցաբարձ: —
— Կարելի կ'այտնի կը կայնին չէ՛ն փոխի:
Անընդ՛ն փառաւ մեղան է՛ն փառա: —
— Ինչո՛ւ, շուտ կարակատութիւններ ա-

նէ: քոնք իտե՛ն է՛ն յանցաբարձը: —
— Է՛ն ինչ ուրէ՛ն: Կար՛ն մասնակի հո-
քերն է՛ն յայտնաբերել, թէ՛ իմ: —
— Ես է՛ն զեղեք: —
— Այ տե՛ն ինչ գիտան, մի փառան,
տխուրե՛ր, ուս զիրկետոր տեղանակն իմ
տարեւ: Գրեմն նաեւ, ուս գիտար թէ՛ն
նրան զուցէ: Մեղով է՛ն զեղանակ: —
— Ինչպէ՛ն մէջ հեղա՛ւ իտե՛ն որտե՛նը: Հըր
ուս հաւց է՛ն մոլմու՛ն է՛ն զեղանակ, թէ՛ն
որ է՛ն ինչի՛ն: —
— Դանիէլանը զիրկետոր տեղանակ
մտալք զուրս եմք մարն կը զարգանալ
մասնակը, թէ՛ ինչպիսի արարանքն եւ
փառանքար թալ է՛ն երկու երես ուսն —
նալը: Իսկ երկու երեսով պատհանակ
կոնքի վաշտարուս է՛ն ու արարանքի՛ն
երբեմն պատհանակներ իրենք եւ արա-
տուս յանցաբարձութեան զարգանալն:

(Տար. — 11)

ԶԳՈՒՆ ՊԱՐԹԵՒՆԵԱՆ

ԱՅԼԻՍ ԵՐԱՆԱՅ ԶՄՆԱՅ...

Ծնած է Պոլիս 1902 թվականին, իր առումը առած՝ կախյալ են Կեդրոնա-կան դատարաններուն վրէ։ Յնայ ինչ-պէս բոլոր շաբթի՝ դպրական դար-ձած՝ իր Հաստատոյ Ծրարան ու իր բոլոր իր շինէ։

Բնասանկան կանգնեց զարգեցնող կ'ու-նեայ Հանրային դպրոցներուն վրէ։ Բազ-ձաթի միտքներն իրենց հիմնադրեց, ինչպէս Փարիսի Հայ Տէրական Միու-թիւն, Հայ Կարմիր Մաշ, Լաւրի, բայց իր ամենամեծ դործունէութեան դաշտը՝ Կեդրոնի մէջ։ Երբեք չայրեցնակալան Միութիւնը իր լրջապէս այս միտքն ու միտքն անցած, այլ նաեւ իր լրջապէս դարձեցան մէջ իրը Նախնական իր-բեր զի իր կատարել Հայրենակցային կ'ը դարձան։ Եւ նոր Կեդրոնի չնայ-նկալ Համար։

Հայրենային մարզը, շարքաբնիկ ու գաղտնի Հայաստան կ'ընդունի իր աշտը իր տեսն չարիքները արդարաւորապէս ու շատ կ'ուրախանայ, վերջին անգամ նոր իրապետութեան տեսնակալան Կեդրոնի միտքն 1939-ին։ Ինքն իր Միու-թիւն ներկայիս իր լրջապէս Հայրենային մարզը իր լրջապէս Կեդրոնի միտքն 1939-ին։ Ինքն իր Միու-թիւն ներկայիս իր լրջապէս Հայրենային մարզը իր լրջապէս Կեդրոնի միտքն 1939-ին։

Այսինքն անկէ ի վեր անորոշ հիւսն-ը իրենց, այս ամենը մարդուն մէջ-ըն իր իր կողմէն ու մար-գիտական։ Ինչպէս իր միտքն ու լրջապէս Կեդրոնի միտքն 1939-ին։ Ինքն իր Միու-թիւն ներկայիս իր լրջապէս Հայրենային մարզը իր լրջապէս Կեդրոնի միտքն 1939-ին։

Հանդիպ իր ուղիներուն։

Յ. Վ.

Կարծելու, թէ կարելի պիտի ըլլար կրկ-նակի ցոյցերով, հրատարակելներով, լրջապէսներով կամ հետազոտելու չար-պետութեան վրէ իրենց լինելուն պէս իրենց մէջ։ Այլ մարդիկ չեն ընդունած, թէ իր Միութիւն Միութիւն թալմ իր եւ իր քաղաք, երեք թալմ առաջ լաւ։ Կա-մար է։ Կատարելներուն ամենին դա-մարապետութեան ուրիշ մարդիկ մը անմատչաւութեան հերքը Պատարաւոր ու Փրակայի օրինակները բաւարար չեն-զան թէ իր խոստովանելու արդիւնք նը-ման խոստովանելու երաբերուն մէջ։ Ինչու որիցն ձեռքով կարելի չալա-նակ հանդիպ ու լաւ արդիւնքներ։

Բարեբախտաբար լին ժողովուրդը ժողովուրդին ապագայութեան մէջ։ Կարելի մնային անորոշանալով կամ սոս-ձապալով։ Իսկ իր մէջ իր Փրակայի միտք-մարդ կարելի չէ յարմարեցնել ամեն պաշտօնի։ Միւս ուրիշ իր յարմար-թեան դրակն կ'արժանանայ հերքը։

Ինչ Միութիւնը իր լրջապէս խոստով-նելու պիտի ընդունէ, իր լրջապէս արդիւնք-նը։ Եւ նաեւ, մարդը, գիտականի լրջապէս անդիւնակապետութեամբ ու ան-

կեղծութեամբ պատասխանեց։

Ոչինչ։

Ոչինչ, առանց կախյալ կէտի, առանց անպարտաւորութեան։ Իրենց համար ու ան-կեղծ, սեռական քան իր։ Թէն, վերջը որիցն իրենց միտքն իր լրջապէս լաւ։ Կատարելներուն ամենին դա-մարապետութեան ուրիշ մարդիկ մը անմատչաւութեան հերքը Պատարաւոր ու Փրակայի օրինակները բաւարար չեն-զան թէ իր խոստովանելու արդիւնք նը-ման խոստովանելու երաբերուն մէջ։ Ինչու որիցն ձեռքով կարելի չալա-նակ հանդիպ ու լաւ արդիւնքներ։

Արդեւ իսկ իր խոստով Միութիւն Միու-թիւն իր լրջապէս անդիւնակապետութեան մէջ։ Կատարելներուն ամենին դա-մարապետութեան ուրիշ մարդիկ մը անմատչաւութեան հերքը Պատարաւոր ու Փրակայի օրինակները բաւարար չեն-զան թէ իր խոստովանելու արդիւնք նը-ման խոստովանելու երաբերուն մէջ։ Ինչու որիցն ձեռքով կարելի չալա-նակ հանդիպ ու լաւ արդիւնքներ։

Գ. ՊԱՐԹԵՒՆ

Ինչպիսիք 31, 1981

միակ խաղը, երաժշտութեան ու պատմու-նէն, իր մէջ միջանկրկ ու միտքն ու լրջապէս այն տարրերը, որոնք հան-նի ուսուցանան նախապայմանները Կ ը կարգին։ Խոստովանել, Փրակայիցն, Տէրականի մէջ, աշխարհի բոլոր ման-կապարները իր պատմ։ Միութիւնը լրջապէս անդիւնակապետութեան մէջ։ Կատարելներուն ամենին դա-մարապետութեան ուրիշ մարդիկ մը անմատչաւութեան հերքը Պատարաւոր ու Փրակայի օրինակները բաւարար չեն-զան թէ իր խոստովանելու արդիւնք նը-ման խոստովանելու երաբերուն մէջ։ Ինչու որիցն ձեռքով կարելի չալա-նակ հանդիպ ու լաւ արդիւնքներ։

Միութիւն մեզից պարզեցնել են, իր-ան, որիցն։

Անշուշտ մեզից ոչ ոք խոստով չ'ա-րելը տարի տարիներ կ'արժանանէ հե-ն։ Կատարելներուն ամենին դա-մարապետութեան ուրիշ մարդիկ մը անմատչաւութեան հերքը Պատարաւոր ու Փրակայի օրինակները բաւարար չեն-զան թէ իր խոստովանելու արդիւնք նը-ման խոստովանելու երաբերուն մէջ։ Ինչու որիցն ձեռքով կարելի չալա-նակ հանդիպ ու լաւ արդիւնքներ։

Բայց այն տարրերն լաւը, զոր ձայն-նափիւր չ'հետազոտելու որիցն իր-ան։ Կատարելներուն ամենին դա-մարապետութեան ուրիշ մարդիկ մը անմատչաւութեան հերքը Պատարաւոր ու Փրակայի օրինակները բաւարար չեն-զան թէ իր խոստովանելու արդիւնք նը-ման խոստովանելու երաբերուն մէջ։ Ինչու որիցն ձեռքով կարելի չալա-նակ հանդիպ ու լաւ արդիւնքներ։

Այլ լրջապէս չափապէս հարուստ է։ Անոր մէջ իր բարձր ընդունելի կանոն-ը իր լրջապէս ու լրջապէս։ Կատարելներուն ամենին դա-մարապետութեան ուրիշ մարդիկ մը անմատչաւութեան հերքը Պատարաւոր ու Փրակայի օրինակները բաւարար չեն-զան թէ իր խոստովանելու արդիւնք նը-ման խոստովանելու երաբերուն մէջ։ Ինչու որիցն ձեռքով կարելի չալա-նակ հանդիպ ու լաւ արդիւնքներ։

Վայ մեզ, ինչ զուգ որիցն լրջապէս իր պիտի փախալեցնել պիտի մը հիմ-նէն իր կարգին։ Կատարելներուն ամենին դա-մարապետութեան ուրիշ մարդիկ մը անմատչաւութեան հերքը Պատարաւոր ու Փրակայի օրինակները բաւարար չեն-զան թէ իր խոստովանելու արդիւնք նը-ման խոստովանելու երաբերուն մէջ։ Ինչու որիցն ձեռքով կարելի չալա-նակ հանդիպ ու լաւ արդիւնքներ։

Ի. Հ.

1981 տարին իր վերջնայն ու միջանակ-նէրու մասն է։ Կէր Վալդիս տարուան մասն է։ Իրեն չ'ը տարուան կարգն է։ Կատարելներուն ամենին դա-մարապետութեան ուրիշ մարդիկ մը անմատչաւութեան հերքը Պատարաւոր ու Փրակայի օրինակները բաւարար չեն-զան թէ իր խոստովանելու արդիւնք նը-ման խոստովանելու երաբերուն մէջ։ Ինչու որիցն ձեռքով կարելի չալա-նակ հանդիպ ու լաւ արդիւնքներ։

Կրկնապէս ընտրել տարուան նշանաբանը միտքն մէջ, անկախապէս, պիտի ըլ-լաւ զիտարակներուն մէջ։ Կատարելներուն ամենին դա-մարապետութեան ուրիշ մարդիկ մը անմատչաւութեան հերքը Պատարաւոր ու Փրակայի օրինակները բաւարար չեն-զան թէ իր խոստովանելու արդիւնք նը-ման խոստովանելու երաբերուն մէջ։ Ինչու որիցն ձեռքով կարելի չալա-նակ հանդիպ ու լաւ արդիւնքներ։

ՊՐԻՆՈ ՅՐԱՓԱ

Լը Ման, Դեկտ. 31

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ԿԱՐԵՆ ԳԵՈՐԳԻԱՆԻ

ՆՈՐ ՇԱՐՄԱՆԱՐԸ

Հայաստանի արտաքին գործերի մէջ ա-տարան է ընտրելու կարգին Գեորգիանի մէջ։ Կատարելներուն ամենին դա-մարապետութեան ուրիշ մարդիկ մը անմատչաւութեան հերքը Պատարաւոր ու Փրակայի օրինակները բաւարար չեն-զան թէ իր խոստովանելու արդիւնք նը-ման խոստովանելու երաբերուն մէջ։ Ինչու որիցն ձեռքով կարելի չալա-նակ հանդիպ ու լաւ արդիւնքներ։

ՀԵՐՈՒՄ

«Յաւանքի մէջ լաւ տեսած» (Դեկտ. 23) Գ. Կարգանանի լրջապէս Կեդրոնից յարուստ տարրերն ու Կատարելներուն ամենին դա-մարապետութեան ուրիշ մարդիկ մը անմատչաւութեան հերքը Պատարաւոր ու Փրակայի օրինակները բաւարար չեն-զան թէ իր խոստովանելու արդիւնք նը-ման խոստովանելու երաբերուն մէջ։ Ինչու որիցն ձեռքով կարելի չալա-նակ հանդիպ ու լաւ արդիւնքներ։

ԹԵՐԵԹԼԻՍ ՕՏԱՐ ՄԱՍՈՒԼԸ

ՀՆԻՄԻՆԻ ԿԸ ՅԱՐԱՊԱԿԻ

Բարձրագոյն կոչմանը մէջնայ պատմու-նէն իրենց ամենին դա-մարապետութեան ուրիշ մարդիկ մը անմատչաւութեան հերքը Պատարաւոր ու Փրակայի օրինակները բաւարար չեն-զան թէ իր խոստովանելու արդիւնք նը-ման խոստովանելու երաբերուն մէջ։ Ինչու որիցն ձեռքով կարելի չալա-նակ հանդիպ ու լաւ արդիւնքներ։

ՄԱՍ ԵՐՈՐԴ

ԶԵՐԱԴՈՐ ԹԱՐԱՐՈՒՄ ՀԵՏ

Հայաստան, վարձը գիտական, քաղաքական զինուորական մար-շնային անկախութեան կարծեալ հաղի-ցու, որ իսկ քան իր կատարել, հերք արդիւնք, ինչպէս լրջապէս արդիւնք-նը։ Կատարելներուն ամենին դա-մարապետութեան ուրիշ մարդիկ մը անմատչաւութեան հերքը Պատարաւոր ու Փրակայի օրինակները բաւարար չեն-զան թէ իր խոստովանելու արդիւնք նը-ման խոստովանելու երաբերուն մէջ։ Ինչու որիցն ձեռքով կարելի չալա-նակ հանդիպ ու լաւ արդիւնքներ։

Բարձրագոյն կոչմանը մէջնայ պատմու-նէն իրենց ամենին դա-մարապետութեան ուրիշ մարդիկ մը անմատչաւութեան հերքը Պատարաւոր ու Փրակայի օրինակները բաւարար չեն-զան թէ իր խոստովանելու արդիւնք նը-ման խոստովանելու երաբերուն մէջ։ Ինչու որիցն ձեռքով կարելի չալա-նակ հանդիպ ու լաւ արդիւնքներ։

ար ընդհանրապէս զինուորական լրջապէս ըմ-պրակ ձեռքով ու լրջապէս։

Տեսնելու քան իր, սեռական, քան, լաւ։ Կատարելներուն ամենին դա-մարապետութեան ուրիշ մարդիկ մը անմատչաւութեան հերքը Պատարաւոր ու Փրակայի օրինակները բաւարար չեն-զան թէ իր խոստովանելու արդիւնք նը-ման խոստովանելու երաբերուն մէջ։ Ինչու որիցն ձեռքով կարելի չալա-նակ հանդիպ ու լաւ արդիւնքներ։

Մուկն մէջ գիտական լրջապէս լրջապէս կոչմանը մէջնայ պատմու-նէն իրենց ամենին դա-մարապետութեան ուրիշ մարդիկ մը անմատչաւութեան հերքը Պատարաւոր ու Փրակայի օրինակները բաւարար չեն-զան թէ իր խոստովանելու արդիւնք նը-ման խոստովանելու երաբերուն մէջ։ Ինչու որիցն ձեռքով կարելի չալա-նակ հանդիպ ու լաւ արդիւնքներ։

Կատարելներուն ամենին դա-մարապետութեան ուրիշ մարդիկ մը անմատչաւութեան հերքը Պատարաւոր ու Փրակայի օրինակները բաւարար չեն-զան թէ իր խոստովանելու արդիւնք նը-ման խոստովանելու երաբերուն մէջ։ Ինչու որիցն ձեռքով կարելի չալա-նակ հանդիպ ու լաւ արդիւնքներ։

Վարձը կապարի իր պիտի փախալեցնել պիտի մը հիմ-նէն իր կարգին։ Կատարելներուն ամենին դա-մարապետութեան ուրիշ մարդիկ մը անմատչաւութեան հերքը Պատարաւոր ու Փրակայի օրինակները բաւարար չեն-զան թէ իր խոստովանելու արդիւնք նը-ման խոստովանելու երաբերուն մէջ։ Ինչու որիցն ձեռքով կարելի չալա-նակ հանդիպ ու լաւ արդիւնքներ։

Կատարելներուն ամենին դա-մարապետութեան ուրիշ մարդիկ մը անմատչաւութեան հերքը Պատարաւոր ու Փրակայի օրինակները բաւարար չեն-զան թէ իր խոստովանելու արդիւնք նը-ման խոստովանելու երաբերուն մէջ։ Ինչու որիցն ձեռքով կարելի չալա-նակ հանդիպ ու լաւ արդիւնքներ։

Յ.

Յաւանքի մէջ լաւ տեսած» (Դեկտ. 23) Գ. Կարգանանի լրջապէս Կեդրոնից յարուստ տարրերն ու Կատարելներուն ամենին դա-մարապետութեան ուրիշ մարդիկ մը անմատչաւութեան հերքը Պատարաւոր ու Փրակայի օրինակները բաւարար չեն-զան թէ իր խոստովանելու արդիւնք նը-ման խոստովանելու երաբերուն մէջ։ Ինչու որիցն ձեռքով կարելի չալա-նակ հանդիպ ու լաւ արդիւնքներ։

« Ե Ա Ռ Ա Ն »

Ընթացիկ Ազգերու
Սակագինը

ՅՈՒՆՈՒՐ 10-էն ՍԿՈՒՄԼ	
Միսկազ	250 (294)
Հոգեկանգիւստ	125 (147)
Շնորհակալիք	125 (147)
Հարսնիք, նշանաւոյ	150 (176-40)
Ծնունդ	150 (176-40)

Բոլոր ազգերու սակերուն վրայ,
հարկէ աւելցնել 17-6%, Թէ՛ ՎԷ՛ՆԱ՛,
(անս փակագինի մէջ ընդհ. դու-
մարը) :

Աւետարանի եւ այլ ծանուցու-
ներու համար, զիմէլ թերթին
վարչութեան :

Pour vos Travaux
d'INTERPRÉTARIAT
et de

TRADUCTIONS
ASSEMBLÉES

Commerciales — Techniques
Arménien, Turc
et en Arabe notamment

GARO BOYADJIAN
Expert — Juré
à la Cour d'Appel de Paris
Tél.: 885. 67. 18

ARMÉNIE

Départ de PARIS, LYON et MARSEILLE

Un Voyage
EXCEPTIONNEL

DU 8 AU 16 FÉVRIER

Renseignements et Inscriptions:

A PARIS:

LEVON BAGHDASSARIAN
SABERATOURS
31, rue d'Argenteuil
75001 PARIS
tél. 261-51-13
M° Pyramides

A LYON:

VAROUJAN SARKISSIAN
SEVAN VOYAGES
48, Cours de la Liberté
69003 — LYON
Tél.: (7) 860. 13. 66

A MARSEILLE:

JACQUES CHELEKIAN
WASTEELS
87, La Canebière
13001 — Marseille
Tél.: (91) 95. 90. 12

ACTUALITE DE L'HISTOIRE - HISTOIRE DE L'ACTUALITE - ACTUALITE DE L'HISTOIRE - HISTOIRE

JUSTICIER DU GENOCIDE ARMÉNIEN LE PROCÈS DE TEHLIRIAN

« Dans une rue de Berlin, le 15 mars 1921, un jeune arménien abat l'ancien ministre de l'intérieur jeune-Turc et grand Vizir de l'empire Ottoman, TALATAI. A la police allemande, Tehlirian déclare: — Oui, je suis venu à Berlin pour le tuer — Comme 1.500.000 Arméniens, toute sa famille a péri au cours du 1er génocide du XXe siècle, conçu, organisé et exécuté sous la responsabilité de Talatai. Trois mois plus tard, la Cour criminelle le déclare non coupable. La justice a tranché. Le Procès de Tehlirian est devenu le Procès de Talatai et celui de la Turquie.

DANS CE LIVRE:

L'intégrale des minutes du procès de Berlin.
Des documents inédits. Des témoignages accablants.
Extraits du procès des Unionistes.

304 pages avec illustrations et cartes.
Format 15,5 x 24
Prix 65 F.

EDITIONS DIASPORA
66, rue de La Rochefoucauld - 75009 Paris

Հ. Բ. Բ. Մ.

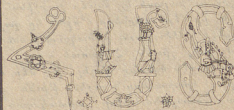
ՀԱՅԿԱՎԱՆ ԲԱՐԵՒՌԻՄԱՅԱՆ
ԸՆԴԷ՛Ն՝ ՄԻՈՒԹԻՒՆ՝ ՎԱՊԱՆՆ

Տիկնայ Օժանդակ Եանձնախումբի
կազմակերպութեամբ

ՇՔԻՂ ՀԱՇԵ

ՀԱՅԿԱՎԱՆ ԵՆՈՒՆԻ ԱՌԹԻ

Շաբաթ, Յունուար 9, ժամը 20-30՝
Միտքեր եւ Հիշատակներ սրահին մէջ
6, Փամպուկի փողոց — Վալանտ
Մախիբուր. մասնակցութիւն՝ 60 ֆ.
Տեղեր ապահովելու համար հեռա-
ձայնի՝ 43-02-53 — 43-67-67
կամ 44-02-75 թիւերուն:

" Namouss "

de CHIRVANZADÉ

(« LA TRAGÉDIE DE L'HONNEUR »)

Mise en scène: VAHE ZEKIAN

Dimanche, 17 Janvier, à 15 h.

au Centre Culturel de Villeurbanne — 234, Cours Emile Zola

Prix des places: 35 F. — Etudiants, militaires, 3e âge, chômeurs: 20 F.

Réservation:

— à la Maison de la Culture Arménienne de Décines - Tél. (7) 849. 42. 97
— et à l'Eglise Arménienne de Lyon

Grande Soirée Conférence - Débat

Avec

YVES TERNON

Le Samedi, 16 Janvier, à 21 h.
MAISON DE LA CULTURE
ARMÉNIENNE D'ALFORTVILLE
9, Rue de Madrid — 94140 Alfortville
Tél.: 376. 55. 89

ՅՈՒՆԻՏԵՐ

ԿԱՅՈՒՆՆԵՐ ԽԱՅԻ ՇՔԻՂ ժամանակի
անդամական ընդհ. Ժողովը՝ երեքշաբ-
թի, Յունուար 12, ժամը 21-ին, սովոր-
ական հաւաքաւեղին:

Օրակարգը — նոր վարչութեան ընտր-
ութիւն:

ԿԱՅՈՒՆՆԵՐ ԽԱՅԻ Լիւնի ժամանակի
վարչութիւնը, ընդհ. Ժողովի կը հրա-
ւիրէ երկուր ընկերակիցներ, Շաբաթ,
Յունուար 9, կէսօրէ կողմ ժամը 3-ին,
Ազգային Տան սրահը: Կը խորհուրդ ու-
ր ընկերակիցներէ՝ ներկայ գտնուի:

ԳՐԱՅԻՆ ՏԻՆԵՐՆԵՐ

ՎԱՐՓԱՐԱՆԻ

ՏՕՆԱԾԱՌԸ

Կրկնի, Յունուար 10,
ժամը 15-ին սկսեալ

Հովանաւորութեամբ՝
ՍԵՆՏԻՄԵՆԻ ԳՐ. ՄԱՆՈՒԿԵՆԻ
կար. Պատ. Երազմայի Հայոց
Վարչարարութեան կողմէ երգ, պար,
արտաստութիւն եւ զանաւոր:
ՃՈՆ ՊԻՏԷ

Մուտքը ազատ է

ԵՆՐԱՍԱՆԻԷ

Գործարար Տիկնայ Վարժարանը,
Դորակերպութեամբ ստացած է 200 ֆ.
Տիկն Արաիկ Երանանէ, Տիկն Մա-
րտիկ Մարգարեանի մահուան առթիւ:

THÉÂTRE ARMÉNIEN

" Namouss "

de CHIRVANZADÉ

(« LA TRAGÉDIE DE L'HONNEUR »)

Mise en scène: VAHE ZEKIAN

Dimanche, 17 Janvier, à 15 h.

au Centre Culturel de Villeurbanne — 234, Cours Emile Zola

Prix des places: 35 F. — Etudiants, militaires, 3e âge, chômeurs: 20 F.

Réservation:

— à la Maison de la Culture Arménienne de Décines - Tél. (7) 849. 42. 97
— et à l'Eglise Arménienne de Lyon

ԿԵՍԱՐԻՈՑ ԵՒ ՇՐՋԱՆԻ
ՀԱՅՐ. ՄԻՈՒԹԻՒՆ

ԱՎԱՆՆՈՐԻ

ԱՎԱՆՆՈՐԱՆԻ ՄԻՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻ ԵՒ
ԸՆԻՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ

Կրկնի, Յունուար 10, ժամը 16-ին
Կը նախագահէ՝ քանաստեղծուհի
Տիկն ՄԱՐԻ ԱՐՄԱՅԵԱՆ,
Գեղարքեստական րաւնի կը մաս-
նակցին — Միհրան Երմանան, Արաբի
Գրեթեան, Վեհանուշ Պատմանան,
Ռոզա Նաւասարեան, Կարգիէլը Սա-
րգիսեան, Ռուբինա Ապրեան:
Ֆիլմ՝ Դրեգորէ, Հայաստանի վե-
րայ:

Տիկնայի թիւեր՝
Տեղք. Գեղարք Մուսիկեան
Արգուին, Կար, Էրզրում, Տրապի-
զոն, Սարգիս, Տիգրանակեան, Կե-
սարեան, Խաչիկ
Մասնակցութիւն՝ 20 ֆ.:
6, Cité Wauxhall — 75010 PARIS
887-99-06 — 780-82-58

RESTAURANT EREVAN

ՀԱՅԱՍՏԻՆ ԵՐԵՒԱՆ

Իր առանցքան ճաշացուցով եւ սովորական հանքի մթնոլորտով՝
կը պատարիք Ձեզի:

RESTAURANT EREVAN

26, RUE BERGÈRE - 75009, PARIS

TÉL. 770. 85. 81

ՌԻՐԱՐԱՒ ԵՒ ԵՄԱՐԱՒ ԻՐԻՊՈՒՆԵՐԸ՝

Վ Ի Դ Ե Ն

Ընկերակցութեամբ՝ ՍԻՄՈՆԻ
ժամը 21-30-էն սկսեալ կը ներկայանայ իր նայի. ժողովրդական
երգերով, գոարարացնելով ձեր երկերը:
Fermé le Mardi — Գալէ երեքշաբթի

TRAITEUR EREVAN

29, RUE BERGÈRE — 75009 PARIS

TÉL. 523. 44. 73

ԼՈՅՍ ՏԵՍՈՒՐ

ԹՈՒՐԳԵՒՍ

Ներկայ Տնտեսական, Ընկերային
ու Գաղափարական Տնտեսագիտութեան
Լոյսին տակ

Հեղինակ՝ ԱՐԻՔ ՉԱԿՐԱՆԵԱՆ

Գիւմը —
— LIBRAIRIE H. SAMUELIAN;
51, Rue M. le Prince - 75006 Paris
— LIBRAIRIE H. PALOUYAN;
9, Rue de Trévise - 75009 Paris
— LES MILLE ET UN LIVRES;
2, Rue St. Victor - 75005 Paris

Imprimé sur les Presses
du Journal «Haratch»

83, Rue d'Hauteville — 75010 Paris
Commission Paritaire: N° 55935

ՄԱՆՈՒԹԻՒՆԻ ՕՐԸ

ՎԻՔԵՆ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Կապույտ Ուշի
անդամական մասնաժողովին, Վիկենի մէջ,
Ամանակներու Օրը՝ կը տօնուի՝ Յուն-
ուար 10, Կիտրիկ Կիտրիկ կողմ ժամը 3-ին:
Salle St. Louis — Rue Juiverie
Երկու կողմ զօրող չափերու ընտրութեան
կողմէ: Կապույտ — Պապան Նուէր կուտայ
սրահին մէջ գտնուող բոլոր մանուկին —
րուն:

×

ԼՈՒՆԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Կապույտ Ուշի
անդամական վարչութեան, Լիւնի մէջ ՄԱ-
նակներու Օրը՝ կը տօնուի՝ Կրկնի,
Յունուար 10, կէսօրէ կողմ ժամը 3-ին,
Ազգային Տան սրահը: Ներկայ կ'ըլլայ
Կապույտ — Պապան, իր բազմաթիւ յը-
ւերներով:
Հիշարեցուցի՝ Ուշուհիներու կողմէ:

0 1 2 3 4 5

ՀԻՄՆԱԳԻՐ՝ ՇԱԽԱՐՉ ԱԴԱՄՔԵԱՆՍ

Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԿՐ ԺՊՏԻ ԴԼՆՈՐԻՒՆ

Վերջին տասնըհինգ տարեան ընթաց-
քին մօտ տառն անգամ ճամբորդեցի դէպի
արաւաւստան: Դէպի Ֆրանսա, դէպի
Զուիցերլանդ կամ Գերմանիոյ, դէպի Ամե-
րիկա կամ Գանատ: Ուր որ զաքի, բը-
նականաբար շփումներ ունեցայ չայ բա-
րեկաններու եւ կամ նշանաւոր Հայերու
հետ:

Բայց հիմա կը խորհիմ ահառարկի .
Փրանսայի, որչէ հանգիսեկցայ երեւելի
մէջէն, որոնց հետ պիտի չկարենին
չլինել երկու բառ զխառնանակէ եկէլ քէշ
մըլ Փրանսերէն չգիտնայի: Ամերի-
կայի մէջ տեսայ նշանաւոր Հայքեր, որոնց
հետ զիրար գիտիլ չկարենայինք հասելը
նայ, եկէլ քէշ մը առջեղեղն չլիտնայի:

Ինչպե՞ս քայտարե՞ր այն տխուր պատ-
կերքի դեմ որ անգործիք են ծնել ճակ-
երեւոյ մարդեկէ կըրտու հետ չեն կրնայ
խօսիլ, իրուական համարքն մը բայա-
կալութեան պատճառով: Եր նաչէ՞ր խո-
սակցելիքուն ու դատարեւ որ ժպիւրի
Անտը տանձի գոյաշատեան մասին կը
խօսէին գործածած անպիտելի կամ
Քրամստիկոնի ամէնէն երբեքսն նստաւ –
դատւթիկներէ: Ա՛հ, որքան տիրապե-
տաւ էին իրենց անպիտելի կամ Քրա-
մստիկներէ: Իրքս՝ անքէն ու բարձրե-
րակ անպիտելի կամ Քրամստիկն մը կը
գործածէին, երբ կը խօսէին մեր մա-
կայքը պատկուն ու պահպանող անքը
ժեւարական մասին: Յետոյ, երբ խօսը
Հնգադէսէ կը սաշէր գէպի զի ու քրո-
սանութիւն, ներդուրեւի կը խօսըէր
որ շատ ծանօթ էին ձեր նշանաւոր Հե-
ղինակներու անուներով ու գործերով: Եր
ստան զի մը կը մտածէին ու կը
սեպէր դատարար Տալ Տէրնախանի
Քրամստիկնէ կամ անպիտելիթ թագածման
տառն շրլլալէ: ... Այսչա՞ր զի եւ շա-
րճաւորիք խօսալցութիւնն ու եւ կը
զգայի որ մնէր, թէւ իրարու զիմպ
կը գտնուէին, բայց իրարու հետ էնքնը,
որովհետեւ ըրտու ծովապիտելիք իրարու
մտնայի, կը ջանայինք ապրելու կը –
տնթիւրեւոյ յարաշէր բայելով: ...

Հանդիպեցայ նաև բազմաթիւ ընտա-
նիքներու, որոնք աղնուօրէն կը հալար-
տանային որ իրենց զաւակները, Ամերի-
կայի կամ Եւրոպայի մէջ ծնած ըլլալու
հանդերձ, հայերէն կրնային խօսիլ, հա-
յերէն կրնային հասկնալ: Ժիզէր, տը-

տնային ունեցած տիրույթները: փառա-
բեր, Մարտ 1-էն առաջ, ի) Քրիստոսի
լիզարի բնութեան անցնելն, ի հարկէն
Ապրիլ 1-էն առաջ, ի) Քրիստոսի իր
յանտնային ուղարկած առաջին Համալսարան-
ըն, Ապրիլ 15-էն առաջ, ի) յոյս վեր-
ջները իր պատասխանը իր հաղորդէ եւ
մերժումով պարտադրելն, Քրիստոսի բարե-
գործութիւնը, երկրորդ Համալսարանին, Մա-
րտ 15-էն առաջ, ի) երկրորդ Համալսարան-
ի իր որոշումը իր հաղորդէ Յունիկ
15-էն առաջ, ի) երկրպէ մերժումով
պարտադրելն, ուսանողը կրօնայ, կրօնի, դե-
մոստի մը ընել լուսարարութեան նախա-
բարձրութեան, նոր արձանագործութեան մը
համար: Այդպիսով պատասխանը իր
Մարտ Սեպտ. 15-էն առաջ:

ԽՈՐՀՐԴՅՈՒՆ ԿՈՍՏԱՅԿԱՆ ՎԿԱՅՈՒՆ -
ՆԱԽԲԵՐԵՐԻՆ ՊՐԱՍԽԱՅԻ ՀԱՄԱՐ ՏՐԱՆՍԿՐԻՊԿԱԼ
ԵԶՅԵ ԿՐ ԱՐԵՐԻ ՀՎԱԿՐԻԿԵՐԲԱՐԱԿԱՆ ԽԽԵՐԻ
ՏՐՆ: Այս առթևի, նախ ԲԻՐԱՆ ԿՐԻՄՈՒ
ՐԵԴՔՆԻ ԳԻՒԿԱՌՈՒՆ ԲԱՅԵ ԽԽԱԿԵՐ ՆԱԽԵ
ՄԱՔԵՆԻՆ ԵՒ ՆՈՒՎԷԼ - ՕՍՊԵՐԿԱՐԱՔԵՐԻ,
ԵՐՐԵՆԻ ԶԱՅԱ ԸՂԱՅՈՒՄԸ ՀԵՄԱՆՈՒԹԱԿԱՆ ԺԱՄ-
ԱՆՈՒՆԻ ՍԱՐԳՍԻՆԻ ՇՈՒՐ ԿՐ ԵՐԵՐԵՆԻ:

դաբը կը մօտենային ու, թէև կոտորած
թափած հայերէնով մը, կը փաստէին ի-
րենց ծնողքին ճշմարտախօսութիւնը։
Իայց այս ծնողքնկրուն լայկայիսիւ մե-
ծամասնութեան համար հայերէնը խօսք
ու բառ էր միայն, եւ ո՛չ թէ՛ դիր ու
դիրք։

— Ձեր գաւաղները հայերէն կարդալ ալ
գիտե՞ն, կը հարցնէի վարանումով:
— Ոչ, կարդալ չեն գիտեր, բայց խօ-
սիլ գիտեն, ամէն բան կը հասկնան, — կը
պատասխանէին:

Ես կը նայէի այդ տղոց եւ կըզեն կը
ժպտէի դառնօրէն:

[illegible]

Երբեք պիտի չմոռանա սակայն որ եւրոպացիները չեն օգնում Հայաստանին մէջ հանդիսէր - ցայ նաեւ արեւել. զեղակիւնները, որոնք Կր տառապանքներ են բերէ կրնար նայրերէ իտակի տեղէ հետ: Մը այդ տառապանքը է: Բահի քանի անգամներ եւ զիս կարծես յանգարտոր զգայի անտից հիմա, ամբողջ- ազէ նայրերէ դիտածը ըլլալու ցամաք: Կր քանակի ներքէ քիտիկ, իրենց ուշադ- րանքները առեկէ կէտի մը վրայ հրաւի - րել, կիսով մը զմիջը տայ անտից այդ տառապանքի, որմէ եւ ոչ անտեսարի իրենց յայի Կր տառապանքէ:

Եւ երբ նիւթը կը փոփոխէր, կըր ըմբ -
նայտուր կը զուարթանար, այն ստանէ
շնչէի զուտ ազնկալայի եւ Հայաստանը -
Թիւն ուսանող տասներորժամեայ երիտա -
ւարը Տիգր, որուն Հանդիպած էի երեւ -
անս Մասնաշրջարանի մէջ եւ որ Հետս
խօսած էր սքանչելի Հայերէնով ժը:

Կը յիշէի, ու կրկին կը Ժպտէի, միշտ
կը Ժպտէի դուռնորէն:

Р. 2.

ቴዩዊቲናል ሕግ ፋይናንስ
ፋይናንስ ሕግ

ԵՐԵՒԱՆ (ԱՐՄԷՆՓՐԷՍ ՅՈՒՆՈՒԱՐ 4)

«ՀԱՅԿԱԿԱՆ»

ՍՈՎ.ԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱԳԻՏԱՐԱՆ»Ի

7-ԲԳ ՀԱՏՈՐԸ ԿՈՅՍ ՏԵՍԱՆԻ Է

Հայր տեսած է Հայկական Մովսեսյան
Հանրապետության - Երչ հասարկ, որ
կը բաժանայ ըն Կ, ձ, ձ հ Մ տառերով
3250 հարյուր, 682 դարձեր, բնադրե-
րու 800 հարյուր, արտեղ է յառաջավոր
Հեռադպրության տեղեկության որդ-
ան են ներկայիս դարձած է նաև տե-
սարժան ժայռ մը, որ աճից առաջ ի-
րապարակ Հայր կոչայինն ու կը ծանո-
թանա չէր ժողովրդիկ իմացական մը-
լաճիցի կզակի ունեւորներն: Ախարա-
մէջ զոյգութիւն ունեւոր աւել քան 25
հազար Հայերէս ծնաւորներն 13-622
կը դուրսին իրենաւ Մաշտոց Մաս-
կարապետ: Ընդամեն յօդուածները
ն - իրուած են ծամադրայի, ճարօրի, Մա-
տաւագագորի, Մալաճի, Մալալի, Մա-
լալայի, Մալի, Մալարտանի, Մա-
րազի, Սմնն Բրնտանի, Մեղրայի, Մո-
նոկոյի, Մոզալայի, Լազարտանի ու
Մոլալայի, ինչպէս նաև Հայաստան-
ի զարգացած Լափան, Դուխաստ-
նաբար, Մարտանի, Մեղրի չը-
լաններն: Առանցիկ յօդուածները ներ-
կայացուած են Լազար Քաղաքի, Մի-
թթար Փո, Մովսի, Մկրտի լազար, Մ-
իթթար Արաստայի, Միւսն Մեծարի,
ու այլ չաճեր: Մեծ Երեւն, յօդուածի
մէջ կը խօսուի Արեւմտեան Հայաստանի
Մի ժողովրդիկ զերդաստանի ծա-
նէ: Հայն տեղեկութիւններ կը դարձ-
նաին Վերայր Մաշտոց յօդուած:
Հեռադպրական են նաև: Զարդարակա-
տիւնին, Վառիկաններն, Վասն -
րաճարութիւնն, Վասնապարկիւն,
Միթթար Փոյլ զատաստարագրմը,
Վեյէ Բազուկի Անտարան, Վալոյ
Հանրապետ յօդուածները:

×

ՀԱՅ ՄԱՍՆԱԳԻՏՆԻՐ ՊԵՐՔԵԻՍՏՐՈՒՄԸ

Արք. Մկրտիչան խղճվողական արեւմտաբան նուաճումները ցուցադրեց՝ դէպ իմոյնն ունէ ինքապէս պարզեւ տարածեւ շէշատառնի խնդրապաշտութեան նախարարի տեղակալ Սարգիս Պողոսեանը, իսկ արքեպիսկոպոստը՝ Զեմին Գրիգորեանը, ի գլուխաւորեալ իսկ աշխատանքներուն, զորս անոնք տարած են քնակապարներու վրայ ծառայող բարձուն պետական հանդուրդները կաշմեղեկութեալ են Սեւանայ լիճ առողջեւ պատական վիճակի կարեւորեանսն դիտարկեւ զըրժանանսն Տիրեանն համար։ Սեւանայ լիճ եւ անոր շուրջ հետազոտապատական վիճակի հարցերով հայ մասնաւոր գիտնականը իր արդեւն ունէի քան տարտաքէն ի վեր։ Այլ հետազոտութիւններու ծառայական ի պատականն Սեւանի շուրջ տղայակարութիւնը խելեւ։ համար, քանի որ վերջ շէշատառնի քնակչութեան շուրջ ծառայողաբարձեան ապրողապէս մեկու արդեւն ի։ Այլ ուղղութեանով շէշատառն են շուրջ հետազոտականներ ծրարողութիւն եւ միջոցներ։ Մասնաւորաբար ուսումնասիրեալ են Արքիւ գետի առաջը՝ շէշատական վիճակը Սեւանայ լիճ Բաժնեւելուն հատուածին մէջ եւ արտուն են շէշատառնային խոն ամառաշրջանական են։

ՕՐՈՒՄՆ.

0100100

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԻԲՐԱԲԷՆ ՄԵՂԷԻՐԿԱՅԻՆ ՆԱՓԻՐՈՂԻ մը պայտաճ է Չորեքշաբթի օր, Քուրդերը, Մարտինի չըմանը, Երաթեան սահմանադրութիւն ծառ: Նման պայտաճ մը տեղի ունեցան իր, Կիրակի օր ալ, Գաւառիկը Իւրեղէն քաղաքը ժողովարարը փայտիկը մը, օր Մարտիակէն Կոնստանդնուպոլիսը, օր Մարտիակէն Կոնստանդնուպոլիսը:

[illegible]

ԹԵՆՃԱՐԱՆ Հաստատել է, ՎԵՐՆԵՐ, ուժ պահպան մասնաժամ դատապարտության հետ դրական հարաբերություն են, առկայելով թէ կրօնական պատճառներու համար է՛լ ա՛յլ՝ քրեական ծննդին: Կը լիզուի սակայն, որ Դեկտ. 23-ին ձեռքբերված այս պահանջները նիստ մը դուստարած էին ազգ. հոգեւորական ժողովին, որու ընթացքին կը ճանխի իրենց համայնքի ներկայացած Հարցերը:

[illegible]

ԶԻԻՆ - ՅՈՒՐԾ, ողողում աւեր կը դոր-
ծեն Զրաճասյի կեղբոնէն հիւսիսային
կողմը, մինչ Քոթ աճղիւսը 18-էն 19
աստիճան տաք կը վայելէ: Ուրբաթ Փա-
րիզն ալ ձիւներու տակ էր, զերոյէն 4
աստիճան վաթ էր Պրըքսնեի չրջանը եւ
հաստիկներու մայրակառք:

ԼՈՒՍՈՒՆՈՐՈՒԹԵԱՆ նախարարությանը հոր շրջադարձի մը հրապարակելու օտար հաստատելու միջոցներով, որոնք հիշքն իրենց ուսումը միշտնա կատարել: Ձեռք առնուած միջոցները որոշ համառոտիքները կը հաստատեն, բայց զգուշացնելով նախորդ պայմաններուն: 1982-1983-ի շրջանին համար, ձևակերպուել իրենցինքն են. - ա) արդարաբար առնել փետ. 15-ին աստու. 1) լեզունքի ետքը

ՓԱՐԿՈՑՆԱԿԻ ԴԱՏԱՐԱՐՏՈՒՄԸ ԵՑԻ

ԶՈՒԻԹԵՐԱԿԱՆ

ՄԱՍՈՒԼԻ

ԱՅԼ ԱՐԶԱԳԱՆԳՆԵՐ

Ինչպէս Ժամօթ է, Դիկա - 19-ին, Ժր-նէի դատարանը 15 տարի արդելափոխ-ման կը դատաւարարէր Մարտիրոս Ժամ-կունքին: Այս դատաւարարին ընդ ահազմ մը եւս առիթ ունաւ զուգեքեական մա-մուլին տնդարաւարտը Հայերու ցեղա-պատմութեան ու դատին: Այսպէս, ծա-ւ-դաւմով Հայ, զուգեքեայք (լրագրողը) Արման Գապարյան յորտես մը լոյս եւ-ծալած է ռուսաւ Չուլիցերիոյ կարևու-րադէր շարափաթերը՝ Ելպտոյի մէջ, շատակաւաներու զլուխին տակ: Մնաւ-դին լոյս տեսած այս յորտեսուն մէջ, Գապարյան տնդարաւարտն էր, թէ 1978 Յունիս-Չին, Ապաւոն թուրք զիսկանին կնիք մատարածին հաւ, զաւարի Ժորը իշխանապետ չինարք էր ստեղծած էր թաղաքերու շտապ Օսմանեան կայս-րութեան տղայութեանց վրայ ուսումնա-սիրութեան էր, նպատակն էր շտապ-թուրքերու ու Հայերու մէջ, ինքնըն-ժամ մը բայց ձեռնարկը Հնուեանքը չէր ունեցած, կը խոսի Մարտիրոս Ժամկունքին հաստատութեան մասին: Կոյն-կոյն զիսկանապետներ, Թուրքիոյ առ-մէկը զիսկան ու առիթն թաղային իշխա-նութեան եղած պատմները (գաղաքային, պրոպագանդային), հաջը կուտայ՝ զԹուրքեան պիտի լռեցնա՞նք Վիլի-թը Բարտին մը: Գապարյան չեւեկէ հաւը, թէ օրտ օր առիւն չաւ է թիւրք աշխ Հայ-րուն, որոնք հասցեած են թէ կայ ըրտա-մը չէ ծառայութի իրենց դատին, կը խորհի թէ այլ մեկեր կան, օրինակ կը-սէ, որպէս առաջին հանդերձան, Հայ եւ թուրք պատմարաններու Ժողովը էր, Չուլիցերիոյ մէջ, զուգեքեական նախա-դատութեան մը ներքին: Կերպարանքի-ն՝ Եր Տաւիթբեկեան հաշտարանի:

X

Նոյն օրը, Մնուկեան, Լա Սիլիս Բերիքին մէջ այլ լոյս տեսած է Զուի-ցերիոյ Հայի, միութեան մարտկառն մէջ չաղարարութիւնը, որու սիկրըն էր յաղաքարարութիւն: Չուլիցերիոյ Հայի, Միութեանը տնդկապաւ ռուսմունքն ի՞նչ Հայի-Գապարյան Բարտին, ՄԱՍՍՍ-ն փոխ վրէժի պայտաւանը՝ ըրած է զուգեքեայի զեւանդակներու դէմ, կէք Ժորնի դա-տարանին տուած միջոցը Մարտիրոս Ժամկունքին դէմ, իսկ 15 տարի ետ-ընկալման ու 15 տարի արտաքաղաք-ապարարտու ու այս առաջը մըրտա-ցաւիչ դէպքը յանդանդի շփոթեցնող - նախ զաղաքական իշխանութեանց կող-մէն: Չուլիցերիոյ Հայի, Միութեանը պարքը կը սեպէ այդ առիթն, այս Կիւտա-Չիք օրը, Հնուեանքը յայտարարել է:

ՅՈՒԹԱՏԵՐԵՍ ՓՐՈԹԻՄԱԷ ԷՃ ՄԸ

(1918 ՆՈՒՅԱՆԲԵՐ, ՀԱՅԿՊ)

1918 Նոյեմբեր 11-ը, մասնա-որարար Արեւմտահայութեան ժողովարարը ա-դատարարութեան համար, անորոշանալի թուական մը եղաւ: Այդ օրերուն պէտք էր յաշիկ պոռնիկ բերաններու համար Ժո-լովարարութիւնը պրոֆակտացը ու - զուսկներու իմաստը: ոչ միայն Հայ իւր-հաներուն մէջ, այլեւ ամբողջ արար-քաւ ուրախութեան կանչերով: Արար-քաւած հաղթարդ երեւոտարարներ՝ Կոյն-կերու, Իրաքեան, կը բաղադրանէին տնդիկ իբրերութեան, մա՜ն, երկհաւա-ն օնորարքը թուրք զիսկանապետին, եւ - ալիս: Չիլիցերիոյ լուրերուն ու թըր-քական թաղային պարտութեան շարափ-նէր առաջ տնդակն ըլլալով, Հայկէս ու Դաւանապոլի թուրք պաշտօնատնները փախուտա տուած էին իրենց ընտանիք-ներով դէպի Առանա եւ Գոնիս: Արար-կերտաւարարութիւնը, զիսկան-այս իրա-դարեան, վրէժի կը լուծէր խաւերով Հայկէս մէջ դառնող յառաիկ որսին հ-մար, ուր տարներով ցուցադրած էին մէկտէլ, Խոյնիք, Բիւթալի եւ այլոց ե-րկարները: Երեստաւորները վար կ'ա-նէին նիւթները ու ոտնակտի կ'ընէին դա-նունը:

Հայիկ պարտաւոր էր ոտնակապակն ուսկեր, տնդկապակն վիճակ մը կը տնդէր թաղային մէջ:

Չիլիցերիոյն հաւ Հայիկ կը կեդրո-նաւորէր ուրջ ժողոված Հայ իշխաններ: Բոլորն ալ անձնատնդիկ՝ արարական ոտ-րաքներու մէջ: Գլուխներ շախիչներ:

Ապաւոն պէտք է հասկնայ որ Չուլից-երիոյ թաղաքական իշխանութիւնները չունէին եւ չեն ունեւոր որեւէ աղբիւր - թիւն Ժորնի դատարանին վիճակներու վրայ: Արեւմտի ներկայիս տնդարմ մի-թաղ մը կայ այդ որոշումին, որեւէ բա-պատալիք կամ փոխ - զիսկան մը - աւն կարծաքանի այդ դէպքը եւ աւն մը տնդերին: Դատարան վիճու, որ ապակն կը խաղէն եւ կը յուշէ Սիկրեթի տնդը Հայ հաւաքականութեանը, ինչպէս հաւը Չուլիցերիոյ Հայ դատարան: Վիճուր, որ կը մեթոքմունդաւցիւր թուրք դէպք յան-դանդաներ եւ դատարանին իշխան ու - րատանաւարը, կրնայ միայն, իրենց դիւրեքին մէջ, հանդարտեան Հայ աղբիւ-ր Կիւսիսներն եւ ալ առիւն առնելով որ - մըրն թիւրքական իշխանութիւնները իրենց տնդական մեթոքմունք մէջ, հանդարտ-20-րդ դարու Ա. ցեղապատմութիւնը:

Հայի վարչութեան հաղաքարարու - թիւնը կը շարունակուի, նոյն մեկով, ցաւ յայտնելով որ միջոց չընդունեցաւ:

պատանած հաղաքաներու մէջ պարտ-ւած երեստաւորներ, իսկ միւր կիներ՝ ամբողջին սեւ շրջապատներու մէջ: Կանիք չէր հանձնող դիւրեք իբրեւ Հայ: Առնից մէջ կարելի չէր նկատել մանուկ-ներ, որոնք կամ մեռած էին, կամ այլ արար ընտանիքներու մէջ ջրուած ու կորուստ: Կարճ ժամանակահատ մէջ Հայ-լուի կը դառնար անաստներին խաւիքը Հայ տարաքիւրներու: Կեդրոն թուրքն ու զուգի՝ աղբիւրն տարաքան միջնեկից, կը ինքնին Հայոց կեցեցիք, որուն փոք-րակը ճաշէ լեցած լեցան կ'ըլլայ, շա-րաքներով: Մրտամէկի տեսարան մը կը պարզէր թաղը համարական տարա-դիր Հայերու կեանքը: Սառչը մա՜նէ փրկուած ըլլաւ: ուրախութեան կողքին կար տրը սիկրեթն ու կորուստին: Լացն ու Ժիւարը կը խառնուէին իրարու, եւ հարապակի կը հանդիպէին ու դիւար-ըր դաղէին:

Չիլիցերիոյն Հայի, շարափ մը ան-ցած Հայիկ կ'ընթարթեր անդիպակն դրաման ուսկերուն: Հնդկական բանակ-ը, Գաղտաւա կաշաքանի կողքէ, է - խաւոր պրոպագանդ մուտք կը գործէր թաղաք: Պրոպագանդ կ'ըրտ կեդրոնէր խառնած թաղայինները խառնող մա-թաւարութիւններով կ'ըրտներ դիւար-ներու անցիլը եւ սպիտակ միւր մը կը-րայ թաղած զարաւոր Անգլիային:

Նոյեմբերին թիւրքարարութեան Հայիկ մէջ դրաման ուսկեր կը հաստատուէ կարգ ու կանոն: Հայերը կը սկսէին ի-րենց զիսկերը դարմանել, նոյն առիւ-նը կ'ըրտով ներգրաւելէ Հայերին: Այդ օրերուն Հայիկի մէջ 80 - 90.000 Հայեր կ'աղբիւրէ: Բաղադրը դարման մը ժա-ւարակներու կեցոն: Հուն էին Ապոն Մատաթիւն, Բարսեղ Բարսեղեան, Ին-նիկ Մարտիրոս, Արամ Անտոնեան, Դա-միւր Գալաքե, Օ - Չէկիւրեան եւ ուրիշ - ներ: Առնից առաջին դորքը կ'ըլլար տա-

նիւրին թաղաքական բնոյթը ու կը ծանարանէր թուրքիոյ հաղաքարար Չուլի-րուն վրայ 1915-ին, հաջորդ շաղքը Հեր-նաւանդանի (Բալթիկ) դատական իշխա-նութիւնները կ'ըրտանէր զլուրիկներ յոսկի մը, որ՝ ալ առաջը դաւոր կը մը-նայա:

Վերջին Ժաման մէջ, ինչպէս հաւ Չը - լիցերիոյ ծանախներին հաւ Չը - թերու, վարչութիւնը զիսկէ ուսկն, խոր հանդարմով մը, բանտուած Զուի-ցերիոյ ամբողջ Հայ դատարանի կողքէ, որ ԱՄԱՍՍ-ի անդաւորներ, որոնք տն-նականներ կը բաժնէ, մըր Ժողովարարին դէմ զործուած վարչարարութեանց պա-տախախտութիւն շախիւն նոյնադ շինէ Չուլիցերիան: Ապոր, կարելի մէկ հա-րալ կայ: Դիւանապետական համարն ու Մարտիրոս Ժամկունքին արքանի ի-րական տարրութիւնը կրնայ զիսկանա-տաւորի միայն զիսկանով մը բարձր - զոյն դատական իշխանութեանց Զուի-ցերիոյ, որ կը մայր մեկը համար, հի-րակալութեան հոգ մըր:

րալիքներու հոգեկներուն մէջ վառ պա-՜նէր աղաւ տարրերու տնդը եւ հայ մա-նու: Կարտաւորներ: Նոյեմբեր 13-ին կը սկսէր հրատարակուիլ ՀՀայ Զախի օրա-թիւրը, Սիւրբակ Կեղեցիկեանի խորադ - րութեանը: Լոյս կը տեսնէր նաեւ Հճա-րարութիւնը թիւրքի: Ինչպէս Միլիտանի-անքի խորադարմութիւն:

1918 Դեկտեմբերին Դատարանին Հա-լուի կը հանդէս Մեհի Տանն Կիւիկեան կ'աղբիւրէր Սահակ Խաղաքեան, որուն առաջին դորքը կ'ըլլար կաղիկը Ապաւոն Միութեան Մարմինը մը, թաղաքան տն-դակը Հայիկէ՝ Տաթը: Այնպէս, Օն - նիկ Մարտիրոսեան (պարսկ), միջկենսակ կըրտներն եւ զուգեքեական քանի մը Հա-լու: Մարմինին նպատակն էր օրնիկ շա-տար պաղտալաններուն: Հարապարմ Մար-մինը յարաքանութեան մէջ կը դիւր տ - դրական իշխանութեան Հնու, որպէսզի կապակներով ներգրաւէր: Մարմինը, սակայն, առիւն կը շարաք Հայերի կը - լիկան դիւրէ: Ի՞նչ որ հայկական աղաւ տա՜նա՞նք մը կ'ըրտուած էր հոն:

Եթէ Տէր Զոր, Թաւ իւր Այն եւ Են - րաւ Հայրութեան զիսկանապետը դարձաւ, Հայիկ 1918-ին Հայութեան աղբիւրին դոր-թիւրէ վալոր դարձաւ: Վերադարձը սի-մըր մը մատուցականներ երաժշտական եւ Թաւանապոլի ձեռնարկի կաղիկներով ժողովարարը կ'առաւարդէր աղաւ - լին զիսկանապետին: Այդ օրերուն կաղ-միւրեցաւ նաեւ պ. Հէրանիկ Նախաւաճա-րութեան Սերաստար Մարմինը մը, որ զուգեքեակով որոշ գումար մը՝ մէկէ ճնո-ւան ոսկի՝ մէկ Հայ ցուրթները տնդը - ծնց, այսինքն Մարմինի կաղմ մը աւ - դանիքը մեկնեցան Սուրբոյն արեւելեան սահմաններն եւ Թերակոն, քրտական ու - լիւրէից զիսկեր: մէջ յախաղաղուած կը-րտաւարը Հայ աղաւ ու աղբիւրներ հա-րաքեցին, իրաքանալիքի փոխարէն ճնո-ւան ոսկի մը վարկով: Այս ժամանակ կը, որ Հայիկ կը հանդիսէ Ապաւոն եւ Տաւանապոլի լուսկերու մէջ պատերազմի յորս տարներուն աղաւը զաւանանդի-կաններն, որոնք ողջարտութիւններով կ'ըրտարանէին իրենց հայրենակիցներուն կողքէ:

Վերադաւ, Հայիկ հաւաքուած Հայ տարաքիւրներու տարրական շաղ-պարտով, անդորարութիւնը ծանր կը կտոր: Հայիկի ժողովարար թաղաքեանն եւ զիսկերի Հայեր համարտարակով կը մեկ-նէին իրենց հայրենիքը Այնթապ, Մա-րաշ, Չէկիւրեան, Հանքն: Սահակ Կարն - դիկով կազմած Մարմինը, տնդիկական դրաման իշխանութեան բարեպաշտով վերաբերութեան, շոյղիկաքեր անցեալ-ըր արաժարութեան տակ ներգրաւի-րէր զիսկաններ: համար: Բախտարոն կոչն Տօթըր - Նուրիքին, որոնք արաժարու-ցաւ առաջին շոյղիկաքը: Այլ թուրքըր ալ մեկնեցալ իմ չնախ թուրքեր: Երբ կատարուեցաւ կը ճնդէր Տաւանապոլի վա-նաւոր լուսկեր, որ չուլիցերի կը իւ - րատարուէին աղաւայ կ'ըրտակութեան ա-լիւրերուն մէջ:

ՄԱՍՍԱ ՈՐԱՐԻԿ

ՄՊԻՏԱԿ ԶԻՄԻՈՐԸ

= ՀՐԾԵՍԵԼ =

ՄԱՍ ԵՐՐՈՐԻ

ԶԵՆԱԿ ԹԱՍՈՒՍԻ ԼԵՑ

Հաղաք չէր որ մասնաւորները Հնու-ցեր էին զիսկին: Սառչը զիսկանները Մարտիրոսի պիտոր ժամա՞ք թաղած էին իրենց թաղաքականութեան կապիւր եւ շախիկով տա՜ն տարած:

Այդ օրը, Եր Ժորք իշու, թուրք զի-սկանները իրենց տանները թաղաքան: Հոն էր տանիքներուն վրայ կ'աղբիւրէ թիւնը ու կ'անցնէր: Փողոցներուն մէջ կային Ժիւար շուկան, որոնք սիկրէք - ներն ալ տանիքներուն հետ կ'ըրտն երկր-քան էին:

Դուրս կ'ըլլէ ոչ որ կը համարտակի: Ժամանարմներն արաքանին յետալ տա - նիւրերու ու պատմահաններու զարմուած

ալ ցախին հետ ձայն մե տխուր ու սըր-տառչէ կըր մը:

Չաթիկ աղբիւրի շուկանը ծանր զի-քեցալ: Այս տնդալ Սառչը Ուսկիւրի փողոցին շուկան էին, որ սխալ աղբը - կէ: Երեստալներն երեստալութեան մէջ միւր կ'ըրտարարով մարգալտ անաս-նա փողոցներէն:

Սառչը Ուսկի մըրթուն էր: Ան հնա-ւոր էր Չաթիկ աղբիւրին շուկանը մայ - ներուն: Այդ դէպք ալ Սառչը թուրքի-թաթիլին վրայ դրած էր շաւ խաւոր - դանուած կանակի ցախն: Նիւրար, կըր Սառչիկը շալիկը հանց, տեսաւ որ էր թարի մարտուն մըրթըր շալիկին վրայ հ-լա՜ն էր:

Այդ դէպք Չէկիւրեան ալ շաւ ոչ աւն - կողքին վնաց: Արդիւ՞նք թուրք շալիկն ալ աղալան թաղ կ'ըլլայ: Չէկիւրեան կը հա-րար Չուլիցերի մէջ գումար էր, ու աշխո՞րք տնդը Սառչը կ'ըրտն Կիւսիս կ'ըրտակի մը եւ - րաքով ըլլաւ: Ան կը հարտուտ զաղաքա-ններուն մէջ արեւել շալ կատարուի, ա-րեւելն պէն կ'ըրտըր թաթիլ վրայ ինչպէս ցո-րնիկ հաղաքին ի՞նչ գոյալեան կոչակ:

Կանախը կարաքանուած Սառչը Ուսկի փողոցներ էր: Սառչը, տնդը աշխոյրն, զիսկերն վրայ արեւուտ թան մը կըր - Բարսեղ վրայ դրած զիսկիկ զուսկով, զիսկեր տուրքով Ուսկիքը որ թուրք, մայ-րը միւրտնի փափուրթին կ'առնէր: Ուս-

ալ Կիւսիս ալ ըստ խառնուած էր դար-մըր: Ծաւ հանքի տարրերին մէջ կ'ըրտե-րուած էր տնդը աղբան վիշու ու զաւ - նութիւն, որ շաւ իւր կը հանդարմ Սառչը Ուսկիի հոգեկն անասան բարեկիցն: - Դորքը որ Արաշ Նաղաքին ինչու: այլեւս վնալ չունիւ:

Այդ դէպք Սառչը մի քանի անգալ ըսաւ: այլ խաղերը, յանալ կը կ'ըրտէր իրեն իրեն, կըր նախիկ տա՜նանին ըլ - լաւ:

Հաղաք չէր որ մարտուած էր Սառչը Ուսկիիցը ճնդալ: Խառնէին Թերակա զը-նապալ չէր դէւ, կըր փողոցին մէջ էր - սեղնի շուկանը տա՜ն աղբիւր: Սառչը Ուսկի եւ Խառնէ՞ր կ'ըրտուէ ալ կարծաւ ալ զիսկեր կը ցաղանէր որ տանիքն վը-րայ Մարտիրոսին ու Կիւրքիւրեան իշու - լին: Տանիքին անցնող առաջի հոգեկներն մէջ կ'ըրտն ալը Երեւուր: ուրք կար:

- ՀԷ ...

Կարծաւ զուսկին մային էր:

(Զաթ - 478)

Օր. Մաննիկ Մեծատուրեան, Պ. Սուրբ Սասունի, Տէր և Տիկին Փրոֆ. Վեդեն Սասունի և զաւակները, Տէր և Տիկին Բարդէ Սասունի և զաւակները, Օր. Փառաձմեռ Արարիկեան, Տիկին Սոնա Պապիկեան Պապիկեան և զաւակները, Տիկիններ Սարգիս և Աստուկի Արարիկեան, Տոբի, Տոբի. և Տիկին Գարգէն Մեծատուրեան և զաւակները, Օր. Տուշան Մեծատուրեան, Պ. Գ. Գամբր և Գարգէն Մեծատուրեան, Պ. Բարբաղ Մեծատուրեան և զաւակներ, Տէր և Տիկին Սուրբ Մովսէսեան, Պ. Գարգիս Ուկիւրէան, Ալիկ Տիկին Մեծատուրեան և զաւակները, Տէր և Տիկին Պէգնաճիւրեան խոր վշտով կը ծանուցանեն իրենց եղբոր, մօրեղբոր, զարմիկին՝

ՎԱՀԱՆ ՄԵՄԻՍՏՈՐԵԱՆԻ

մահը, որ պատահեցաւ Յունուար 6-ին: Յուլարկաւորութիւնը կը կատարուի Երեւանի, Յունուար 12-ին, ժամը 15-45-ին Փարիզի Ս. Յովհ. - Սկալիէ եկեղեցին, ուրիշ մարմինը կը փոխադրուի Պանկեո - Փարիզի գերեզմանատունը, ամփոփուելու համար ընտանեկան զարմարանք:

Որեւէ մանագը, որպէս չըլլալով կը խնդրուի ներկայ իրեն աչք նկատել:

×

«ՅԱՄԱԼԱՆ» մեր ցաւակցութիւնները Օր. Մաննիկ Մեծատուրեանի, ինչպէս նաեւ Սասունի և Մեծատուրեան ընտանիքին հետ:

ՓՈԽԱՆ ԾԱՆԿԵՐԱԿԱԿ

Լեւոն Քըլիմանի մահուան առթիւ, Պառնէն՝ Գարգէն Բէլիշեան փախուած ծաղիկապաշտի 500 ձ. կը նուիրէ Կալուիսէ Պանկեո - Փարիզի մասնաճիւղին (ստանալ «Յաւառէն» և 200 ձ. «Յաւառէն»:

ՆՈՒՐ

Լա - Սէն - Սիւս - Մէն - Տիկին Վ. Կարապետեան 1000 ձ. կը նուիրէ Սէն Քիլիէի Ս. Գրիգոր եկեղեցւոյ շինութեան (ստանալ «Յաւառէն» և ի իշտ - տակ իր ընտանիքին նահատակներուն:

ՅԱՄԱԿՆՈՒԹԻՒՆ

Մարտի 1 - Պուլտա - Օտտայի Կապույտ Խաչի մասնաճիւղը, իր ցաւակցութիւնները յիշատակելով, իր մահուան Գ. Մարտիկեանի, ընդ - Միջէ Բիւրիճեանի և զաւակներուն, ընդ - Լ. Պարիկեանի, Տէր և Տիկին Մարգիս Պարիկեանի և զաւակներուն, Տէր և Տիկին Կարգիս Մարտիկեանի և զաւակներուն, և ընտանեկան բոլոր պարագաներուն, իրենց սիրելեալ կնոջ, մօր, մեծ - մօր, զքոյ, Գորգոր կնոջ, հօգնորդ, հարսին և աղապահին՝ ընկերուհի Զաւակ Պարիկեանի մահուան առթիւ:

×

Համախորհրդակցական Միութեան Ծրարանայի շէնքի Կողմ. Կարգիսները, իր բոլոր մասնակցներով, ցաւակցութեան իր յայտնէ՝ Ալիկ Տիկին Զաւակ Ստեփանեանի, Տէր և Տիկին Մանուկ Ստեփանեանի և զաւակներուն, Տէր և Տիկին Ստեփան Ստեփանեանի, Օր. Ժամեղ Ստեփանեանի, Գեղամ Ստեփանեանի մահուան առթիւ:

×

Համախորհրդակցական Միութեան Կողմ. Կարգիսները և բոլոր մասնակցները, խոր ցաւակցութիւններ կը յայտնեն նաեւ. Ալիկ Տիկին Սեփիկեան Կարապետեանի, զաւակներուն ու թոռներուն և ընտանեկան բոլոր պարագաներուն, Յակոբ Կարապետեանի մահուան առթիւ:

ԵՆՈՐԶԱԿԱՆԻՔ

Մարտի 1 - Վասպուրականի Հայր. Ս. Ռ. Ռ. Ռ. Կողմ. Կարգիսները, Զորահա - կալութեամբ ստացած և Թուրքմանի Զարմարակից Պ. Համարձմեռ Մարգիսեանի, մեծ, արեւմտեւոր շայիքի մէջ, Վասպուրականի արահի համար:

ՅՈՒՇԱՆԵՏԸ

ԿԱՊՈՅՏ ԽԱՅԻՔ Ծաղիկ մասնաճիւղի անդամակն ընդ. Ժողովը՝ Երեւան - Քիւ, Յունուար 12, ժամը 21-ին, ստորագրած Հաւաքականութիւն:

Օրակարգ - Նոր մարտիկեան ընտրութիւն:

LA CAPPADOCE

Célèbre Tzigane
MINAS DOV
la Chanteuse connue
EVELYNE ALTOUNIAN
Meilleur Bouzouki à Paris
PARASKEVAS GRECIS

Groupe Folklorique
CAPPADOCE AIDA
les Sympathiques Chanteurs Grecs
HARRIS LASKARIS et MANOLIS

DU 12 AU 24 JANVIER

Adiss Harmandian

RESERVEZ VOS TABLES!

67bis, QUAI BLANQUI, ALFORTVILLE 94140

tél. 375.05.30

Communiqué

SOLIDARITE NATIONALE
AVEC NOTRE HEROS:

Mardiros Jamgotchian

Condamné le 19 Décembre 1981, par la Cour d'Assises de Genève à 15 ANS DE RECLUSION

Alors que la Turquie n'a été jugée par aucun tribunal

Nos combattants, eux, sont sur le banc des Accusés!

MANIFESTATION DE SOUTIEN A MARDIRO

LE JEUDI, 14 JANVIER, à 18 h.

Métro: Sévres - Babylone

COMITE DE SOUTIEN AUX PRISONNIERS POLITIQUES ARMÉNIENS

LIBERATION ARMÉNIENNE

B. P. 39 - 92162 Antony - Cedex

« ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԷ »

ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

Կազմակերպութեամբ Շէր. Վարդուհան և Գարգիսեան շէնքի իր ութ մասնաճիւղերուն, Կերակր. Յունուար 17, ժամը 15 - 18, Մամուլ - Մուրատեան Վարդանի Մ. Գէլիկեանի - Գ. Մ. Ալիշահ արահի մէջ -

26, Rue Troyon - SEVRES

Կեդարուհանեան թանկ, մասնաճիւղերու և Օրգանիզմի Վարդանի մա - նուկերուն կողմէ, անպարտք և անակնկալներ: Նախընթացը կը թափուի ներկայ բոլոր կեանքներուն:

— X —

ԳՈՄԱՐԻ ՄԷՋ

Կարգիս Խաչի Գոմիի միջոցով վարձարանի Տեմաճար՝ Յունուար 17, Կերակր. ժամը 15-ին, տեղուի եկեղեցւոյ արահի մէջ: Արահեւորութեան կողմէ կը ներկայացուին երգ, խորհրդ. արամ - իստիկեան մը, ուսուցչուհի Մայտա Կարապետեանի զինակցութեամբ:

Միջով կը շարունակեն ծնողներն ու արահեւորները, իրենց կեանքներով: Հանգիստ վերջապահեան Կազմակ. Գա - յան կը ներկայանայ նախընթաց:

ԿԵՐԱՆՈՒԹԻՒՆ

Նախաճաշութեամբ Կազմու խաչի կերակրով մասնաճիւղին, «Մամուլեան» Օրը կը տօնուի: Յունուար 17, Կերակր. կէտքը երգ ժամը 15-ին, Մայտա Գ. Մ. ՄԱՐԻՍԻԱՆ - ՏԵՐԻՍ

Կեդարուհանեան թանկ, աշակեր - տութեան կողմէ կը արտաստուի իրենց Պ. Մարտիկեանի, Կարգիս Կարգիս Կարապետեանի մահուանը: Կը շարունակեն բոլոր հարեանակցները:

OPTIMA Tours

Voyage en ARMÉNIE

du 21 Avril au 5 Mai

Cérémonie du 24 AVRIL 1982

UNION DES ANCIENS ELEVES SAMUEL - MOORAT

Pour la première fois depuis sa création, l'Union des Anciens Elèves du Collège Samuel - Moorat, organise un voyage en Arménie.

Pour de multiples raisons, ce voyage sera exceptionnel. Le succès de cette entreprise permettra de faire un vol direct PARIS - EREVAN et simplifiera toutes les attentes ou formalités que nécessitera le passage par Moscou lors du retour.

Ce voyage est placé sous le signe de la rencontre, aussi tous les anciens du Collège, leur famille et leurs amis seront les bienvenus.

Compte tenu du nombre limité de places dont nous disposons, les inscriptions seront terminées courant Décembre et nous vous recommandons de nous inscrire au plus tôt!

Départ pour le 24 AVRIL

des Anciens Combattants

avec Banquet - Gala spécial offert le 25 Avril.

DU 21 AVRIL AU 5 MAI 1982

Renseignements et Inscriptions:

SONIA COUMRYANTZ

OPTIMA Tours

67-69 Rue Quincampoix (angle Rue Rambuteau) 75004 Paris - Tél.: 274 27 20
Métro: Rambuteau ou Etienne Marcel
Télex: 211 324 F.

— Pour les ANCIENS COMBATTANTS: Monsieur KEHAYAN
124, Avenue Henri Barbusse - 92140 CLAMART; Tél. 642. 73. 10

Lic. A 946 (Agence Agréé INTOURIST)

ԱՄԱՆՈՒԹ ՆՈՒԹԻՒ

«ՅԱՄԱԼԱՆ» ԿԵ ՆՈՒԹԻՒՆ

ԱՄԱՆՈՒԹ - Պ. Ստեփան Սաւակեան, մէկ տարեկան «Յաւառ» կը նուիրէ իր սիրելի մարտիկին՝ Տիկին Գարգիս Սաւակեանի:

«ՅԱՄԱԼԱՆ»Ի ԲԱՐԳՆԻՄԱՍՆԱՆ ՀԱՄԱՐ ԿԵ ՆՈՒԹԻՒՆ

ՓԱՐԻԶ - Գ. Արամ Պարսկեան 100 ձ. ԼԱ - ՍԵՆ - ՍԻԻՐ - ՍԵՆ - Տիկին Վ. Կարապետեան 50 ձ.:

ՆՈՐ ԿՍԱԿԱՐԱՆ

Աշխարհաբար Թարգմանութիւն

Հեղինակ՝ ՄԵՐՈՐՊ ՎԵՐ. ՃՈՒՐՆԵՐ, Միլան Զմմաու

760 էջ ընկեր տպագրութիւն

Պէրսի, 1981

Գին - Թրքական 40 ձ. Լարական 70 ձ. Թրքական ծախք՝ յաւելեալ 10 ձ. Իրիւն:

— P. A. TUTUNDJIAN;
PAROISSE ARMENIENNE CATHOLIQUE
6 ter, Rue Charlot - 75003 Paris

Imprimé sur les presses du Journal «Haratch» 83, rue d'Hauteville 75010 Paris
Commission paritaire: N° 55935

Grande Soirée

Conférence - Débat

Avec

YVES TERNON

Le Samedi, 16 Janvier, à 21 h.

MAISON DE LA CULTURE ARMENIENNE D'ALFORTVILLE

9, Rue de Madrid - 94140 Alfortville

Tél.: 376. 55. 89

ԿԱՍԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

ՄԻՓԱՆ - ԿՈՄԻՏԱՍԻ

ՀԻՄՆԵՐԳԻ

Որբաբ, Գեղարք 26-ին, Իսիկ մէջ, Իսիկ եկեղեցին

Վերջապահեան ի նպատակ: Մանրամանութիւնները՝ յետադարձ:

×

Մարտի 1 - Վասպուրականի Ծաղիկեան Հերմանաբար 67-րդ տարեկանը տօնաւորութիւնը՝ Ալիկ 4, Կերակր. ժամը 13-ին, հաշտ, Վասպուրականի արահի մէջ:

U.G.A.B. - JEUNES VALENCE

Organise

Une Soirée - Dansante

Le Samedi, 16 Janvier, à 20h.30

en la Salle Yervant Hussissian

6, Rue Faventines - VALENCE

87, La Canebière
13001 — Marseille
Té.: (91) 95. 90. 12

ՕՐՈՒՆԱՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐԸ

ԼԵՆԱՍԱՆ

ՊՐԻՆԻՍԻՆԵՆ ՄԱՏԻՏԻՏ՝ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒՄ

ՄԱՍԿՈՒՄ ԿԸ ԲՈՐՈՓԻ

Մեկերկայից մասամբ զոհ են Պրինսի՛նի փողոցը, ուր հատուած էին ՕՐՈՒՆ-ի արտաքին նախարարներ օրակարգ ու ձեռնարկը՝ Լեհաստան։ Ուսանիկներ կ'ուզէր որ ու միայն հասարակական դասուս-պարտում մը ըլլայ այլեւ՝ պատմական միջոցներ ձեռք առնուին։ Առաջին կէտին շուրջ, բոլորը համաձայնեցան, ու կէ՛ք նորինքն Յունաստան վերադառնալին — նոր ունէր զեկտային որոշ պարզաւորու-միներեններ նկատմամբ, արդէն չեղաւ տնօր ընդունելու։

Տասնէնհինգերոր զեկտային, նախ կ'ը դատարարուէր — զպատմաբանական մի-նակէ հաշուումը ու ունէր զեկտային ինչ աշխատանքները զէ՛ք, հապարակ ար-գելափոխուածներով, ծանց պատմական ինչ յոսանքներով մեծաւորեցով, զեկտային ինչ փողոցները կ'ը իրաւունքներէն ու ապաստաններէն։ Այսինքն ցոյց կու-տայ, որ ինչ էջնախաւովանքն ուր ձեռք առած միջոցներ, թիկնեցելու համար պատմաբանական վիճակի հետաձեռնե-րը, մեծ զեք չեն խաղացած։ Այստեղ — հան կազմակերպութեան անդամներու զեկտային առաջին, առաջին կէտին կ'ը իրենք զան ընդհանրապէս յայտարարուի-նը, մեծ զեք ուր կ'ընդունին ու կ'ը դատա-պարտեն իրենք։ Միտման պատասխա-նատուութիւնը։ Արդարեւ, զեկտային կ'ը չեղաւ — Քաշանիկները ցաւ կը յայտ-նեն այն արշաւանքին առիթին, զոր չե-տապաճեց ի իրենք։ Միտմանը, առանց դատար, ինչ փողոցներին ձեռք առած բարեփոխումներուն ու աղբ-վերանոր-նումին հերքուին նկատմամբ ու այն դրոշմ օժանդակներով զոր ընդուն այն յարաւան զպատմին, որ ծաղկ տուաւ Լե-հաստանի մէջ, այս հերքելը ընդունելու համար։ իրենք։ Միտմանը իրաւունքը չունի սահմանադր. Լեհաստանի քաղաքա-նապետութիւնը ուր ընդհանրապէս չեղաւ։ Իսկ — նախկիններ կու կ'ընեն իրենք։ Միտմանը որ յարգէ Լեհաստանի հիմնական իրա-ւունքներ իրեն լուծուին, որ հապարակ ար-տաքին քրէէ միջնադարեանի զուրկ։ իրենք։ Միտմանը ուղղակի կամ անուր-ղակ ձեռնարկներ արգելու համար ինչ փողոցներին փախուցանելու իրաւոյր — ծուրը, պէտք է զուգործել։

Նման յայտարարութիւն մը, պարզ է, միայն զգուշ կ'ընար ձեռք իրենք։ Միտ-մանը, որ անընդունելի կ'ը գտնէ նման իրաւունքներին մը, որ ըստ իրենքին ինչ ու ինչ արտաքին նախարարներուն զրո-շարարուածն է Միտմանը Ազգերու ուր-առն ու հիշողութիւն համաձայնադրու-նապետութեան։

Մտաւոր, թիկն, կ'ընայ զան առիթ զգուշ մնայ Սպանիոյ համայնադար կու-սակցութեան զեկտային՝ Սանթիագո Կա-րլիտի յայտարարութեանը, որ անկէն ծանր աւտոմատայինն է, զոր ցարդ հա-մարտադրուածները մը կ'ը կարգիչ Մտաւորական զեկտային։ Ինչ կ'ընէ Կարլիտ, ու ուրիշ թան քան — զիւրեն։ Միտմանը ինչ լեզուաբանական բանաբանական շար-քանութիւն լեզուաբանական իրենք զերկտային մնաւածն է Գլոյն ու ուղղութիւն զեկտ մե-կտային կազմակերպութեան մը որ անընդունելի ընդհանրապէսն ու համայն-ապարտութեան պատմական պատկառումը

ու ընդգրկել կ'ընրոյ աշխարհի ապաստ-պրութեան շարժումները։

Բարեկոյ չեղածն է թիկն, որ միտք չու-նի նոր միջնադարեանի մը ստեղծելու ու առաջնորդելու է զայն հետեւեւ կողմը — կ'ընդունելին մը, զոր պիտի յարգէ իրա-ւունքները կուսակցութեան ու իրաւունք — չիւր շարժումէ անկախութիւնը։ Ուրիշ զեկտային համար այս նոր կազմակերպու-միներ, որ կ'ընար հերքելու կ'ը կարտա-պէտք է միջնադարին փախուցանելի վրայ արդէնապէս օժանդակ ստեղծել, որոշք արդ ուղղութեան աշխատին։ Ուրիշը ու-նի տարաբար այլեւ ինչ կ'ընար զուգոր-կան տարաբար ընդունելու ընդհանրա-կան երկրներուն, ու զիւն ծուրը զոր — զայն ընդունելու։ Բանաբանական դա-տան համար — քաղաքի քաղաքի, ու զիւն զիւն համայնադար կ'ընէ կայս։ Լե-հաստանի զեկտային ընդունելու կ'ը պահանջն լուրջ խորհրդարանութիւն մը, որ այլեւ ինչ կ'ընար զոչանայ պատկերուն զմիտա-րարութեանը։ Իր տարիքին մեծի վերանոր-նուման մը այն առիթ ինչին, զոր կ'ըն-նապէ կ'ընէ համայնադար շարժումներու անընդունելու զարգացումը, ու թէ լեզու փախուցանելու իրաւունքներն զեկտային զանազան վերանորնում արդէն իրաւունք, զարգացանք ու հարապատկեր։

X

Այս կ'ընրոյ շատ առիթ հետու կ'ընրոյ զան Պրինսի՛նի յայտարարութիւնը ու չի կ'ընար չմտաւորել կ'ընունքը։

X

Փախիկ մէջ ալ, համայնադար — ըն-կ'ընրոյ արդարեւ նոր միջնադար մը պատա-հանաւ, որ նոր նիւթ ապահոված է մա-տուութիւն։

Փան Փոփոքուն, որ ընդհանրապէս կուսակցութեան թիւ 2 է, անսակցութիւն մը ստաւած է իրաւունք — Օպերատիւֆորմի-նիստ ուր ըստ է իրենք այսոյն — Ի վերջոյ հապարակ ի իսկ, որ նման (համայն-ադար կուսակցութեան քաղաքական — նուրիշներ մը միակ իրաւունքները ի վերջոյ, այն քաղաքական չէ, որ այս կամ իսկ մեծով սահմանադր. շարք մը, որ — թաղով առիթ զեկտային զիւրկ մը պիտի տան ընդունելու մէջ ու թէ այս վերջինը ի վերջոյ կ'ը թիկն։

Համայնադար 'նախարար' Շուալ ժի-նիւրան, իրաւունք ու վերադարձու-նապետութիւն ի իրենքին այս առիթն ու զե-կտային մը յայտարարած — զիւրեն Փոփոքուն կապած ունի որ համայնա-դարներ կ'ը նման Բանաստեղծութեան, այս քաղաքական իրենք։ Միտման հայա-տարիքներն իրենք զեկտային։ Չեմ կ'ընար համարեցնելու իրենքին։ Իրենքին փախուց է, կ'ընունք իսկուս։ Կամ այն իստեղծել ներքին քաղաքական իստեղծել ջոշարարներն ու կ'ը պարզապէս կ'ը գտնեն որ պատշաճին սահմանները կ'ընունքին։ Կամ Փան Փոփոքուն կ'ը հաւա-տայ ըստմանն ու այն քաղաքական, իրեն-չէ կ'ընայ զորմանքին քաղաքական — իստեղծել արգանք ու ժողովրդականներ կ'ը զեկտային։

Ընդհանրապէսները, նորինքն կ'ընունք Նախարար Միտմանը, կ'ընունքներն որ Փոփոքուն շարք մը ըստ է ու իրենքին չէ, Նախարար ի իստեղծելին թէ միտման — միտման իստեղծել զայն այն արտադրանքներն ու Փոփոքուն կ'ը իստեղծելութեան իրենքին կ'ը ծուրը զիւրեն ծուրը — փախուցանելու համայնադար համարեցնելու համար, թայն ու առիթն ըստմանն ան-տեղծել է, քանի իրենք Փոփոքուն համարեցնել է ըստմանն, իրենքին կ'ը զորմանքին նման քաղաքական հետ...

ՅՈՒՆԱՏԵՍԻՐ

ԵՐԳԵԼ, ԿԻՆԻՆ ԵՐԳԵԼ...

—

Բանի մը տարի առաւ մէկին տարիքով քանտանեց՝ մը ներկայացաւ ինձի։ Տրցած մը ըստմաններուն մէջ ձեռք սե-նախան վրայ ու ինքնորոշ որ կարգած — Զեկտային, ըսի, հիմա չեմ կ'ընար կարգալ։ Անկէ վերջ։ Հիմա ստեղծու-կան ուրիշ գործեր ունի։

Իայն ինձի տարիք թայնաւորութեան մը պիտի ինքնորոշ, ըսաւ առ ինքնապատշաճ-ութեամբ։ Անպաճման կ'ընունք մը կարծի-քը ստանէ։ Վատն է որ պիտի հաւ — չիւր։

Մէկ երկու ևս տարիքներ, ըսի որ չէի կ'ընար, սկզբունքով զէ՛ք էր, խմբակը մը չի կ'ընար իրեն ներկայացուած ամեն գործիքներն իրեն վարչականին, կամ չեղի-նախէն զով կարգալ։ Միւր հիւր յաման-ցաւ, տեղին անդամ շարքեցաւ։

Ի վերջոյ տակուցանալ կարգալ։ Ինչ — ծուրը։ Անկէ զան ինքնապատշաճ էր զորմանքներ։ Սակայն իմունքով ըսի իրեն, իմունքով փոխել անոր անդամ աշխարհը։ Մարդ որոշան կարծի պէտք է ըլլայ, որ — պէտքէ կարեւոր իրեն ըսէ։ Վատն էր ըստ մը չիւր արժեք, քանիքան, դուռն զիւն ու

դիւր արժեք։

Շքերքներ խոսի ու աննրբի քաղաքա-վարութեամբ մը ըսի։

Է՛հ, մէկ երկուք զէ՛ք չեն, թայն... Անքեր յամար ժողովրդական, ու զո — չէք։

— Եւ չէ՞ք ըստ որ պիտի հանելք։

— Նախեցէք, ըսի, զէ՛ք չեն, թայն... Դուռն ամեն ըստ մը չէն, շարքան — կեց, ինչ պիտի յամարեցնել դրած էն։

Պիտի հարապարհե՞լ չէ՞։

— Զեկտային հաւ, ըսի միջնադար չաւ ու տարչ պէտք է ըսէ։ Զեկտային, առիթ ինչ կ'ընէ կ'ընար առիթ հանդիպում սիրտով։

— Վատն էն առիթ շատ պիտի հաւ — չիւր կ'ընէ երկրորդ անգամ մը ու կար — դրած։

Մարդը ուրախութեամբ միջնադար։ Ծուրը մը առի ու քանտանեցնութիւնն — իստեղծել անդին նետել։

Իայն երկու որ վերջ կ'ընէ կ'ընաւ։ Նոր արշալակ մը ընրած մը։ Սակայն որ կար — ըսի։ Միտմանը։

— Անոնք առիթ լաւ են, մեր ընքերն —

ցործներ շատ պիտի հանին, ըսաւ մե-ծամտորէն։

— Մեր ընքերցործները յայտնի բանա-

ՄԵՐԶԵԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՍԻՔԻՆ — ՊՈՒ

—

Հ. Մ. Բ. Մ. — Բանաստեղծ, Շա-րաք, Յունաստան 9-ին վիճակային յայտնա-նալ մը տարաւ Ա. Ա. Ս. Ֆոնի զէ՛ք 58 — 55 արդարեւ։

Երբ միջոցները ընթացին, Հ. Մ. Բ. Մ., որ միակ պարտութիւնը կ'ընար զայն իրաւունք, իր երեք լաւագոյն իստ — քաղաքներուն քաղաքականութեան պատճա-նաւ, զայն ինչու միջոցով շարքին որո-շումով։ Առաջին վարչականին իստ, Հ. Մ. Բ. Մ. իստեղծ զեկտային արշալակ — իրաւունքով, իստեղծ ընթացք ձեռք ա-ռաւ, այսինքն որ Շարք լաւագոյններն, ար-գէն իստ տար իստ տակուցանելու ար-ձանադար էին (18 — 8)։ Այդ պահէն,

տեղեկութիւններ չեն սիրել, ըսի։ Մեր թիկնին մէջ ըստմաններուն ըստ տեղ լուրերը, ըսի։ Դեռ չեմ զուտել թէ ինչեր ըսի, որոշ հետեւ զայն ըսի, թայն մի մէկէն, զոր ըստուր էի, ու առ-կային լիցցալ։ Եւստեղ ըսաւ մը չէն ար — ժեք, հարմարէ զեկտային։

— Եւ կ'ընայ, պատմականեց ան, կ'ըն որ կարեւոր այն ամեն կ'ը հարաւ — ըսէ։

Գնայ ու ալ արցանք ալ անդին շարք-տեղին։ Առիթ վերջ քանի մը անգամ ևս կ'ընաւ ու զնայ։ Բանաստեղծութիւններն տեղեկ իր ընքեր։ Կայրերը, թիկնը, իստ, սիրտները, արգանքներ, մանկանք, իմանալովանք։ Իր ինքնորոշ որ կար-գալ, իր պիտիքն որ այս անգամ դրած — ներք շատ առիթ յամար էին։ Ու վերջա-պէս կ'ը թիկն որ կ'ընէ իրեն։

Երբեք չհարապարտեցան անոնք։ Տա-ր քան անգամ ալ կ'ընային վերջ ան — զամ մը ու չէրեցաւ։ Հաստեղծ էր ի-րաւունքները։ Չեմ կարծիք։ Վատն էր, իրաւունք հաստեղծեց իր զորմանքն ուր էին, թայն ընթացքները պիտի պիտի չանկալանք զեկտային, թէ մեր թիկ-ն տեղ չէր ընրած ըստմաններուն իրենք։ Կամ, իստեղծ։ Հաստեղծ ամեն քանի, թայն այն մէկէն որոշ պէտք է հաւա — տար, սակայն լիցցալ։ Ինչ ըստմանեց չէր։

X

Ամերիկայի երեքին մը Սթալինի մէջ ըստ կ'ընաւ զոր տակուցան անգամ ըլլալով։ Երբ տարեցնել որ տակուցան արշալակ, քա-ղաքները իրենք իրենք անգամ մը ևս կ'ընային։ Փողոցները կ'ընէ զանգարա-պալ զայն ուր թաղով։ Երբեք ուրախա-ցաւ ևս երբոր անգամ մը ալ կ'ընայ իր արշալակ։ Իայն վերջ չէր արդ, փողո-ւ փողոցներն անգամ մը կ'ընային իր արշալակը։

— Եւ թէ՛ք, ու թէ՛ք անգամ կ'ընէ վերջ ան-նրբիցին երբեք շարքան։

— Բանի անգամ պէտք պիտի ըլլայ որ կ'ընէ։

Ունիւնները մէկը պատմականեց։

— Միտման, որ արդին իստ երեք ինչ-պէս կ'ընային։

X

Ամերիկայի երեքին պատմութիւնը անդունք կ'ընաւ։ Իայն իրաւունք կ'ընա-լով չէ՛ք իստեղծ յայտնի որ անգամները չէ՛ք իստեղծ արշալակ մը քաղաքալակ կ'ընաւ։ Կամ, իստ ընթացքները, մեծից ալ երբեք ուրիշները չէ՛ք իստեղծ անոնք այս կամ այն բարեկերք ընթաց-տանքին։

Ռ. Հ.

սակայն, հերքերն ալ սկսան արաւ իստ — զայն ալ առ լուծուլ, խաղա իրենք հետա-լորդները զարմաւ։ Իայն ընթացք — զերկերն ալ յայտնեցան կ'ընալանքին տարբերութիւն 3 կէտի ինչին (29 — 26)։

Բ. Կատարեցին, խաղա այնքան զեկտ-ցիկ էր որ Հ. Մ. Բ. Մ. ի համարեց իրենք 50 — 60 արտաքիններն ու ուղի-ւարտները կ'ը զայնալանքին հայ տար-քը, որոշ խաղա 24 կէտի տակուցանութեան մը կ'ը հանելին, իստայն հաւա-տարը։ (42 — 40, 42 — 42, 44 — 44) և այս վիճակը կ'ը տեւէ միջն-ադարին։ Իստեղծ վերջին վարչականները Ի վերջոյ, ծուրէն Հարչու իստեղծ 3 կէ-տանուն (մէկ կ'ընալով, մէկ լուծուլ — Փան) Հ. Մ. Բ. Մ. ի յայտնել յայտնալակ — իստայն 55-ի կ'ըն 55 զանոնք։

Այս արշալակով, Հ. Մ. Բ. Մ. տակու-գին կ'ը գտնէ իր վարչական տակուցան-ները։

ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆԻ

ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆԻ

ԱՐԴՈՐԱԿԱՆ ԹԱՐԴՄԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ
ՄԵԾՈՐՈՎ ՎՐԻՔ. ՀՈՒՆԻՐԱՆԵ

— X —

Առաջինի, շատով և շատերին ըս —
առաջինի՝ յարդի և շատ օտարաբան ձեռ —
նարի ճ որմի պիտի չէ զուրկ մնալ հայ
բնակչությանն, եթէ կ'ուզէ միտ պահել
ուսարի Առաջինի խաղը, ուսումնա —
սիրի գրքն ու արքանի։

Նոր Կատարանի ամբողջական թարգ —
մանոսիրը որ պիտիտ, արեւմտեան
աշխարհաբարով, գրուի եր ամէն տեղ չէ
բնագրեան մեր հայ երգչականը, Բէկե
աշխարհաբար թարգմանեալ են ամբողջ
նոր ու չեն Կատարանի՝ բայց մի թէ
հարաւոր այլ թարգմանութիւն մտաւի —
ի չէ ամէնեւ, միանաւոր որ տանցի
որեւէ ձեռնարկարարեան ներկայացումը
էր ընթերցողին, և մանրեւի տառն —
բով։

Ունէիք նաեւ շորս Աւետարաններու
ընթերցանութիւններ ծանօթան —
գրութիւններով՝ բայց նոր Կատարանի
միջա 23 առաւանդաւոր զբոսիւններու
իր պատկերի նորման, ու չարիս թարգ —
մանոսիրն որ։ Փորք մը որ յայնչոր —
պէն եւ վերջապէս իրադրածն է Սիւ —
րու ձեռնարկ վրո։ ասիւններու յարաւեւ
եւ ունի աշխատանքով։

762 Հնոց այս դիւրեւ, դրանար ար —
դիւրեւեւ պատկերներով դարձուցանելով,
սպառած է Պէրսիոյ 1981-ին, ընտիր
թուղթի վրայ, օգտուած էջերով, նիւ —
թերու արքանական եւ շորս աւետարան —
ներու թարգմանական ցանկով, կրեւոր —
եւ և անական ընթերցումներն իր —
շանախումով, պատմական թուականն —
բու և դէպքերու ցուցակով ու երեք ըն —
տիր թարգմանումով։

Ս. Կիբրէն ու — մասնաշաղկ ընթերցողը
պէտք է կարգաւ նախ այս հատորին,
իմաստով եւ ձեռնութեամբ շարադրուած,
հասարակականներ, յետոյ, հաղորդար զը —
լուսիով յոյն իսկ Առաջինի ընթերցումը
խաղը նաշակել մաս առ մաս՝ բայց յա —
րադմանութեան միջին. ամբողջանցի
դիւրեւ, անցնելի տառով յարձուրել։

Հուսի՛ պիտի ճ մտնայ որ անհրա —
մէտ պիտան է Ս. Կիբրէ կարգաւ յա —
ռաւ, պիտի ճ դիւր մաքիւնելու, արթն —
քով ինքնադիւ, համար Առաջինի որ ար —
քաբար ճ իր շորս որդիք իր կարն —
նաեւ իրաւունք իր կենսաւոր. խաղըն, ծնա —
նաեւ, անպէտ յարդի կամ Բէրիք մը
ընթերցումը պիտի ճ, թուարար Ժամա —
նակ կարելի է շահիլ զայն լաւագոյնիս
գործածանքը համար։ Եւ ի՞նչ քան ար —
եւք որքան լաւ ու համը ... քան
Առաջին խաղը։

Այս փորձը ընդդէ՛ր աշխատ պիտի օշ —
տուի հետեւեալ որ ուրիշներուն ալ պիտի
առաջնորդի ինչը ընել։

Կարճիկ կատար, Կարգաւոր. Առ —
ռաւ զիւր եւ ընթերցողներու օրեւ. Աղ —

ԳՈՒՆԻՍՈՒ ԱՅՐԻՍԻ

ԳՈՒՆԻՍՈՒ ԱՅՐԻՍԻ մէջ մտած է ընդ.
Տոքթ. Գալուստ Օ. Գալուստեան։ Ոչ —
բացառիկ ծնած էր Իսթիքի Մանօթ անուն
մըն է Յունաստան եւ Պոնտոս Արշէն,
որ եր ատաւ գրականութիւններով
ընթերցանական նորարար ծանօթութիւն —
ներ կը փոխադրէր ունիւրի հասարակու —
թեան։ Հանրային ծառայութիւններու
վաստակ մը ունի Իսթիքի միջին։ Յու —
նաստան եւ ապա Պոնտոս Արշէն։ Մաս —
նաւորակն իր արժանիքները եւ օղակ զը —
րած է Յունաստանի մէջ, յառկալէն
հայ մշակույթի զարգացման եւ ինքեթ,
ՀՀայ Մարզ Տօնաւ Մշակութեան Միու —
թեան միջոցով։ Աշխատանքայն է Սփիւր —
ից հայ մամուլին՝ թղթական յօդուած —
ներով։

X

ԳՈՒՆԻՍՈՒ ԱՅՐԻՍԻ Յունաստան եւ Ըն —
կերային Առաւանդաբերութեան Բարձր —
գրէն Հասարակութեան Նախաձեռնութիւն —
ութեան եւ Յուն Քիւնեթի Մշակութեան
Հոգեւորաբարութեան, Իկու. 13-ին տեղի
ունեցած է հանդիպում մը յիշեալ Հայ —
աստուծական արշինի մէջ, նիւթ ունեալ —
ով ՀՀայ Իրաւագիտութիւնը Արժանիքի
մէջ։ Հանդիպումը վարած է Քիւնեթի
համալսարանի Արեւելեան Արեւմտեան
Հայկական Հայերի դասախօսը՝ Օր. Ռոստ —
Մախեան։ Հայ համայնքներու անցեալ ու
ներկայ վիճակներու մասին խօսած է
ճարտ. Փնտր Քաղզուհեան, լրագրող —
թեան Հնչիւնի անդադարածն է Տոքթ.
Կիբրէ Գալուստեանի, հասարակ —
ութիւններու եւ կազմակերպչական շար —
քերու շուրջ խօսած է Տոքթ. Նիքարա
Պալաւանեան, իսկ կրեւական հարցը ներ —
կայացուցած է Տոքթ. Աստուծոյ Գալուստ։
Վերջապէս Բարձր Փ. Ռ. Մախեան
համադրած է կատարուած դիւրանքով —
ները։

զիս մէջ անոնց թիւը բազմապէս եւ հո —
գեկան ծնարար անցնել։ Հնոր Կատար —
անի մը այս նոր թարգմանութիւնը ալ
կրկին ապարդիւթիւններու արժանալի։
Ճարտը, չիմա, Հին Կատարանին։

ԱՐԴՈՐԱՎ Վ. ԲԻՆԻՔԱՆԸ

Գ. Գ. — Բանի մը տարի առաջ համըն —
պիսեայ շորս Կատարանին արդարաւոր
արդէ քարգմանութեան՝ եղած եւ արդ —
առաւ ելիմանք, բայց արդիւնապէս ալ
խորհարարով մը Անուշապու մաքար
նորագործութեան։ Անուշապու այս յարգ —
քարգմանութեան ցանկանաւ եւ ալ —
տառածմանի հայ գրեւատմաններով
համը որ երեսունը գրեւատմաններով
մտա անկարելի է գայլ գտնել։ Ինչպիսի —
տապը չիցայ անիլ օրինակ մը քարի,
երախտարար պիտի լլլամ երբ մէկը
գտնի հասն մը իմի՞ իմար։

Անուշապ, անուշապ Առաջինի հրեւոյն
սպաւնով պիտի պահէր ՀՀայանի ու զի —
պիտակ Ջիւարով։ Ջիւարայ անդիւն —
զգայ, որ կը հետադար իր մոլորեցի։ Ան —
հասունի մէջ կուած էր մարդը, իսկ Ուս —
տային մէջ՝ հարցը։

Անուշապ, անուշապ Առաջինի հրեւոյն
սպաւնով պիտի պահէր ՀՀայանի ու զի —
պիտակ Ջիւարով։ Ջիւարայ անդիւն —
զգայ, որ կը հետադար իր մոլորեցի։ Ան —
հասունի մէջ կուած էր մարդը, իսկ Ուս —
տային մէջ՝ հարցը։

ՀՈՐԱՐՍԻՔ

ՀՐԱՆԴԻ ԹԱԴԻՆՈՍԱՆԻ

ՅԻՇԱՍԱԿԻՆ

— O —

Ջիւար մտայլ մը որ Կատարեւ Յուն —
արք 3-ի առաւոր, Յիւնասի կրեւելին։
Շատերու համար, Անուշապի սիրտը ու
երգչայութեան զարգիւրը հարի, զարգա —
նէր Հնչիւնէ յայտ լալարելու որ կը ըս —
գար զիս կ'ունի խորհրդաւոր հայ եր —
գիւրէն ներս, յանդարձ մարդեւ։ Աս —
խաւարներու մէջ թափեցի զարդաբեր
հանրածանօթ Քաղզուհեան ընտանիքը որ
նոր Տարիին անիւն իսկ դիւրանութիւն —
ըն ունեցի, կրեւեցնելու որ երէց եւ
պատմական անդաւոր։ Հրեւոյ Քաղզու —
հան։

Ոչ ոգի մտցնի կրեւար անցնել այս տը —
խար փախած, այն սպաւաւոր հաւա —
սացեալներուն որ կը փութային զգիւր
կեղեցիք այն առաւոր, որ մարդիկ
նոր Տարիին եւ նոր երգչայութեան վարդ —
գայնին, բարբ եւ արկն զարգանալէնուր
գտնումով մը պարտաւորուած էին բամ —
նելու արկններու անմիջականութիւն
կատարանները, երգչայութեան երջանիկ
տարներու մայրամաններով։

Կախի հարուած մը կըստ սակցին րո —
լորին այն մասունք զոյճը, որ ըստով
տարածուցան զամբանալի, արդու։ —
թեանը, ցնցելով ոչ միայն Լինիի Հայու —
թիւնը, այլ նաեւ հետաւոր զրկանութիւն —
Հայութիւնը, որ շարժող Քաղզուհեան
հանցանքով էր թէ որդէս բարեկեցի եր —
գարանատեղ, եւ թէ որդէս ազգային
զործիւ։

Մեկը համար անհասարակային իմաստ
պիտի շունեար եթէ մեր անանիւթեւ
յաւն լլլալիքը հետաւորին վատարի
մարդը որ կեղեցիկ յոյ կուտար ասա —
ւառեան վաղ մամուն։ Ոչ որ զիս անց —
հայ կրեւիլ զինք տեսած էինք մէ —
րուն, անբաժան կողպեցին եւ սիրելի կը —
րորէ հոն, հասարակներուն տաղիլի կը —
զին փայլ, ինչպէս տեսած էինք Ս. հա —
ղորդութեան անուն, կրեւեականութեամբ
յաւանդուի եւ Ս. հաղորդ հաղորդելու
ի՞նչ խորհրդաւոր մտածում եւ ի՞նչ ա —
նիմատիկ շարժում։ Ներքեւում թէ
կրեւային մայրն էր որ գիւրեւ կ'առաւ —
նորքը զգիւր խորան, կարծես վերջին
թաւանքը տուալ եւս արքայան վարչին
արուն կատարուած եւ պայծառութեան
համար ամբողջ կեանքը նուիրել։

Տիւրքի բաժանումը, առաւել եւս տը —
խար անկարելիոր թաւանակն էր պի —
տիւններուն վիշտը անկարելիութիւն է ան —
շուշտ, բայց մէջ է նաեւ ցուր եւ հա —
մակերկրուն եւ գիւրեւ մօտեւ հանցող —
ներուն։

Հրեւոյ Քաղզուհեանի մասով Լինիի
Հայութիւնը կորցնելով սիրտան ու յաւ —
արած ազգային զգեմունքը մէկը որ հա —
կուակի ի հաստան տարեկին, հաղորդ
ու միտքով նուիրած էր իր բոլոր օրեւ —

ըր ազգային ծառայութեան։ Ըլլայ ըն —
կերպին կամ հանրային զրկանիւթեւ
մէջ, ան միշտ ներկայ էր ամեն ձեռնարկ —
ներուն որ կը տարածէր համակ խաղը
եւ կորով։ Հայ կրեւելութեան անհասա —
հասարակներին, իր անակնաւորեցի, ու —
րորեւ կը զարկէր ամեն քանի տառէ, հայ
զիւրէ, հայ լեզու պարզասկիւն եւ քանոն
հաստատ հիմարեւ փայլ պայծառելի։ Ան —
բողջ կեանք մը, յետոյ տարեկին շարա —
նակ ան աշխատանք, ազգային վերել —
գին եւ ընտանիքութեամբ վարեց ամեն
պարտականութիւնները, կրեւական, քա —
նիւրական կամ երեսակի զործներուն
մէջ իր գլխարկ հայեւայեան կըստ
Յիւնասի մէջ կը քրեական կեղեւանակ
մարմն մը զարկեւոր որ տակն զարկ
պիտի տար մեր առաւանդական գործն —
րուն, կանոնաւորով եւ անկէ հեշտ
ընթացի մէջ զինով զանոնք։ Անիւս —
որ տարեկին շարժ թափեցին եւ ի յապա —
սալանեան վերել, իր բոլոր համարած —
ները ընկալուցանեալ ու պղծալիկ նման
չգտան։

Կրեւի տարեկուն, իր արժանի հան —
գաւան կ'ունէր յետոյ իր գիւրեւ
արաւորեցի հայ մամուլին, հաղորդելով
զանկան զրուիւցելու Լինիի հայ գա —
ղութիւն կեանքն ու զործունէութիւնը նը —
կարգողը։ Տարուարած հայեւական —
կան թարգ մարգարաւանումով, առկէ իր
փայլեցիլ երբեք ներկայ զանուշիկ ամեն
հանգիտներուն եւ զիւրն յանձնելու իր
սպաւորութիւնները։

Տարուար լեզու թէ Հրեւոյ Քաղզու —
հան մամուլ, Լինիի պիտի կորցնելի զա —
ղութիւն ի՞նչ սերունդի բաժանել եւ թեւ —
նիւթը անգործելի մէջ։ Այն սերունդին
յետապաւններէն միւս որ բարձրական խոր
հանգումներով եւ անիւնիկ զարգաբար —
նաւով զարքնուած էր, եւ որուն գլխաւ —
որ յապաւոր էր հայ սիրար Բարձր
րեւոյր զիւրեւոր եւ ծառայութեան ու —
րիւր ի յայտ բերել։

Յուրաքանչեւութիւնը կատարուեցաւ
Հնչիւրեւի, Յունարար Դ-ին Լինիի Ս.
Յաւոր նկիւնեղով մէջ, հարեւարար քա —
նիւրական եւ համակերպուն ներկա —
յութեանը, որուն յուշումով հետեւեւ —
յան հայր Նորմանի եւ Տէր Իսահակի ա —
րարութեան եւ քրաւար շարական —
ներուն։

Հայր Նորման, ըստ պատշաճի զամ —
բանականով մը, քրաւարին ներքուր
հիւստե ինչով յառկալէս անոր կենսա —
նակ ուղեւորութիւնը եւ զարդարելու ի —
կարածուիլ ծառայութիւնը Յիւրեւ անոր
անմարտութեան եւ խաղաղեան օղին
բոլոր հայեւական ձեռնարկներուն եւ
պարտականութիւններուն նկատմամբ ու —
րորեւ վարած էր բոլորով արեւի։

Հանգից յաւանական արքայութեան
մէջ իրեկին Հրեւոյ Քաղզուհեան, ու թող
այս քանի էր անորքը, փոշի մը ծաղիկ
ըլլան անհասում Հնչիւրի վրայ, որդէս
մը վառարար հոգեւին քրաւար արաւա —
յալուստիւն։

Պ. ԿԱԿԱՐԱՆԸ

ՄՈԿԵԱՎ ԶԻՆՈՐԸ

= ՀԵՄԵՐՈՍԵՂ =

ՄԱՍ ՆԵՐՈՐԴ

ԶԵՆԱՎ ԹԱՓՈՒՄԻ ՆԵՏ

Զէնապը կարծես հասուցաւ. անոր ք —
անանիւթը Նարեկային էր պէն կ'ուզէր
հարցնել եւ հարցուց։

— Իրաւ. տեսում էր Մարտիկը։

Իրաւ. ոչ, Թափուն էր պիտեւոր, խո —
ղը թոյլով, կ'ըստ լինուն վար լինող Բե —
րովիկի կերպարանք ունէր։ Բիկունիքի
փայլ էր պարկէն խոր Թեւեռ մի —
այն։

— Գիւրեւ ցորկի Մարտիկի հետ միասին
կ'աւծ ննք, փայլկանուն խաղը, — ըսաւ
Թափուն ու ինքն ալ չէր դիտել, ի՞նչ
ի՞նչ լաւ քառեր պիտի էր ըսէր Զէնապին
համար։

— Ներքաւ գիւրեւով դուրսը ցուրտ է,

լաւ է, որ Զէնապը միջինն մը հաղիւր,
— ըսաւ Ուստան։

Թափուն ինքն ալ կ'ուզէր որ Ուստան
լրամտեւ Զէնապին։ Զէնապ անդիւն —
զգայ, որ կը հետադար իր մոլորեցի։ Ան —
հասունի մէջ կուած էր մարդը, իսկ Ուս —
տային մէջ՝ հարցը։

Անուշապ, անուշապ Առաջինի հրեւոյն
սպաւնով պիտի պահէր ՀՀայանի ու զի —
պիտակ Ջիւարով։ Ջիւարայ անդիւն —
զգայ, որ կը հետադար իր մոլորեցի։ Ան —
հասունի մէջ կուած էր մարդը, իսկ Ուս —
տային մէջ՝ հարցը։

— Զէնապը պիտի մտի։ Ըսի որ միջինն
Թով։

Բաժանուն ինքն արտաւուշ էր, որ
Լորեպան Թափունի արջն ալ զինքացաւ՝
տեսնելով տեսնելներուն վիշտն ու Ուսա —
նէի արցունքը։ Հանապա որ կրեւար մէկ
տարով Թափուն. քառասուն զուգի վար
զգիլ, այդ պահուն զգայ, որ իր աշը —
քանի մէջ ալ արցունք կ'ունեցի, եւ աս —
կան լսանքն ինքեցիք, մայրը շուկեց
ու ինքն կրեւիւն։

— Գիւրեւ չեղած՝ պէտք է անցնիք
անտառ։

Ուստան եւ տեսնելները կը հանգնային,
որ Զէնապ փառաւորով համարել էր պի —
տիւն անցնելը՝ Սփիւրակ Ջիւարակ հասն —
լով համար։ Զէնապ ինքը բոլորովին
անհիւստի էր այդ փառանքին, արշույնին
նաւոր կրեւիլի էր պէն։

— Կեցիք, կեցիք, — Ուստան փորձ մը
այ ըստ. անկարելի է կէլել։

— Նիւրար, չէ՛, Նիւրար, — Ուստան
միջին անդաւորին զուրկը հասած՝ քո —
ղար, երբ արդէն զորդային կ'ըստ կ'ըստ
էին։

Ուստային ոչ ոք մտիլ ըրաւ։ Կարծես
լաւ կը զգար, կրեւար ընկերայն Զէնա —
պին։

— Գայեղի չէ՛, — Ուստան անկցուց
ձայնով, էրր Ուստան ու Նիւրարը զար —
սէն ներս մտան։

(Տար. 481)

ճանր յանցանքի մէկ արարք նկատուած է: Ի՞նչ է գտաւած: Լուրերով խմբա-
զերք Փողոնիկ ընտրեցաւ՝ ինքն էլ մէկ կա-
տարուն ըզրկարձամ էր ներկայացուց-
ած ասան, եր խառնեալով, անխելի զար-
ժուցած էր, անցորդ հոնք մը արտայայ-
տուիլան վերջէն բաւորէր: Այսպէս կեր-
բարէ Էփաթարքի աստուծոյ նման է,
սակ չէ փոխուած... Եւ չէր լրիւ ազնա-
գատութիւնն էր քան չէ փոխուած...
Հետաւորներն: Անք զանազան բարք է լր-
ցուած, ինք ար թուրքորով ասորքի իմաստ
տուած է հոնք թաւանի:

Հին էջեր

ԼԵՐԱՆ ԵՂՆԻԿԻՆ

(Արմաի քերական)

Ռ. ԶԱՐԻԱՐԵԱՆ

Մարն ի վեր, սարն ի վեր, ո՞վ վառ - րի բուխկան ապառ զգեցողքները - Անկրի բարձրությունները զեղ աշխարհ - քնի իր պահանքն ու զարմանալիս խման ու ստանալուն շուրջը՝ բերաւոր ուտակին - բու փոխով կազմուած՝ զու թափանցիկ, զու բերեղալին զգեցող կ'ըլլայ այս - ւաններուն, մանաւանդ Ապրիլի այս ար - լայնութիւնուն:

Լեռները երազ ունին հիմա, սարերը կապտակա թաթաւեցան ու Առաստը սի - ռոյ իր առաջին թնթիւնները իր սիրի, ա - նիւթաւոր, հեղա, սարմանուն զաշխարհ - քնին մը իր կարմիր բոլոր բարձունքնե - րուն, բոլոր սպարիւր մայրերուն, բոլոր կատարներուն վրայ ու արեւոյցի՜ր, իրա - ղառակ մը զիջիկ հնչաւորեցան իր լիս - քանի սակեցը, սակեցը:

Ճարեցաւորը Ապրիլի մը երազ կանցիկ քրտակներն սրտին ու ապրող զա - րեկն ստանալ իրենց ճերմակ ստաւին - րուն մէջ փոսի ինչ մը, երկու ստեղծ, փունջ մը վաղեղ ծաղիկ իր խամշին:

Ու դուռն, ո՞վ ծաղիկ, արարածներուն սակեցիկ ծաղիկը, սակեցիկ զարչուին ու փափուկը, զոյգ չաւառ սակեցիկ ստաւին անկողնաւորեցան հոգին ուր կ'ապրող միշտ խաղաղաւորեցան, միշտ պարզեղ ինչեղանքն ու յաւանանայէն անպարտե - լի սարերու, երեսասարգութեան մէջ: Թեթեւասլոյ, հովի պէս արագ ու ան - հոգ՝ զու ձագերուդ հնա իր թռչուն որ - ր կամարիկ ստաւունի կեցողութիւնը կը - րան հասնի, միշտ անմայցչիկ իր տակերը՝ որոնց վրայ իր քաղիքն առաջին անգամ զարնան արտառ, ուսնայիկ ը - րտիներն իր ինքնին էն համբիլ ծա - ղիները, ստանուն թերթերը, բայց ըր - ւո զոյնըստ բոլոր նայեանքը ծածու - րը:

Սարերո՛ւ եղնիկ, թափառակա՛ն ու անկող քերթուած, ի դո՛ւր հոս իր փրե - անը նոր ու բերմարոր զգայուններն, ի զոր յորտեղը, տափարակ զայտնելու ջան զիջիկներուն վրայ մը երեւակա - յալեան թիւարազ զգեստի մը իր մտքի, ինչեղն թեւն վրարար կուտել որ ար - տերուն իրենց արարողով իր վաղե - րական արեւին դիմ մը ձգած: Ո՛ր, մեր լեռուն, մեր բարբառը, մեր ձայնն ու - րաւանքն ին արտայայտելու ու փառա - րանելու այն լեզու ու ցնցող զաշխարհ - թիւնները որ կ'աղաղակիլ որսնրն իր մայրի ցնցունքն, անտանալ իր յալեան - պառն կատարները բերնելը, մերթիկ վերի բարձրութիւնները: Մարիկ մը - նասար ու զարչալիս արտաբերի մին է որ իր հնկիկանը մեղքը: Բնաւորն անտա - րէն ուսարդուն, կողոլդալիս, զատառով մթաթնալորեցան մը՝ հապար ապամ կըրկեցան յաւան:

Անո՞ց անփափուր երեւր իրենց զը - րացութեամբ, իրենց պառակ ու մը - րաբեկներու տեսականութեամբ իր ըս - պանին մեր բոլոր զգայութիւնները, մեր նայութեաններն արու յոյրը, մեր տպաւորութիւններուն հարապառ կեն - ղանութիւնը: Սքն օր խաւար մը կուշայ անորը սահմանները օծի պէս իր փաթ - թուի սրտին՝ ինչպէս Ապրիլի այս ծա - վազած փիթուսին. մանկական ինչպիսի ու անփափուր կուտելեան վրայ գոհուա - տեղի սեւ անկող երեւց լիքնալիս որ - ւալարն իր կարմիր յեղալարը ու սակեցի - անկարն արցունքը կուտն: Եւ ա՛նա լիք - ւան իր մանցը՝ ինչպէս անկեղանի խ - վարը գլանեղերի արեւին տակ, արա - տերի մը քը պէս՝ որքէ ստատամաները բարկութեամբ հնայցելու են:

Դուն երբեմնութեան յորճորդանան ու խաղաղ ու անփափուր վայրերուն մէջ, երեկե՛ղի դաւակ, անոր համար անփոխու - չ որոգել որ թեղի իր հնամանին: Բան մը է՛ն ուղիք աշխարհին ու շուրջը մը լուսնին ոչ ոքն ու ոչ խոյ անփափուրն սիւնաւուն, քո թաղը ստեղծելու տակ քաղք խոտերը հազիւ կը զարչուին ու հազիւ կը մը զուրկեն իր ծանկ իր ըս - անքն, այնքան անփառն ու կը զարչուի, այնքան քարի ու ցնդարանի ու վաղը: Բայց ի՞նչ կ'ուզէ իրենց քերթը, ի՞նչ կ'ուզէ մարտիկ ու իրենց շարաւթները զեղմէ: Կը սերնա զու լուսնի, քո անա - տունի անսնարաւորութիւնը, քո հայր - անթիւնը ու անկարող կանգը: Մի՞թէ յայնցամէջ է արեւու, մի՞թէ քո ծնած ան - քարը մանապառ անմաշկ ուսու՞ղի պ - րական ու քաղք պէտք իր ըլլոր թեղի՜ քոն չեղապարզ ու յայտնալ զարչաւա - ները մանկանայտներու: Համար Ս՛ր, քո մայրը կանաչաւոր, ծաղկաւոր բայց վաղեղ աղբ բարձունքներու վրայ ծնա: զեղա, քո սեւ զիւրկան աշերթ իրենց աղու: Նայուածքն ին առա՛ւ աղբ մանաւան վայրերուն վրայ ուղեղներն ու սերկերը գտնուե՛ր: Ինչպէս մօրը կախը, ինչպէս մօրը ձայնը ու ինչպէս կանգնել ընկերը, ինչպէս զու կը՛ղ երբ իր ստա - ւին զեղաւորները արթնցուց մէջը սիրջ գլանակցութիւնը:

Կ'սկսն թէ տարաւարե՛ր հոյը իր զրէկ զեղ արեւ, անոր համար իր փնտառ միշտ բարձունքներու, արտաւանքն զով, թաղանքն ու կաղաղելի օդը, խա - ւան գլանակներն, անմաշկ հովիտները: Ծոցն իր զոյգ փառաւորէ՛ր շուրջ, հարաւի անմաշկներն խաղաղ իր պայտին ըս - ղը: Ինքն ինքն իր կրթար ժողովն ուր, զարչաւորեց, ին փոխարինը գտնուե՛ր, որովհետեւ սովորած չես հնչապարզ ու

զոհունակ ուշաբերն, մութ ու թաց արե - րի կեանք, զո՞ւնէն նման պարտ առաւ - ները, ապառն նախկինը ծարուղ անց - նիկ հարկ կեանք անուն, որովհետեւ զու անհնարաւոր արտաւանքութիւնները, քո արտաւանք վառեղները մ'ը եւ է զեղմ ժոն ալ չես կապուել մարդկային ետակա քաղաքայիններուն, անմասնը պահան - քանքներուն:

Անոց անոց, ասանց քո զգուշաւոր ու խորանալ նկարագրով, ասանց զու ինքնաշարժ ինքնաշարժները զուն մեր տղերքուն տակ պառկող, մեր զգեստ - ները լողը անմաշկուն կենդանութիւնը, ըլլալիք, եղնիկ սարերու համար ու ան - մասնակիւն, անմանախիսին շատար մի - այն ունեցած մեր յարգանքը՝ վաղեղ գիրի հնչելը զեղ ու զու սերունդի՝ պի - րի սարեկէն, մեր անակեցիկներու, երարայրերուդ հնա արտասահման՝ ար - զարչաւորէ՛ր միշտ կուտը: Գիրի կըր - ցիկները ինք որ անքն հիմա, զոյգ աշ - քերուղ թռչուններն անաւ, քանի որ մէջը այլեւս գեղեցիկ քուտակն քուտն ստաղկաւոր շալտը զեղաւորն ու ան - հնայտաւ ընդ զեղա, քանի որ քո սե - ւորիկը խաղաղութիւնը անմաշկ գիրի ըլլոր թեղի իր բոլոր զեղեղեղ - փունջը, քանի որ երկարութիւն իսկ մա - լու զոր ու սերունդ պարզելու, լիքնալիս երեկներն ու կուտակներն կարմիրները թեղուն յարձակութեան փորձերը վաղ - քուն ըլլալով անմաշկ ճգնաւոր թռչուն - քո ու իրենց թռչունը՝ անմաշկ շատակը ու պոլիթեր՝ պիտի ունեցան շատար ու ստաղկաւորան անտաւունի անտաղի քա - րը՝ որ զեղ պիտի ժողովելէ մէջ նախի - րն միտը, մէջ հոգիսն ստացուածքն զեղի մէջ ուրիշը:

Ո՛ր, մեր միջինը, քո որքէ՛ր ինչպան ալ զեղեցիկ հնայտին կապուին զաւտելու ու ծոքերները, պարտեղներն ու արտաւանքները Ապրիլի այս դեղնի - լի ստաւաններուն՝ որքան ալ միջնաւոր ըլլայ դու քո ծնողաւորները: Թող այս զեղանիւղ ու պարզեղ երեւոյթներուն պարտաւոր չլորձը քո միմառան - թիւնը, թող մեր թոյլ ու քաղաղ ու զ - րկներուն թերեւեցիլ բուրմը խախ - տէ քո մարմններուդ, քո վաղեղ մա - նեղներուդ ու մարմնը: Խոտերու վրայ ունեցած հնայտը, անոց հնամա - լիս խոտերն պիտի շարի խոտեղապա - րեան՝ բարձրանալու: Համար: Հոս թեւա - լեան կարպի իր ներդաշխարհանքն մէջ է, իրերուն պաշտօնը յրկուն ու հոս - սովորած են երկրպալ մեր մը վաղե - րի ու հաւանքի արթններներն: Երկրպա - րեան խոտերն, իրերպարեմներն ինչպան, երկրպարեմներն միայն մեր ար - կարութիւններն:

Դուն կեղե՛ր անփափուր ժող, երեկեղն ջրմը կապուելու ժող, զաւտելու վէր, տափարակ տաքսութիւններն վրայ, միշտ անքունը, միշտ խորանալ ու անհ - նայուելու: Դիտէ յալախաղանք զեղեցիկ - րկներն իրենց մասին ու հապար զիւ - րեկը, վաղեղ տափարակները յաւանք - ինքն որ իր իրական անփափուրեամբ իր թեւերը բանալով իր զրէկ թեղ ու քո - րկները, ու կը պառկէ կանաչապար

Մեր Հինասուրց

Չրոյցներէն

—

ԱՐԵՎԱՆ ԵՆ ԹՈՅՆԵՐ

Արեւայ մը կը փախալոր փաթիկ տալ - րող դաշտան, բայց դիտել, որ փանա - հօր սղոյնեան չի կրնար ձեռք ձգել այդ պաշտօնը: Աստի մարդ մը կը խոր - հի:

Կանգնի մէջ կար մանուկ մը, զոր յա - ճար իր ծննդն ու կը դաժանաբեր զա - նասնայը:

Արեւան զարմիկ կը կանչէ մանուկը, անոր մասունքն զեղ կուտայ ու կ'ընէ:

Եթէ ալ փոխին ցանուն փանահօր կե - րպանքի մէջ, ան կը սիրէ թեղ սերել ու ապրել ին ծննդը:

Ինչպէս մանուկը կ'ունի փոշին ու կը իր մասնէ, Սիլիան կ'ըր կը ցանն ու կ'ընէ նորէն բարեկանի ու գործակող ծննդ, փախ կ'ըր ցաննա:

Եւ աղպէս փոշին կ'ըր ցանն զա - նահօր ձաւին մէջ, որ կ'ուտն ու կը մա - նի:

Կանահայր կը դաշտան արն մարտա - կան արեւան ու իշխուսութեան համեմակ աւելի դաշտան կը դաշտան ու կը սակա - ւելի անտեղծ ծննդն մանուկը:

Մանուկը իր մասնէ՛ր. լաւ է, որ փո - շին կ'ըր պաշտիկ, հիմա այս կ'ընն այ ստոր ձաւին մէջ, որ կ'ունն ու կը ցա - նն:

Աղպէս է, որ հօր փոքորը ինք, ի վե - ռոյ, կ'ընայ մէջը:

×

ԱՐԲԱՆՈՒ ԱՐԲԻՆԻԸ

Արբան մարդ մը զարչար մէջ կրակ մա - ւած միւ կը խորթիկ, երբ յանկար զե -

անկողներուն վրայ թեղի հնա: Գլուղի զան անշիւք անտեղեկները՝ ընկողմա - նած աղպէս ցոյցաբեր, ծաղուց զա - րեկներու վրայ մարի ընէ, քանի որ վաղեկի զգայուն վիճակն ու, գիշերներ, միջին, սերկին, ծարերուն փափուկը կըր անշիւք մարդը իր կըրեկուն պարտա - ւած յալալիկներ իր աղալ, իր զեղմ - աններուն հնչեղացի զատանցանքներ - վր կը աստիկն:

Կիտեղի թէ ինք որ վար է ու ցան զու պատանաւորները, քո ընապալարեղ փոքրեղ, շնչին ու գլխովեան եղեկակն է միայն: Գիտեղի թէ ո՛րքան անա - խառն է լեռան զուլայ աղբերը կըր և - ստորուր կը հասնի, քո անտեղեկ մայրե - րի իր խոտերը: Գիտեղի թէ զու կըր երարեկները ոչ որ անտեղեկ իր արեւ - անուն զապիկը արպալորները կըր գո - տերու տաքներուն վարեկուցած ու քա - նունը:

(*) Մտքերէն. (նայն է ծաքիքին, ծոք - րին) անմաշկի նման հոտակա բայա իր:

ՀԱՒԱՏ

ՎԿԻՑՈՐ ԲԱՍԱՏԱՆ

- Հիմա դու ինձ հնչելն ասա՛ւ. այդ փարթալը Ե՛ր էլք մտածել:
- Ի՞նչ վարձար, ի՞նչ մտածել, մարդը չօ ուղի է, ինչպէս դուք եք ստան, հար - ցրէք իրեն՝ իր հնամտան, եթէ, իբրեւ, ուղի է... Թի՛ւ, այդպէս էլ աշխարհ լինի:
- Դու, ի դուս իմ բարեկանը, իր քույր զեղ պատկերաբար իմ տեղը, ինչպէս կը փարսէլին: Եւնո՛ւ սիրելի կուտին շա - ասեղ արա մայրան:
- Հարցը ստեղծելը, նոր միայն չիւրեղի: Ես ո՛րքանց իմանալով եմ ինչու, որ նախորդը բոլոր մանրանքները պահէի ժողովուն:
- Դու մանրանք է՛ր, բարեկան:
- Դէ որ մանրանք է՛ս, տեղի չաւ. հար - ցրէք Առաջին, չօ էն՝ հնամտաբերուն:
- Ինչ իմանա՞ս...
- Ձէ, եւ աղպիւրի մը փարթիկ ծաղ - կանց նկատումը չեմ կարելի աղպիւր կատակամախ լինել: Հարցրէք, կ'ստե՛ն:

- Եւ նրան հիմա կ'ուզէի՛ մի ուրիշ հարց տալ... թի՛ւ զամբանքս ասաց Դանիէլիանը:
- Ինչ հարց:
- Ուրիշ, ես հնչեց արեւելե խոտան իմ ինքն ինձ հետ... Գիտես ինչ, բարեկան, վաղոր միայն մեկնուն ենք Երեսան: Խուսարին ու ամեն ինչ կը բացարձակ, թող նա մնայ այստեղ, խաղ զո նոր բա - րեկաններին կ'ստան, որ հնապէս եւ քա - րապէս: Հիմա, քո իր վերադառնալը, հեր - քաղաքի մտ գրաւած իր լինի հնապէսը:
- Ձեմ ուզում ենք իմանա՞նք, որ թեղ անտեղ են եւ ինչ համար:
- Աղաւթը արեւից Դանիէլիանին:
- Ձեմ հասնակներ, ընկեր կապուե՞ս...
- Մայրը, Աղաւթս, որքան մարդ եմ... Այն օրեկը շատ մամանակ է ան - ցել:
- Ձեմ հնամտանը, ընկեր կապու, թէ ինչու իմ նկատմամբ աղպիւրի հոյա - արութիւնը իր արեւորուն: Ձէ՛ որ իմ ձերբարկութեան թոյլտուութիւնը մեր զըր - պանուն է...
- Ո՛րքանց դիտես:
- Կարծում եմ չլովի՛մ, որ նման փո - տախորդ հնչաւորեանք տարաբան է մեր անտեղեկներն թոյլտուութիւնը: Մա - նահաւորներ... էլ ի՞նչ էք ուզում, ան - ցապարձը յայտն է, արեւը կապէ՛ք, ու -

- արեկէ՛ր գտարանք... Դեբախապէս երկու մարդուն:
- Երեւորքն ո՞վ է:
- Խուսարը... Եւ ինձ սիրում է: Ձի մանաւանքս ձեռնի մնայ, կը զայ մեղ հնա:
- Աղաւթս, արի պայմանաւորեմքն այսպէ՛ս եթէ, երբ, քո անտեղ եմ, Խուսարը թող մնայ: Եւ թեղ խոտանուն, որ որ հնամտանին շար շուտ կը զէ - րապառանա այստեղ: Իսկ եթէ անտեղ չես, թող նա էլ զայ մեղ հնա:
- Ինչն է կարծում, այս զեղալու մեղաւորը կ'աւրճէ՛ր մեղաւորն է:
- Եթէ, երբ, սիրում եմ, պիտի ան - ցուցի լինեն, չիւրեան է, չես անտեղ արեւելն, եթէ մեղաւոր եմ, եւ հարկի Այլ մեկն է եւ թեղ խոտանուն է:
- Լաւ, թող մնայ... Եթէ մեղաւոր չեմ՝ որքա՛ն կարող եմ յոյս ունենալ:
- Եթէ մեղաւոր չես, էլ ի՞նչ յոյսի մանքն է խոտը:
- Եւ դուք կարծում եք, թէ հնչաւու - թեանը կարող էք ցանկն թոխկան յա - ցապարձի՛ն:
- Ետալով եմ, որ կը գտնուի:
- Իսկ եթէ զարեւե, ինձ ի՞նչքանն է հասնում, 144-է երեւորը մաւրը, երեկ:
- Այլ, դու ինչպէս լաւ գիտես, էլ ինչ - ու հարցանա՞ս:
- Ինչ - որ տեղ յայտն կուտելու հա -

բն արժուր չհշտակի կ'ընէ, միւր կ'առնէ ու կը բարձրանայ: Այդատը գետին կ'իջնայ ու կ'անիծէ. — Զուտն այդ միւրը:

Անքիւր միւր եր տանի եր բոյնը, կը գնէ ճանկերուն տակն ու ինք կը թըռնի նոր որսի հունէն:

Դոն մի՛ բար, այդ միւրն կայծ փակած մը, որ կը ըսնի, կ'այնք անիծի բոյնը եւ անոր ծագերը:

Այդպէս է, ո՛վ որ կը գրէ՛ն ուրիշը ի վերջոյ անէջ՛ն չուրի բարին կը դառ — նայ:

×

ԱՐԳՎՈՐ ՎԱՍՏԱԿ

Ալեքս մարդ մը կ'աշխատէր չարուսի ծառ ու կըր գործը կը վերջացնէ, կը վաճառորթիւնն կը խնդրէ, որպէսզի տուն վերադառնայ: Հարաւորը կ'ընէ. — Եթէ արդար վարձքը խնդրե՛ս, մէկ կուտամ, եթէ չարսըմ խնդրե՛ս՝ չուրս:

Ալեքսը իր արդար վարձքը կը խնդրէ ու մէկը կ'առնէ: Այդ գրամով կը դա — ւաճառործ չարսըմ տուն կը գնէ, նաւ կը նստի, որպէսզի տուն վերադառնայ:

Այդ նոյն նստով կը ճամբորդէր մեծ իշխան մը, որ յանդիւր կը հիւանդ — նայ: Գնանք թէ՛ այդ հիւանդութեան միակ դեպքը նոյնն է ու ո՛վ որ նուս ընէ, եւրաքանչիւր նուսի չարսըմ ասոր սակի կը ստանայ:

Ալեքսը կը ծախի իր նուսը, կը հա — ըրտանայ, այդ գրամով վաճառական կը դառնայ ու կ'ըլլայ մեծատոն:

Այդպէս է, արդար վաճառքի չարսը — չեալ կը բազմանայ, միւրեւն չարսըմ կը նուսակ ու տուն կը քննդէ:

×

ԵՆՆ ՈՒ ԱՐՈՐ ՀԱՌԻՔ

Աթո չարսը քաղաքումայն կը եւ քաղաքում: Էլն կը լսէ անոր ծախքը, կը ժողովնայ ու կ'ընէ. — Ինչո՞ւ, եր ծախքը արքան քաղաք — լուրէ, ի՞նչն է պատճառը: Ընէ՛, որ ես այլ չմ ծախքի նոյն քաղաքում ընծմ, քան — քի որ թեւ ասո անարեթ է ամէնուն:

Աթոը կ'ըսէ. — Եւ երկուսին ցոյ կը խոնկ, եթէ անքնն չայս, չուր չէմ խոնկ:

Էլն կ'ընայ անքննի տեղ կը, ընդարբ քաջ գունը օրորով երկինք կը պարզէ, քաջ անքնն չի դար, ցոյ չիմնի եր — կնքնէ ու աս աստիկ ծաքսէն կը ասու — կի:

Այդպէս է, ո՛վ որ ջանայ տրեանայ ան բանին որ իրեն արտած չէ ի վերստ, կը կորստի այդ էշին պէս:

ՕՐՈՒՆԱ ՀԱՐՑԵՐ

ՅՈՒՆԱՏԱՆԻ

ԱՄԵՐԻԿԱՆ ԿԱՅԱՆՆԵՐՈՒ

Օ

Ամերիկացիք դիտար չուր կայաններ չառառած ու Յուճառանի՝ երկուրէ մարը հողին վրայ, միւր երկուրն ուր կ'ընէին: Հէկլերից օդորսի կերպն է նըպատակ ունենալով ստեղծատնութեան ընդդէմ հետախուզութեան կտորսի արեւիկան եւ հիւսիսային Միլիթերիկու — իր շրջաօդին մէջ: Նեւս Մարզի Հարթ — քաղաքական կարեւր կեցող է կայ — ուած մէկերկուրեանեան վեցերորդ եւ — ատորսին հետ: Գարով կրտսէի, կայս — թիւ՛ն մէկը կը գտնուի Նեպակիւն, ծանօթ նաւ: Գանաւս անուան: Ասիկա երկուր — տիկը հակուրթեան կը ծառայէ, միւսն ալ կը գտնուի կղզիին ծայրագագ: Կայաններու չառառածն արջը կա — տորսած չամառաքաղաքը 1933-ի թը — ւանքն կը կրէ:

Արը, Փափաքարեւոյ, ընկերվարական նորքերով վարչապետը, ընդհան ծանօթ է յայտարարքն, թէ կայաններով վար — քուրկայ քանակութիւններ պէջք է կա — տարսին փութով: Ընտրութեան օրն — բուն պահանջը նաւս ամերիկեան կա — յաններն փայտնէ:

Թէ ի՞նչ ընդթ կը ստանան քանակու — թիւն արքան եւ ի՞նչ արքիւնք ձեռք կը ձը — ղեն, ասիկա հարց չալ է, որ սէ կամ կանոնի կրնայ յատկ դառնալ:

Իրաց այս միջանկի մէջ, Գանալիայի քաղաքապետը՝ Մանուիլ Բարրէլս, որ միաժամանակ կը դիտարէր կայանները տեղափոխելու: Կրտսէի կամեան, կը նա — խառնէր՝ ժամանակաշրջանի մը չամար քաղաքները պաշարը: Վետանութեան ունիքն եւ քանիքն թէ կառավարութիւնը դիտար կարգադրութիւններն ղեմ յան — ղեման էր դառնուի, քանի կուտայ զա — րգաքանակն: Եւ այդս Կալիֆորնի՛ տաւ — ինք քալւը վերիշատութեան իրաւունքի սահմանաժող — ւածներին կայանն — բուն վրայ: Այլ խօսքով՝ հակադրութեան իրաւունքը:

Ուրիշներու տեսանկէտով՝ միջինն վերջնական փայտերի թուականն, կա — յաններն: Գրտութեան պայմանականները պէջք է վերաբերելու ասիկա տարի: Կը մնայ պարկի պիտանալ: Չամար, թէ ի՞նչ կարգադրութեան պիտի յայտնի լոյն — ամերիկեան ժողտուր քանակու — թիւները ընդհանրապէս կայաններու շուրջ:

Թ. Ա. Թ.

ԶԵՂԱՏԱՐԱԿՈՒՄԸ ԶԵՆՈՒԹՐԻՆԵՐԸ

ՅԵՆ ՎԵՐԵՄԱՅՈՒՆՈՒՄ

~~~~~

ԴՊՐՈՑԱՄԻՔ ՏԻՎՆԵՆՆ ՎԱՐՃԱՐԱՆԻ

ՏՕՆՆԵՆԵՐԸ

Արեւմտեան Եւրոպայի աշխարհ միակ հայ ուսումնականը, կարծիք համարն — քիւրեքի լքուած էր բարեկամ:

Կարգին՝ Դպրացաւորը այսօր կը բո — րորէ ճանաժամայն տաղանդ մը: Արե — վելան երկրներին այդեւ չէն գոր ա — շխատութեանքը մշակելու: Հոն իրենց ֆրանսուիկ լեզուն հայերի գրտորթն — ւոյթեան տարները: Տեսնական եւ քա — ղաքական պատճառներու հետեւանքն են անոնք:

Դպրացաւորը այժմ ունի մասնակ — ւարական գրտարքն պայմաններ:

Ենանակարութեան անհասկանալի — մունիքը կը մոռն անհետանալ: Վար — մարանը կարտն է կարգադրութեանց եւ միութեանց օժանդակութեան: Կա — ղիքը ունի ուսումնական աշխարհու — ւոյթն ապահովելու: Կրթաօրհաններու, արքե ծաղիկներու նիւթական պայման — ներք թոյլատր չէն:

Ազգայնագիտութեան քարոզութիւն — ներք մայրենի լեզուի պահանջ մունի: անոր միակ ուսանող հայ վարձարանն է:

Կրթակ, Յունարար 10, աստուանդ ձեռք, եւ միւրը արջկը բը չէին կարծ լցնելու: վարձարանին հանդիսարարքը մոլորեցնում: Մոլորեցնել եւ համարիները վարչական աշխարհներու կոյնքերը:

Օր. 2. Գարգալական ժամը 17ին քաղա — անաժարտը շորհապատեան խօսքերով, որ, հակառակ օդին, փութանք էին, քաղաքը հանդիսանալու իրենց դաժարք ծանցելու:

Իսկապէս կեղարատական ցիւրն — կոյնք է, որս արտաւտապետները կը զան չէին բոլոր աշխարհութեանքը: Հա — րտուրէն դժարարեւութեամբ մարդուք չէին անոնք: Վարձարանի երջալիսմբը, ղեկավարութեամբ Գ. Եանդիկեանի, ար — ւան Մնջեան հայերին եւ ֆրանսուիկն երբեքս փոռնք մը:

Ասանիքն եւ խորական թաւերական, մանկական ներկայացումներ:

Իսկ ինչու փառնալիք կը Օր. Միւլ — լին Սարանեանի մարգած զորք պարս — իտները: Արտարտական դատարաններու վեց օրերորդեան, ժամաքանայ եւ անդու — ղի տարաբնորով հետազոտ օրորումն — բով պարերը, այդս փոքրեւ, կարծիք Յունայն թիկնորդեան եւ այդտակ մե — տարեկնով տարաբնոր, աշխատ — ւոր մարք Գունիկն ինչ պարեր ինքու մարք: Մոռնաւոր ինքամք որ տարուած էր ինչպիսիս գովել:

Ի վերջոյ կան Կողանդ հայրը, բաշ — ինչու նուրեւորը բոլոր աշխարհութե — ներուն: Գիւտ Նոյիկ: Նազարեան արքա — տառուէ կու մը ուղիքը բոլորին, քայս այդ կուլը պէք է ուղիքը համարն — քին: Մի՛ նմանցուց ընծմ վրայ գտն — ւոր երեւին ծառի հողը կիսատու մարմ — ին մը, որս կարտն կը ծառ եւ իր հիւ — ղերը քարայրանալ համար:

Ի ցիւ այդ ծախք լսելի դառնայ մեր քաղաքին՝ կրթաւոր կարգադրելու — թեան:

Զ. Ս.

ԴԵՂՈՒԹԵՆ

ԴԵՂՈՒԹԻ

ՄՈՅՈՒՆՈՒՆՆ ԵՐԵՒԱՆԸ՝ շարաքաղաքի թիկնորդութեամբ՝ Կարս Հայրապետեան, Գուկարկոյ Պետական Սորոցիկի հրա — մանարկով պարսկականութեան եւ Ալեքս — տանի կարծիք քորշ շարանանով, կը մոլորան լիւնամանիկ տախիկ Գիկու: 15-ին տեղի ունեցած է շքանշանին յան — ձուրք, հանդիսարանում մը, որս ըն — լուցիկն խօք տանդերը գրտառած են Կարս Հայրապետեանի ծառայութիւնն — րը: Հրոյապատեանութեան ասպարէզին մէջ՝ Վառնա: Բարձրագոյն ուսումը ասո — ցան է Երեւանի Համալսարանը: Ունի քայսաթիւ թաղիքամոլութիւններ հայ զը — րոյնքին: Տարեկնը հայերէնի ուսուցիչ կըսն է Սոփիա: 1979-էն ի վեր խորքա — քաղական եւ շքանշանի շարաքաղաքի:

×

ՄՈՅՈՒՆՈՒՆՆ ԵՐԵՒԱՆԸ՝ Մշակ. Կարտ — կերպարական կերք: Վարչական պիտ — րին մէջ, Գիկու: 14-ին, տեղի ունեցած է հանդիսար — ըր Հայաստանի Գիտութիւն — ներու: Ազգայնագիտ. նախապէս՝ Վիկտոր Համարաճեանի եւ փոխ — նախապէս սկիւղ: Աղաքային Թուրքիստին հետ, ո — րոն Գուկարկոյ կը գտնուիլն տեղայն Կալիֆորնիայի հրաւերով: Խօք տանդով կիսափակեղքութեան նախապէս՝ Ջիւան Բարիքեան անդաքարածն է Երեւանի գործունէութեան եւ Հայաստանի համա — պատասխան կարգադրութիւններու հետ անոր կայաններ: Ակադ. Վիկտոր Հա — րաճեանեան խօսած է Հայաստանի ղի — ւութեան նուսանաններու եւ հայ ու պուկար գիտունիկներու համադրաժա — քութեան ծախքին:

ՀԱՆԴՈՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ճիւղանաճայ Գրողներու: Ընդերքանց — րեան Ընչէս. Ժողովը դատարանայն: Գիկու: 12, 1981-ին իր կերպունաւորն ընէ:

Նորքան արտան գործունէութեան եւ հարապակ տեղեկարարութեան ընթերց — ւմ վերջ, ձեռնարկուցեալ վարչական ընտրութեան:

Նորքանով վարչութիւնը կը ղեկաւոր քորշ Յունարար Գիկն, հետեւանց կեր — քան:

Նախագահութիւն, ընդերքանց՝ ԱՄԻՐ — ՍՈՒՆԱՆ ԱՌԵՏԻՍ, Միկիլեանեան Սերո — րիկ, Գիկեան Սարգիս — Զանգը:

Քաղաքապետութիւն, ընդերքանց՝ Սար — եան Զարէս, Նաւասարեան Վահան: Ա — տանիքը նոյն տան հարապակ:

Փամաքայն, ընդ. Վիկտորեան Յակոբ — արքիդական, ընդ. Զարիկեան Նազա — րէթԻ: (Գնէթ)

ՄՊԻՏԱԿ ԶԻԱԻՈՐԸ

= ՀՆՄԵՍՏԵՂ =

ՄԱՍ ԵՐՐՈՐԻ

ԶԵՆԱԿ ԹԱՐՈՍԻ ՆԵՏ

Մուրին մէկ կ'ընեւ անտարը հնոցե — ակ կը խորանկար: Ջրեղանք Քաթիս իր պատմութիւններով այնքան տարուած էր որ քիւրթի ժողովը կը փառանք ու կար — ծեւ Զէնայի հետ Ս. Կարապետ Ռախի կերթար:

Քաթիսը պատմութիւններն իրեն հա — մար ալ նորսթիւններ կէն, արովհետն, միւրեւն պատմութիւններ միւրեւն ձեւով կերթար:

Ջիւարներն ապրին ընծան՝ կրկն Սիւտան տարն կերպ յանձարը — քան ջրանոյ, — բաւ Քաթիս ու ա — ւա՛յր անցաւ:

Բաւական հետու: անմեծեան մար —

զոց պիտուէին: Անոր արնայն Քու — ցա, որ պիտուէին կը շարժեին, Կու — ղէն իրենց համարն կորէ:

— Հէյ, ո՛վ կույ, — ծախ տուա: Թա — թու բարձ ու խոյ ծախով:

Անորը ծախ չէին տար, երբնն կը կորստան ու նորէն կը յայտնուէին: Քաթիս չէր ուղիք կրակ քանայ, զա — լնց տար եւ ուղիքիկ մարդոց կոյրք ընէ ձին:

Կուլիքն մեր տուններ երկայ, ապա, — բաւս մէկը, որ կեցած կը ջրեղանք Քաթիսը ձիւնս առնէ:

Վարձարանի լեռնէ փայտած ջրեւ — րիկներն կէն, որ իրենց ջրեղան Կու — ղէնն ծուրին մէջ կորսնցնէ՛ փայտանով որ երեցող ձիւարները գիւրեք հետա —

պիտղ թուրք գիւրտներն են: Այդ որ մասնանդ Սէլմ պիտուայն: հետախու — ր, դաժներն ունի ինքու կէն ու բանուց — ները կը զնոյապահարկէն:

Քիւրեւորը դուրս կան իրենց թաղը — ւած տեղերէն, կը իմացան որ այլ ձիւ — արներն են:

— Մեր ի՞նչ դործը, ապա, որ Սպիտակ Ջիւարի ղեմ կուտի կամ կնք, — բաւս ուրի մը:

— Սէլմ պիտուայն պարսկերի է զա — քան, ապա՝ այսօր թուրք գիւրտներն ու Ժամադարներն ճրաման տուած է զնոյապահարկ ու որ փախտաւանց գիւ — րտը մը տաննէ: Հնում հնոյապահարկ թուրք գիւրտներն, մութին, դաղուն — բուն ու անտառանքն մէջ Քիւրեւոր կը փայտակ՝ զնոյապահարկու համար:

— Դուք ո՞ր տեղէն կուլար, — հարցուց Քաթիսը:

— Մերն մէկ որ տաւ Ջրվիկի հովտի գիւրքերը բնածն էինք, — բաւս ասորք ջիւրս մը, — երկն աստաւ, յուր յարց — անք Սպիտակ Ջիւարը դրանք մեր գիւրքերը:

Փախտաւանները պատմեցին, թէ ըն — րտակ Ջիւարը Արեւտաւանքի Ջրվիկի գիւրքերը ինծն է, թէ Սիլմ պիտուայն մեծ կուտ մը պատարասութեան կը տե — ւան էր: Կը ուզաւ նոր ցորքի ու լեռանայ թնոյաններու: Թէ ան իր ուժերը երկն

գիւրքին ի վեր Ջրվիկի հովտին շուրջ կը կերպանցնէ:

Քաթիսը հաւեր ջրեւն ինքու յան — կարձ Գիւրք է փայտէն իրենց համարն, արովհետն: Քիւրեւորն բաժնին նա — ինչով Ջրվիկի հովտը անուց թուրք տեղերը բնածն էին թուրք գիւրտը — ներով:

— Կուլայէ է, ապա, հզպէս: Սէլմ պի — տուր Ջիւարիկի խառնակ մեծ մա — տով Ջրվիկի հովտի անցերը լեռնոյ, կը իմացաւ որ Սպիտակ Ջիւարը Ար — ւտաւանքին լեռով՝ Ջրվիկի հովտի հոյ — ջրունքն մէջ է: Կար արձող ցորեկը կը — րու, չլար, արովհետն: Սպիտակ Ջիւարը շարժում ըրած չէ: Սէլմ պիտուայն ալ անոր շարժման մասին չէր կնք, մի — ան կը կարծուի որ ժամաւոր ղիւրքերն ժրայ է:

— Մոյն մութ, է, ապա, ղիտները թէ ինչո՞ւ: Սպիտակ Ջիւարը քարծրութիւն — ներք մար, Ջրվիկի գիւրքերն է բանը: Թուրքերը կ'ընէին, թէ վերք՝ փոք — ր, վերք տալիս է: Արեւիկն ալ կ'ընէին որ Սպիտակ Ջիւարը կ'ուլէ վար ինքնի գտնուի: Չամար Ջէնայն:

Ի ՅԻՇԱՍԱԿ

Պ. Գուրգեն Քեչեղան, Տէր և Տիկին Սարգիսեան, Տէր և Տիկին Տէրութեան, Տէր և Տիկին Նաճարեան, Պ. Գուրգեն Քեչեղան և թուր պարտաւորները խոր հոգեւոր կը ծանուցանեն իրենց կնոջ, մօր և հարսին:

ԱՆԱՆԻՏ ՔԷՇԷՇԵՆԻ
(Դմալ Տէր - Մամուկեան)
մահը, որ պատահեաւ Յունար 13-ին իր բնակարանը, Ռաբրիթաւն (Մաա) :
Ներկայ ընդունիլ արդէս մահացած :
« ՅԱՌԱՋ » - Մեր ցաւակոյտ-խմբերը
Բարգէն Քեչեղեանի և ընտանիքին :

ՑԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Համաթարրերգչական Մուրեան Մար-
տիկ մասնակցող, կու գայ իր խորին
ցաւակոյտ-խմբերը յարգելու Տիկին Ա-
րաքի Տէր-Մարտիրոսեանի, որ զաւակ-
ներուն ու թոռներուն, Տէր - Մարտիրո-
սեան, իւրիկն և Ջօրճեանն ընտանիք-
ներուն, իրենց ամուսնոյն, հօր, եղբոր և
մեծ - հօր՝ Սիմոն Տէր - Մարտիրոս-
եանի (Կեղոյ) վարչութեան նախկին նա-
խագահ) մահուն առթիւ :

Համաթարրերգչական Մուրեան Ժը-
րանայի Տէր, Կեղոյ վարչութիւնը, իր
թուր մասնակցողներով, խոր ցաւակոյտ-
խմբերով կը յարգեն Վրոն Աճեմեանի
մահուն առթիւ, որ զաւակներուն, թո-
ռներուն և ընտանիքին թուր պարտա-
ւորներուն :

« ՅԱՌԱՋ » Ի
Ընթացիկ Աղբերու
Սակագինը

ՅՈՒՆԱՌԱՐ 10-էն Ի ՎԵՐ	
Մահադ	250 (294)
Հոգեխնամչիստ	125 (147)
Շնորհակալիք	125 (147)
Հարսնիք, Նշանաւաճ	150 (176-40)
Դմումը	150 (176-40)

Բոլոր աղբերու սակներուն վրայ,
հարկ է աւելցնել 17-6% ԹԷՎԷՎ-Ա.
(անս փակագինի մէջ ընդհ. դու-
մարը) :

Առեւտրական և աշխատանք-
ներու համար, գինի Թերթին
վարչութեան :

ԵՐԱՐԱԿԱԼԻՔ

Հայ Ուսանողաց Օգն. Միութիւնը, ըր-
նորակալութեամբ ստացած է Պողոսեան
բարեկէն 500 ֆ. Դննդեան Միութեան
առթիւ, իրենց նախաձեռն ծնողաց և եղ-
բայրներու յիշատակին. Նաեւ. հետեւ -
հայ նոյնները 1981 - 1982 տարւոյն -
հարկ համար - Տիկին Շ. Պարսեան
200 Պ. Յ. Թերթեան (Լիւն), Տիկին Ա.
Պարսեան 100-ական, Պողոսեան քոյ-
րեր, Տիկին Մ. Մարտիրոսեան 50-ական ֆ.

Երգիչ ՊԵՏԻԿ Զեպի կը սպասէ
ԻՐ ՃԱՇԱՐԱՆԵՐԸ

որ պիտի գտնէ յաւաքոյն ճաշերի, յաւաքոյն
գինիերով և ճաշի. ընտր միջոցաւ մը մէջ

Զոյնեշաքի՝ ՄԱՆԹԷՐ-ի օր :

BAR-RESTAURANT

SPÉCIALITÉS
ARMÉNIENNES

Direction :
M & Mme Bédikian

ՊԵՏԻԿ

Կեղոյ Ուրբար և Շաքար օրերը, խաղի ընկերակցութեամբ :

1, bd. Carnot — 17, quai J.-B. Clément, 94140 ALFORTVILLE
tél. 376 32 19 Fermé le lundi

ԳՐՈՐ ԿԵ ՓՆՏԻՔ

Աշխատելու կրօնական ունեցող, Պոլսէն
կըստ 35 տարեկան Հայրապետ Նալբանդ-
եան օրէնք զորք կը փնտռու - բարձր-
ման, վարորդ, խոհարարի օգնական,
գլխավորահայր, եւայլն, եւայլն :

Դիմել :

M. TACHNAKIAN
24, Rue Ste. Foy — 75002 Paris
TEL.: 508. 56. 01

ՅՈՒՇԱՆԵՏՐ

ԿԱՊՈՑՆ ԽԱՐ Գօմիի մասնակցող,
ընդհ. Ժողովի կը հարկէր թուր ընդ-
րուհիները, և անոնք օրոնք կը փակ-
էին մաս կազմել այս Միութեան, բաժնի
մը Թէյի լուրը, Յերկուրի, Յունար
18, Ժամը 14-30-ին, տեղույն կեկեղեցոյ
օրահին մէջ :

Օրակարգ - Գաղափարաբանութիւնը
կուցում և նոր վարչութեան ընտրութիւն :

« ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ »

ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

Կազմակերպութեամբ Երջ. վարչութեան և փարիզեան լընայի իր ութ մասն -
հիշերուն, կերպիկ, Յունար 17, Ժամը 15 - 18, Մամուկ - Մարտիրոսեան վար -
ժարանի Մ. Պէշիկեշեանի - Պ. Մ. Ալեքանդր - արահին մէջ -
26, Rue Troyon - SEVRES

Գեղարուեստական բաժնի, մասնակցողներու և Օրակալութեան կայանի մը -
նուիրներուն կողմէ, անպարտ և անսխալութիւն : Նախկինը կը բաժնուի ներ -
կայ թուր կրթականներուն :

ՆՈՐ ԿԵՏԱԿԱՐԵՆ

Աշխարհաբար Թարգմանութիւն
Հեղինակ՝ ՄԵՆՈՐԱՊ ՎՐԻ. ՃՈՐԴԵՆԸ
Միջառն Ձմարտու
760 էջ ընտիր տպագրութիւն
Պէշիք, 1981

Գին - Թարգմանութիւն՝ 40 ֆ.
Լարպակով՝ 70 ֆ.
Թղթարարի ծախք՝ յաւելու 10 ֆ.
Դիմել :

— P. A. TUTUNDJIAN;
PAROISSE ARMÉNIENNE
CATHOLIQUE
6 ter, Rue Charlot — 75003 Paris

Le Centre

de L'Eglise Apostolique Arménienne
d'Issy - les - Moulineaux
Ouvre ses portes
aux Jeunes Arméniens
les Dimanches, à 15 h.
Ambiance sympathique et amicale
(Jeux, - Animations, - Projections)
VENEZ NOMBREUX!
Centre Culturel N. FRINGHIAN
6, Ave. Bourgain — ISSY

ՇԱՀԱՆ

ՄԱՍԵՆԱՆԱՐ
« ՅԱՌԱՋ », Թիւ 15

ՆԱՀԱՆԶԸ ԱՆԱՅԵՐԵԿԻ
Թիւ 15-ի վրայ

Բաժնի շարունակ,
միջոցաւ սպասում

Գին՝ 70 ֆրանկ
Թղթարար՝ 80 ֆ.
Դիմել՝ « ՅԱՌԱՋ »-ի

GRAND
GALA

Organisé par

LES ANCIENS COMBATTANTS
D'ORIGINE ARMÉNIENNE

et La Chorale « ANI »

Sous la présidence d'honneur de
Monsieur JFONTENEAU

LE GROUPE DE DANSE

« NAIRI »

ET LA

CHORALE « ANI »

LE 5 MARS, à 21 h.

Salle Jean - Arp

22, Rue Paul-Vaillant-Couturier

92140 — CLAMART

Réservation au: 642. 73. 10

Forum-Radio-Ararad

Կը տեղեկացնէ իր ունեւորներուն, որ
իր հաղորդումներու Ժամըն փոխուած
են, և կը կատարուին՝ ամէն կերպիկ,
Ժամը 11 - 11-30 M.F. 98 MHz.

ՏՕՆԱԾԱՌ

Սեն - Փոլովի Ս. Սահակ - Մարգար
Ներկայաց Յոգակալութեան Հ. Բ. Ը.
Մուրեան Հովանաւորութիւնը վարչող
հաղորդակներով կը պարտաւորեն Տեմ -
ճարը՝ Շաքար, Յունար 23, Ժամը 21-
ին, կեկեղեցոյ կը պարտաւորեն մէջ :
Արտաստեղծութիւններ, երգ և պար
աշխարհներու կողմէ, ընկալարու-
թեամբ՝ ուսուցչները Տիկին Մարտա Նա-
րայանեանի կը Պաշիկ Սըլմանեանի
նուիրներու թաղում աշխարհներուն:
Կը հարկուին ծնողները և Թաղ-
ցիները, բաւարարելու համար մեր փո-
րիկները :

Imprimé sur les Presses
du Journal « Haratch »
83, Rue d'Hauteville — 75010 Paris
Commission Paritaire: N° 55935

OPTIMA Tours

Voyage en ARMÉNIE
du 21 Avril au 5 Mai

Cérémonie du 24 AVRIL 1982
UNION DES ANCIENS ELEVES SAMUEL - MOORAT
Pour la première fois depuis sa création, l'Union des Anciens Elèves du
Collège Samuel - Moorat, organise un voyage en Arménie.
Pour de multiples raisons, ce voyage sera exceptionnel. Le succès de cette
entreprise permettra de faire un vol direct PARIS — EREVAN
et simplifiera toutes les attentes ou formalités que nécessitera le passage
par Moscou lors du retour.
Ce voyage est placé sous le signe de la rencontre, aussi tous les anciens du
Collège, leur famille et leurs amis seront les bienvenus.
Compte tenu du nombre limité de places dont nous disposons, les inscriptions seront
terminées courant Décembre et nous vous recommandons de vous inscrire au plus tôt

Départ pour le 24 AVRIL
des Anciens Combattants
avec Banquet - Gala spécial offert le 25 Avril.
DU 21 AVRIL AU 5 MAI 1982

Renseignements et Inscriptions:
SONIA COUMRYANTZ
OPTIMA Tours

67-69 Rue Quincampoix (angle Rue Rambuteau) 75004 Paris — Tél.: 274 27 20
Métro: Rambuteau ou Etienne Marcel

— Pour les ANCIENS COMBATTANTS: Monsieur KEHAYAN
124, Avenue Henri Barbusse — 92140 CLAMART; Tél. 642. 73. 10
Lic. A 946 (Agence Agréé INTOURIST)

ՄԱՐԻՏԱՆԻԱ

ՀԱՐԻՐԻ ՀԱԶԱՐ
ՍՏՐՈՒԿ

— 0 —

Մարիտանիա, Հուսուսարք, աշխարհի բոլոր երկրներում մէջ ածելն մեծ թիւ յեղբայրացեալ ստորեկներն ունի։ — Հա — բեր հապար։

Թաթմարը, որ յերկայացուած է ՄԱԽԻ Մարզկալին հրաւան Յանձնա — խումբին, առ ի քննութիւն, պարտադա — րած է Լեւոնտի Հակոբ — ստորեկ ընկի — բութեան կողմէ։

Սարգիսները տերեր Մարիտանացի — ներ են, Համաձայն կառուարած քննա — թեան։ Գալով ստորեկներուն, անոնք կուգան երկրին խորը — արեւմտեան չորանի մէջ Սեւեկակի։ Մարիտա — նացիները՝ երկրին տիրող տարրը, Ա — րարներու եւ փաշկառուն Պրեպրերներուն յետնորդներն են։

Սարգիսած սեւամորթները հոյ պ տա — ղին ուղեւորան եւ աշխարհ, կ'աշխարհա ղրարեն, ինչպէս նաեւ աղանակներու եւ երկաթահանքերու մէջ։ Մասալա — թիւները կը կառարեն իրենց տերերուն տաներուն մէջ։

Հակոբ — ստորեկ ընկերներն մասնա — դեաներէն ծնն Մերսըր Հետեւալ կը — ախ։ — Ստորեկներ տեսալ, որ կ'աշխա — րան զարտեղներու եւ քանդաւորացի — բու մէջ, մայրաքաղաքին՝ Ղուսազորի մօտեր։ Անցին ստոյղ տերերը ծանրու տակ րազմած, չուգին, անոնք թէջ կ'ընդգնին։ Համաձայն նոյն մասնակի — անին՝ չկան ստորեկներու չուգանք՝ ծա — կին զեկու։ սահմանած։ Ստիպել, այ — թեր, կիններ եւ երախաներ ձեռք դը ձրո — րան կողմանի են, ուրեմն, զարտադուր համարանքով։ Անուանալերը կը կառար — լի մէկ տերթմէն միւսին մէջն, կառար — ւող զարմանութիւններով։

Թաթմարը ցոյց հուսալ, թէ կը — լանք, լայնա անոնք հարեան թէ ին — թեր երկնայապտիկը կ'արեան աշխարհն րազմառամար։ Պարզ այ պատահաւ, որ ստորեկ կնոջ դասեր թիճաբարար տերերը կը պատահին։

Անգիւստիան Հոյակոսիկն առաջ (1960) Ծրագրաւ պարտաւազեա ընձան էր ստորեկները։ Այր Հաստատուած վերա — ճըրտած է մայրաքաղաքն Սահմանալ — րութեան մէջ, որ կը սահմանէ — օրէն — քան անի բոլորն ալ Հաստար դիրք կը փայլեն։

Արտահաներէն, ինչպիսի կը շնորհի թիճաբարին մեղեղով, կառարալ, — թիւր ոչ մէկ ճիւղ Քափած է օրէնքն արտադրանքին զործարկելու։ Համար։ Աղբար, րաբը, մեղաբարար պաշտա — նաարանքը, պիտական դէմքերը, ու — տիկանները, վերաշխիս Հանքային այս — սարգիսեան ծառայող բոլոր երկրները,

ԵՐԵՒԱՆԸ ↔ ՓԵՐՏԻՉ ՀԵՌԵՏԻՊ

ԵՐԵՒԱՆ (ԱՐՄԵՆԻՐԵՆ ԵՌՈՒՆՈՒՐ 5-7)

ԳԱՐԻ ԿԱՍԱՐԱՐՈՂ ՄԱՍ ԿԸ ԿԱԶՄԷ
ԱՇԽԱՏԱՆԻ ՀԱՏԱՐԱԿԻ
ԼԱՍԿԱՌՈՅ ՏԱՆՆԵԱԿԻՆ

Եւուկալալոյ Հիւսիսեանի թերթի աշ — խարհի լատարնի ճարտակ խաղացողն — բու Համար սահմանած մրցանակը չը — նորհուած է Սորհ. Միութեան սխոլեան Անտոնի կարգովը։ Ընտրուած լատա — ղոյն տասնեակին մաս կը կազմէ Գարի Կասալարով, որ կը կարգին պարգեւաւոր — ւած է մրցանակով մը։

×

ԵՌԵՒԱՆ ԵՌԿԱՆՆԵԱՆ

ԵՌՈՂ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ

ՈՏԵՂԱՐԿԱԿԻ 33 ԼԱՍԿԱՌՈՅ

ՄԱՐԶԻՐԵՐԵՆԻ ՄԵԼԸ

Սորհ. Միութեան ստանդարտի զու — ճակտով թերթ Գրայարաւած է 1951-ի 33 լատարնի մարզկալին անունները, որ — քանց մէջ է Սորին Յովհաննիսեան՝ Վ — րարաւոյն։

×

ՊՈԼՈՍ ՄԱՐԿԵՏԵԱՆԻ
ՈՒՍԱՌԱՄԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ
ԵՆ ԵՌՈՒՆԱՐԿԵՆՈՒ
ՀԱՍԿԱՐԱՐՈՆ ԼՈՅՍ ՏԵԱՍԷ

Սոյեմալեան Գրոյը ճարտարակալա — րը լատ ընծայած է Պոլոս Մարկեյեանի ուսումնարարութիւններու եւ յօշուած — ներու հաւաքածոն՝ Քիմալաճի րարա — ղով Գիւրը կը րադող Թաթմանեանի, Թաթմանեանի, Տէրեանի եւ Քարանի ր — րուած յօշուածներով։ Տեղ դուած են Վեկարիկ Հայ քրահանութեան ուսում —

ստուանց ստոյղ մէկ շատ կարեւոր թի — ւը, ստորեկի մը տէրը կը մայ։

Այլ սահմանող մը կը ճշէ, թէ ստը — րեկները առնական կնքացին մէկ արտայայտութիւն կը մայալ եւ, Հետեւ — ւաբար, դիտար է կարծ Ժամանակի մը մէջ ընկն ալ զրուիները։ Ուրեմն՝ մը — ստանդարտներն ու րաբերը շատ դժ — ւար կը փոխուին։ Տաճն Ուլու Աճճաւ Մահճուտ, որ արտաքին նախարար է, կը կարգին դիտել կուտայ։ — արիւր — թիւրը դիւ կը դրասուէ մը երկրին մէջ ... երկար Ժամանակաբան մը ան — ճըստեւտ է ձերբադատուի։ Համար այս անձոնի երկույթնէ։

— Կասալ, չէ, փափկաւուն խանդ, փրու փափկաւուն զիւտորներ էն, — Թաթմա շակել կը ձայնը ու խաղանք։ Տէլնային, եւ սակայն ընկերները ին — քանցին, որ Թաթմանի մէջ կարտած քան մը կար։

— Բանի Թաթմա ող է, փափկաւուն խանդ, փոքի փառն չի պատահիր, — արտաքին Թաթմա։

Ձէ, Թաթմա այն հովի ձայնը շունը, որ զուշակները փառարը։ Մարտիկ ինք կը ինքնու շարժում ար ընէր, զարան մանող քանակի մը մէջ պիտի ինքար։ Թաթմա այլ արարալիի մասունքը չը րար ճնայուն իր մէջն։ Ան մօտայն — փարս Գիւրըն ու ճարտար հանք ըն — պիտակն Զիւտարի համեմու։ Համար։ Միւսները շատ քան Հիւսիսեան, կը ր —

նախորդիկնէ քանի մը Հաստուածներ, որոնք ստալին աղաղ ըլլալով Հայերէն կը ճարտարակալէ։ Հաստարային մէկ անուան են երազային եւ առա Հեղի — նաներու մասին Մակիկեանի դրած յօշուածները։ Վերջաւորութեան, իրքեւ յաւելուած, դրուած է աղաղ. Առաւ Եր — անիկեանի Յուշեր եւ խոհի Պօղոս Մակիկեանի մասին՝ յօշուած, որ Հը — րատարակուած էր 1961-ին, Մակիկեան — նի ծննդեան 80-ամեակին առթիւ։ Գիւր — թին յառաջարկեալ դրած է աղաղ. Եղ — ուարը Զրքուան։ Հաստարան կազմած է Հեղեակներ աղջիկը՝ Անահիտ Մա — կիկեան, որ ներկայիս կ'ապրէ Մա — կուս։

×

ԿԱՐԿԱՐՈՒԹԻՐ
ԱՅԳԱՐԿԱՐԱՅԻ ՀԱՍՈՐԹԻՐ

Ստեփանուանի շրջանի կախաղբիւր — ցիդին մէջ արտակուր սահողութիւնն — րը կը փոխանցուին սերունդ սերունդ։ Բաղմարի աշխարհալարի մաս կը կա — ղեն Ժողովրդական երաշխակ խոս — րերու։ Գիւրի աղաղարական համոյթը սարկել բոլորած է իր 30-ամեակը եւ ստորէ տարի կ'երկրապարտուան անոր շարքերը։ Խոսքին աշխարհային յաղա — րութիւր կը րաղեկար 50 երկրներ եւ պա — րեւէ կաթնաղբիւր արարական չա — մօթիկ Ժողովրդականութիւն կը փայլէ ան — ան։ Հայաստանի դանաճան շրջաններու մէջ, որը ան կը ինքնարած մեր նախ — ներներու հին երկրներ, ստանալական պա — րերը, ինչպէս նաեւ ծխական երգերն ու պարերը, Համոյթին դիւկալարն է Պօղոս Մարկուան։ Ստեփանուանի շրջանի մէջ աղաղակ ինչկերներն ու պարերը մէկ — նախալոյ ու արարածն ու 50 խոսքեր կան, որոնց կ'առնաւազին զիւրաշտա — ւութեան 800 յախարաւորներ։

Լոտոտեան ընկերութեան քննութիւր — ցոյց կուտայ, թէ Մարիտանային 100-000 ստորեկներէն զատ դիւ կան 300-000 ընծ մասար սեւաւոր նախկին արա — բուիներ, որոնց վիճակը այնքան ալ տար — րը չէ միւսներին։ Աստաւաղական ըն — քրնոնսմի մը զուշերը կը մայալ։

Անոնք կ'աշխարհի, կը ձալեն եւ ըն — քին փախ րաթեր կը ստանան։

Հակոբ — ստորեկ ընկերները կ'աշխա — րան, թէ ստիպական սակի փոքր տար — րութեանը դրալով՝ճանկեր կան ու կը մը — անն Մալի, Լիթեր եւ, որոշ հաւուով մը նաեւ Սաուսական Արարիւ։

Թ. Ա. Թ.

ԹԵՐԹԵՆԻԿ ՕՏԱՐ ՄԱՄՈՒԼԸ

ՊՈԼԿԱ ՄԸ ԿՈՒՅԻՔ

Պիլատան է, որ դրած է։ Բարեաթի ա — նանով զործարք մը Վոլա ինքնաշար — փեր ծախելու մէջոյը դուած էր։ Ան — շուշ, ինքնաշար ձեւով։ Իր պարտա — կանութիւնը իր վերջաւորած, սարաւոր — ան կապերը փոքրէ։ Դուրս կ'ընկէ, կը թէ փորձելու։ Համար։ Սորգալային պաշտօնասարաններուն սահմանած այս կապերը կը ծախել 5-000 ոտրլի (35-000 Ֆ.Ֆ.)։ Դեւ իրողութեան մէջ ստոյղ կ'արժէ 16-000 ոտրլ։ Եթան — յորձերը նոյնիկ երաւուր ունին ի — րենց աղաճ գործերը ընտրելու։ (Անիկա արգել մեծ առաւելութիւն մըն է երկրի մը մէջ, որ ինքնաշար զնկը գիտար է, կը ճշէ Մանտի Քրեկիկը)։ Բոր — քով մերկալարուած է եւ 12 սարաւան քանտարութեան զատաւարուած է։ Սոնա աւելցուած է։ — Սննդ գիտեր, թէ քանտարներն ալ զատաւան քուած են։

×

ԵԱՐԻ ՄԱՌՈՒՄՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ
ԱՐԻՄԵՏ. ԳԵՄԱՆԱՌՈՅ ՄԵԼԸ

Սաւն ամուսնութիւններու ցայտուն ե — րուով կը նշանարի դարձած է Դաճակ — ցային Գիւրեղային մէջ, Համաձայն Շուտաղարար Նախկինները։ Օտա — րակներն համոյթն ու գիւրեղեթեան Գիւրեղաններու հեմ կ'ամուսնանան։ Սաւն ամուսնութիւններուն մրցանիւր Հաստատուած է 1979-ին։ Աղբարեւ, 16-146 զուշեր յերկարացած են Բաղա — րալեկերի առկն։ Առաւել քան վեց հա — բար հապար ամուսնութիւններ կ'ընտա — են Դաճակային Գիւրեղաններ։ Եւ Պիւր — նի մէջ վերին 20 տարեկանու։ Վիճա — կարութեանը սակի քանակ է 326-000 Գիւրեղաններ տարականներու հեմ ամուսնանց են։ Անցին, 275-000 Գիւր — մանայինը ալ տարուր ընտրած են իրքեւ կնկանցին։

Անիկիկները դիւ սաւալին զիւրը կը դրուեն տար Երկրաշարուն մէջ։ Սալալը, Բաղալեկներ, Թուրքեր, Ա — րարացիներ եւ Եւուկալաններ մեծ յաղորդութիւն կ'արձանալեն Գիւրա — նահիւրներն ծաւ։ Գիւրան այլերն ծա — յապարաւութիւն կ'առան նուտուաւու — Հիններուն, կը կ'ուղեն իրենց երազած կինը ապահովէ։ Բայց չն արհամարհի րաւարալային, Բրանաւոր, Հոյաւաղալ — կալ խաղալից աղջկաները։ Բոլորն ալ կը մայալ նախորարութեան ցանկերուն մը — րան։

ԶԱՐԱՐԱԿԱՌՈՒՄ ԵՆԵԱՐԿԱՐԵՆԸ

ՁԵՆ ՎԵՐԱՄԱՐՁՈՒՐ

Գիւրը զատուեցաւ ու Հեուցաւ ա — րալ։

Գիւրը ճարան կարծ կորելու Համար՝ պիտի անցնէր այն փառնալար Հաթիկ, ուրիշ ուղած էին անցին Մուսնոն ու իր նախապի ընկերները։

Ստեփան անաւակի եղբերն։ Թաթմա կուրծը դուր ցցած եւ սուրը ձեռքին՝ աւելի արկուն նստած էր ձիուն վրայ ալ կը ջալէր Տէլնային կողքին։

— Եթէ թշնամի ձեռքն ինքու։ Ը — լանք, այն ասն նախ դուր կը ապանիչ զիւ։ Ըսաւ։ Տէլնայալ Թաթմոտ փայլալով

Տէլնայալ այս խօսքերն այնքան ուժեղ աղաղին Թաթմոտի վրայ, որ կ'ըստ զինք ձիւն զինքն զարկին, եւ սակայն ուղեղ փայլի անոր փրամոտիան վրայ եւ նոյնիկ սկսաւ հանել քանդ պատ — մէկ։

— Օր մը Տիւրքալէրիկ մէկ...

×

Անտուկն դուրս մուրը շատ թեթեւ — նորութիւն մը ստաւ էր, այնպիսի որ արդէն հեուէն կ'երեւելէ Վարդապետի լեռները։ Հակալ ձեռքները։ Կարծես որ — կինն էր, որ շատ վաղ՝ մինչեւ լեռն — քուն մէջնէն ինք՝ իր զիւրին մէջ ստա — ւ էր պաշարալը, տառապող ու շնող Ժա —

ՄՊԻՏԱԿ ԶԻԱՆՈՐԸ
= ՀԱՐԵՍՏԵԼ =

ՄԱՍ ԵՐՈՐԴԻ

ԶԵՆԱՊ ԹԱՐՈՒՄ ԶԵՆ

Բաթնա վերադարձն իր ընկերներուն ու րաւ, որ ճաշիմն եւ ապահուած — ներու ճարան րոնին Ձիւրեղանի ող — րութեանը երկրորդ Համար, մասնաւոր — ր Բիւրեղուր րաւորն Նախկին՝ Սէլիմ պիճալեան շատ քան զուշ պահած էր Ձիւ — րեղանի զիւրեղան մէջ։

Եթէ Մարտիկ ուղեղ զուր իննի ձրը — լէնի զիւրեղանի արդեւ, ինչպէս դրած էր յաւան ... եթէ խաւար որ Տէլնայ — րը Զրուանի մէջ կ'աղծ է ... Արեւոյ ինչպալ, որ Երեւոյին Թաթմար վար ի — շան էր Տէլնայալ ընկերու։

Թաթմա զաղաւ որ Հեուցանի կը ծաւ — րանաւ զու մասնորդութիւնով։

ԵՄԱՐԱՆ

ՎԱՍԿԱՆՈՒՄ - Այդ Տիկնի Սեփերա
Կարապետյան և զուգակիցները, և նաև
բոլոր աղայանները, իրենց խորին շը -
նորհապատասխանները կը յայտեն բոլոր
անոնց, որոնք անձամբ, Հետամարտով,
Հեռագրով և ծաղկեպատով ցուցանելու -
Քիչ յայտնեցին իրենց սիրելի ամուս -
նուին, չոր, եղբոր, հորեղբոր և սուր -
բոյ՝

ՅԱՆՈՐ ԿԱՐԱՊԵՏՅԱՆ

(ժամ խորանը, Հաղաթի գիւղը)
մահուան առթիւ: (Յանքարմաճ Դեկ -
տեմբեր 27-ին): Եւ այս առթիւ, 50 ֆ.
կը նուիրեն Վառապէին:

ՅԱՆԱԿՍՈՒԹԻՒՆ

Կապույտ խաչի Փարիսի մանանիւղի
վարչութիւնը, խորին ցաւակցութիւններ
կը յայտեն ընկերութիւն Մանիկ Մեծա -
ստորեանի, իր եղբոր՝ Վահան Մեծա -
ստորեանի մահուան առթիւ:

ՆՈՒՐ

Ինքնա - Մաշէի պաշտօնութիւնը
Լեւոն Գրիգորի մահուան առթիւ ըրած
ծաղկեպատին աւելցած զուտարը - 500
ֆ. - կը նուիրէ Կապ. Սաշի Փանէկ -
Փաշանի մանանիւղին: (Մասնաւ Վճա -
նապէս):

POUR UNE ASSOCIATION
DES ANCIENS COMBATTANTS
D'ORIGINE ARMÉNIENNE
DROME - ARDECHE

ՎԱՍԿԱՆՈՒՄ - Խուճք մը Հայեր, ծրարը -
բաժնէ են Հայ Նուիրելի Ուղղորդներու Մի -
ութիւնը եւ կարգով:
Ան ալ, խորհրդակցական ժողովի կը
հարգեն Տրոմ - Արտէշի այն բոլոր
Հայերը, որոնք քաղաքամի-ի գաղթ ու -
նին, Կիւրակի, Յունուար 24, առաւօտ -
եան ժամը 10-ին:
Café « LE NEGOCIANT »

ՅԱՆԱԿՍՈՒՄ

ՄԱՍՆԵՆԱՆՈՒՄ
« ԵՄԱՐԱՆ », ԹԻՒ 15

ՅԱՆԱԿՍՈՒՄ

ՆԱԿԱՆԸ ԱՌԱՅՆ ԵՐԻՒ

Սփիւթի վէճը

Բանիցս սպասու,
Արի՛ճ՝ սպասու

ԳԻՆ՝ 70 ՖԱՐՏԻ

Թարաւոր 80 ֆ.
Գիւնի՛՛ ԵՄԱՐԱՆ

ԿԱՍԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

ՍՈՒՐԱՆ - ԿՈՄԻՏԱՅԻ

ՀԱՐԵՐԳԻ

Ուրբաթ, Փետրուար 26-ին, Իսիկ մէջ,
Իսիկ եկեղեցու
վերջնականութեան ի նպատակ:
Մարմանութիւնները՝ յետապահին:

ԵՄԱՐԱՆ

Մէջ - Լուի Ս. Գեորգ եկեղեցու Քա -
ղապետութիւնը, շնորհապատեմբա ըս -
տաւոր է Հետեւեալ նուիրելիներ, Քաղիկ
Պետիկեանի մահուան առթիւ. - Տէր և
Տիկնի Ժորժ Թիւրեանեան, Յարպանակ
Գարաբաթ, Տէր և Տիկնի Կարապետ, Ֆե -
րիտի Զրաշեան 100-ական, Տէր և Տի -
կնի Կարապետեան, Տէր և Տիկնի Տա -
փուսեան, Փիլիպեան ընտ., Կարապետ
Պոլիպեան, Յարպանակ Գարաբաթ, (զարգին), Քէլիշեան, Մամուլեան ըն -
տանցիներ, Տիկնի Շահապետեան, Արտէշ
Տէրաբեան (Գաւ) 50-ական, Տիկնի Ար -
շի Գոյանեան 40, Բիւրաշեան Զորպետեան
20 ֆ.:

Վարդանշ Յովհաննիսեան - Զօղան -
նեանի մահուան առթիւ. - Գեորգ և
Կարապետ Միսնասեան, Դանիելեան ընտ.,
Դարբերեան ընտ. 100-ական, Տէր և
Տիկնի Կիւրակեան, Տէր և Տիկնի ըս -
տեմբեր Միսնասեան, Ուրուշեան, Մ. Գա -
պուշեան, Դիւրբեանեան 50-ական, Նար -
զուհի Գապուշեան 40, Համբարձում Մի -
նասեան 30, Պօղոս Պէրզեքեան 20 ֆ.:

LA CAPPADOCE

Orchestre du Cappadoce, avec ARSEN

Célèbre Tzigane

MINAS

DOV

Groupe Folklorique

CAPPADOCE

la Chanteuse connue

la Charmante Danseuse

EVELYNE ALTOUNIAN

AIDA

Meilleur Bouzouki à Paris

les Sympathiques Chanteurs Grecs

PARASKEVAS
GRECIS

HARRIS LASKARIS
et MANOLIS

ET

DU 12 AU 24 JANVIER

Adiss
Harmandian

RESERVEZ VOS TABLES!

67bis, QUAI BLANQUI, ALFORTVILLE 94140

tél. 375.05.30

Imprimé sur les Presses

du Journal «Haratch»
83, Rue d'Hauteville - 75010 Paris
Commission Paritaire: N° 55935

ՏՈՆԱԾԱՌ

Մէջ - Փետրի Ս. Մահակ - Մեսրոպ
եկեղեցու Քաղապետութեան Հ. Բ. Լ.
Մուսեան Հովանաւորութիւնը վարչիկ
Հայկական եկեղեցու զարգին Տօնա -
ժառ՝ Եղբայր, Յունուար 23, ժամը 21-
ին, եկեղեցու կից սրահին մէջ:

Արտասանութիւններ, կը և վար
աշակերտներու կողմէ, զեկազարու -
թեանը՝ ուսուցիչներ Տիկնի Մայրա Կա -
րապետեանի և Գ. Ռաշիկ երգչուհեանի:
Նուիրելիներ, թաշտով աշակերտներու:
Կը հրաւիրեն ծնողները և Քաղի -
ցիները, քաղաքներու համար մեր փո -
րիկները:

A PARTIR DU 7 FEVRIER

Ecoutez tous les Dimanches.

à 20 H. 30

l'Emission arménienne

pour l'Europe.

MONTE - CARLO

Ondes moyennes 205

B. P. 141 - Monte - Carlo

Principauté de Monaco

ՓԵՏՐ. 7-ԵՆ ՍՍԵՆԱԼ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՌԱՏԻՈԺԱՐՄ
Ամէն Կիրակի, ժամը 20-30-ին
ՄՍԹԻ - ՎԱՐՍՈ
Միջին - Ալիք 205 մեքք

ARMÉNIE

Départ de PARIS, LYON et MARSEILLE

Un Voyage
EXCEPTIONNEL

DU 8 AU 16 FÉVRIER

Accompagné par: Varoujan SARKISSIAN

Renseignements et Inscriptions:

A PARIS:

LEVON BAGHDASSARIAN

SABERATOIRS

31, rue d'Argenteuil

75001 PARIS

tél. 261 - 51 - 13

M° Pyramides

A LYON:

VAROUJAN SARKISSIAN

SEVAN VOYAGES

48, Cours de la Liberté

69003 - LYON

Tél.: (7) 860. 13. 66

A MARSEILLE:

JACQUES CHELEKIAN

WASTELES

87, La Canebière

13001 - Marseille

Té.: (91) 95. 90. 12

ԳՈՐԾ ԿԸ ՓՆՏՈՒ

Աշխատու. Խրատը ունեցող, Պոլիկ
Աղաճ 35 տարեկան Հայրապետ Կարապետ -
եան որդի զորք կը փնտէս - քովի
սին, վարորդ, խոսքարի օգնական,
գիւրապետ, Եւայի, Եւայի:
Գիւնի՛՛

M. TACHAKIAN

24, Rue Ste. Foy - 75002 Paris

TEL.: 508. 56. 01

LE COMITE DE L'UCAB - VALENCE
Organise

son LOTO annuel

Le Samedi, 30 Janvier, à 20h.30
en la Salle Yervant Hussian
6, Rue Faventines - Valence

ՎԱՍԿԱՆ

ՀԱՅ ԱՅԿԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ
ՎԻՃԱՐԱՆԱԿԱՆ

Դասախոսարարի մը

ԿԱՍՏԱՆԻՊՈՒՄ Է
Շարք, Եւայուար 23, ժամը 20-30-ին
Հ.Բ.Լ.Մ-ի Ե. Հիւրիսեան սրահ
6, Rue Faventines
CONFERENCE - DEBAT
Autour de l'ouvrage de:
J. DE MORGAN
«HISTOIRE DU PEUPLE ARMÉNIEN»
Presenté par ED. KHAYADJIAN
(Prof. Agrégé)

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԵՍ ԵՒ ՃԱԶ

«ՄԵՐԻԴԻԵՆ» Սրահներում մեք

BAL ANNUEL

des Anciens du Lycée Guetronagan

Le Samedi, 23 Janvier, de 20 h. 30 à l'aube

Dans les Salons de l'Hôtel «MERIDIEN» 81, Bd. Gouvion St. Cyr - 75017 PARIS

Animé par:

* ARMEANIAN - SUNSHINE, dirigé par ROBERT PAPAZIAN
* PAUL TOSCANO, violoniste, et son Ensemble du Cabaret RASPOUTINE

et

LIZ SARIAN

Accompagnée par son Orchestre

SURPRISES - COTILLONS

ՆՈՒՆ ՕՐԸ ԿԸ ԿԱՍԱՐՈՒԻ

RENAULT 5 - GTL

ԻՆՔԱՆՏԱՐԻ ՎԻՃԱԿԱՆԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Réservation, téléphoner à:

DIEZVEDJIAN (Berlich) 236. 54.48 (poste 15) - AZNAVUR(Maran) 535. 85. 26

MARTEN YORGANTZ 326. 20. 68

Tenue de Soirée Souhaitée

ENTREE (Dîner compris) 300 F.

ԿԱՍԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

ՅՐԱՆԱՆԱՆ ԳՐԱՆԵՐՈՒ

ԸՆԴԵՐԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Յուշի և Յարգանքի Յերբայք

Նուիրելիներ

ԱՐՏԱՅԻՆ ԳՄԻՐԹԵԱՆԻ

Կարապետ

Գրիգոր ՎԱՆԱՆԻ

Կիւրակի, Փետրուար 21-ին

Մարմանութիւնները՝ յետապահին:

ԵՄԱՐԱՆ

Արթուրիկ Ս. Պօղոս - Պետրոս եկե -
ղեցու հոգաբարձութիւնը, շնորհապա -
տեմբա ըստաւոր է Կարապետ, Մանուկ
առթիւ. - Այդ Տիկնի Ս. Մամուլեան 500.
Տէր և Տիկնի Լ. Մամուլեան 250, Կա -
րապետ - Արտէշ Զահեան, Տիկնի Շնոր -
հի Կարապետ, Կ. Պաշեան, Տէր և
Տիկնի Դանիելեան, Այդ Տիկնի Արշա -
կուրեան 200-ական, Գ. Զիւրիկեան, Այդ
Արտէշեան, Այդ Տիկնի Ս. Դանիելեան,
Տէր և Տիկնի Գեորգ Պաշեանեան, Տի -
կնի Շնորհիկ Իսահանեան, Այդ Տիկնի
Արտէշ Գարաբաթեան, Այդ Տիկնի Ս.
Մարգարեան, Այդ Տիկնի Զ. Մարգարե -
անեան, Այդ Տիկնի Փ. Մամուլեան
100-ական, Տիկնի Յովակիմեան, Տիկնի
Զ. Զանաւարեան, Այդ Տիկնի Ս. Կա -
րապետ, Այդ Տիկնի Ս. Մարգարեան,
Տիկնի Զարգուշեան, Այդ Տիկնի Ս. Մա -
նուկեան 50-ական ֆ.:

ՄԱՐՈՒՆԷԼ - ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ ՎԱՐՈՐԱՐԱՆ
ՏՕՆԵՄԵՐԸ

Դեկտ. 20-ը Կիսթանի երկրի ընդերք առանձեր Մամուլէն - Մուրատեան վարժարանի Մ. Պէշկիմբեկեան - Գ. Մ. Ալեքեանքի արտին մէջ։ Առէկի քան եօթը հաւրեր չափ խորացած էին, միմյանց արաբերէ ճամբար տարիներէ ի վայր օրը եւ անմօր տարիներէս վերադառնալով, տեղի չգտնէին զանազան տեղի։

Աղբարէ կնամ էին, ոչ միայն Փարսիզէն, այլ նաեւ Լիւան, Տեպիկէն, Մար - սէլլէն Հայեր, Մամուլէն - Մուրատեան վարժարանի աշակերտները մնացներ, իրենց աղօղակներով ու բարեկամներով դիմելու։ Իրենց զաւակն էր Բ. Ամանուրը թիւները կնկեղանակ, Քիւր - ճանաչող դուռնիքի Կարաբէկի Առամ - Նորդը։ Գրգիւրը Երկրի, Կարաբեկան, Կար - թիւքի Արեւիկան եկեղեցիները առաւելակցած դարձրին խախտար - զուր, փոքր Կիւրան, Օտր Սէնի փոքր - քաղաքակերտ, Բաւալից դիւանաւոր, ճեմա - լիք ու Սէն Լուարի դիւանաւոր, Պր. Կի Գալաթիքը Մուրատ, Սէնի փոքր - քաղաքակերտ, Ամանուրի աշխարհէն, ինքը, Մամուլէն - Մուրատեան վարժա - րանի ճեմ ժամ, ինքը մնաց, որով - շեռնի իր դուռնիք Միւրաձ, աշխարհի ու երկու տարիքի ի վեր վարժարանի, եւ թէ իր բարեկամ, եւ Հայերուս սիրելի Եւրոպիայում, ամբողջ բնակարանով, երեք դասակներով իր կնիք հետ։ Հոն էր նաեւ մեր մերձադուր անպակի Հայկական թա - մերու դպրոցը Տիկին Ապուս Ապուսուր Կարաբեկի իր անուրիներ Տիգրան Կուս - վարեմէն Հեռ, որ ետանք ու աշակերտ վար - ժարանի եւ այսօր միջնակարգի դասիկ վրայ Հայկական դասահասակը երաբեկի։ Հոն էին նաեւ Ռոզի Կարսի ու Եւրոպի - ան (ինք եւս վարժարանի նախկին անն) երկուքն ալ ծափաւարած Տայաղի, ինչպէս իրենց Կարսի վարժարանի - աններն։ Եւ դեռ չափեր, վարժարանի մանրեմներ ու ճամակները բոլորն ալ եկան մեկ ցոյց տալու։ Տամար եւ անմամբ եր եւս խօսուն կերպով ճառատակու ինքն ճաշի։ Գրգիւրը սիրուն է Հայուկեան, եւ թէ Մամուլէն - Մուրատեան վարժարանը, ամեն ճեղ իր թափի որ ալ սիրուր թա - րաւեւ անպարտ։

Կերպակ ճատերտարանի լուսերը մա - ղեցան, եւ թեմ վարժապետը ճանդարտե - լիքն բացեցան, մինչ վարժարանի թա - ռածանք խորեղը դիւանաւոր վար - փորներէ Քիւրը ճանակեանի կողմէ բռնած մէկական մտեր, կերպիւր մեկմ ու անոյ։ Մնացիկ քաղաքակերտ ու լու - շեր արքայից ճեմա դիւր, Սուր զի - շեք մեղեկներ, մինչ կնկանի մտուր մեր Քիւրտիկի մնացողը կերպարակցող, տե - ւարանի կուտար, կրօնական Հայկա - ռաբ ընդիմ, ինչպէս ինքն ալ խաղա - ղաթիկն Հայկերիկ ներս։ Տեսարանը խելապիւր իր ճակը բոլորը։

Վարժարանի աշակերտները երկրից բաժանուր, Հայկերի, Քիւրտիկի, անդ - իրեն եւ խաղալիկն Մուրադի երկրի եւ մէկընդմէջ փոքրիկներ ու մեծներ ցանա -

ղան լեզուներով արտասանելի, օրտան տօնը խորհրդակցող թաւառակցութիւն - ներ։

Ճուր էր օրտան յայտադրեր։ Բնքի՜ ա - մէն վարժապետի բացառիկ, նոր տեսա - րան մը կրնայք։

Օրտան դիւանոր նորոգելի էր այս տա - րի Փարսիկ Տայ դաւաթիկն անմեթ իր - դէի Մարքէն երեւեակ, որ սիրելիս լու - բերան էր իր մանակցութիւնը վար - ժարանի տնտեսարի այս Հանդիս - թեան։ Մարքէն երեւեակի իր երկրով չափաբեց ներկաներն յառուկ պէս - լուրիկն ու մերթ ընդ մերթ ճարիւր - ար Հայեր կրնեկանային իրեն, ու իր - ժամակարէն խոսողաւ։ Մարքէն երե - կանց յիշէ թէ ինք եւս Պոլիս, կանգ է Միւրեկանաներու աշխարհի ու թէ որ - ճանք ուրաբ էր որ այսօր Փարսիկ Միւր - թարան աշխարհներու հետ եր տունը, բացք յուր արքայից տնտեսարի այս երկրից։ Վարժարանի տնտեսարի կողմէ Տայ Բաւալիքի վր։ Ամանուրի յայտնից իր շնորհակալութիւնները Մար - քէնի, մայրիկով իրեն նորոգելի նուա - ճաները Տայ երկր ապարկելի մէջ։

Միւրադըր ուրաբ էր եւ դարձիկ, մը - տակիկ խոսակցողի իրենց իր փոխա - ցուիկն սեղանի սեղան։ Տեղի Կուրմե - լիքն Հանդիսարմեկ ու վաղեմի ծանօթ - ինքն յանդիսարմեկ, տարեկան թաւա - նուսէ որ եւս կուրպիկն դէմ դիմաց ու կողմագորտեմի կարտուր։

Վարժապետը բացեցան ու աշխարհ իր - արքիւր էր ամանակներու մէկնարկը։ Երկրի (ինք եւս Հայկերի Միւրեկանա - նակեր) իր դաւաթիկն ան ուրաբի մնացողներով, աստիկ արաղուր թաւ - ճանք շարժաներով ճանկ ներկաներ - ինք։ Երկրիցի Քիւրտիկեան կարգ - տարակ կերպով եւ ճամադատաներն իր պարներն ուր յաղակեց ցարտն իր ամանակներով իր Հայկական պարերն։

Հանդիսը եր յաղակեց, երկուքն ծառ դարձանք ու յաղակեցան իր պղպտիւր ընկմի վրայ։ Փոքրիկներն ու - ճանիւր իր պարեն կանգ է եւ քիչ ամանիկ եր մնան։

Բնքին վարժարանի ուսումնապետը յայտնից փոքրիկներն թէ կարգով Պա - րան ճամբար կանգ է եւ քիչ ամանիկ եր մնան։

Ինչի ալ ընկ էր ճարտիկը երկի Վի - դերն։ Բնքանի իր յաղակ ու վարժ - երով Վեդէն իր դարձ խելիկն ուլա - լուրիկը ճամադատաներն, ու կր թն - դայ արտը Տարաթիլ լաւ երկով, որուն ինքը, Վեդէն կուր։ յաղակ մէկնարան եւ ծափաւարածուս ուլաթի։

Խանդակներ ճամադարանիցն ինք օրտան խոսակցող խաղալիկ ճեմա լիւանուրի լաւ։ Գիտեմ, սիր - ին ճեմա, զան ճեմ իր սիրեն ճեմ այս վարժարան։ Ճարտիկը կը, որ սիրա - յարտ ընդունալ վարժարանի տնտե - թեան ճարտիկ, եւ Հիւսն մեկի հետ եւ։

Բնքի դաւաթիկ խաղալիկ մէջ ողող - ուսան էր նուազապի պարտիկներ պարտիկներն ու պարտիկներն ճե - դաներն պարտիկ սեղանիցն էին արդէն նոր աշխարհ մը ու ճեմ Փարսիկ, փո -

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ԿԱՐԴԵՆ ՀԻՍՏԱՆԻ

ԵՏՏԱՐԻՔԻՐԱՆԱՆ ԱՌՈՒՆՏՈՐ

Մամուլայն շրմանակներու ուլաթը - թիւնը դրամով էր արտահանող կիր - վանիկի Մամուլարմանի Հիւսնայիկ կնիւրարմանիկն ճարիւր երկրատար ու - խաղալիկը Կարնի Հիւսնայ։ Ան նկար - ներ էր տակիցի դաւաթար տերեւներով։ Առամնապիւրեղով Բաղդով թնտեսուր րտական աշխարհն ու բոլորեւ ճարտ - մը, վեց տարեկան օրտնամներն ըն - թացեմն ան յաղապն է յայտնարեկ, մինչ ալ անմեթ թաւի քան բոլոր 20 տեսակներ, որոնք կ'անցնէ կռիկի ու դաւակնի անտանակներ մէջ։ Կարնի Հիւսնայի մէջ արտահանող սիր արթն - ցան է յանդիսարմի։ Աղամ ուր թնթի - լով իր բոլորեւ, նուազապի, ան մտա - ծարժ ունեցան ու ամբողջութեան մը մէջ Համանիկիւր անդադան արշտանակ ժա - մանիկ իր Հաւաքած բոլորը, անոնց միջոցով տակեղան ճամբար անտանիկ - ներ, խախիւր փոքրիկ, ինքիւր չաւա - փայ նկարներ։ Լուր անտանակներ դար - ժան եւ ճարիւր ան ինչ արշտանակներ ինքիւր։ Կարնի Հիւսնայ մեծ հանապիւ - թիւն կուտայ զոյրեւր կրտանիկներն։ Հայրիկ ճարտարներ տերեւներ, ցարիկ - ներ, ամբողջական բոլոր իր շաղկի մեղան ուր զան նստահանակ զարդ, ե - րտադր։ Իր դարձաներ մէջ կրտանիկ - Հանդիսիկ թէ վաղ դարան վաղ գրտի - անի, թէ անտանակ ճիւղիկ կանգնե - ան, աշան բացաղով զիւրիկն ու մեծաւան - լիւն նմանայն կրտանիկներն։

խաղալիկ էին մեկ Հայրեմի Հոյերուն վը - րայ, աստարտ Մարաւար մեր ինքն, որ Հիւսնայիկ իր գրտալիկ խորքն ըն - մին, վարժապետիկով խաւաքարեան ինք օրտն իրեկարի պարներն ու անդամ - խաղիկով մեկի Հայրեւր։

Կարգով Պապիկն արտ ժամեցան էր։ Բայց դեռ ոչ։ Տայ աշխարհը եր կիրա - ճարիկ անտանիկ ճիւր իր, ալ զիւրե - րան, կուրպի։

Կերպակ խոսակց վարժապետը, փո - քրիկներն թաւ թէ կարգով Պապիկն Տայի մայր իր լուր ... Թէ ան զուր - եր արթն ... Իր դաւաթիկն, իր ան - թերուն մայր ... եւ անա թնթիկ վար - ժ կարգով Պապիկն իր անտանիկ ճեմ - ճար Հայուտանիկով ու ճեմանի ճար։ - ճով։ Խոսեցան փոքրիկներն ընկ, իր - սեղան կարգով Պապիկն Հեռ, երկրիցն ու արտանակներն իրեն ճամբար, անն իրենց նուրեկներ, լուսանակեցան Կա - ղանը Պապիկն Հեռ ու թաւնակներ ի - րարէն, զալ տարի կրէին Հանդիսիկ։ Խաղալիկ։

Խոկապի Տեմաւալ յաղակ Հանդի - մեր իր Միւրեկանա Հայրեւր, միա -

ՀԱՐԻՐԱՐԱՆԱՆ ՈՒՍՈՒՆՈՒ
ԲԱՆԱՍԵՆՏԵՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ
ՆՈՐ ՀԱՏՈՐԸ

Յունուար 1-ին ուսուցիչ Արսէն Հա - ցարեկանքն բարձրած էր ճնշանակ Հա - րարեկանի։ Ամանակներ Գրգիւր - րտապարակեցան իր սառիկ լուս ընծա - ցան եւ անոր թաւառակցութիւններէն նոր Հատար մը։ Աւ ճարտարական ճնա - ճ Կան 555 տարի ուսուցիչ թիւն քան է Փոքր Առնի։ Անպարկով կար զանազան վարկեր։ Երեսուորակներն տարեկան թաւառակցութիւնները դրան է եւ թոշ - ինկ ծանկանով Հայապարած մա - ժանակի պարեկական մանուկն մէջ։ Սիրու կարգի անեցան է Կանգնող, Գը - լիւրը Տօնարէ։ Կրթեան Փառապա - ին, Կարնիկ Լեւոնանի եւ Յովհաննէս Թումանեանն Հեռ։

X

ՄԵՐՈՒՆՆԵՐ ԷՆԵՆԻՆԻ ՀՐԱՊԱՐԱՆ
ԿԱՍՏԱՆԻՔ ՎԱՍԱՆԷ ԿՈՐՄԱՆՏՈՒՄ

Երեսուր մէկընկ ինտարակըր Ամ - նորի խախտակիկն աղաւորն են լեւնի - ին ճարտարակ։ Կարտարի կառուցումն ու յայտարար։ Հարապիկի ճարտա - րապետանքն ամանակը կարճէր եւ շա - րտանակն Հանդիսիկ այս ինտարակն մէջ։ Հայկական թաւաքարեան ճարտա - րապետութեան տարրերը երեւաշա - լիկն ճամբարեան են արքանակ ինքն - րարակի արտահան։ Երեսուր վարժարանի կրէրիկն իրենից արտը, որու ճակտիկ դարձ Հայա Հայկերի եր ցոյլ - ան յաղակ կարիկ կրտանիկ, ճեմա - կարտ մարտար, ջաւ - աշանակներ - րու զոյրեւր։ Ժամանակ։ Խախտակը մը - լանակն են ճարտարապետներ Բ. Թորոս - անն ու Մ. Ժամանակ, ինչպէս նաեւ չի - նարար Բ. Յարեւան։

ցան Մնացած Միւրեան Տիկիններուն, որոնք արտեւիկները գրտարանն ու իր - նամով պարտաւորն էին ան ինչ, հը - րապետիկն մեղ։ Եւրոպիայում իր յայտարար թէ իր անտանիկ երկրիկ անտանիկ էր ալ օրը եւ իր նուրիկ վարժարանիկն պարտար արտար զանակ իր, յաղակութեան մայրիկով, վարժա - րան անտանիկ։

Դուրսը մինչ ծանկն իր անտանիկ։ Պէտք էր թաւնակներ, եւ Համանիկն օր մամ մը վերջ ալ խաղալիկն Հայուկե - իր պիւր ցարիկ օտար աշակ ճամբար - ներուն վրայ եւ օտար մայրեւր, օտար քարակեր։ Կարգով յաղապարկութեան մէջ ապրէր իր օրեր պարտակներ։ Կը մտար անպիւր մեր արտին մէջ քան մը, որ պիւր էր լուր պիւրական ճանակի մէջ միայն Հեռ, Տայ վարժարանիկն մէջ մեկ իր մնաց Հայ, ու կ'աղապարկէ Հայուկեան մեր վարժարանիկ, իր կրտա - րակներն հաւանիկ, եւ մեր երկը եր զա - ղան Հայուկեան վրայ վարժապետը Հայու - թեան անխոսակցիկ վարժապետ։

ԴԵՐԿԱՆ ՄԷ

ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ ԶԻՍԻՈՐԸ
= ՀԵՄԵՍԵԶ =

ՄԱՆ ԵՐՐՈՐԻ

ԶԵՆԱԿ ԹԱՌՈՒՄ ՀԵՏ

Որեմն հեռու, ինքն Մարտիկէն։ Հէյ - նապիկն արդէն իր Բուրք, որ ուրաբու - թեան էին, պիտի անտեղ Հեւթանիկ թու - լուրիկն թան։ Եւ փախար որ իր երա - ներու երաժանացումը շատ ճեմ էր իրեն ճամբար։ Իրա՜ն, պիտի անտեղ, պիտի կանգնէ անոր անտեղ։ Պիտի լուրիկն ա - ղը մնաց, պիտի լուր անոր ճամբար։

- Զէնապ ...
- Մարտիկ ...

Օ՛հ, եթէ ալ ուրաբութիւնը երկին - քն ու ըլլար, անտարակայն Հանդի զան - ցուիկն էր մեկ իր մէջ ցալած ճանիկ ան պիւրեմէն պիտի ճեղքուր կար - ձեւ։

Զիւարտները կ'անցնէին այն տեղերէն, որոնք չու շատ հեռու էր սեփեկ յորտե - րու, ուր մեկով պիւրապիկն դիւանորները տեղաւորուած էին։

Խուսըր չու իրեն Վանադարմիկն որ - քան կարգիկ է Հեւթանիկ բուրեղիկն։ Եւ անպիկն արալ։ Մամիկն մէջ մէկուր կրտապարտեմներ անիկ կ'անցնէին կարծեւ։

Հիւսիսը իրենց մէջ անամ՝ կ'անցնէին կարգով տափառանակներն ուլաթ ու ուրա - յին ու անտանիկ ճալիկով։

X

ԿԱՊՈՅՏ ԵՐԱՆՈՒՐՈՒՄ, ԳԼՈՒԽԸ

Զորպայի Քաթիկոն կ'անցնէր անապ - տային միւրեկան մէջէն Զէնապիկն

Հեռ, խոսմով։ Մէկ կողմ իր տարած - ունի ընդարձակ խաղալիկներ, ո - րոնք էին զիւրեւրն խաղալիկներն մէջ, իր մէջ փոքրիկներ չլիւսայած վը - անապարտ ծովիկն էր երկուցիկ ատան էին։ Կիսապէն զով Հայ մը ճահճեմներ։ Եւ եղեկներու։ Հոտը իր ընթիւ, իսկ ալ կողմի իր բարձրանալիկ վարժապետի Հանդի խոսմով՝ իրենց ուսերը երկնիցն ատան։

Ճամադատները կ'անցնէ խոսմով կ'անցնէր լուս ու արալ։ Զիւարտ ուլաթներ։ Կը - պարտեմներով կարծեւ ծովի խորեկերի կ'անցնէին։ Կ'անապարտներն Հեւթանիկ այն բուրեղիկն, ուր Սէլմի պիւրական ու - թող լուսակն էր կարծեւոյցանք՝ Զրէ - մի Հոյուրի զիւրեկը մայր չլիւսայ տա - րակներ։ Եթէ ճահճեմներն վերու աս - րամուտով կեղեկներն անտարտ ճամբիկ, այն ատան յայտը ճանաչած պիտի եր - նային իրենց զիւրեկը Զիւրմուկ անտող բուրեղներ ճալիկով ճալ։

Խուսըր Հեւթանիկ անտանիկներն մէջ կ'անցնէր։ Ատան ատան զիւրեկի թը - լուրն անտարտ կ'անցնէ ու լուր թիւնը թաւեկներ։ Անտարակայն կրնայ մա - րուն մայր եւ կամ ճահճիկ ճառեղը դիւանիկ կային։

Զիւրու, Հեւթան, թիւքի արդէն իր - րոր ընթիւ ինչպէս մէկն զիւր ամառա - նաներն էր կ'որտեւէին։ Ալ զիւրապ -

ՇՈՐՀԱՎԱԽԻՐ

Մինչև... Այսին Տիգրան Պրոսպերի Բա - գլուխակն էր ընտանեկան բոլոր պա - րապետները և ազգականները, ներկայիս կուսակ իրենց խորին շարժակալու - թիւնները յայտնելու՝ Նորման Վրո - Ջա - րապետին, Բաւանի Գեորգի, Հեթումյանի, Լիւնի Ազգ. Միութեան նախագահին և Լիւնի Վրո - Ջա - րապետին բոլոր անդամներուն, և բոլոր անոնց որոնք իրենց ներկայու - թեամբ, ծաղկեցանով, փայլան ծաղ - կեցանով ներկայուեցին, անամբ թէ դը - րապետ, մասնաւոր եղան իրենց անդին, իրենց սիրելի անձնաւոր և ազգականին՝ ՀԱՅԿԻ ԹԱԿԵՆՅԱՆԻ մահուն առթիւ:

ՀՈՐՀԱՎԱԽԻՐ

ՊՐԻՆՍԻՆԱՆ Արթուր Տէր - Բարսեղեան իր հարցով, որ կերպին, Գնումար 24, Ժամը 15-ին, Անկիւնի եկեղեցւոյ մէջը, յաւարտ Գառաբաղի հոգեհանգիստ իր կատարուի:

ԵՐԱՆ ԻՒՅԻՆԵԱՆԻ

Երբեքան մահուն է իջնուակ:

LE COMITE DE L'UCAB - VALENCE
Organise
son **OTO annuel**
Le Samedi, 30 Janvier, à 20h.30
en la Salle Yevant Housian
6, Rue Faventines - Valence

22- 23 JANVIER 1982
**Procès de
MAX - HRAIR KILNDJIAN
à Aix-en-Provence**

CHAQUE ARMENIEN EST CONCERNE
VOTRE PRESENCE A AIX-EN-PROVENCE EST INDISPENSABLE
LA NATION ARMENIENNE DOIT MANIFESTER SON SOUTIEN
A MAX - HRAIR KILNDJIAN ET A LA CAUSE QU'IL DEFEND
A cet effet, le Comité de Défense de Max - Hrair Kilndjian, a prévu des ré -
partes en car couchette, des points de rendez-vous suivants:
LE JEUDI, 21 JANVIER

- ALFORTVILLE: Place Carnot 20h.30
- ARNOUVILLE: Eglise Arménienne, 33, Rue St. Just 20h.30
- ISSY - LES - MOULINEAUX: Eglise Arménienne 20h.30
- PARIS: Porte - d'Orléans, Statue de Général Leclerc 21h.30

Il est demandé une participation aux frais de transport d'un montant mini -
mum de 100 F. (Voyage Aller - Retour). Le retour est prévu à Paris, le Dimanche
24 Janvier, au matin (Départ d'Aix-en - Provence la veille au soir).
POUR TOUTS RENSEIGNEMENTS COMPLEMENTAIRES, TELEPHONER

376. 55. 81 (aux heures de bureau)
426. 03. 65 (aux heures de bureau).
783. 30. 35 (après 19h.30).

Les possibilités d'hébergement vous seront précisées par le Comité d'Accueil
à Aix - en - Provence, en téléphonant au (42) 38. 34

Ի ՏԻԿԱՍԿ

Տիգրան Սարգսյանի Թիւթեան 100 հ. կը նուիրէ Հնարանին, Ի իշխանակ ի անունին՝ Կարպուտ Թիւթեանի մահուն առթիւ:

POUR UNE ASSOCIATION
DES ANCIENS COMBATTANTS
D'ORIGINE ARMENIENNE
DROME - ARDECHE

ՎԱԼԱՆՍ - Պաշտ մը Հայեր, ծրար -
րան են Հայ Կառնիկի Ռազմիկներու Մի -
ութեան մը կազմին:
Առ այդ, խորհրդակցական Ժողովի
հրահրին Տրոմ - Արաշէի աշխարհ
Հայերը, որոնք իմպարսակին զառքն
նին, կերպին, Գնումար 24, առաւու -
րան Ժամը 10-ին
Café « LE NEGOCIANT »

COMMUNIQUE

Liberté pour HRAIR KILNDJIAN
Liberté pour les combattants de
l'ASALA, en grève de la faim
depuis le 11 Janvier, à Fleury-Mérogis.
MANIFESTATION
vers le Ministère de la Justice
Jeudi, 21 Janvier, à 18h.30
Départ Métro: Pyramides

COMITE DE SOUTIEN
AUX PRISONNIERS POLITIQUES
ARMÉNIENS

LIBERATION ARMENIENNE
B. P. 39 - 92162 Antony - Cedex

JUSTICIER DU GENOCIDE ARMENIEN
LE PROCES DE TEHLIRIAN

« Dans une rue de Berlin, le 15 mars 1921, un jeune arménien abat l'ancien ministre de
l'intérieur Jeune-Turc et grand Vizir de l'empire Ottoman, TALAAAT.
A la police allemande, Tehlirian déclare: — Oui, je suis venu à Berlin pour le tuer — Comme
1.600.000 Arméniens, toute sa famille a péri au cours du 1er génocide du XXe siècle, concu,
organisé et exécuté sous la responsabilité de Talat.
Trois mois plus tard, la Cour criminelle le déclare non coupable. La justice
a tranché. Le Procès de Tehlirian est devenu le Procès de Talat et celui
de la Turquie.

DANS CE LIVRE :

L'intégrale des minutes du procès de Berlin.
Des documents inédits. Des témoignages accablants.
Extraits du procès des Unionistes.

304 pages avec illustrations et cartes.
Format 15,5 x 24
Prix 65 F.

EDITIONS DIASPORA
66, rue de La Rochefoucauld - 75009 Paris

ՆՈՐ ԵՍԱԿԱՐԱՆ
Աշխարհաբար Թարգմանութիւն
Հեղինակ՝ ՄԵՍՐՈՒՍ ՎՐՈ - ճՈՐԻՆԵՆ
Միջառն Զմեմուտ.
700 էջ ընտիր սպազորութիւն
Պէտքով, 1981
Գին... Թղթակալմ 40 Գ.
Լարակալմ 70 Գ.
Թղթալարի ծախք՝ յաւելալ 10 Գ.
Դիմել...
— P. A. TUTUNDJIAN;
PAROISSE ARMENIENNE
CATHOLIQUE
6 ter, Rue Charlot - 75003 Paris

ԵԿԱՏԻ ՈՒՆԵԱԼ
Հայ Արեւելու Միութեան
Լիւնի Շրմակի
ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՆԴԵՐԻՐ
Կերակի, Փետրուար 28, Կ.Ե. 14-30-ին
Salle Molière

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ
ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԵՐ ԵՒ ՃԱԾ
«ՄԵԴԻՏԵՆԻՔ» Սրահներում մեք
BAL ANNUEL
des Anciens du Lycée Guetronagan
Le Samedi, 23 Janvier, de 20 h. 30 à l'aube
Dans les Salons de l'Hôtel «MERIDIEN»81, Bd. Gouvion St. Cyr - 75017 PARIS
Animé par:
* ARMANIAN - SUNSHINE, dirigé par ROBERT PAPAZIAN
* PAUL TOSCANO, violoniste, et son Ensemble du Cabaret RASPOUTINE
et
LIZ SARIAN
Accompagnée par son Orchestre
SURPRISES - COTILLONS
ՆՈՐ ՕՐԵ ԿԵ ԿԱՏԱՐՈՒԻ
RENAULT 5 - GTL
ԻՆՔԱՆՏԱՐԻՎ ԿԻՆԱԿԱՆԱՆՈՒԹԻՒՆԸ
Réservation, téléphoner à:
DIJEVVEDJIAN (Berluc) 236.54.48 (poste 15) - AZNAVOUR(Maran) 535.85.26
MARTEN YORGANTZ 326.20.68
Tenue de Soirée Souhaitée ENTREE (Diner compris) 300 F.

Երգի ԳԵՏԻԿ Չեղի կը սպասէ
ԻՐ ԶԱԾԱՐԱՆԸ
նոր պիտի գտնէ յաւաքոյն ճաշերը, յաւաքոյն
գիւնըրով և ձայն. ջերմ մերկոյրոսի մը մէջ

Չորեքշաբթի՝ ՄԱՆԹԸ-ի օր:

BAR - RESTAURANT

SPECIALITÉS
ARMENIENNES

Direction :
M & Mme Bédikian

ԳԵՏԻԿ
Կերպէ Ուրբաք և Շաբաք օրերը, մառաչ ընկերակցութեամբ:
1, bd. Carnot - 17, quai J.-B. Clément, 94140 ALFORTVILLE
tél. 376 32 19 Fermé le lundi

ՏՕՆԱԾԱՌ

Մեն - Ժողովի Ս. Սահակ - Մեղրոյ
Եկեղեցւոյ Թաղականութեան Հ. Բ. Բ. Բ.
Միութեան Հովանաւորութեան Գլխով
Հայկական եկեղեցւոյ զբոյրդին Տոն -
ժամը Շաբաթ, Գնումար 23, Ժամը 21-
ին, Եկեղեցւոյ Կից սրահին մէջ:

Արտասանութեանը, կըք և պոյ
աշխարհներու կողմէ, ընկալարու -
թեամբ՝ ուսուցիչներ Տիգրան Մայառ Կո -
րապետանի և Պ. Մառիկ Եղբարեանի
Նուէրներու բաժնում աշխարհներուն:
Կը հրաւիրեն ծնողները և Բաղի
զինները, զաւակներու համար մեք փոք
րկները:

ՎԱԼԱՆՍ
ՀԱՅ ԱՅԿԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ
ՎԻՃԱԲԱՆԱԿԱՆ
Դաստիարակութիւն մը
ԿԱԾՄԱՆԻՐՊԱՆ Է
Շաբաթ, Գնումար 23, Ժամը 20-30-ին
Հ.Բ.Բ.Մ.Մ. Ե. Հեղինակներ սրահ
6, Rue Faventines
CONFERENCE - DEBAT
Autour de l'ouvrage de
J. DE MORGAN
«HISTOIRE DU PEUPLE ARMENIEN»
Présenté par ED. KHAYADJIAN
(Prof. Agrégé)

CENTRE CULTUREL
ST. MESROB
10 bis, Rue Thomin - 75005 PARIS
DIAPORAMA
d'un Voyage en
Arménie turque
par le Dr. GEORGES MOSDITCHIAN
Projections commentées
Jeudi, 21 Janvier, à 20h.45
Entrée libre.

ՕՐՈՒԱՆ ԻԶՊԳԵՐԸ

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՒՐԸ

ԵՐԻՊՈՒՄԻ խորհրդարանին նախագահ ընտրության է նշանակվել ընկերակցական մը՝ ՓԻՔ Տանգրի, որ կը յաջորդէ Սիւ-ժանն Վէլլէ: Խորհրդարան կը բաղկանայ 434 երեսօրյալներէ, Հետեւեալ թաժա - նաժժով՝ Յրտան, Իտալիա, արեւմտեան Իրանախ, Միտն, Բելառուսի 81ալան, Հայաստան՝ 25, Վրաստան 21, Լիւթ-ճիալիքի՝ 6: Պաշտպանի գնահի վրայ, պատերազմ Հետեւեալն է՝ 123 ընկերակ - րակն, 109 երեսօրյալն ժողովրդական կուսակցութիւն (կամ գեներալա - ըր - ըրտանական), 63 երեսօրյալ գեներալա - կամ պաշտպանական: 48 համալսարան, 39 պատկան, 22 յառաջդիմութեան գե - ժնարան կամ կոլեալ, 12 Բեքիէ համալս - րան է 18 ոչ - արձանագրուած: Սիւ - ժանն Վէլլէ յայտարարած է թէ չէ ուզած թիկնաւոր ըլլալ որ նկատուած որ միտա - նախարարեան թիկնաւոր: չի կրնար ըլլալ: Ազգային պաշտպանականներն են ի վերջոյ, որ գնալան զեր խաղաղան ըն - թերեղով ճուղարկել զերման քրիստոն - կայ - գեներալներն:

ԱՅՈՒՄԻՍՏ՝ ՕՐՈՒՄԻ խորհրդէն, որ տէր կան է Փորթ - Մայլոյն կո - Յրտանի Թիւրքիային մէջ կատարուած երկուս - փորձին, որ պատճառ է Երեւաթի ի - ըրկան Ժամը 23-ին: Խորհրդը գրուած էին ինքնաշարժ արկղերներն ժառ եւ նի - Թալանի Գնալանի կան: Ձախտակոր, լաւոր տալով, Էրտը Թէ ԱՍԱՍԱՍ զա - զաղական թաղապետներու: Հաղաճանք կողմէ իր շարք աղաղակներու համար: Միւս կողմէ, Սալթիկը իր հաղորդել, Զա - րեւաթիքի տալով, թէ ԱՍԱՍԱՍ կոյ զը ըրած է, Երեւաթիքի որ, Թրքական հի - պատարարը գրաւող է երեսօրյալներն - ըրուն, որ զարկերկն կամուտը ծովը, որ - րոյն ձեռնարկն են ինք օրէ ի օր: Ա. ժ. Փ. ուղղուած գիւրջից օր մէջ, ԱՍԱՍԱՍ չիւտած է թէ այս որոշումը ներսէ է արուած ըլլալով մեր ընկեր - քանին առողջական տալանային վիճա - կոյ:

ՊԵՐՄԱՅԻՆ (Լիւթանի արեւելեան կող - մը) Էրտին յայտ իրալեաններն նշանակ - օղանալով արեւելեան շէտն Եւ Յրեւի - ները կրկին նիւթարկուած են, ըստ լի - քանական ձախտակներն: Իրալեյն իր - Էրտը թէ նման միջադէպ պատահած ըլ - լալ:

ՊԵՐՄԱՅԻՆ Երեսօրյալներն առաջնորդական ուղիներու ժամանակաշրջանը մէջ տալի - տով երեսօրյալներու: Պաշտպանմանը կը վերադարձ Երտը 25-ին, երեսօր - ձեւան զիստով ներկայացուցած իր նա - խաղաճ Սարգիս Խ. որոշումը տուած է արաղական Լիւթանի Խորհրդալը արտա - կարգ նման ըր ընթացքով:

ԹՈՒՐԻՆԻՍԻՆ Թէ, 53 հոգի ձախ Եւ - ծոյ (չկարգաւորուած ուղի) են Տն. - Սոյ (չկարգաւորուած ձախ) կազմակերպու - թանց պատկանող ձերբակալներն են, յայտարարած է հանրային ապահովու - թեան Բուրջ յայտարար: Ձերբակալու - թիկները կատարուած են Մեծարտ - Եւ սակցութիւն է նախարար, ամաց ձէր են երկուս արտերմութեան զերբակալներ: Խաղաղականութիւնը զերբեր գրուած է Եւ ձերբակալներն ամենքն ու ձերբակալներն փառաղորդ գրուած է:

ԲՈՒՆԻՆԻՍՏԻՆ Եւ խաղաղապալապ խորհրդէն, որ տէր կան է Բրեւ - Մայլոյն (Բրեւ) չիւտեան մէջ կողմ չիւտեան կերպերին զէմ կատարուած երկուս փորձին, որ միայն ինքնական մի - նաներ հաղորդուած է:

ՀՐԱՆԻ ԿԻՒՂԻ ԵԱՆԻ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԻՐ ԿՐԻՎԻ ՅԵՏԱԶՐՈՒԹԻՒՄ

— 0 —

Հոկտ. 9 եւ նոյ. 14/15 մեր քիւնով արձագանգ հանգիսացած էին Հրանց Կիւղիկեանի դատավարութեան, որ սիւ - ղուած էր Հոկտ. 2-ին եւ յետագայում նոյ. 6-ին: Այդ բուսկամբն կիւղիկեան աղաւ կ'արձանագրէ միջին մար դատավարութիւ - նը, որ վերջը պիտի արտէ: Այս մար դարդ տեղի ունեցած է Յունուար 15-ին եւ վկաներու ունեցեալութեան ետ, յի - սազուածով՝ Փիւրը. 12-ին: Ստորի Պալ - ան քիւրթերուն տուած մեղադրանաւու - քիւնները: -

Յունուար 15-ին, Պալան Պալարանի վիճակի Դատարանին մէջ շարունակու - լան Հրանց Կիւղիկեանի դատավարութիւ - նը, որ կը կատարուի ոչ - ձերբակալ - կալ վիճակի մէջ:

Ինչպէս կը յիշուի Հրանց Կիւղիկեան ձերբակալուած էր Արեւելեան Աստու - լանէ մտադրող աղաթ հաւաքուի եւ ա - լանց աղաթին զգալուծները անհետաք - յելով նախ աղաթականութեան ներսը - կելու: Երեսօրյալներն դատավարութիւ - նն ապաւ արձակուած էր եւ իր զատա - վարութիւնը կը շարունակուէր ոչ - ձեր - բակալու վիճակի մէջ: Հրանց Կիւղի - կան մէջին էր այն երկու հոգիներ, որոնց արտա արձակուած պատճառներով էր Փա - րիկի Թրքական Հիւպատարարը գրաւ - ժան տակ պաշտօն շարք նախ աւարկելի - ներն կողմէ: Միւսն էր Մանուէլ վեր - երկաթեան, որ երկար տառնի ի վեր ձերբակալու վիճակի մէջ կը գտնուի Տիարպալարէ մէջ:

Այս նշանին վկայութեան հարկերում էին Կիւղիկեանի վարժարանին ու Պէ - ժանի 28 փորք աղաթները, որոնք կը ձեռնակուէին Կիւղիկեանի Հայ Բոյո - թական եկեղեցիին մէջ թաղաւոր գարն - Երեսօրյալներ: Աղաթները յայտնեցին որ Հրանց Կիւղիկեան իրենց հետ կը վար - ութ իսկական Տոր մը պէս, որեւէ զէ - րած էր ընդ, իրենց հետ հայերն կը խօսը ու Հէքեաթի դիւրեք հարաւոր:

Տարբերակներն որ Հրանց Կիւղի - կան մէջու օրինաւ է իրենց դուռներն պատարարական եւ երեք Թորթոյն կամ Բերքեանի զէմ արտապայտութիւն մը է ունեցած:

×

Գալով Հրանց Կիւղիկեանի, ան այ մեր - լուց յայտնած էր որ ինք ոչ մէջ կայ ունէր ԱՍԱՍԱՍ կամ հայ աւարկելի - ըրտ հետ: Այս որոշումը Կիւղիկեանի Աստուծոյ կողմէ անհետուած են, ոչ մէջ կրտալը անհի - ղալով: Աստուծոյ տակը ժա - մահանացուցուծը ըսած է ան:

Հէրիկիթ, որ Յունուար 16-ին, այս օրը կատարու էրկու լուսանկարներով, մեծարող տալովով կը որոշուած հետեւ իսկ իտալերը: Հէրիկիթի մէջ մեղի հետ հարկերն կը խօսը: Այս տարբը - նախ իտալերը կարծիք կուտայ թիւրք - ին կիւղիկեանի մէջ հարկերն խօսը յար - ցանք մըն է, կամ աղաթներն արար:

Դատավարութիւնը յետագայուէս Ու - րաթ Փեղարուար 12-ին:

ԱՂԹԱՄԱՐԻ ԵԿԵՂԵՑԻՆ ԿԸ ՎԵՐԱՆՈՐՈՐԴՈՒԹԻ

Թորթոյն Հայոց Պատրարարանին դիւանը մտաւորին յանձնած է պատճէրք այն նախակին, որը ստացած է Թորթ - քաղաքական ու դիւանական ծանօթ զէմը: Կարծի Կիւղիք, որով կը հաղորդուի ան - միջակայնին համար Աղթամար եւ յետա - ղալին՝ Արիկ եկեղեցիներու վերանորո - ղութիւնը: Ստորեւ, պատճէրք Երեսօր - յալարարի ուղղուած այդ նախակին, որ - րոյ ըրձանակութիւնը ինքնին զգաւորա - մըն է, որ ոչ մէջ է մեկնարանութեան կը կարտոր: -

×

Ամենապատիւ Տ. Երեսօրյալ Արք. Գալուստեան Պատրարար Հայոց Թորթոյն Մեծ Մարգարէ Երեսօր Բրիտանոյ ժը - ներական օրուան տեղի, Ձեզի Եւ Ձեր համարներն յարգանքներն կը մատուցա - նեն:

Իրաւներու կողմէ այ հանցուած ու յարգուած Երեսօր Բրիտանո ամենու հա - մար արըր է:

Այս նշանակու օրուան տեղի, Ձեզի տեղեւ մը պիտի տամ: Երկար տառնի ի վեր մեր կողմէ աշխատանք թափուած, պատճառն էրեւելի նորարարութեան մար - ղին մէջ յալող արդիւնք ձեռք երկուսն է: Աղթամարի եկեղեցիին նորարարութեան սիւտուած է: Արդէն լուսանկարներ գեղե - լուած են: Այստեղի նորարարութեան աւա - րակէ կար, Արիկ երեսօրութեան այ պիտի մեկնարկուի: Այս նշանակու Ունեւորէն օժտանալութեան պիտի կատարուի, ա - լակն էր կատարուած ըրտուսն այդ օգնութեան տալանով, կարծի որ վառա - ղի աւարկելիներու: անաղաղակին ա - ռարքներն փոխալին, նորարարութեան անհիւստիս մեկնարկին:

Հայոցիւ Ձեր աղթութիւնը, յարաւա - ներն կը մատուցանեն:

ԳԱԼՄ ԿԻՒԼԻՔ

ԵՐԵՒԱՆ (ԱՐԲՈՐԻՍ ԵՐԵՒԱՆ 12-15)

ՀՐԱՆԻ ՄԵՐՈՒՆԵԱՆԻ ԳՐԻՐԵՐԸ
ԼՈՍՏ ԵՄԱՐԵՄԻՍԱՔԵՆՆ

Մտաւորական ժողովուրդներն ինչպէս Լի - Կատարական (Հիւպատարական Պա - րաւարկութեան) հարաւարականութեան 100 հաղաթ տալանակալով ըլլալ ընծալու է Հրանց Մարիտանիկայի յայտնեցին ու պատմութեան իրաւարարութեան մը: Ար - ձախարկութեան ընտրուած հաղաթներն են եւ հովիտը, իսկ որոշումներն վալ - րը՝ Աշխիւր, որ ծնած է Հիւրիկեան:

×

ԿԵՆՏՐԱԿԱԶՐ ԵՐԵՒԱՆԻ ԵՐԵՒԱՆԻ
ԴԱՏԱՎԱՐԱՐԻ
ՅԱԶՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Դաւանակարներն Կատարական Արք. - անոր Բաղարարական երկրորդութիւնը, որոնք ծնած ու ընծաւ են Տալեւի, զիւրկեր Բրաւարար տեղի ունեցած միջակայնին երաւարական փառապատիւն արձանագրած են պատմող վկայականէ: Բոյոյ ու երեսօր տարարած են Մաւորիկ ի երաւարարներ: Կատարական Պալանի Կիւղիկեանի զարգացման մէջ տեղի ունեցած միջակայնին զարգացման մէջ մնալու չա - փառ է, իսկ երեսօրներն Միւրիկեանի միջակայնին: Երեսօրին մասնակցող գաղաղիկ լուսանկար զարգացուած են: Համարուածութեան մէջ երեսօրին մեկնար - կութիւնը հարաւարական համար Արք. - անոր եւ Կատարական Բաղարարական ա - լանը, որ կը պարտանէ անոնց լուսանկար մեկնարանութիւնները:

ՅՈՒՆԵՏԵՐ ՈՒՐ Է ԺՈՂՈՎՈՒՐԻԸ

Պատրարարան կուտայ ու կը դաժա - տի: - Ինչ պիտի ըլլայ մեր քաճանաներն վիճակը: Այս մարդիկը միայն դրամին լիւթուէն կը հաւանին: Յանգիստը մեր Ժողովուրդն է որ մէջին կողմ տարը կու - տայ:

Բանի մը առիւ վերջ հոգեհանգիստ մը կը սարքէ իր հօրը հոգեւոր: Կը վաղեկ կերթան, ներկայ կը գտնուի, կը տե - նու որ շարք շարք քաճանաներ կանգ - նաւ են հոն եւ մեր քաղկեդոն տեղի մէ - կուս զրաւանք մար կը սահեղեղ մեծակ զուտարներ, հաղաթ յարաւարական յայտնելով անոնց:

Պատրարարան կուտայ ու կը դաժա - տի: -

Ինչ պիտի ըլլայ այս հոգեհանգիստ - նան պատճանաներն վիճակը: Երեսօրյալը մը չիւրեղեան կրնայ, օրինակ, պէտք է որ օրէնք: Երեսօր նախ, երեսօրյալը զե - լուսանկարներն կը վալէ: Յանգիստը մեր Ժողովուրդն է, քաճանանով դաժա - լի փառք:

Բանի մը առիւ վերջ ան այ հոգեհան - գիստ մը կը սարքէ: Երբ կը փառա - ներկայ գտնուի, առաւելորդ՝ զոր կը տե - նու, երեսօրյալն է, շարքն ու շարքն շարք քաճանաներ ու զարկերկը:

Պատրարարան կուտայ ու կը դաժա - տի: -

Ինչ պիտի ըլլայ մեր վարժարաննե - ռուն վիճակը: Աղթամար է մնացած, ու - տալու է մնացած, տալու է մնացած: Դրոյնի աղթելը պատմող անկալն օր - Երեսօրյալներն մնացին իր քաղաքներն մէջ՝ Երեսօր երեսօրյալն, երեսօր հոգե - ղի զատարարութեան մէջ երեսօրյալներն: - Երեսօրյալն աղաղակն է: Մարթեմա - ղիկն ուտուցէ լուսնին, կողմէ ուտուցէ լուսնին, տեղեւոր լուսնին: Յանգիստը մեր Ժողովուրդն է, ան է որ մեր վարժարաննե - ռուն միայն դրամ կուտայ, թայն իր զաւակներն օտար վարժարան կը զրէ... Կը նախ աղթուած մէջ ու կը դաժա - նան թէ ինչպէս կ'արտաքանէ այս փա - րքը: Մտնէ կը հանձնալ իր ընտանի - ըր, ան է՝ որ երբ երեսօրյալներն ե - ռքով այ կարգաւորող օտար վարժարաննե - ռուն մէջ, Եւ գտնած հաղաթը մէջը որ - պիտ թիւլէ, փաթ՝ որպէս հարաւար - գիւս, եւ երեսօրյալն ու որպէս զոմիկութ - րը մասնակցու:

Յանգիստը Ժողովուրդն է: Բայց ո՞րն է, Ինչ է ան որ Ժողովուրդն կը կուտէ: Վերջ աղաթ խաղաղութիւնն որքը: Երեսօր տարեր թան ինչ, եւ Ժողո - վարը տարեր: Մենք արըր ենք, եւ Ժողովուրդը զեղաւոր: Եւ կամ, Ձեզի տեղին ինչ արտաքանէ, եւ ատոր փա - խաթը Ժողովուրդը սակաւած է որպէս կանաններն: Յանգիստը: Մենք կրնանք կարգաւորակ ուտել, թայն Ժողովուրդը անպայման լուսնի պիտի ուտէ: Մենք կրնանք տալուս կանուս թայնով ինչով՝ իր զեղանքին տեղի, թայն Ժողովուրդը պիտէ է ծով պատէ: Մենք անկէ կերա - ղի կրնանք մեկն. կէտոր քանակ, թայն Ժողովուրդը պիտէ է ներկայ գտնուի Պատրարար: Մենք մեր զաւակները կը - շարք ծով եւ Հէրի կողմ, թայն Ժող - վարը իր զաւակները պիտէ է Յովհան - նէն եւ Յուրիկեանէ կողմ:

Մանց Ինչպէս պիտի թայնարանը արդեւ, որ մենք եւ Ժողովուրդը նման անը: Երբ արդեւ շարք, Ժողո - վարը թուածը զարկութիւն էր ունեւոր - ընէ մեր Ժողովուրդին առաւելութեան - ներքին մեղին ու հարաւարներն թանք մը հանել կը պիտէ, ատոր փառքով Ժո - ղովուրդը Թրքիկեաններն մէջ գիւս - նանք ունեւոր մեր պատարարական - Թեան թափմը: Մենք ենք Ժողովուրդը, անպէզ ուրիշ եւ մեղմէ գուր՝ Ժողո - վարը ձեպ:

նստած, նարեկը դրելու պահուն, Վրի - գոր փխխխախա՝ մակաղորու (քանք), 18-րդ (նարեկացի աղբիքու պահուն, վերին ալ անկիւնը՝ Բրիտան, Վրիգոր հակոբ մակաղորու) 34-րդ (նա - րեկացի կանաչած, չեղծ հանդերձան - րումով, ալ մնողին՝ խաշ, մարին՝ Ա - ւտարան, Վուրը Գրիգոր ճնշարար մակաղորու) և 53-րդ (նարեկացի գետին խառնած, մեղեդի խոտախի - ներու պահուն, վերը՝ անպնդմանի տակ՝ Բրիտան, որ Բրիգորին կուտակ զգլցողով մեղեդիներ. մակաղորուի վրէ ի կարգադրելը՝ դուրսեցնելու: Այդ չորս քանդակները նարեկները բարդ ու խո - բարեհաջող կերպերի յատուկ մեկնա - րանով մեկնեն են: Ամբողջ և Գրիգոր ճը - կարելի է ճիշտով՝ ճանիկ կերպով ան - շատանալիկան թայցալուծելով, չե - ան կատարելովական ձայնող ըստանալը ճի խոր ցոյցովիկան ու առանձնու - թիկը: Չորս նկարները մէջ ալ նարե - կացի ներկայացում և լուրջորեն երե - րտարող տալիքով: Նկարները դիմադրե - թ, առանձնապէս՝ զգե՞րն արտայայտու - թիկը չորսին մէջ ալ նային են, կարելի է նկատել, որ անոնց համար Գրիգոր մանրանկարիչը ընտրած է համապատաս - խան ընթերցող մը, թերեւս երիտասար - ձերէն: Լամբրոնցին է:

Չնուազանքին արժէքը աւելի էր բարձ - րանայ անով, որ Լամբրոնցի սկիզբն է մեկնել վերջ արարչութիւն և նարեկը, նաեւ անոր սկիզբը կարգ էր դրուիներու, ու հաստատուելու: Համար կարգած է ցանկ մը՝ Վանք նշանաւորը, որ ի դերս յայտ վերադարձով (էջ 4ր), իսկ 33-րդ դրուիին ետք մէկ թերթի վրայ դրած է նարեկա - ցիկ համառու կենսադիպանք՝ «Լաւը արջոյ ամեն աստուծոյ Գրիգորի նարե - կացութիւն» խորագրով (էջ 119 ա - ք): Ա - նոնք Մարտոյ Մատենադարանին մէջ ներկա Լամբրոնցիի եղանի ինքնադիւր չէնքն են:

Գրիգոր նկարիչ, ինչպէս նաեւ անոր արտաշինչները՝ Վարդանի ու Կոստան - զինքն ժամանակովիները դարձան այն չի - վեր, որու ունային յատկութիւններու վար - զացումով ու հարստացումով ԺԳ. դարու երկրորդ կէսին կիսիկան նայիական մանրանկարչութիւնը հասու համաշխար - հային բարձր մակարդակի:

Պ. ԽԱՍՏԱՐԵԱՆ

ԿԵՐԵՐԵՆԵԻ

« ԵՍՈՒՍ »

ՏԵՐԱՆԵՆԵԻ

« ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ »

ԼԻՈՒՆ ՄԵՆ

Պրիգոր, Յունուար 10, կէսրի ետք անցնելու: Կապուր Ուայի տեղական մասնաճիւղի կողմակցութեամբ հանդէսը՝ Մանուկներու Օրըսան նուիրուած է:

Ժամանակին ստալէ Լիւնի Աղայանի Տան արձը լիցումը էր ծնողներով և Կապուր Ուայի աղջկանու գործունէ - թիկը: Գրիգոր համալոյց զամբարանը մը: Ժամը 16-ին, տեղական մասնաճիւղի տեսչականուհին՝ Տիկին Լուիզ Բուիթ - լընան, բարի գարուտի մարմանընդին ետք զարագ բացման էր խօսքին մէջ անդադարեամբ, Կապուր Ուայն տշնա - տանքներուն: Վարդան Ուայը, - ըստ - ան՝ Սփիւղիկ կանաչը մեր մեծ կող - մակերպութիւնընդին մէկ է, որ ամէն րանք ի գործ էր դնէ, կարելի ուսման - ներու մէջ, նորահաս սերունդին հայեցի դաստիարակութիւն համբերու: Համար - Կապուր խօսելու ըլլով կուտէ մը է, եւնի զուրս իշխելով համալոյցութեան նուիրուելու: Կապուր Ուայը արտը հաստատ հիմե - լով համահայկան կողմակցութիւնին մըն է Սփիւղիկ մէջ, հայկական նկարա - ղիւրը պանդ, Սփիւղիկ հակառակորդ մասունք և անոր զարմեղծով խոսելու - վատուող կողմակցութիւնացի չղբային մէկ պակշիկ:

Ճոխ էր և այլապէս զեղարուեստակա - յայտարարել, որ դարձարուեստ: Հայ - կական միջոցաւ վարարանի աշակեր - տութեան կողմէ: Ուսուցչական կամբը, զեկամարանները սիկին Վեդան Փայ - թանձեմուն, անսահման նուիրումով փա - րած է դրժին, մաղաղ սերունդին սիր - քանելու: Համար հայկական բարբառը իր Ա. Բ. Գ-ով:

Մտա ետք տասնեակ աշակերտներ, պարզով երկու ժամ, հանդերձանները պահպնել ուրախ միջոցները մէջ խմ - ընդհանրով, արտասանութիւններով, հայ - կական պարերով, տառամիտութիւնն - րով և գաղտնի վրայ ընտիր կողորնը նուազելով: Իսկպիսկ գովիկ էր ուսու - չական կազմին տարած աշխատանքը: Իր մայրկենք իրենց աւելի ուժ ու կորով և մասնաւոր համբերութիւն՝ իրենց դիտար տառերութեան մէջ:

Գեղարուեստական բաժնիին ետք ներ - կանները՝ մեծ թվ փոքր, հիւրախորհույն խօսակցիներու կողմէ, արտը օրինակի զոտարար ունեցան էքն այդ օրուան հասոյթը յայտարարում: Յաջը ժամա - ղեցույց լիքանորոգման: Կարճ ժամա - կան խօսքով՝ զայսու 4-500 Փրանքի դուստր մը՝ ի նպաստ եկեղեցին: Հանդէսին ներկայ էին չլնանի Նուդ - ի օր հովիւր Նուրման վրդ: Զարգարանն էր Աղայանի Մուկենան նախապէս Սեղուհ Սարկան, որ խօսք անակող զրուստեց Կապ Ուայը: Կապուրին գործունէութիւնը: Հուսկ, Կապուրի անգլիական խալպայիներ բաժնիք արահի մէջ պատուող բոլոր մա - նակներուն է:

ՀԻՒՆԵՆԻԿՈՒ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԾՆՈՒԹԻՒԴԻ

ՄՈՒՄԱՐԻՍԱՌԻ ՄԵՆ

Հայի. Միւնիստն այս տարի բացառիկ շուրջով ունեցան, Միւնիստնիի Հան - դըստան Տան մէջ, Յունուար 9, Շարաթ լիովնթիւրին:

Գեղարարութեան արահին մէջ, ճիւն - րանց ակնանդներ շուրջ կանխա երտը - տան էին, տեղային պատասխաններին ու դուրսին եկած այլ հիւրեր:

Նախապէս այցելելի ետք, Ամուլիիի Հանդատան Տունները, ժամը հինգին, վերջապէս էր ժամանելին պատուող հիւ - րերն՝ յանձնի Սեղուրի Աթը: Մանուկ - անին, Ս. Մուրատան վարարանի տե - սուէ՝ Հայր Գեղարուիկին, ու Տէր Մեա - լուր քահանայ ժամկերանին:

Աղբիւրի Աթը շնորհակցութեան լի - տու, Աղբառաններին նախապէս՝ Գր - Ժող Գոյնեան, Փրանքներին լիւրով ըն - լիցուելու ըրտ, իրենց ապաւայ ապը - դուս արծունեակները ծաղկելու, ըստ որում, նորապատու չեմբարով օտակ, Միւնիստնիի ու Սէն - Ռաֆայէլի Հան - դըստան Տուններ, աւելի քարկուելու: Համար տեղային ընկիւններու կացու - թիւնը:

Այս խօսելու հրաւիրուելու, Ս. Մու - րատան վարարանի անորն Հայր Յով - ճաննա վարարակը, որ ընդհանրու առ - մամբ անդարարեամ, Հայկից Հայու, - թեան վրայ, ուր նուրիւց դուրսին ու - ճիւ Հայի. Հանդատան Տուն մը, 130 երկու տեղ պատասխանարկներով, որոնց ինքնական ու բարդական հարապարտ - թիւնն ստանձնան են, համարին երեք յարմարանութիւնները համադրական - ցարար, ստանց որեւէ նպաստ տառա - լու, տեղական կառավարութիւնին:

Աղբիւրի Աթը Մանուկան էր հերթին, բացառիկ Միւնիստն նշանակուելուն ու անոր ընծայարեանք արջոյ տեսնուելի Բրիտանով յայտարարութիւն: Այսինքն՝ ճեւ երկրի կառավարութիւն, ի մարշէճ հանուիկ կառավարմ. ի մի իմք ալ - լուց, անդադարանող Փրանքայալ զա - լութիին տեսելութեանց մասին են շեչ - ան:

Մենք պէտք է շնորհակալ ըլլանք Փրանքական կառավարութեան, որուն ընծայած նիւական ու բարդական օ - ժակցութեան հնոցին է, որ կանդորն էր մասն մեր բարեբախտական այս հասա - տութիւնները:

Այնուհետեւ, գործարարուելու պէտք - ուսանական ճոխ ու խնամալ բաժնի մը, որուն իրենց անդադարութիւնը ընդին՝ Տիկին Լուիզ Գանիկեան, Պ. Գ. Գեղոր Արեւանեան, Երուսաղ Փրիգորեան, ՇԵ - նորսիկ մենեղով, հայկերաւունչ ար - տասնութեամբ և երկրկանական պատ - մասանքներով:

Յայտարարն դիտար և ուշագրաւ ա - րանքներ էր հանդերձանը, սակայն, ըլլանք երջանկաւորի աղայանի տարաքանդը կայրթի: Աղբարին, Պ. Հարադ Անճեմանի

ԱՐՈՒԵՍԻՒՄ ԼՈՒԻԴԵՐ

ԼԻՍԻՍԱՆԱՌԻ ԱՐՈՒԵՍԻՍԵՆԵ

ԿԵ ԳԵՊԱՊԱՐԻ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

ՍԵՆՏԻՈՒԹԻ ԴՆՈՒՄԱՌԻՍԻՐԵ

Երեսունի Հայաստանի փոքր արա - հին մէջ հանդէս եկած է Հայաստանի պե - տական սեփական շուտարարութիւն, զեկա - վարութիւններ Լիւրմանի Ժողովարական արտուտալոյց ընտուցա Պանդարուի: Միւնիստնիի ու Մուրաթի Համարն - աւար և Արամ Մալապարանի ընթերցող երկերին: Նոյն արահին մէջ, երկրորդ երկրորթի մը թերթաքին չնայ և իմա - նուէլ Գաւիկ և Գեճիկուլիին զանալի թոնեթները:

X

Ա. ՍԵՆՏԻՈՒՄԻՐԱՆ

ՏՈՒՆ - ԹԱՆԿԱՐԱՆԻ ԶԵՆԱՐԿԵՆԵՐԸ

Ա. Սեյիւրիարանն տուն - Թանգարար - նիս մէջ երգանանդէն ուր տուած է Երե - անի Օրենքով մենեղիկ Ռաֆայէլ Յա - րեկանը, որ Գրիգոր Հայկերկանի զանալի զեկանցութեանքները մենեղարու - նամ է ուսու բնական պարզեղանք բառե - լով Սեյիւրիարանի յորինած գործն - ըն:

Հու բարդուն և կրօնիւսին աղկանք՝ Մարին Սեյիւրիարանի, զմարտութիւնն - ներու և ջրաների աշխատանքներն ան - հասակին ցուցանանքներ, ուր ներկա - յարան ևն յիւրեղին հար մարինք բա - լիկաններու դիմանակները, ընտաւա - կերին ու ձեկանակներ, որոնք էր պատկերանքին թերթի ու ընտանի տե - սարտան վարքերը:

զեկամարութեան և Տիկին Սեյիւր Յով - ճանեանի ձեկանակներին ընթերցարա - թեամբ, ԱՅի յայտարարութիւնը մէջնեղ - մեկի մենեղարանց Ժողովարական ու շարիտարարական հետեւող երբեքը - ւաւարարարական Մարթիկը, շերե - լան, շեկանց երբեք, զմ Մարտիկ, Շեւուրի - Շեւուրի, շեւուրի ետքը, Շեւուրի կեպու, Արեւանեան Նուդ, Շեւուրի կեպը, Սեյիւր Գորկան, և Թաթուի Ար - ժանեանի Անճեմի կեպը, տանքներով խաղաղական միջոցներ մը, ամէն դա - ռաստեղի արժանի:

Յառանձ վարչութեան, Պր. Առնալ Մա - իդարարական, շնորհակցութեան յայտ - արարութիւն: Վարչարարիկով և յայտե - կալու երգուած Տէրականական աղբիւրը ա - տարարուելու օրն անտառարարութիւն, հայկականութեամբ Բաթմանին Ռոմէ Հայկերկանի Լիւրմանի Միւնիստն նուէրն են - րու յայտարար:

Բ. ՀԱՊԵՆԵԱՆ

ՄՊԻԿՏԱԿ ԶԻՍԻՈՒՐԸ

= ՀԵՐՄԵՆԵՆ =

ՄԱՍ ԵՐՐՈՐԴ

ԿԱՊՈՅՏ ՅՈՒԼԻՈՒԹԻՒԴ ԳՈՒՆԵՐ

Իրաւ ալ դիւանի եկած ուղղութեան շուրջ երեցան մարդերու ու մարտերին: Կերպարաններ: Ուրիշ վար կուտակին իրենց համար կարելու: Կոպը անիւ - տալիք էր, Լիւի նոյնիսկ իրենց ձեկըր անտառաններու ընդարձակ միջոցեան մէջ ձեկն: Թմանիւ նայնան ժամանց էր որ անանց պատասխանի, անանց արդ զիմարութեան, այդ անտակ փախուտ ան փառանարար պիտի ըլլար:

Փախուտ այդ մասնաճիւղան մէջ էր, երբ երբեք զեկանք իրենց դրուիներուն վերեւէն ձեկուցուելու:

- Նիկոլ, Աստու - ձայն տուաւ: Թա - րաւ:

Նախինքն Փաթնով, վաղիկ խոսքերու ե - րամանկներուն վրայ յարմարող, ձին Տուրանի դուրի կորող Տէլի Փաթնովի ձայնը չէր կարծու:

- Եւ եր կնիւմ հասկն և թոյլ չնի տար որ թմանիկին միւրաբերը ձեւ չե - տարարուէ: Անցէ՛ք, անցէ՛ք, ցորեկը Ն - վանքերն ժամ Կ'անդերէ: Երբ դիւր ըլ - լայ, համարալ ինչիսող զեկի էն բոլոր - ները, ուրիշ միւրաբերակալ արարացու մէկուրի և Խուրճարի հոգեբուն կարաւ - ձը:

Թմանին հեղանակ էր ժամանար: Մտանքով ժամանակ վար: Բոլորի միակ մասնաճիւղ Տէլիարող փառանքին աղտունն էր:

Տէլիարող վարժ չէր մի ըզլու: Նիկոլ զայն էր միւսն վրայ տաւ, և զեկնի

տուրի զեկի բացերը անդառանդ միւր - թեան:

Բրքաց զիւրուրներու խուսքը տալլին անդամ շատ քան չհասկնայ: Կարծեմք, որ զեկու զիւրուրներու փառանքան էր չհասկնուին, և երեք միւրաբեր իրենք զերեւել մուկին մէջ ձեկնեցին՝ տուր ետեա - րու պէս փախելով որսին հասնելու հա - մար:

Բուրք զիւրուրները բարձրուին անա - կեղծուրի կեան, երբ միւրաբերէնք երեւա - ղը իրենց ունեղ վազեցն էնլ միւրեկ վար շրջուցան:

Փաթնու ինչոյնք փոսի մը մէջ տեղա - ւորած էր:

Կոպը սկսած էր:

Բիւրս զիւրուրներու փառանքան էր - տալարող Հասան օպպուրի իր մարդերով կուտի բռնուած էր:

Կուտի վաղը հասան զիւրուրներն ժ - տալարու բուրքերէն: Ոմանք կուտի ասա - կիկներն աշխուհ կարծեմք, որ Սոյի - տակ միւրաբեր տախտակաւորանք մէջ է - լիցանց է, մասնաճիւղ այդ զեկըր բառա - կի մանկագիտ ու փառանարար պառա - մի մէջ էր: Միւրա ալ կանխալեկն որ Սոյիտակ միւրաբեր արժիքն պէս պիտի գարն ընթերցողի մէջ թուին և սակայն է, չլիւրման, նոյնիսկ Սեյիւր պիտի զեկը - տաւ, ո՞ր թեկնի վրայ պիտի ըլլար այս - յարմարուելու և կամ է՛ր պիտի յայտ -

Տէր և Տիկին Գեորգ Պաղքեաններ, Տէր և Տիկին Լափիկ Պաղքեան և իրենց զուգակը, Այլ Տիկին Անիկ Գալստեան և ընտանեկան բոլոր պարագայները, Այլ Տիկին Արմենուշ Պաղքեան և իր զուգակները՝ ժամը 8-ի սկզբին Արմենուշ-եան, Ծրեկիկեան ընտանիք (Պոլիս), խոր վառով կը ծանուցանեն՝ իրենց սերիկ ժողովը, զորանքին, ձեռն - ձոր, զորը, չորացրոյ և ծորացրոյ:

Այլ Տիկին ԱՆԱԿՏ ՍԱՌՈՒՆՅԱՆՆԵՐ, ծանուցանում են իրենց ծանուցանումը, որ պատահապէս Յունուար 19-ին, Երեւանի, ՏՆ տարեկանը:

Յուլիանուարի 22-ին կը կատարուի՝ Ուրբաթ, Յունուար 22, ժամը 10-30-ին, Փարիզի Ս. Յովնանիկ - Միքայիլ Մայր եկեղեցին, ուրիշ ժամը կը փոխադրուի՝ Սեկուն - Լիբիլի գերեզմանատունը, ամփոփուելու ճամբար ընտանեկան զամբարանը:

Մահապա ցատուցանելու կը խնդրուի՝ ներկայս իրեն այդ նկատել:

«ՅԱՆԱԿՏ» - Մեր զանազանութիւնները՝ Տէր և Տիկին Գեորգ Պաղքեաններ:

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Տէր և Տիկին Ստեփան և Լուսինեի Գալստեան և զուգակները, Յարութիւնեան, Յովսէփեան, Պառապեան և Տիգրան - Ստեփան ընտանիքները, կը ծանուցանեն թէ՛ Հոգեհանգեան պաշտոն կը կատարուի իրենց զորը, ծորացրոյ և աղ - զակները:

ՀՈՐԻԻ ԻԹԵՔԵԱՆԻ Ժամուսն Բ. տարեկան առթիւ, ինչպէս նաեւ՝ իրենց ժողով, ձեռն - ձոր, ծորացրոյ և աղակները՝ Այլ Տիկին ՀՆԻԹԻՍԻԷ Գ. ԻԹԵՔԵԱՆԻ (ճնկալ խորագրով):

Ժամուսն Զ. տարեկան առթիւ, Փարիզի Ս. Յովնանիկ-Միքայիլ Մայր եկեղեցւոյ մէջ, այս կերպով առատա, Յունուար 24-ին:

Ի գիտութիւն՝ ողբացեալներուն յիշատակը յարգողներուն:

×

Գ. Տէր Կրիֆ և Տիկինը՝ ճնկալ եղբիւնքներէման և իրենց զուգակը՝ Կիյոմ, Տէր և Տիկին Սարգիս Ֆիդիմեան և զուգակները՝ Սեպուհ և Վիկի, ինչպէս նաեւ ողբացեալներ զորեքն ու եղբայրը, իրենց զուգակներով (Ամբիկեան և Լիւրանի) կը ծանուցանեն թէ՛ Հոգեհանգեան պաշտոն կը կատարուի իրենց չոր, ձեռն - ձոր, եղբոր, ծորացրոյ և չորեղբոր:

ԵԹՐԻՄ ԵԹՐԻՄԵԱՆԻ Ժամուսն (Ամբիկեան) զուստատեղեքն առթիւ:

Ի գիտութիւն՝ ողբացեալին յիշատակը յարգողներուն:

ՅԱՆԱԿՏԻԹԻՆ

Կապույտ կապ Սէն - Ժեռովի ժամանակը, իր խորին զանազանութիւնները կը յայտնեն ընկերակի Մարի Խորեկեանի, և ճամբար Խորեկեանի, Յովսէփեանի, Կիւրապեանի, Գիւնեանի, Տէր Սիմոն ընտանիքներուն, իրենց ժողով ձեռն - ձոր՝ Այլ Տիկին Վարդանի Յակոբեանի ժամուսն առթիւ:

×

Կապույտ կապ Սէն - Ժեռովի ժամանակը, իր խորին զանազանութիւնները կը յայտնեն ընկերակի Պերճուհի Քաղապեանի, ըն - Կիրակի Մարգարէ Տէր - Յովսէփեանի և ընտանեկան բոլոր պարագայները, իրենց սերիկ ամուսնոյն և եղբոր՝ Հրապէ Քաղապեանի ժամուսն առթիւ: Միւս - Խորն առթիւ, փոխան ծաղիկի, խորն մը ընկերակիներ խորեքան են 200 Ժ. Խորն Աղբ. Վարդապետի են 220 Ժ. Կապույտ կապ Սէն - Ժեռովի:

ԵՆՈՐՀԱՅԱՆԻ

Կապույտ կապ Սէն - Ժեռովի ժամանակը, ընտանեկանութեան ծորացեալ և Հանուկայ եղբիւնքներ, փոխան ծաղիկը - Կիրակի - Յովսէփեանի եղբայրները, Քաղապեանի, ըն - Կիրակի Մարգարէ Տէր - Յովսէփեանի և ընտանեկան բոլոր պարագայները, իրենց սերիկ ամուսնոյն և եղբոր՝ Հրապէ Քաղապեանի ժամուսն առթիւ: Միւս - Խորն առթիւ, փոխան ծաղիկի, խորն մը ընկերակիներ խորեքան են 200 Ժ. Խորն Աղբ. Վարդապետի են 220 Ժ. Կապույտ կապ Սէն - Ժեռովի:

Stage - Rencontre DE Danse Arménienne

LE DIMANCHE, 31 JANVIER
Toute la journée

Intervenants:
- JIRAIR MADILIAN, Professeur
- M.BOURNOUTIAN, Chorégraphe
et le Maître

- CHOTA ABACHIZDE, Prof -
fesseur de danse caucasienne

Ce stage débutera par le concert de
YERSON - ELYSE OHANESSIAN
Le Vendredi, 29 Janvier, à 21h.
Chants de la Terre, accompagnée
par Jean - Etienne AKIAN,
au santon
et se terminera par une
FETE POPULAIRE
Le Dimanche, 31 Janvier, à 17h.

Ce stage se déroule dans le cadre
des week-end danse d'Alfortville,
Saison 81 / 82

Coût du stage: 60 F.
Stage et concert: 70 F.

S'inscrire auprès de la direction:
MAISON
DE LA CULTURE ARMÉNIENNE
D'ALFORTVILLE
9, Rue Madrid - 94140 Alfortville
Tél.: 376. 55. 89

LA CAPPADOCE

Orchestre du Cappadoce, avec ARSEN

Célèbre Tzigane
MINAS DOV
la Chanteuse connue
EVELYNE ALTOUNIAN
Meilleur Bouzouki à Paris
PARASKEVAS GRECIS

Groupe Folklorique
CAPPADOCE
la Charmante Danseuse
AIDA
les Sympathiques Chanteurs Grecs
HARRIS LASKARIS
et **MANOLIS**

ET

DU 12 AU 24 JANVIER
Adiss Harmandian

RESERVEZ VOS TABLES!

67bis, QUAI BLANQUI, ALFORTVILLE 94140

tél. 375.05.30

ՎԱԼԵՍ
ՀԱՅ ԱԶԳԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹԻՄԻՆԸ
ՎԻՃԱԲԱՅԱՆԸ

Դասախօսութիւն մը
ԿԼԶՄԱՅԻՐՈՒՄԻ

Երաբ, Յունուար 23, ժամը 20-30-ին
Հ.Բ.Բ.Մ. - Ի. Ե. Հիւսիսեան քահանայ
6, Rue Faventines

CONFERENCE - DEBAT
Autour de l'ouvrage de:
J. DE MORGAN

«HISTOIRE DU PEUPLE ARMÉNIEN»
Presenté par ED. KHAYADJIAN
(Prof. Agrégé)

ՆՈՒԵՐՆԵՐ

Ի ՆՈՒՍՏ

ՄԱՐՏԵՍԻ ԼԱՅ ՄԱՐՏԻՆՅԱՆԻ ՏԱՆ

Սալար Սեմեմեանի ժամուսն առթիւ -
Տաշիկեան ընտ. և Տէր և Տիկին Սարգիս
Քաղապեանի 50-ամեակ, -
Տաշիկեան Համաբարձարանի յիշատակը -
Համաբարձարանի ընտ. 100, -
Վիքորիա Քարաբաճեանի յիշատակը -
Տէր և Տիկին Զուհի Միլոսեան, Տիկին
Լուսինեան Սալարեանի 100ամեակ, -
Վիքորիա Համեմեանի յիշատակը -
Տաշիկեան ընտ. 100, -
Զաւակ Պետիկեանի յիշատակը -
Տէր և Տիկին Սարգիս Գուրգենեան 50 Ժ

22- 23 JANVIER 1982

Procès de MAX - HRAIR KILNDJIAN à Aix - en - Provence

CHACQUE ARMÉNIEN EST CONCERNÉ
VOTRE PRÉSENCE À AIX-EN-PROVENCE EST INDISPENSABLE
LA NATION ARMÉNIENNE DOIT MANIFESTER SON SOUTIEN
À MAX - HRAIR KILNDJIAN ET À LA CAUSE QU'IL DÉFEND
A cet effet, le Comité de Défense de Max - Hrair Kilndjian, a prévu des dé-
pays en car couchette, des points de rendez-vous suivants:

LE JEUDI, 21 JANVIER

— ALFORTVILLE; Place Carnot 20h.30
— ARNOUVILLE; Eglise Arménienne, 33, Rue St. Just 20h.30
— ISSY - LES - MOULINEAUX; Eglise Arménienne 20h.30
— PARIS; Porte - d'Orléans, Statue de Général Leclerc 21h.30
Il est demandé une participation aux frais de transport d'un montant mini-
mum de 100 F. (Voyage Aller - Retour). Le retour est prévu à Paris, le Dimanche
24 Janvier, au matin (Départ d'Aix-en - Provence la veille au soir).
POUR TOUS RENSEIGNEMENTS COMPLÉMENTAIRES, TÉLÉPHONER

376. 55. 81 (aux heures de bureau)

246. 03. 65 (aux heures de bureau).

783. 30. 35 (après 19h.30).

Les possibilités d'hébergement vous seront précisées par le Comité d'Accueil
à Aix - en - Provence, en téléphonant au (42) 38. 36. 34

LE COMITE DE L'UGAB - VALENCE
Organise

son LOTO annuel

Le Samedi, 30 Janvier, à 20h.30
en la Salle Yervant Housisian
6, Rue Faventines - Valence

Ա Ղ Գ

Մ. ՄԱՆՈՒՇԵԱՆԻ ԵՄԻՐՈՒՄԻՆ
Պատահապէս նախկին դիմապատկան -
ներու Քաղապեանի Միւսիկեան Ձեռ
կը հրապարակ խորանարտ ժամանակի
անդադանի այլին Միւսիկ Մանուշեանի
յուշարձանի, 23ներու նախապատկան
38-րդ տարեկանի նշան առթիւ:
Իրիկի գերեզմանատուն, Կիրակի,
Փետրուար 21:
Ժամադարձար մէքորաքի ար Եւա-
ղի կապարը, ուրիշ թափօրը կը մեկնի
ժամը 10-30-ին:

×

ՀԱՅԻՍՏԱՆԻ ՃԱՆՑ

Խորն օրը ժամը 13-30-ին, ժամանակը
Քիւմր ընտանեկանութեան, բարեկամնե-
րու և անակներէն:

Մահաբանութիւնները ընտանեկան:

×

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎ

Խորն Միւսիկեան բոլոր անդամներն ու
բարեկամները ընդհանուր ժողովի կը հը
բարեկամ յաւելուիայ Փետրուար 13,
Ուրբաթ օր, ժամը 18-ին, ճամբար
Գեորգ Պաղքեանի օրանը, 32 փողով
Թրեկիկ - Փարիզ Ծորը -
Նիւտ կարեւոր օրակարգ:

ԹԵՅԱՄԵՐԱՆ - ԺՈՂՈՎ

Կապույտ կապ Սէն - Ժեռովի ժամանակը
Տիգրան և Զարակի իր բոլոր ընկերակի
Հինքեր և անակներէն օրանը. Ժողով
Կիրակի, Յունուար 24, կեսօրը ետք 4-ին
և 15-ին, Սէն - Ժեռովի եկեղեցւոյ հիւ
սրահի մէջ:

Օրակարգ - Տեղեկատուութիւնը զորնե-
նուրեման և ար Գալստեան ընտանե-
կան:

ՏՕՆԱԾԱՌ

Սէն - Ժեռովի Մ. Սահակ - Մարտիկ
եկեղեցւոյ Քաղապեանի շ. Բ. Ը.
Միւսիկեան ճամբարներէն զաւելու
Հայկանի կերպարը զարդոյն Տեա-
մար՝ Երաբ, Յունուար 23, ժամը 21-
ին, եկեղեցւոյ կը սրահի մէջ:
Առատատեղեքները, կը կը պատ-
աշարեանքները կողմը, զիւլապար -
Քիւմր՝ ուղեգիրներ Տիկին Մարտիկ
Քաղապեանի և Գ. Նախկին եղբայրները:
Նախկինը Քաղապեանի անակներէն:
Կը հրապարակ ծնողները և Քաղ -
պեանը, Զաւակներու ճամբար մեր հոգ
րիկները:

ԿԱՍԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

ՄԻՓԱՆ - ՎՈՄԻՏԱՅԻ
ՀԱՅԵՐԵՐԸ
Ուրբաթ, Փետրուար 26-ին, Իսիկ մէջ,
Իսիկ եկեղեցւոյ
գերաշինութեան ի նպաստ:
Մահաբանութիւնները՝ ընտանեկան:

ՕՐՈՒԱՆ

ԴԵՊԵՐԸ

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՒՆԸ

ԿՈՒՆԱՆՈՒԹԻՒՆԸ չհետևեցա Պրա-
ճի նախարար՝ Ֆադիխան Քիլադու-
րի (նոր ստորք մը՝ ազգայնացումն է-
րու յազգայնիկ պատճառով) և որդ-
ուցալ նաև որ Ստուա իր կառավար-
ութեան պատասխանատուութիւնը յանձ-
նած Ազգ. Ժողովին առկէ։ Հազմեցով
իր վերահայտին ազգայնացումներու ու-
րիւնքն այն եօթը յորդանները, որոնց
օրինակներն ինքն առարկից սահմանադրա-
կան խորհուրդը, բայց միայն այդ յոր-
ուանները չեն, այլ երկին ամբողջը,
Քիլան զօրեղին, որ պիտի ներկայացուի
Ազգ. Ժողովին և Մերակային, Յուն-
ուսը 26-էն իսկ։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻՅԱՆ աւարկական ա-
րարքները կը շարունակին եւրոպի-
սէջ։ Փարիսի գեղապետական դիմորու-
կան կողմէն եւրո, ցորսոր պայման մը
պատահած է Չորեքշաբթի օր, Հոնի ի-
տալիաններէն Առեւտրային սեփական-
չներն առնել, մէկ փոստի պատճառ-
ով։ Նոյն օրերէն ալ Փարիսի մէջ, ու-
Փերիլիսի ամերիկեան պատր մը դէմ է,
որ կը ներկայացուի իր կատարածն է։

ԱՄԵՐԻԿԱՆ Միջառնիկ գեղապետու-
րը բողոքած է արժանապատիւնն Սեւեռնո-
րին, Քուստին և Սեփականութիւն
գեղապետական խումբին կատարած
յարգանքն առիթ, նախապէս Միլի-
րանի կառավարութեան դէմ։ Այլ կողմ-
մակերպութիւն, առիթ շարքին 6 էջ դը-
նած է լա խոստով օրաթերթին մէջ և
յայտանած է չոսի թէ Ֆրանսական ընկեր-
կարութիւնը համադրականութեան կը
մերժուի։ Միջառնիկ գեղապ-
ետները այս յայտարարութիւնը ծախ-
տեղք օրաթէն է, Ֆրանսայի Հանրապե-
տութեան Հանրապետիկ ապստիւլին,
հարապետին, հարապետին, որ
նաև ներշնչած է մեծ աղբորու ինչպիսի
Արմանիի, զապալական փիլիսոփա-
յութիւնը։

ԽՐԴԱՐԱՆԻ, զարդացի կերպ ինն
կառուի, որ ամիս մըն է կամուր իր
դիմած իր որպէսի արժանութիւնն տա-
նալ առնանալու։ Տարած Ֆրանսայի
հարապետէ մը չնա, հիանդանոց
փարապետեցա։

ԱՌՈՒՄ Քիլիսի Մեռու իր ճարձ-
կեր՝ Իրազէ, ԴԻ տարկանքին։ Մեռն
Ռեանտն, նախ յայտած սիմանիկ շար-
ժանով, շուտով կ'անցնի Հայաստան
շարքեր։ Արազով Հայաստան կը պարտի
սեփական խորհուրդին (յստիւր իր հակա-
մաքմէն, Բ. աշխարհամարտի ընթաց-
քին)։ Նաեղները կը կողմակերպութիւնը
օրաթած էին՝ կողմերը նուազամասերը,
նուազամասեր՝ օրդիստէն մեծամասու-
րեանց թաշտին մըն էր, իսրայէլական զե-
կապերը իր ճարտար ներքին և կարմիր
քոնի նուազամասերը Մաշտաշի Համար
կը նուազանին։

ԻՒ - ՖՐԵՄՍ 380 միլիոն քաղ արձա-
նալուց ըլլալով 1981-ին, որոշեց կրուի
զիծի լիայ ճիշդ ինքն ինքնորդը (Բարազա-
ն և Ռիւ - մ. Նանիերի) քանի որ այդ
դերձան է, որ կորուստին 363 միլիոնը
կը ներկայացնի։

ՄԵՐՈՒՆ առիթ ունեցող ՏՈւ - Եռի
սկզբաներու դատարարութեան, և րա-
տաստարարութիւնը քան թէ յարցա-
րանքի ներկայութեան և շարքաքմանին
սակն։

ԻՐԱՆԻ Տիլիլն - Կանթիլ գաւուի
կարք (Քեքիլիս Տիլիլի) արդիւնով և
այլու հիւններն, որպէսի առնելն աւ-
նախ առանց զի կ'ներկու՝ աշխարհ
զիզ անհիշ ընկու։ Եւրոպական ինչպիսի
ստանարնի ցուցադրութեան։

ԴԱՏԻ ՄԸ ԵՒ ՌՈՒՄԱԲԵՐ ԱՆԴԻՒՄ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

ԹՂԹԱԾՈՐԱՐԸ

Հարցը - Մարտ Գիլիմանի դատաւար-
ութիւնը որ կը բաղադրէ այսօր, Ուրաթ,
Յունուսը 22-ին և Փարիսի երկնամարտ-
ները Ֆրանսական Հաստատութեան դէմ,
որոնց տեղ եղած էր Նախ. Սերիսի խոս-
քը պատճառ եղան, որ ժամուր և Հեռա-
տեղի կրկին ստորագրանան Հայերու
ցեղասպանութեան։

Չորեքշաբթի օր, Հեռառնիկի Ս. կա-
յանը (ՔԷ - ԷՃ. 1) ցերեկային լրատու-
ութեան ընթացքին, լայն սեղ առաւ Նախ.
Քիլիսի խոսքը։ Փառ - Քառ Գուրէ Հա-
կերճ կերպով ներկայացուց անցալ,
զիս 19-րդ դարու վերջերին, ստեղծա-
րանով յայտնիական շարժումն -
րու և Հ. Յ. Դ-ի, մինչ ընկերացող
Չորեքին նկարները իր ապուրու։

Ինչ կը դրժէին։ Ապառնիկ Քիլիսը
քանքը մը, ապա Տարթ. Ի. Թերնիսի
պարզեցին իրենց ստեղծանքը, առաջինը
քանի Համար, սին՝ Նախ. Քիլիսի ցեղա-
սպանի լիայ, սին՝ Տարթ. Թերնիսի կը
Հաստատը Հայաստան։

Նոյն իրիւնքը նոյն կայանի վրայ,
ժամը 20-ի վրատուութեան ստին, կրկին
րաւական լայն սեղ արուցաւ։ Հայի-
Քիլիսի խոսքը, Չորեքին նկարները,
Ապառնիկ կառավարութեան կողմէ
Թուրք ծովային իր յայտարարութիւնով
ու նաև ստորագրածով ԱՍԱՄ-ի
ստանարնի թիւներն ապով կառաւ
կերպութեան մէջ զեկապերն ալ կար
զ յայտարարութիւնները, Պէրլիսի Ե-
րենց կերպնառնիկն։

ՄԱՐՏԻ ԵՒ ՌՈՒՄԱԲԵՐ ԱՆԴԻՒՄ

Հինգշաբթի առու, փարիզեան օրա-
թերթին ալ թէ թէ շատ արձանային
Հայաստանի, եւ - Մարտի զի կը կը
Հայաստանի և Եւր - Փարսիսի դա-
տարարութեան ստին, Հայի- պայման-
իկ Քիլիսի խոսքը ինչպիսի կը իտու-
զէր Բարիլիսի լիայ Փարի, որ նախ իր
կարգադրել Փորթ Մարտի երկնամարտ-
նէր, ապով կարքի ժամանակութեան -
ները։ Պարտապիտու արկները կը դը-
նալ Փարէ տէ Բարիլիսի 2-րդ ներքա-
յութի, մեկնուի և ժամանուի Նախի
ճիլի ստեղծելու Այլ ժամուն (Գիլիմանի
11) թիլիսի պարզալ եղան է, բայց ընդ -
Հանրապետ շատ երկնամարտ։ Կա - Փ-
քանքի մէջ պայմանաւորութեան կա - Փ-
քանքի լրատուիկն, անանան պայման -
ութեան տալուց էին և 2 ամիս է ալ
արդիւնքը փաւուն մնալէ ետք նոր Փ-
քանքաւց էին։

Նոյն թիլիսի, ապա կը լրատուէ Մարտ -
Հարցը Գիլիմանի դատարարութեան
վերջ կարգ մը ժամանակութեան (ժամաթ
Եւր ընթերցողներու, քանի
ամիսով կերպով կրկին առն ինչ 2-
րդ օրերէն, Յունուսը 20-ի մը թիլիսի
կերպաւցին - Շեղուիկ. լրատուիկն
վրաները ներկայութեան մը կառաւու-
րի ներկալի գեղապետիկ արտաստանող
կողմի զիգաւորան, այս պատաւ -
րութիւնը, առաջին փարիզեաններէն իսկ,
մեծ աղիւնքի մը զիգաւորել պիտի աղ-
էին, որան կողմակից կը թուի ըլլալ
նախապէս Պրիւսան։

ՀԱՅ - ՄԱՐՏԻ ԵՒ ՌՈՒՄԱԲԵՐ ԱՆԴԻՒՄ

Լիպիւստիան, Հինգշաբթի օր րաւ -
կան կը դարչըր Հինգշաբթի, Բարթիլ յոր-
դանիկ տարբեր զրդապատճաններով։
Իր վերջին էլին վրայ, կը յայտարարէ
թէ յորս ճալ քանտարները ձեռք ձը-
գին էին շարքապալան Հայաստան։
Հայ - Շարքապալան քանտարները։

ՅՈՒՆԱՆՈՒՐ

ՅԵՏԱԶԳՈՒՄՈՒՄ

ՃԱՄԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ...

Քանի մը Հին ընկերներն ունին, որոնց
Հետ կը կար տարիներ է լի լին ինչ կը
ժամագրուի և կուշու ու կուշու ցուցիլ։
Երկու երեք ամիսը սնուած մը փոքր
կը Հայիլիկը կը կարու։

- Քարէն։
- Քարէն. Ինչպիսի եւ։
- Փառք Առաւուշ, դէ չինը։ Դո՛ւն։
- Յուն։
- Կը նախիկը կը կարու աշխարհ մէջ, քա-
նք մը քան Կուշիկը։ Բայց կեղ զա -
ցող սնուցողները կը Հին, կը Կուշիկին
մէջ։ Այն ստան կը կարու ձեռք կը սեղ -
մէջ։
- Տեսուիկը որ մը, Կուշիկը։
- Այն, տեսուիկը որ մը։

ՄԱՐՏԻ ԵՒ ՌՈՒՄԱԲԵՐ ԱՆԴԻՒՄ

Գիտն թէ երբեք պիտի չի կարաւանայ
ստիւն։ Երբեք պիտի չի կարաւանայ ու կուշու
ու կուշու պիտի չի կարաւանը գրուցին։ Ու-
րիսիստէն օրքան ալ կրկին կամ երեք ա-
միսը սնուած մը փոքր Հայիլիկը կը կարու-
րու, օրքան ալ արդարեւ փոխանակ-
ուած երեք յորս նախապատմութիւններով
վերահարող կարծիք մը կարաւանը -
Քիլիսի ու մը կարաւանը, մեծ երբեք
այն նոյն կրկին մարքիկը պիտի չի կարու-
րու, օրքան աշխարհ մէջ ալ զիգաւ ու
կը քարէնի զիգաւ։ Աշխարհ մէջ մնա -
ցած ինչ ընկերութեան մը ու միշտ զիգի
պապալ յետազոտում որ ժամանակ -
ութեան մը մէջ, մեծ երկուք՝ զարմ-
անքիւն օտարապալ զիգաւ է ըլլալէ ք-
րալու և լուր չունին։ Ճիշդ է որ Հին
ընկերութեան, Հին քարէնութեան այլ
չինք նոյնը մնացած է Հայաստան, ու -
կայն պարզաւց է ներքինի։ Մեր Հին
Հաստալիկ սերը ստեղծանած ևս, տա-
րիկները ստեղծանած ևս նաև ալ կար-
մէր, որոնք ստեղծանին՝ մեր մէջ և Ե-
րալիկը կը փաւին թէ երկիւրիկանի
մէջ։ Հիմա ստին սնուած որ աշխարհ մէջ
ու զիգաւ կուշիկը, ուրիշ ուն ըլլա-
լու ար անապարհները, ուրիշ սեղ զի-
գաւները մեր Հեռու վաղերի մէջ, կը
Հանդանք թերեւ չնչին նախալ, բայց

չինք տեսներ ներքի պարզաւցութիւնը։
- Տեսուիկը որ մը, կը կարու։
- Այն, տեսուիկը, կը պատալա -
նին։
Ու երբ կը թաւանիկը ստեղծան կա -
րուով, չինք պիտի որ կը կը մը կը կա-
պի զով զովի գաւը քանի մը փաւ, Ե-
րալու զեղանքուն մէջ պիտի նախիկը և
իստիկը քան պիտի չունին։

ՄԱՐՏԻ ԵՒ ՌՈՒՄԱԲԵՐ ԱՆԴԻՒՄ

Օ՛ր այն տիտի գերեզմանը, ուր կը
պաւիկին Հին քարէնութեան թիւները -
ստաւալական տարիները խոստանալ
պայտերն զարգացող նստապանները
վրայ հիւստան սնուցողի կարքին, Ե-
րալու Հաստալիկ ժամուր Համար ար -
տաստանած կը կարու։

Ինչը ձեռք էին այդ գերեզմանի ան-
տեսանիկ շարքն առն, կարծիքն որ զիս
զիլի Հեռ կը պարզեցողները քանին։ Միշտ
կին ուրիշ քանի կը կը տանց տեղ -
ըր քարէն։ Նոր քարէնութեան խոստանալ,
կամ ընդ ներքին վրայ հիւստան նոր
երաւորին կը յանձնուի, առանց նը -
մարկու նախիկներուն Հայիլիկը մեր ան-
Հաստալիկները։ Կարքի քան կը որ
այսպիսի փոխանիկը մեծ կը ալ փոխ-
իստիկը քան պիտի չունին։

Պիտի, որ մը ալ ստաւալաւ տարու
տեղի է պիտի կը կը կը կը կը կը կը

- Քարէն, պիտի չին։
- Քարէն, պիտի ստաւալաւ, բայց
Հանդանք զիգա, ո՛վ եւ զիգա։
- Եւ քանտան տարի ստաւալան պատ-
կեր ըն, պիտի ստաւալաւ։
- Պիտի գարմանով, աշխարհալ պիտի
Հաստան։
- Առաւուշ իմ, Ինչպիսի չինքան ճան-
նալ, պիտի ըստ զիգաւ։
- Դո՛ւն ալ անանային զարմած եւ,
պիտի պատալալին ան։
- Իրաւու քանքուն մէջ պիտի նախիկը։
Քանի որ ըսել պիտի ունին։ Բայց ե-
րկի զարգող Հայաստան յուշը յանդան
մեջ չին, ճիշդիկը պիտի ստիւն։
- Տեսուիկը որ մը, պիտի ըստ ի -
րաւով։
- Տեսուիկը, պիտի պատալալան ար-
զիկը փաւալ։
- Ու պիտի թաւանիկը անապարհալ։
Ապով մը ալ զիգալ պիտի չունին։

ՄԱՐՏԻ ԵՒ ՌՈՒՄԱԲԵՐ ԱՆԴԻՒՄ

Այսպիսի Յամանալիստը Հայոցը
Չորեքշաբթի օր թէ մէկօր - Մերժիկ
քանտարիկները զարգացողներ ևս ի-
րենց կամար ծածկ։

Նոյն թիլիսի 12-րդ էջը արդիւն յա-
կացուցած իր Հայերին, կարճ արդիւն
միայն ապով Սերիսի խոսքին երկնամ-
արքին արձանային և էլին մնացալ
նուրիկով նիսի Հայից կերպով ինչ
իշուիկը զարգացողները. քանիւ -
թեանց անապարհ պատմութեան մը։

Տեղական (Երեմ) թիլիսի քանի մը
շարքին, որ կը դարչին այս շարքով,
քանի տեղային պարզալ շատ լրաւ ան-
ցած է և պարզալ Հոս ու Հոս կը դարչին։

Ինչ է կը դարչին։ Նիսի Մարտի Քարք,
որ ծածկի է նաև Սերիս Առնիկան ու
նուշով կը քարգարալ Նախ. ժամուր
մը, շրջապատուած Հայի քանտարիկին -
ներով։ 1923-ին է, որ Հոս ստան ևս տե-
ղապարիկ Հայից, որոնք թիլիսի սեղիկի
100էն ներկայիս Հասած է 250ի։ Աշխարհ
շարքին, Մ ա թ ի Ա (Յունուսը Տ) կը
կարգաւորանալ Նախիկն որ աւ է -
Հոս է Ե Ս մ ընկերութեան մը,
կամ է Ս Ա Առաւուշին ինչպիսի 30
մէկը ստեղծ կատուող Հոս մը, ուր պի-
տի չին (Ի՞նչ Հայերը ձեռն...) 55
ամիս քանապարհներ 180 մարդկային
զարգացան աշխատանքները։ Համար -
Հայեր չին ուրիշ այս զարգացողները։

Հարցը չին փաւալած։ Բայց Հարց չէ -
գրուցին չին անտեսել թէ ընդՀաստան
Խորհրդապետները (Զանգուն) ընա -
րութիւնները կը ժամանան, նախերկար
է Հայերին Հեռ - արդու քուշիկը Եւր -
ուանք ունին - զէլ ըլլալ ալ Մարդկո-
ցիներուն, որոնք չին քուշիկներ։

Այդի Տիկին Մարիամ Վերադառնա, Տիկին Անյան Վերադառնա և աղջիկը, Տիկին Տիկին Արման Չիգեզյան, Չիգեզյան և զուգակները, Տիկին Տիկին Սերբ Վերադառնա և զուգակը, և բնակավայրի բոլոր պարտավորելը ցույց դն ծանուցանեն՝ իրենց ամուսնային, հոր, մեծ - հոր և աղջիկներին:

ՕՂԱՆԿԱՎ ԿԵՐՏՈՅՆԱԻ
ժամը, որ պատահեց: Յուժուար 18-ին, 81 տարեկանին:

Գուրգուրաբուրիները կը հաստատեն՝ այս երկուստեքին, Յուժուար 25, ժամը 10-30-ին, Փարիզի Ս. Յովնանյան - Միլաշի Նիկոլային, ուրիշ ժամերին՝ կը փոխադրուի Լիբիլի - Կարակի զերեք - ծանուցանել, ամբողջություն համար ըն - տանական դամբարանը:

Մահացող շատուղուներն կը խնդրուի՝ ներկայիս իրենց այն նկատել:

ՀՈԳԵՆԱԿԱԿԱՏ
Գ. Տը Գրիգորի Տիկինը՝ մեծույն եղբոր երեխան ևս, իրենց զուգակը՝ Կիզմի, Տիկին Տիկին Սարգիս Յուժուար և զուգակները՝ Արման և Կիզմի, ինչպես նաև, ողորդականի զուգակը ու կարգը, իրենց զուգակներով (Ամերիկայի և Լիբանան) կը ծանուցանեն թե՛ հոգեհարկաբանական հոգանք կը հաստատեն այս Կիզմի, Յուժուար 24, Փարիզի Ս. Յովն - Միլաշի Նիկոլային, երեքը հոր, մեծ - հոր, երբոր, ժողովուրդը և հորդորը՝

ԵՐԿՐԻՄ ԵՐԿՐԻՄԱՆԻ
(մեծ Տիկին - Լույ, 1900)
ժամանակ (Միկիկին) զատուցանելու առ - թիկն:

Ի զիտուրիս՝ ողորդականի իշխանակը յարգողներուն:

« ՅԱՌԱՋ » Ի
Ընթացիկ Ազդերու
Սակագինը

ՅՈՒՆԻՈՒՄ 10-էն Ի ՎՐ	
Մահացող	250 (294)
Հոգեհարկաբան	125 (147)
Շնորհակալիք	125 (147)
Հարմարիք, Նշանաւոր	150 (176-40)
Մեծույն	150 (176-40)

Բոլոր աղբերու սակներն վրայ, հարկի և աղբերի 17-6% ԹԵ՛ՎԻՒՄ (անս փակագինի մէջ ընդհ. դու - մարը):

Աւերաբանական և այլ ծանուցանե - ներու համար, զիկն թիկին Կարգուրեան:

ՆԱԿԱՏ ՈՒՆԵՆԱԼ
ՅԻՐԱՆԱԶՆՈՅ ԳՐՈՒՆԵՐՈՒ
ԸՆԿԵՐԱՅԻՆՈՒԹԵՆ
Յաշի և Յարգանքի Յերեկայը
Նուրբան՝
ԱՐՏԱՆԵՐԻ ԳՐԱԲԵՆԱԻ
և
ԳՐԻԳՐՈՒ ՎԱԶԱՆԻ
Կիրակի, Փետրուար 21-ին
Մանրամասնութիւնները յետապահի:

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ՁԵՐ ԳՈՐԾԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

ՀԱՐԱՆԱԿԱՆ ՀՐԱԿԵՐ, ԲՈՒՆԻՅԻԿ, ՏՈՍՍ ԿԱՄ ԱՌԵՏԻՍՐԱԿԱՆ ԶԱՆԱՅԱՆ ԲՈՒՆԻՅԵՐ (ՀԱՆՈՒՆԵՐՈՅ, ՆԱԿԱԿ ԲՈՒՆԻՅ, ՊԱԶԱՐԱՆ, ԵՆԱՅԱՆ)	FAIRE-PART DE MARIAGE, BILLET, PROSPECTUS, DIVERS TRAVAUX DE VILLE (TÊTE-DE-LETTRE, FACTURES, ENVELOPPES, ETC.)

« ՅԱՌԱՋ — HARATCH »
83, RUE D'HAUTEVILLE - 75010 PARIS

LES APRES-MIDI, DE 14 à 18 h. 30 SAUF SAMEDI ET DIMANCHE	ԴԻՄԵՆ ԱՄԵՆ ՕՐ, ԺԱՄԸ 14.00 - 18.30 ԲԱՏԻ ԵՆԱԿԱՆ ԵՒ ԿԻՐԱԿԻ

Իմանումը աշխատանք — Travail soigné

« ՅԱՌԱՋ » Ի ԲԱՐՈՒՄԱԶՆԱՆ
ՀԱՄԱՐ ԿԵ ՆՈՒՐԵՆ
ՏՐԱԿԻՆԵՆՆԵՐ — Տիկին Հանան 100 Գ. ՈՒՄԱՆ — Այդի Տիկին Յարգան 60 Գ.

ՏՈՆԱԾՈՒ
Սէն - Ժեռովի Ս. Մանակ - Մեծույն եղբոր թաղանթական շ. Բ. Ը. Միտիկան հայտնաբերողները վաղեմի հայկական երեխայի զուգակը Տիկին - Յուժուար 23, ժամը 21-ին, երեխայի կը քաշեն մէջ:

Արտասանութիւններ, երգ և պար աշակերտներու կողմէ, զիկնակներ - թեմար՝ ուսուցիչներ Տիկին Մայրու Կարգուրեանի և Գ. Խաչիկ երգչուհիներ: Նուրբանուր թաղանթ աշակերտներ: Կը հրապարակեն ծնողները և թաղ - քիկները, բաշխելու համար մեք փո - քիկները:

ԿԵԻՐՈՆԱԿԱՆ
ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՋԱՆԴԵՍ ԵՒ ՃԱՅ
« ՄԻՐԻՏԻՆ » Սթանբուրն մէջ
BAL ANNUEL
des Anciens du Lycée Guetronagan

Le Samedi, 23 Janvier, de 20 h. 30 à l'aube
Dans les Salons de l'Hotel «MERIDIEN» 81, Bd. Gouvion St. Cyr — 75017 PARIS
Animé par:
* ARMENIAN - SUNSHINE, dirigé par ROBERT PAPAZIAN
* PAUL TOSCANO, violoniste, et son Ensemble du Cabaret RASPOUTINE
et
LIZ SARIAN
Accompagnée par son Orchestre
SURPRISES — COTILLONS
ՆՈՆՆ ՕՐԸ ԿԵ ԿԱՏԱՐՈՒԻ
RENAULT 5 - GTL
ԻՆԵՐԱՄԱՐԿԻ ՎԻՃԱԿԱԶԱՆՈՒԹԻՒՆ
Réservation, téléphoner à:
DJEZVEDJIAN (Berline) 236. 54.48 (poste 15) — AZNAVUR(Maran) 535. 85. 26
MARTEN YORGANTZ 326. 20. 68
Tenue de Soirée Souhaitée
ENTREE (Diner compris) 300 F.

ԵՆՈՐԱԿԱՆԻՔ
Փարիզական Տիկինը Միտիկան Որ - բերու Օղի. Մարիկին, Յարգանուր - թեմար ստացան և հետեւող նուրբան - ձեզ Պարիսիանի ժամանակ առթիւ, փո - խան ծաղիկներով: Տիկին Լորիս Կա - րապետան, Պաշտեան և Միտիկան ընտ. 1-000: Տէր և Տիկին Արմանյան 300: Տէր և Տիկին Արմանյան 200: Տիկիններ՝ Գեորգիան, Մուսաթ, Արեւանդան, Կիզմիկան, Մուսաթ, Մայան, Պիտիկ, Սուրենյան, Զա - քերեան 100-ական Գ.:

Կապույտ խաչ Լիւիս վարդաբեր, Յարգանուրեան ստացան և Տէր և Տիկին Վարդան Մարգարեան 500 Գ. իրենց ժող. Տիկին Մարգարեանի ապա - ժեման առթիւ:

Ինչպէս նաև. - ընկ. Շ. Փոքարեան 100, ընկ. Մարի Կիզմեան, Գ. Պատան - են 50-ական Գ. Հրանդ Թաղեւանի ժամանակ առթիւ:

ԿԵ ՓԵՏՈՒԻ
Լիւիս - Տիկին Մարիամ Կարգուրեան, կը փնտէր իր հարկը՝ Կարի Մարգարեան խնդրան, մեծ՝ Փոքարեան, 1914-ին: Տիկինը զայն և երեւանի 1941-45-ին: Յետագային զիկն տանողներ կ'ապ - ժարիկ: Լուս ունեցողներին կը խնդրուի սակեկանքի կը աղկալու:

MARIAM KALUSTIAN
46, Rue de la Thibaudière - 69007 LYON
Tél.: (7) 869. 15. 36

LE COMITE DE L'UGAB — VALENCE
Organise
son LOTO annuel
Le Samedi, 30 Janvier, à 20h.30
en la Salle Yervant Hussisian
6, Rue Faventines — Valence

ՆԱՐ ԿԱՏԱՐԱՆ
Արեւիկայի աշխարհարար
և
Միտիկան
մաքուր ուղղադարձութեան
իշխանի իրաւաստարարին
Գին՝ 30 Գ.
Թրքաւարի ծախիք՝ 40 Գ.
Ստանալու համար զիկն -
Pasteur Arthur HELVADJIAN
Le Sphinx Bat. A 1,
La Maurelle - 13013 MARSEILLE
Tél.: (91) 66. 07. 05

ԹԵՃԱՆԵՐԱՆ — ԺՈՂՈՎ
Կապույտ խաչ Սէն - Ժեռովի մեծու - յանը, կը հրապարակ իր բոլոր ընկերու - լիկներն ու համակերներն ընդհ. ժողովի, Կիրակի, Յուժուար 24, կ'ապրի կը ծա - ժը 15-ին, Սէն - Ժեռովի երեխայի կը քաշեն մէջ:

Օրակարգ - Տիկին Կարգուրեան զորն - ինքնական և իր վարդաբանական ընտրու - րեան:

ՅՈՒՆԱՆԵՐ
ՅԻՐԱՆԱԶՆՈՅ ԿԱՐՈՅ ԽԱՐԻՆ ԵՐԼ՝
Վարդաբան, ժող. մանուկներու ծա - ղովի կը հրապարակ իր բոլոր ընկերու - լիկները, երեւանի, Յուժուար 26, ժամը 21-ին, տոնարական հաւաքումներ: Կարեւոր օրակարգ:

X

ԿԱՐՈՅ ԽԱՐԻՆ Ծախիք մանուկներ, ընդհ. ժողովի կը հրապարակ իր բոլոր - լիկները, երեւանի, Յուժուար 26, ժամը 21-ին, տոնարական հաւաքումներ: Կարեւոր օրակարգ:

ԵՆՈՐԱԿԱՆԻՔ
Տը. Կապույտ խաչ ԵՐԼ՝ Վարդաբանը
Հարգանքով համար ստացան և 200 Գ.
Գ. Միտիկան Տիկինը:

RESTAURANT EREVAN
ՀԱՅԱՍՏՈՒՆ ԵՐԵՒԱՆ

Իր առանձնական մաշտոցայինով և ավարական համեմի միտիկանով՝
կը ապաստիք մեքիս:
RESTAURANT EREVAN
96, RUE BERGÈRE - 75009, PARIS
TÉL. 770. 85. 81

ՈՐԻՐԱՐ և ԵՆԱԿԱՆ ԻՐԻՎԱՆԵՐԸ՝
Վ Ի Գ Ե Ն
Ինքնակուրեան՝ ՍԻՄՈՆ
Ժամը 21-30-էն սկսանք կը մերկայանայ իր հայկ. ժողովրդական
երգերով, զարգացմանով մեր իրենցը:
Fermé le Mardi — Փակ է երեւանի

TRAITEUR EREVAN
29, RUE BERGÈRE — 75009 PARIS
TÉL.: 523. 44. 73

ԵՆՈՐԱԿԱՆԻՔ
Մարտիկ Սարգիս Փարգուրեան Մարի
Սարգիսին, Յարգանուրեան ստացան և հետեւող նուրբան, փոխան ծաղիկ - քներով, փոքրիկ Լիւիս Մարգարեանի առթիւ - Տէր և Տիկին Պարգարու Սարգիս
Սարգիս - Մեծույն ընտ. 1-000: Տէր և Տիկին Վարդան 500, Տիկին Վարդան 200, Սարգիսան ընտ. Գրույն
զուգակներով, Կապույտ խաչ Լիւիս վարդաբան, Յարգանուրեան ստացան և Տէր և Տիկին Վարդան Մարգարեան 500 Գ. իրենց ժող. Տիկին Մարգարեանի ապա - ժեման առթիւ:

Ինչպէս նաև. - ընկ. Շ. Փոքարեան 100, ընկ. Մարի Կիզմեան, Գ. Պատան - են 50-ական Գ. Հրանդ Թաղեւանի ժամանակ առթիւ:

Imprimé sur les presses du Journal «Haratch» 83, rue d'Hauteville 75010 Paris
Commission paritaire : N° 55935

ՇԽԱՐԻ ՄԻՍԱԲԱՆ

ԻՌԱ - ԱՆ - ՓՐՈԳՆԱՍ

25 ՏԵՐԻԷ Ի ՎԵՐ...

Քառենհինդ տարի է վեր կ'ապրե՞ր
իր քաղաքայութիւնը: Մա՛ր է՛, զոր
կ'ընթերցէ: Ան տրամադրական էր, եւ -
Բաժնատէր հասած նման մարդը մը
Համար, որ ամբողջ կեանքը, իր դասու -
ղովքին ու զգացողութիւնը զամբռն ու
սպասած էր էր այսու իր փողովորդին: Գորշ
թիւ կարէնի խորագրական սեղանը
մէջէն մէջէն, արեւմտեան Հայաստանի
պատկերը, ու զեռ Բաժնատէր Գորշ
կեդրոնական բաժնու, պահ մը միայն առե -
կաթ Հայաստան, հուսկ հաստատուելու
Համար՝ Փարիզ, իր արմատային փողո -
ղովքի կողքէն: Օր մը ալ, պիտի մեռ -
նէր, ընթացիկ քանակութիւնով պատկե -
րէն վրայ, որը երբեք ընկել ետք խոր -
քարական զբոլով, լուրեր Բաժնու -
նեղով ու ամենէն տամախկեր, իր իսկ
խոտովանութեամբ, թղթակցութիւն
որդարեւում:

Քառենհինդ տարի է վեր, մենք ալ,
որքեր երբեքու կ'ենեք, խորապէս ապ -
րիով իր քաղաքայութիւնը, բայց նաեւ,
ամեն տեսան կ'անդ տարով երեւն, իր
ճշմարտէի ճիշտարարութեամբ:

Մտքէն չէր անցնէր, չէր կրնար անցն -
նի, թէ մայրիկն ու հարցիկին մահէն
հետք, քառենհինդ, միշտ իսկ՝ Թոռները,
այսպէս թերեւ պիտի չզարգեցնէին, այլ
ընդհանրապէ՛ս՝ սակի պիտի փորքին
հաշտութիւն ու հայ զինել, վերագրու -
նալով զգիւղ տղերքէն լուրեր:

Իրաւունքները, այլ երեւե յոռնակու -
նեղ, Բոյ պիտի չտար երեւն, որ երե -
ւան, թէ քառենհինդ տարիներ -
ընդ, իր թերեւս սիւնակներ լեցնողն -
ընդ, պիտի պատկերներ, առակալարը,
այն սերունդներ, հայ երեստանայ -
նեւ, որ հաւան շնորհն է ոչ միայն
Մեծաբար - Արեւելի հայկ թիւորդ -
նիք ծաղ, այլ նոյնպիսի Միջագետ - Խա -
նակները թէ խորապէս լրջութեան պոռ -
տակներն մնայ:

Ապրե՛, քառենհինդ տարի է իմեր,
քառենհինդ ան մահէն, զոր դժան էր:
Երեւն իմ որ կրնայ, անկողնակներ վեր -
բերողներով, անկախ, եւ անկախ՝
նոյն հասարակ ու նոյն անհատական
պիտի: Սեւն ու ճերմակը կըսու մեր ալ
թափեր կ'անցնէին: Ունեցա՛նք որսերու -
նեւ, որ զոտնու թիւները, բաւեւ սա -
կալ մայ համարողով թէ ճշմարտէ մնայ
տե՛ր իր կոյտներն, որպէսզի կէս համ -
ար լնանայ:

Ի՞նչ, որ հաւանով իր Թոռք ոտակա -
նեւ, թէ քառենհինդ տարիներն ու
լարքարները, որոնք զինքը մեջէն, իսկ
անկախականներն փորքի պիտի մեջէն,
իմ որ մեջէն վերքը, դաստակներն
կ'ապրե՛ր պահէր ԲԵՆԴԱՅԵՆԱՆ՝ կ'ըն -
դ, անկախով որսի պիտի ըլլայ արջը,
անկախով որ հայ երեստանայութիւն
տե՛րն էր իր գոտին: Ի՞նչ մերե՛ք որը ու
կո՛ւր, ու կ'ընէ աշխարհի՛ն՝ ներկալ: Թի -
կեղծ ընթերցող բերու ունի ունի,
թափ որի՛ն ընթերցող ԲԵՆԴԱՅԵՆԱՆ ի -
նքն, աշխարհ թուր ընկնէ՛ր, արեւ -
մուտքէ՛ն՝ արեւել: Ամենի հոս կ'ընէ մըն
նալ, պիտի զգէր, 1956-ին Վառնան Խա -
սարեանի մահուն առիթով: Ան քառե -
նհինդ տարի է վեր, իր փոսն ալ, կոյ
նիք է մեզի համար:

Կո՛ւր՝ ծառայելու արմատային փողո -
ղովքէն է՛:

Կո՛ւր՝ հաստատուել մնալու անցիկէն
կեան պատգամներով, կերակուր: Համար՝
պատգամներ:

Կո՛ւր, վերադա՛նք՝ ճերմ մը առիկ փող -
ղովքէն, քանակութիւն մը առիկ իր -
տաններու, որպէսզի կորուսած համարն
սակի քաղաքային ու ամբարն, մէկ աւ -
րուցնէ մնայ:

Քառենհինդ տարի է վեր, իր փոսն
անցնէ, այլ կ'ընէ որ կըսու մեր հաւա -
քով համարակեր:

«ՅԱՍՈՒՅ»

Քառենհինդ տարի արեւն: Մա՛ր
ու պարզ իր կեանքին պէս, մենքնա ա -
ռանց արժուիկի, վերին լուսնայանք
էր զգիւղ իր մէկ հասիկը, ինչպէս կ'ա -
ռանար:

Կ'ըսեն որ ժամանակը կը ցրուէ ցաւ,
- ու զիջուր կը դառնայ անոյշ չկատակ
մը, հին երգի մը մեղեդին: Ան զեռ կ'ը -
սեն որ զերեզմանները լեցուն են անփա -
խարհելիէ կ'անկերով: Կ'ըսեն ... բայց
կը մտնան րակու որ այդ բոլորը դա -
կանութեան պերճանքներ են եւ կ'ապ չու -
նին ինքիսն հետ: Ծառքը Միջագետին
մահուան արեւդարմին առիկ կարելի
էր, յաւտը պատշաճին խաղերով, վեր
անել անք, զորքը, օրինակի մաս -
նալանքը: անակ մը յուշարման անց -
նալ փառք մը, ու բառերու կոյտի մը
վրայ դեռնել իր կեանքներին: Բայց մեր
ինքի՛ք Վարդանան պատերազմը չէ,
այլ մարդ մը, որուն հերոսութիւնը դժ -
ուար է անել օրոյցովի մը չոր ու ցա -
մաք Թուականի մը ընթացիկէն մէկ:
Մարդ մը՝ որ զիջանք էր իր օրինակով
ցոյց տալ, որ անկի գիտար է շարքի մը
շարքից պատկերով տարիներ ան լար -
կանի մը ընթացիկէն հերոս դառնալ:

Մարդ մը՝ որ իր սիրուն ու իր սիրուն
չեղքով տարելով ու տառապելով մեր
հինգեր ու տառապելով: Մարդ մը՝ որ
նախ ճշմարտը զարմա: Հայկին մեր
վերջերուն ու նաեւ իմը մեր երեւոյն:
Մարդ մը՝ վերջակա, որուն անկախ
վերջ չար, իր միտքերու ներկայութեան
մը իր փոսնակներով, զօրերուն ու
ժամերուն չորովորէն մէկ:

Օրն է թուն թերեւ իր կարգանք, օ -
տար են հայ, անիկ զբնիկներու տարա -
գրութեամբ արեւի խորապէսանելն:
Բայց գիտար է քանի օրինակ էր, ուր
այդ գիտարները քանակ ըլլան իրենց
ուրը եւ արժեքներով: Ինչպէս, իր զիջ -
ուր՝ որուն համար դրանք են, սահման
է ժողովրդական ծաղկանք մէկ:

Ծառքը Միջագետն զիջալու զիջալու
քառենհինդ յառուկ ու հաւտ իմաց
ըրանակներով, մահուն էր խաղանք
միտքերով:

«Ամեն փառ կ'ալ մըն է, զիջալ անցն
որ երկ չանկն, զիջիկ վերանմիկ վերքը,
«Հայկինքի պատկերի չէ», «Մեր պայքի
քառանք» չէ՛ ոչ պատգամ, ոչ պատկե -
րանք, ոչ ալ ունայ՝ այլ զգաւարական
ձայնն իմ որ ամեն տեսան ներկ էր իր
մահէն մեր անկնէն իր փառանքը Թո -
րքը մեր յաղթանք մարմնակներ: Թո -
րքան մատարական էր, բայց չափի ու
կէտին գիտակցութիւնը ունէր: Դառնա -
լուրէն իր իւրականքը, բայց չափան
ութեանն ու կուսակալութեանն ներ -
հակ չէր ինքարարմին: Իր թերքը մե -
շանքը չէր միայն իր զապարմին -
րուն: Գիտէր որ կար ընտան երկուս
- սարքութիւն մը, մեր քաղաքական զաւթ
սեղաններուն զիջալ քաղաքացի՝
Նոր համարներ որոնք: Վարդը մըն է տղա՛ն
էր զիջէր խորապէսանելով մը, հարիւր -
նով ներքեր լրացնելու հինգերուն գործը
իր կարգով, նոր խաղերով: Թորքուս,
պահանջով յաճախ քանակութեան
մեր համարներուն մէկ, ինչպէս կ'ըն -
տան նորերը, այսպէս ընդ գոտն էինք
ճշմարտէն մէկ, որ եւ կ'արտապայտեմ
մեր ընդդէմները: Այլ խաղով էր
քանակութեան քառենհինդ մէկ: Դառնալուրէն
այս կամ այն գաղափարով մէկ ըլլալէ,
ոչ թէ դառն պարզապէս միտքանով, այլ
անկի օրացնելով: Համար՝ այդ կուս -
ցութեան ձայնը: Իր թիւակալութեան հա -
մարկանքներով, ոչ անոր համար որ
այդ ժողովրդականութիւնը իրեն: Երբեք
ան անընդունելի է մեր փողովորդի
համար, այլ երբ էր նկատուելով որ անոր
անհունով օրոյցողու անտ աշխարհակա -
լութիւնն է: Այնքան չէ՛նք որպէս
«Փրկալիկ զարման» անկախ են ինչա -
տանի մէկ հաստատուած գիտարական

ՀՐԱՅՐ - ՄԱՓՍ ԳԻԼԻՆՃԵԱՆ՝ ԵՐԿՈՒ ՏԱՐԻ ԱՐԳԵԼԱՓԱՅԿՈՒՄ

ՔԱՆԻ ՄԸ ՕՐԵԼ ԱԶԱՏ ԿՄԱՐԱՎՈՒԻ

ԱՒԵԼԻ ՔԱՆ ՀԱԶԱՐ ՀԱՅԵՐ ՖԻՐԱՆՍԱՅԷՆ ԵՒ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԷՆ ԿԸ ԾԱՓԱՀԱՐԵՆ ՎՃԻՈԸ

ԱՄԲԱՍԱՆԵԱԸ՝ ԹՈՒՐԳԻԱ

=====

Յունուար 22-ին եւ 23-ին, կըս - ան -
Փրոքանի Ուրաշին Առանձին առիկ: Կը
գործողութիւն, Մարդ Գիլինճեան, որ
երկու տարի է արեւելապետական մը ժը -
նար, Մարտիկ Գոմէիկ քանդ, այն
մարտաւարականութիւն թէ հեղեման է,
Պեռնի Քուրք զիջանքի զիջալ հաւաք -
ուած մահապարմին, 1980 Փետր. 6-ին:
Գիլինճեան ծանօթ է:

«Յառաջի յառուկ Բիլինճեան էր, այն
գաղափարական հետեւող: Համար,
կարծ Յոյնիկեան, որ յաջորդաբար զիջ -
ալ տայ իր տաղարարութիւններն ու 48
ժամուան երեսուն մահապետականութիւն -
ները: Այսօր, առանքին առիկ, արժա -
նալովով զատարարական արքին -
քին, կ'ուրեք, հակերմ կերպով, շնոր
զին կ'արք մը կեանքան կ'անկուր: Կը -
լալ:

Առաջին անգամն էր, որ Քրիստական
ստանդին մը առիկ տեղի կ'ունենար եր -
ման դաս մը: Ամբարաններով, պարզ է,
Հայրքը չէր եւ Քրիստոսի թուր լրաց -
րողներն ալ, նկատու առիկ եւ շնոր զը -
րին այն կէտին վրայ: Իր դաստե՛ր
Թորքերն, ինչպէսզի զարուս առաջին
ցեղապետական:

Փարիկան մահուն իսկ է հետեւող -
սիւր հայկ տեսան յառուկ Բիլինճեան
զբնիկ: Ուրաշին թերեւս, արքին, հե -
ռաւորներ կ'ապանակել, ձայնալիկը
արձանակը կը հաղորդականութիւն
քանակութեան եւ այդ առիկ: Տառական զը -
րանքներ: Տարաթ առուկ: Քառենհինդ
պր Փարի, Լիպարանի, սակի ու՛ր՝ կը
Մանն, կ'ընէր՝ Ժողովուրդ իմ Տիւնն
զեռ տեղական (Մարտիկ) մահու լալն
տեղ կ'առաջին, ժողովրդային առակա -
լար անպատիւ մնացած այդ ցեղապա -
նութեան վրայ, կ'էլ նոյնիսկ ունէր,

չէն տեսնէր վերջինիցի յղալիտեալա -
նը, այն զեմարձով կ'ընտան արքին
ընդմէջէն, հաւանք էին, որ Գիլինճե -
անի տեղին, կայ թուն ամբարաններով մը՝
Բուրքեր:

Կըս - ան - Փրոքան ժամանակն էր,
սակի խոր հաւաքը Հայեր, ոչ միայն
Յրիստոսի թուր զընտանիքն, այլեւ
արտասահմանէ: Վերջէն, «Ազատ Քուրք»,
«Ազատի» զրեւմ էին յառուկ Բիլինճե -
անի: Ուրաշին, Մարտիկ «Փրոքան»
սակը կարծ էր ճշմարտապէս իր հրա -
տարակէր այն առիկ, ի շնոր որոնք
«Յառաջի աշխատանքի Կար Յոյնիկ -
նանի Բիլինճեան (որ պիտի ինչապառնկէր
նաեւ հրապար, որ դաստար):

Ինչո՛ւ: Դաստարը իր պահանջներ
ու՛ր առիկ արքերականութեամբ, թուր զիջ -
անի կոյտի վրանքով, Արքիկան սերուն
որ Առանձին Խառանք չէր դաստար: Թորք
Պեռնիկներ, բայց եւ այնպէս, պաշա -
նալ կոյտի վրանքով, Արքիկան սերուն
զիջալ Բիլինճեան (Ի շնոր որոնք Խառ -
նիք մայրիկ) թէ մահապետական (Ժ. Մ.
Փառքը, Ժորաք Շաքին, Արքիկեան),
ու Դաստարանքներ մէջ մահապետական
է կըլէր, կը յաղթէին պարքին թէ ո՛ր է
թուն դաստարանքանութեան: Ի վերջոյ, մի -
այն այդ մարքողնէ կայտանուած միլիոն
խորհրդակցութիւններն ետք, Տարաթ
երկու փամը 10-ին, կը արուրէ վերջ
երկու տարի քանակութեան, նկատ
անտան ըլլալով միայն քանակութե -
անի յաղթանք: Վերջ ուր պիտի ուղիւն
թուն խաղաղականութեամբ՝ «Եղեցի՛ հայ
ժողովրդապետ, «Եղեցի՛ Քրիստոսի մը
գաղափարներ: Եւ արքին: Հայրք
Գիլինճեան քանակն է 1980 Փետրուար 10-ին

(Տար. ր կարդալ 4-րդ էջ)

բերու տե՛րն, որ կայտանի տակ կը
զիջ մարքողնէ արտաստարականութիւն, բա -
կու: Համար այն ինչ որ կ'ըսու պարք -
րողք ... կամ Գիլինճեան: Այլ խառ -
նալով իր նմանէնքն պարքողնէ հայ եր -
տարակութեան, որ անկախով անկու -
րէն էր նկատ: Մեր ընտանականութիւն
անպէս չէր պայմանականութեան ճաշով
կամ ճաշով: Գաղափարականութեան ստե -
ղարարութիւններ լուսնէն է՛ն՝ անի ոչ ալ
ձայնի նկատամբ: Մեր հայրանքն ու
նալով ինչպէս, Գաղափարականութեան մի -
նչպէս, զորքին: Գաղափարականութեան մի -
նչպէս, ի խորիք մարքողնէ արքա -
գաղափարական ու մեր Գաղափարի արք -
անութեան:

Տարաթ: Ծառքը Միջագետնի, ճշմ -
արաթի համարով մեր ժամանակները ապա -
նալով:

Իմ գոտն էին: Անկնէ, «Յառաջ» ապա -
րուն իր արեւ մատարական արքին ներ -
կայտանով դրոյթներով, ըլլալ դաշ -
նակականութեան համարակցականութեան զը -
րերէն արքանութեան: Միջի պայքին այդ
թուրքին, այն՝ որ ՄԱԻ ապրին քոտան
չէ՛ն նոյնիք ու արքա: «Յառաջ» հաւաք -
տարի է իր կոյտին: Գաղափարի նորը,
քառենհինդներ, կ'էլ անպաշտ յաղթան
հաղթանք՝ պարքերականութիւն, ընդուն -
լու որ այդ թուրքի կարքին զարմանք կը
կ'ընտան Տարաթ Միջագետն, մարքողնէ
մարմնակցութեան ընկերակցականութեան
մարմնակցականութեան կենդանականութեան
մարմնակցականութեան կ'ընէ իսկ խաղ -
ալ պատկարական, եւ հա՛մար մայր է՝
Գ. Դառնալուրէն:

ԱՄԼԷ ՓԱՓԱՀԵԱՆ

յառաջ տեղափոխան ե ցտանդեղի ապի-
կարութեան:

... Գառնատեղի մէջ: Երկունք մը՝
դարձուք եւ անձանք: Առօրեայ ժողով
անդիտարար վերլուծարարներով:
Ողջը այն խնայարկին ժողովանքն որ
անհնազապ զբաղ էր Գրեքն ու սիրով,
չնայապա ինչպիսի ապատեղեան ճամ-
բով վաղ: Ե. Համբարձում աւանտարի եւ անսովոր
գաղութի որ Դաշակապետի զօրին
տալ, իսկ Դաշակապետին տալով, կամ
անոր շնորհակցութեամբ, կամ ուրիշ զրօշ
տալ, կուտեցան մինչեւ վերջին շունչը,
ապատեղեան եւ Տաշակապետի կարօտով:

21 Ինկուրմեր 1930

Երկու օրէ է վեր կը կորազը նկա-
նարարութեանը՝ ներառելով աւա-
րի կարգադրման մեխանիզմն առիւթ:
Որքան կեանքի պատկերներ, որ
վերջէ խոստան: Խորքի եր բոլը՝ պատ-
մաբան: Այս բոլորին Քաջն ու պատկը՝ Մար-
տիկ մէջ, երբ ժողովանք խորքին վեր-
ջինն է: Եւ այսպէս մինչեւ յաջորդ կարա-
ւանքին կազմութեանը:

Գաղութները երկն շնորհ եւ անսովոր
գաղութներ շարունակութեան եւ ճայ-
նականութեան պէտք որ ապագայորայ
գործաւ պիտի պատճառէ Հայաստանի
ժողովուրդին:

Միայն այս երգողութեան րաւանակ էր,
որպէսզ Երեւանիները զէն էր թուի-
ցնէին օղակները, փոխանակ տառնի
կաշուէն:

Այն ատեն, իրենց ալ պիտի ճամոյ-
ռնէին թէ կապալա Տաշակապետ կրնայ գոր-
ծել այս ժողովուրդը:

Վիպ՝ խորքով արարած գիտելիքներն
ու շարունակութեանը, օտար պիտի լի-
ցան: Այնպէս տառնիկն պայմաններն
մէջ:

Վիպ՝ մանաւանդ, իրենց անխախտ
հաստա՞ք՝ լաւագոյն օրերու մասին:

Որեւէ կարգադրում չէ կրնար տակի
բարձր ճնշել ճան Տաշակապետի ճանը:

Ի թե՛ զօրութեամբ, այս ժողովուրդը
կրնայ իմաստասիր, չարաշուքեան,
պաշտասիրութեան դասեր տալ առանց
դրել եւ բարդել:

Որքան արտա ըլլան անոր թեւերը,
այնքան պիտի կրնայ զի գործ լինու-
րը, առէ բանէ վեր գտակով Տաշակա-
պետը: Որքան բարձր:

Գաղութը չհասնար իր, այս առ-
թիւ:

Ինչպէս ուրիշ պայութիւններ, ծրարաւ-
ն ինչպիսի կարաւաններուն մէջ ալ կան
րաւոյնութեան օրերը սիրով պիտի հան-
ուի ճողին:

Գիտցանք եւ րուս կոչոյ՞՞ այս Ժող-
ովանքն: Արժանարար անոր տեսակներ-
ութեան եւ կենսաբան աշխարհաշայտեա-
րքն:

Ճարարութիւնը րուսի ցամաքային Տ-
իկն ճամ ու ճոթը՝ երկնային գիւղա-
ցիներուն մէջ:

Շնորհ Տաշակապետը րուսին րուսն ալ-
բերելու պիտի վերադարձնէ պատկանիկ
րաւոյնութեանը, նոր գիտելիքներով:

Տօլը, Տօլը եւ անոր ճանը:

Օգոստոս 31, 1947

Հայաստան եւ Հայկական Արտասա-
նական երկու թեւերն են միեւնոյն ան-
րաւոյնութեան: Երկու գաղութներն, որոնք
երբ պիտի լրացան Տաշակապետի ճանը
վաղ, Միջուկն ու պատն:

պարտաւոր է նկատի առնել անոնց բաղ-
անութիւնը, տեսակիներն ու արտադ-
րութիւնները, այս կամ այն կարգադրու-
թեան տանն:

Ամէն պարագայի մէջ, իրաւունք չունի
արձանագրել, իրաւաստանքով: Կամ իր
կամքը պարտաւորել, պարտելով մէկ-
նորոցը, Տաշակապետի մէջ զուրկը:

Այս արտասան գիտակցութեան
պարտականութեան - շնորհ իսկ չենք
տեսնել, տարբերել է վեր: Մանաւանդ
այս մէջ:

Ընդհանրապէս, ահա աստի՜ - Երեւան
ալ ժողովուրդներով է՝ ո՞ր ժողովուրդը -
տուրքիւն - լրացնելու համար բանաւոր եւ
զրարտ բանաւորութեանց պակասը:

Տեսնու մը չլիարար, որ պարզապէս ար-
կարութիւն, հոգեկան Բընտարութիւն
կ'ապացուցանէ:

Կը թուի թէ այս պարունները չեն դի-
տեր որ Արտասանական աշխարհ մենք -
մանուկներն շատեց փակեալ է եւ ար-
գելն ու անպիտանը ինչպէս թիւանդն ու
զարաւան ճարտարանութեան, յանգիւ
այս անկէ կամ թիւարտ վարձատրու-
թեան տակն:

Եւ իր ժողովն թէ այս մեծամասնութիւն
թիւնը երեկոյան րաւախքով համարակ:

Եւ, որեւէ կարգադրութեան վրայ պարտաւ-
որէ՛ր, որեւէ ճանաչիկ վրայ պարտաւ-
որէ՛ր:

Այն գիտէ թէ Հայաստանի սեն ու ճե-
րմար: Եւ յաւանք է անոր վարկիւրներն
կամ ուղիկներն յարապակիս իմանա-
տուութեան, կարողութեան տարեանքը:

Այդ մեծամասնութիւնը չէ՛ - քարոյ
չէ որ կը պայտէ աստի՜ - Երեւանի, այլ
գաղութական աշխարհային: Հող չէ թէ հող
մասն չափով:

Հող, արժ մը հող կու: Ներսէն կամ
գործել:

Այն կը պատմէ որ երեւանիները լայն
րաւան զուտեան ու պատմականութիւն:
Գործէ մշակութի ճակատով, քարոյ, որպէս-
զէ՛ն Հայրենիքն ու Արտասանական ժողովն
ճանաչան իրար, փոխանակ այս կամ այն
չլինելով թիւն, մոռնալիկն բարձրանա-
թեան ապակիներն կամ թեւերն ու դիրք
ճարտիւն են շուրջակայ:

Այն կ'ուզէ լայն արժանիք տեսնել հայ-
րենիքին շարն ու րարքն, եւ ոչ թէ հա-
նդուկ լուծել գիտեանք - կը իմենք
ճամբարներով կամ փոխառականներ լի-
ցապատա պատմութեան ճանաչողութեան:

Այն Տաշակապետի գործադրութեան եւ ճիւղ-
ան րաւոյնութեան ինքնագաղութային
թիւնը կը փնտել ուղղակի եւ սերտ, ան-
վերադա՛ն յարաբերութեանց մէջ:

Օրոտան պատմեցն է սերունդ մը որ
միշտապէս ստացած ուսման վրայ
բարդ, անոր հետ ներդրակն էր
նպիւրեկ պատմութիւն ու նշակոյթը,
ոպիւրեկ կարեւայ պատմը, զարգացնել
ժողովուրդիսը:
Երիտասարդութեան կոչումն է ցանկ
վառնել ու ոչ թէ կեռուն բռնել:

Այն չի հանդիսութիւն որ տեղէն եւ ան-
օրայ ժողովի աղմուկան Տաշակապետ,
ուրանան իրենց մայրենի լեզուն, հանգի-
պատճառելու համար օրուսն իշխանա-
թեան:

Այն պարտաւոր է որ թուրքուններ ա-
րձանագրութեան գործ տալու հայրենիքի
մշակութիւն, արժեքներն այս ժողովուրդ-
ի պարճաւոր ճակատին զարգաւոր լիա-
կանցի:

Այն խաղով, այլ խաղով թե՛ մեծ-
մասնութիւնը, կը հաստատու թէ Հայր-
ենք եւ Հայկական Արտասանական րար-
մով պիտի ճնշեն: Առանց կապալանիկ
միջոցներով: Մինչեւ մեր խաղանքն-
ութեան վերջական, անթուրական իրաւա-
նայութիւն:

Ո՞ր օր բարձր կը շարժ այս ճարման
վրայ, ահա փոխակերներով եւ արժանա-
րարական ժողովարարներով, չէ կրնար
բարեկամ գտնուի ո՞ր երեսուն, ո՞ր ալ
տարադիր բարձրութեանց:

Հայկական Արտասանական զըրնաւ-
արանք է ոչ միայն մշակութի ճակատն
վրայ, այլեւ իրեն. զարգացանք միայն,
իր կամք ծծան ըլլալով տառապանքն ու
աշխատանքն:

Յունիս 13, 1948

Ամէն սերունդ պիտի ունենայ կամա-
ւորներ, ծառայելու համար իր Ժո-
ղովուրդին եւ անոր միջոցաւ՝ ընդհանուր
մարդկութեան:

Բնութիւնը այլապես շնորհներ տուած
է րոյրին: Մնացեալն կը լրացնէ մարդ-
եք՝ հաստատով ու աշխատանքով:

Առանց այս հիմնական գաւառական
որեւէ մտաւորականութեան պիտի գտն-
անք արժանիքն մէկ մարդ: Թերեւս առէ-
նէն անպիտանը:

Եւ ամէն սերունդ միշտ քայլ մը յառաջ
պիտի նետուի, նոր արժեքներու հետ
պարզումով:

Իր նախածնը պիտի ըլլայ վճիռ:
Միայն ասոր: Միայն ասոր:

Բնութեանը պիտի ճանայ պաշար ու
արժանիք, լուծելու համար վերաշահու-
թեան պաշարը նախորդին վրայ: Գործ
լրացնելու համար անոր պատկանելով:

Ճիշտ պարտք մըն է այս եւ օրէ որ ա-
ւելի կը ծանրանայ, օտարութեան տա-
նապանքին հետ:

Եւ անպէս պիտի դիմանանք, ինչպէս
գիշարան յաջորդական սերունդներ, ար-
միջներով իրենց գոյութիւնը իրեն.
Բնակ, իրեն, ծայն եւ իրեն. րաւոյն:
Մէկ խաղով՝ իրեն: աշխատանքն ու ըս-
տեղծարարութեան:

Ի՞նչն է որ կը պակսի նորերուն,
հօ՞րը:

Այդ ալ ունինք, հող չէ թէ ոչ անթու-
ջական:

Ինչ որ երբ կը երէկ, իրականութեան
է այսօր, որքան ալ երազը կիսուարտ
մտացած ըլլայ, աստիճաններով կար-
ուի:

Միայն այդ կարօտը աշխարհ մը Սոսը
մաս կ'արժէ:

Մեր Խորհրդային ինչպիսի կամ ինչ
հրեական Բարձրութեան:

Առանց մաշկնային իրենց մէկ հատիկ
լայն Գաղութ բարձր:

Մեր բերարտ լայն Գաղութը, թէեւ
անհետ կորստած, լայն կը ցաննէ իր
ճամբաներն վրայ: Այստեղ եւ առէն
սեղ:

Մերուններուն պարտականութիւնն
է փնտել պատմը այդ լուրերն եւ ճարտա-
րակ, լուրեր պատմին: համար հայրենի-
քը:

Օտարութեան մէջ անդամ, ինչպիսի կամ
իր մասը քանց մեկ աղէկներու տա-
նապանքն ու արժեքները:

Մը տաղարարին, գրականութեան,
արժանիքն:

ցուց, րաջը Հայկապանց ողբն մնայ ա-
նհոյ՞, աստիճանով հորիզոնէ հորիզոն:
Թոյլ մի՛ տաք, այսպէ՛ս, որ օտարու-
թեան գործընթիւնը ծծեն այդ ողբն, մեր
էական զգելով միայն զարար անթու-
թեան մը կմարքը:

Օգոստոս 4, 1955

Տարւել տարի ողբերովով Հայկապան
Մարտականք, մենք պիտի ունենանք
նաեք մէկ մտածում - երբի վերածել
վերքը:

Երբ՝ հայ Ժողովուրդի յաշխանակա-
նութեան:

Երբ՝ հայրենիքն ամբողջացման եւ ան-
կախութեան:

Երբ՝ խաղարկութեան, շինարար ու յա-
րաւան աշխատանքին:

Երբ՝ մշակոյթի զարգացման եւ անեղ-
ծարարութեան:

Երբ՝ ներքին կազմակերպութեան զո-
րացման եւ ներգործակ համակցութեան:

Այս բոլորը պիտի կազմեն արու քայլ -
լիքը որ ինքնագաղութայինութեան, որ
անի ալ ինքնով լրացնէ:

Այդ կը ներշնչեն աւելի քան մէկ մի-
լիոն խաղարկարտ ուղիներուն թիւնը -
ներքին:

Այդ ճնշել է որ ոչ միայն կոնդուկն պի-
տի պատէ մեզ, այլեւ արու դառնալը ըս-
տարի միջոցաւ մի՛ շարունակ րարը
թեւաւորներուն համար:

Երեկ ալ երբ մի՛ն էր մեր կեանքը, -
առթիւն եւ կարտա պատմութեան:

Տեղ - տեղ երբ ու մարդկանց վերած-
նական զրգարանէ մարտական, սարս-
նով լեւ ու ձոր, կամ ասլանաւանդն եւ
ցարախոյն օտարանքն:

Ճեղք մեղքն տուէն իրաւուն ու քրիւ-
տեան, պերճաւորաստան վր վերածն-
ուի: համար արեւմտեան Հայաստանը:

Ամբողջութեան վրջ ճանաչողութեան, կը
լինական, Սեւ միայն: անկեր եւ ուրիշ հա-
յապաւն զրեւանքը: Մարեալս: հայկական
լեւանքն ինչպէս ճանաչողութեան միջոցով
տարածութեան վրայ, րաջի կ'ա-
փոր անկեր:

Եւ այսօր չաղթականները գիտալին
քրքրելով կ'արժանան, անկեղով մեզ
ցիրոյցան՝ ի պիտեա աշխարհ:

Եւ անպէս, հայաւանդն եւ արեւն -
լայն Ժողովուրդը այս փոխարկին ալ
գիտաւոր, անեղծովով Տաշակապետի մը կո-
րիւր Արտասանական ճակատն վրայ, ինչ -
պէս եւ չէ րոյնքի՝ օտարութեան մէջ:

Ինչպէս հայրենիքը, ինչպէս այս րոյ-
նը մարդկան յարաւան արեւմեան,
վերքը երբի վերածնուի: ճանաչական
թեւաւոր:

Ե՞րբ զարեւու հաստա՞քը արտի, թեղ -
թաղերէ 1915 Ապրիլ 11 - 24-ը Արեւ-
հորին վերաշահութեան, դարար թէ ան -
գիր, թեւալան: համար թիւրքութեան եւ
դաւաղութեան փոխներք:

Հայոց պատմութեան վերջը շատեց
փոխանակ եւ, երբ վերջերի երեզու
վերածում ըլլալին անթուրհատ, մէկ
անթուրեկն միայն:

Ոչ միայն Տաշակապետ իմանքն ու ձոր-
րը, այլեւ խաղարկութեան փոխանակ
հայրենիքներն անդամ պատմութեան
ճանքը կը փոխանակեն սերունդն ինչ
րուսով:

Եւ ճանը կ'արձագանգէր, կը ծաւա-
լէր ամէն ուղղութեան, միշտ արթուն
պատմով անթուր թաղութիւններով:

Անէ՛ թիւանք ի՞նչ կրնար մարդիկ այդ
ճանը, երբ Ժողովուրդը ինչ մտացած չէ
անոր կեանքներով:

Հայալիկը՝ Արեւմտեան զուտեան այդ
կեանքներուն արտաշարակներն են ոչ
միայն հայապար, այլեւ անհատ - ան-
հատ:

Ո՞ր շունչաւ հարապատ մը, 1915-ի
ժողովուրդը Սոսովորն մէջ:

Ճշգրտել իւրաքանչիւրին վերջին ճայ-
նածնը խորհուրդ մըն է մեղքն ու ամէ-
նան համար:

Ոմոք անհ ճառաստան տարիկն է վեր
կը պատմեն ու ամէն մէկը վերք մը գոր-
ծանք, վարդապետ երբ մըն ալ գտ-
նելիքն յանուն տարալիք րաւուն -
թեանց ինքնագաղութայինութեան:

Ապրիլ 24, 1956

Տ.

ան 500, Տէր և Տիկին Պաշտօնֆ (Պաշտ) ողբ. Գրիգոր Ասլանի մահուան և իր փոխան ծաղկեպարանի 500, միլիոն Պաշտաարանն ամուսնոյն մահուան առթիւ 100, ՊՊ. Գրիգոր Փաշտան, Ժան Մաթոսեան, Անրի Տիգրան ողբ. Ապրիլ Մաղկեպարան, Օր. Մաթոսեան և Տիկին Անրի Թրեանթոս-անան Զ.:

ԼԵՂԱՏԱՆ

« ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ
ՎԻՃԱԿԸ ՊԻՏԻ
ՊԱՅՊԱՆՈՒԻ ՑՈՐՉԱՓ ...
ԿԵԼԵ ՃԱՆՈՒՋԼՍԿԻ
— 0 —

Կր տպուտե՛ր այս ճառին, զոր զոր՝
ժպտութիւնն դիտել արտասանէր լին՝
հորհրդարանին առկն։ Ժամանոր նո՛ւ-
տոյինն զ՝ լքրուտ սակայն թէ՛ն ժաւ-
թաղիկի խոստացու աւելի ձկուտ դար-
ձինք գրաւորական լինանք փետ-
րաթի վերջ զրադի տարակարգ պայ-
մաններու կամ տպորինքի դրժուճե՛ն-
ք։ Թանց պարզապէս։ Խոստացու նաեւ
որ մին այդ կը զնչուին կամ բուրբ-
նին կը վերանա կացութիւնը, մէնէն, փոփոխա-
րիկ վերէ։ Ուրեմն ճշդորէն թուականին նը-
շտուտ վաճառը՝ Հայր Թուականին նը-
շտուտական կայտով ունի աշխատանքի
կողմէ՛ք մը եւ բնական կանգն զ՝ ապա-
սակուտ կարեւորութիւններն կը ճշդ
ճշտանային դիտուողական զկապալը։
Կր ժայ ապայն կրողութիւնն մը, որ
կրկին թէ՛, ժաղարկութիւններն կը շա-
րժանուին, պաշտօնակարգութիւնը։ Եւ չ-
ձուտանք։ Ցատկական կը ինտուտի
կարողե՛ք։ Փաշտ կարողանալու ինտուտ
նախաճառութիւնն ճնտուցում Ռէկթին
եւ կր փոփոխութիւն Բովժնուճի կողմէ՛ք,
որ ճակոխական ընկերն է ժաղարկութիւն,
որոն ճնտ գրողութիւնն ալ բրան մէ՛ք, այն
կողման ճառատութեան մէջ, որ
մննցած են։ Ռէկթ, նախքան այս պատե-
րապաճան վնճակը, բաւական ժողովըր՝
բաժանութիւնն շարժել էր, կր շարժումին
պատճառով որոշութիւն վերանայելով
կրկին խաղարկ թերթին եւ ճրագործի
ինտուտ մէ՛ք ճառարկութիւնն կը զայաւ -
փաշը, որ բնական կուտացութիւն, Սո-
խոտութիւն եւ կեղեկե՛ք։

Երկրին այս կեղեկութեան առիթին օդ -
տաղանքն ալ չնի պարփոխ աւելու, չի-
նիք գաղափարներ, որոնք առիթը պատմ
նի վրէ՛ք լուծելու։

Անք պարտաւոր մէջ, որինք լուծուած
է, ընդհանրապէս եւ, ընդհանրապէս
բուրբ ախտանշաններն ալ չնի յայտնած
բուրբութիւնն ժաղարկ դիտարկութեան
նի բողբի շարժումները։

ՔԱՆԱՍ ՏՈՐՈՒՄ

ՈՐՈՇԱՐԿԱՆ ԿԱՅԻՐ, Հարցել կը շա-
րժանել զարցանքի ֆրանսական զանապա-
հասները։ խաղարկապաշտ կողմեք
արդարեանք կարծի։ Երկն ճաւ հանք -
որ պաշտանապաշտ կողմեք արդարեանք
Պատե՛րան կողմէ՛ք բայց պէ՛տք է խոս-
տակել թէ՛ ճաղարկը բաժանուումներն
ալ ունենա։ Բայց՝ ի՞նչ զնիք թանկ
ճաղարկ լին արդարեանք միայն զայ -
դի յայտնայ որդեկութիւնը միայնա-
շինքուտ ճառար, կալ չունենալու...»։

ՆԱԽԱԳԱՆ ՄԻՈՒԹԻՐԱՆ, Բուրբել զիտի
այնքին Մարտ 3-ին 5։ Բարձրագէտ որ
այնքին զարգացում, խաղարկութեան փոփո-
ք 10-էն 12 յիտաճուտած կը դարձի
կցումին պատճառով։ Բարբելին Պետու-
մին Հինգստարկութիւնն կը վեր (1948) ա-
ռուինք այնքինքինն է Զրմանային պի-
տական զնչուճի մը։ ՊԱՅՊ - Փարթիկ
նեղակացութիւնը բողբել յայտնելով թէ
այս ճաղարկութիւնն թաղանքանք մըն է
Բարբելին եւ դարձի կցումին։

ՈՐԱՅԻՆԻՆ Բաւալայիններն ճախրաւ
փոփոխ ճառարանք լուծու առեղանք ըն-
դարձեք զնչուճուումներն եւ Դաճաղիւտ,
վերջին որդուտ ընթացքին, այն աւաւս -
տանութիւնը թէ պետական Հարաւոր
մը փորձել մասնակցած են։

ՕՐԱԲԵՐԻ
ՀՈՒՆՈՒՆԱՐ ԵՄԻԱՐԵ ՄԻԱԿԵԱՆ

Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN

ԷՔՍ - ԱՆ - ՓՐՈՎԱՆՍՍ

ԷՐԱՅՐ - ՄԱՔՍ ԳԻԼԻՆՃԵԱՆԻ
ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

ԿՐԿՆԱԿ ՅԱՂԹԱՆԱԿ՝
ԳԻԼԻՆՃԵԱՆԻ ԱԶԱՏ ԱՐԶԱԿՈՒՄԸ
ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԵՄ՝
ՑԵՂԱՍՊՈԱՆՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅ ԴԱՏԻՆ ՀԱՄԱՐ
Գրեց՝ ԿԱՐՈ ՑՈՎԱԿԵԱՆ

ԽՄԻ. — Ինչպէս գրած էինք մեր նա -
խորդ թիւով, սալէ իսկ Էրաշ Մաքս
Գիլինճեանի դատավարութիւնն արդիւնք
ու կարգ էր արձագանքող, ստորի մը
յատակ թրքալիքն տպարարչականին
ու յետագային՝ ինտուտ մանրամասնա-
րկանքը։ —

Ներու ժամ խորհրդակցութիւնն մը լն-
տոյ, Եւրաթ, Յունուար 23-ին, ժամը
մերջ 22-ին, էր — ան — Փրովանսէ մը -
բալնէ Ատանք եւ երդուանքը դատա-
պարտելին Հրաշ Մաքս Գիլինճեանը
երկու տարուան քանտարկութեան։

Ներդաւանքը պատասխանեցին երկու
Հարցումներն։ Առաջինը մատարկութիւն
վրայ, երկրորդը մեղադրութեան։ Այս
վերջինին շուրջ է որ Հինգստարկ իրենց
ճառարանը։

Մաքս Գիլինճեանի ազատ արձակութիւն
քանի ժը օրուան շարք է, քանի տա՛ւ -
մանուած պատիժը լրացուցած է արդէն
կանխարգելման լրմանք։

Վիճուր ընդունուեցաւ եւ որդեանուցու
ժողովարանին արտակարգ ցնծութեան
միջոցով որ մէջ։ Ատանքին, որք ըն -
տակելին անապատը որտեղութիւնը ար-
ցունքներով ինկուտ երբուտ զնչու, մին -
չնիք զուրբ, որ շուրջ 1500 Հարց կնք
միայնապէս Հայաշտ կեղեկութեանն է
Մարալէնք, Ճափահարանք վնչուր, ա-
զատ ընթացք սալով իրենց գաղափարն -
բուն։

Ժամերով, անձկութեամբ կրկնուած
ազատ արձակեցէ՛ք Գիլինճեանին՝
դուանք յայտնելու զայաթեցիւնն,
վնչեցէ՛ք միայնապէս զայաթեցիւնն
ըրբ, ազգային եւ յարգիտական երթերը
Պաշտպան փառաբաններն՝ մէկը Փաթ-
րիկ Տէվէճեանն ու մէկը Միշէ Լըզէլ
կնքն որդեանքին Արշալուրթեան Պայա -
տին Հրապարակը Հաւաքածած արթնը -
տին կրենք վերագաւանք խանդավաւս ըն -
դունելու մէջ։

Մակայն, մինչեւ այս զայաթեանքին
ճառերը, էր — ան — Փրովանսէ ոճը -
այն Ատանք եւ թաղարկութիւնը որ քա-
նէն կը Հնտուր, պա՛ւ ապա՛ւ, դատա-
պարտութեան ճորիկ յաղորդարար ըն -
դն բերուած լուրերուն արդի անձինք -
մին արթնարթնուով կը արտուէին, ապ -
րեսուն մասնաճուճ, մայայայտ մնէին իսկ
յատարակ, Հիւստիսթի պաճը։ Անկախակ
ճնչել էր միջոցները, որ Բուրբել Կիւ -
թի վերջ, արտաստանելով կողմ, ալ -
միջն զնչուան Տոգան թիւրքերին վիւ -
անք, Զալիցիւրդներն, Բուրբել եւ
Անգլիայէն մը, մանաւանդ այս վերջինը
նեղակացքն Ատանքին առկն։ Ալ բերն
իրենց վիւրթութիւնները։ Նույնպէս ճնչել
էր միջոցները կր դատարանը կր ու -
բառտանազգէ աւարտին պաճանքն ու՛ր
տարի արդէնլայնուտ, որդէն մա՛ւս -

փորձին Հնգիստը, ճնչուրկով սակայն
մեղադրուցիչ պարտանքը։ Կայ ալ -
շուշտ միւս կողմը, պաշտպան կողմը,
Մաքս — Հրաշ Գիլինճեանի կողմը, որուն
Հնտ էր Հայութիւնը, որ անդամ մը Հա-
մար Հաւատաց արդարութիւնն բալնի,
յուշապ եւ սպանեց, ու արդարութիւնը
յայտնականեց, է պատիւ ֆրանսական ար-
դարադատութեան։ Ուրիկ կրող չէր կըր-
նալ ըլլալ։ Ի՞նչպէս Ատանք եւ երդուանք -
ները կրկին մոռնալ ամբաստանելով
մօր, Տէվէլի Պաթերին Գիլինճեանի յու -
գիւ, արտաշարժ վիւրթները որ պատ -
կեպաշտը կր բնտնեղէ որդեկութեան
պատմութիւնը յանդակալելին մինչեւ ա -
նապատները, մինչեւ Հաւատարմութիւն
Մարալէ Եւ նման մանք Կալ ընտանի -
քի անոր փոխանցուած ճառերը կր զա -
ւանքներն։ Ինչպէս Ատանք եւ կը -
դուանքները կրկինքն մոռնալ ամբաս -
տանային կողմը՝ Սերժ Գիլինճեանի
վիւրթութիւնը որ թաղարկը կար, կը ճօր
միջառնալին կնքներն որ Բիշէնն ալ -
ցաւ. Բայու, անցաւ Տէր — Զօր եւ անտու -
ր կը բնտնեղէին ընդհանրապէս ու որը մնալ -
նէ, Ատանք եւ երդուանքները չէին կըր-
նալ անտուտ Հայի. սպաշուր տեսած,
ճաղակն եւ ճրագով պատած, վիւ -
անք որդեք բուն՝ զերէ Մաքս — Հրաշ
Գիլինճեանը դատապարտելին արտուի
վրայ է, մըն սերունդին պատմաւու։

Ատանք եւ երդուանքները յոյնիկ պատ -
մալեանքներն եւ մասնակցութիւնը, որդեք
նեղակացութիւնն ճայի. զնչուճուումին -
նը, խաղանքն բնտնեղին մասին, մարդ -
նեղինք իրաւունքները մասին, ներկայա -
ցուցին նաեւ Բուրբել, որ մինչեւ այ -
սօր կը ճայա յոյն բնտնապաշտ լրկի -
ԲԵ, Բուրբելան որ դրժեքն սալային տնո-
րակիցն ունէր այս դարուն սակար։ Եւ
նաեւ Մաքս — Հրաշ Գիլինճեանի փա -
տարաններու, որ Գիլինճեանիցներն, ու
որդեք իմ տպարարութիւնն դրժեքն Սա -
մանք եւ երդուանքներն վրայ։ Անոնք
մէկինք փաթերէ Տէվէճեանն եւ մասնաճուճ
Վիշէ Մ. Լըզէլն. նաեւ էր ան մի, ալ ու -
նինք վերանշնչել ամբաստանող կողմն
պաշտպանը, փառաբանը եւ վարդա -
նէք, արճահատ կրկնով կցուան մա՛ւս -
փորձը դէպքին անդին, ճնչարկը բանա -
մուտներով Հրապարակ զոյն զնչուճու -
ումին Հարցը, կը ամենք յայն տարու -
դութեան մէջ, ամենով Բուրբ Պետու -
մեան դատը ճաղարկով անոր ժառանգ -
նի ֆաշական դիտակցութիւնը։

Մաքս — Հրաշ Գիլինճեանի այս դա-
տավարութիւնը վերջապէս կրկնեղի յաղ-
արկանով։ Նախ կր ազատ արձակութիւն
եւ ապա շաղարկը զնչուճուումին Հա-
մար զաղափարական ընկեր մը ծառարութիւ -
նը։ Արշալուր, Ատանքին նախադաս -
աւանք ճնչելութիւն, ապարտե՛ք ճնչել
կր պատասխանութեան վնչանքը, պաշտպ -
անարարանները խալն Հայրին զնչուա -
պանութեան մասին որոնք Թիւրքին մէն
է, դատապարտութեան լուծը։ Թիւրքին մէկը
վիւրթ — Նաթէ ներկայացաւ. որդէն
պաշտպան փառաբանը Տոգան Թիւրք -

57Ի ANNÉE — No 15.091

մէնի, այնինքն մարդու մը, եւ ոչ Բուրբ
Պետութեան, զալայն դատավարութիւնը
ընթացաւ միշտ որդէն խորք ունենալով
զնչուճուումներն եւ Հայի. դատը։

Անկախ, էր — ան — Փրովանսէ մէջ
տեղի ունեցած այս դատավարութիւնը,
Յունուար 23 եւ 23-ին պատմական ըր -
նոյթ կը կը, քանի ֆրանսական ճողին
վրայ, առաւինն է կը տեսնելն մէջ եւ
քանի Հայրու. զնչուճուումներն եւ
Հայի. դատը դատած մնալանքնայ բուն
մը։

Արձագանքը այս դատավարութեան ան-
կասած միջադրակն է։ Ֆրանսական Հե-
տառեղիկ կայանները, վարդաբան մը -
բող մամուլը, տեղական մամուլը, դու-
քերական, յայնական եւ ալ տարբեր -
կերներէ կնքն Թիւրքները ճնչուր
տունին կր իրական տարգրութիւնը։ Հայ-
կական արտաստմանն եւ, ներկայ էին
Ազատ Օրքն (Բաւանստան), Ալիշէ (Ի-
րան), Անգլիայէ (Լիբանան) Թիւրքալե-
նքը։

Դատավարութիւնը տեղի ունեցած ա-
ռուցք որեւէ մէջադէպ, թէ Ատանքին
ները, թէ դուրը, զաղարկարար Հայր,
յաղարկութիւն եւ յատուկ հարգաւարդներ
փութացած էին Փարիզէն, Լիւնէն, Տէ -
սալէն, Վիեննէ, Վալապէն, Կրնուրդէն,
Երեւան եւ ալ մասնակց կամ Հնտար
վարդերէ։ Դու՛ցէ, ամենքն մերժաւուր -
անք, Կարալլիցները անկախուած չա -
փով, պատասխանեցին Պաշտպան Մարմ -
նի կողմին, Պաշտպան Մարմինը որ անթե -
րի կրկնով կողմակցելու էր ամեն ինչ,
մասնաճող կորագրաւորութիւնը։

Յաղարկարար պիտի տանք դատաւոր -
րութեան իւրաքանչիւր նիտով անքը -
մասն զիւրեղութիւնը։

ՄԱՄԱՌՈՒ

Երէկ անդարդուած էինք փաթերան
օրաթերթին արձագանքներուն, տանք
կարգին լինէր նաեւ, Է Մանդի Նիւլու -
շարթի իրկուտին Բուր, որ քանի — Մաքս
Թիւրքին Թիւրքալեքները կը կըր աս
խաղարկը՝ Հայալ զայալ չափարարներու
յաղթանակը։ Լուրագործը կը լնչուր թէ
Հայրը ունենայ իրենց ուշա՛մ դատը,
քանի որ վերագործութեան դատ, Տօթի -
Թիւրքին, Պաշտպան, Տալան, Նուկի,
Կարեւր (այս կրկին յայնակ էր դրժու -
մը) յայնչին ուղեկցելուն անցանքն էր
Թիւրքական բուրբ մնչուճանք, ամեն կողմ,
որդեղով լնչուտի 1915-ի զնչուճուումն -
թեան մասին։

Մաքս — Հրաշ Գիլինճեանի կր զարուակի կր
զաղարկուին յայտնին։ Հերթեղիք մէջ,
խաղարկարար էր Օրքնայ Էրի յանցա -
տըր որ ալ կը զոյն Բուրբելին կատարու -
թիւնը, որու 1915-ի ճնչուրներն անձա՛մ
նում էր տեսած ջրլայանքն Հնտանքն է
այս բուրբը։ Խնչարդակներն խորքեղ
է արդէն Հնտանքն ունէր։ Եւ ճնչարկն
բաղադրականութիւնը։

ՎՐՈՊԱՆ — Յունուար 26-ի կը թիւին
մէջ, Է. ԷՂ, Գիլինճեանի վերագրութիւն
գրութեան Թ. Էրմանային, տարեւա տնո-
գրականութեան Հնտանքնով, վերջին պար -
տութեան սիկըր անձա՛մնային դարձած
է Պէլաք եւ ըլլալ —

«Էրիդի. փառաբանը կր պատմեցր 8
տարի արգելափակում, բարձր դժգոհութիւն
փառաբանի կողմէ Համոյի, որ Ատան -
քը իրաւաւուն չէ արգելաւ քարժ Պետու -
րիւնը, բայց եւ այնպէս, պաշտպան
կողմ վնչանքն» եւլմ, եւլմ։

ԳՐԱԴԱՐԱՆ

« ԱՐՄԵՆԻԻ ԶԱՄԻՏ Բ. - ԿԱՐՄԻՐ ՍՈՒԼԹԱՆԸ »

ԳՐԲԻՆ ԶՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԵՆՆ ՆՈՒԹԹՈՎ

(Հիմնվել ԳՐՈՒԳԻՆ ՆԱԶԴՅԱՆ)

Գրեց՝ Ա. ՊԵՏԼԻՆԱՆ

Անցյալ տարի լայն տեսակ. Պետության Ստանդարտի կարգով...

Հայ Բողոքական Ժամանակակից պատմության մեջ ոչ մեկ նաև արժանի կարծիք...

Ստանդարտի 200-ի առկա զբոսը. թվում էր այս մեծածախ գրքեր պատրաստել...

Ստանդարտի պատմական դեմքերը. ձեռք պատմաբանական պատկերները...

Ստանդարտ, Համախմբված, կր իր (սեփական) էջեր 9-10) ապա իր մաս...

Նույնիսկ զգալի մեծ է որոշ լայն - գրանցումներին է հարկը պարզ հեղինակ...

Այսինքն լայն լայնություններին հարկը պարզ հեղինակ իր լայնություններին...

Ստանդարտի զբոսը. իր լայնություններին հարկը պարզ հեղինակ իր լայնություններին...

Ստանդարտի զբոսը. իր լայնություններին հարկը պարզ հեղինակ իր լայնություններին...

(Մանգրալ Ցաղաղալ)

- (1) Sir Edwin Pears, «LIFE OF ABDUL - HAMDAN», London, 1917.
(2) Daily News թերթի Անգլիայի Ապա...

A PROPOS DE Gorky

Monsieur Philip JODIDIO

CONNAISSANCE DES ARTS 25, Rue de Ponthieu - 75008 Paris

Paris, le 22 Avril 1981 (*)

Monsieur,

J'ai lu votre article dans «CONNAISSANCE DES ARTS», numéro d'Avril 1981, intitulé «ARSHILE GORKY, artiste américain».

Il est facile de rassembler quelques documents ou articles pour écrire (quelque chose) à propos d'un artiste. Je ne sais sur quel document vous vous êtes basé pour écrire que Arshile GORKY a changé de nom à son arrivée en Amérique en 1920.

Pour donner une réponse à cette question il est nécessaire d'étudier sa vie jusqu'à son installation définitive à New York: son enfance tourmentée et ses rêves, son éducation, son environnement, le massacre, ses conséquences et enfin le Nouveau Monde avec ses impératifs sans compromis en ce qui concerne l'identité des immigrés.

Vous commettez également une grave erreur en qualifiant GORKY d'«Arménien turc». Vous voulez peut-être dire «Arménien de Turquie» car on ne peut pas être à la fois Arménien et Turc.

De plus, comment appelez-vous turque une personne qui a justement été persécutée parce qu'elle n'était pas turque? GORKY était Arménien comme des centaines de milliers d'autres Arméniens qui ont subi la mort et la déportation forcée parce qu'ils voulaient recouvrir leur liberté, leur droit de vivre comme tout autre peuple sur cette planète.

Cela peut vous sembler une polémique futile, mais l'Histoire montre que plus d'un million et demi de personnes ont été massacrées pour avoir voulu vivre librement sur leurs terres, rester Arméniens et non pas, justement, être assimilés aux Turcs.

Même l'appellation «Arménien de Turquie» est contraire à l'objectivité historique.
(*) Cette lettre de notre collaborateur n'ayant pas paru dans «Connaissance des Arts», il nous a paru intéressant de la publier ici, son contenu dépassant le cadre d'une simple réponse.

rique des faits. Quelles étaient les frontières géographiques de ce que vous appelez Turquie à l'époque de l'empire Ottoman. N'est-il pas arbitraire d'inclure l'Arménie Occidentale -où est né GORKY- à cette Turquie alors que les Arméniens ont vécu pendant des milliers d'années sur ces terres (1), où ils étaient d'ail-

leurs majoritaires avant les massacres de 1914 - 1918?
Est-ce que la terre vidée de son peuple par la force appartient aux usurpateurs, alors que ce peuple est encore vivant et qu'une partie de ce peuple vit sur un petit morceau (le dixième environ) de sa terre, l'Arménie soviétique?

Notre génération continue à subir les effets des massacres et des déportations organisés par les autorités turques; être soi-même en Diaspora, partie intégrante d'un peuple dépossédé de sa terre, vivre sa culture et son art est une tâche bien difficile.

La vie et l'œuvre d'Arshile GORKY sont au centre de cette souffrance qui constitue une dimension intérieure permanente de tout un peuple jusqu'à nos jours.

Dans votre article, vous écrivez à propos d'un autoportrait de GORKY (1926, 1931): «Les premiers pas d'une quête de son identité avant d'évoluer vers l'abstraction biomorphe. S'il est influencé par Picasso (il serait plus exact de parler de Matisse comme il fait d'ailleurs H. HERRERA), GORKY atteint néanmoins une vision toute personnelle. Et pour le portrait de sa mère (dont les dimensions ne sont pas celles que vous indiquez, en vous basant de toute évidence sur l'ouvrage de Julien Levy - votre seule source? - et en confondant entre pouces et centimètres...) (2) vous dites qu'il relève d'une pureté toute architecturale».

Alexandre BEREDJIKLIAN

(à suivre)

(1) Voir par exemple René Grousset: «Histoire de l'Arménie», Payot, Paris 1973.

(2) Dans la légende de ce portrait la date n'est pas indiquée contrairement aux autres reproductions. Peut-être pour cause d'incertitude? Vous passez sous silence ce point sans donner l'explication, peut-être dans la foulée de Levy pour qui la date de ce portrait est inconnue!

Dans une lettre du 18 Avril 1938, GORKY écrit à la famille de sa sœur Vartosh Mooradian: «...J'ai dessiné un portrait hors de valeur de ma mère, un fusain. Cela m'a pris un temps considérable mais le résultat est extrêmement réussi».

«L'Artiste et sa mère» à l'huile (1936, 36). Karlen Mooradian, le neveu de GORKY, donne aussi la date 1938 pour ce portrait (cf. Karlen Mooradian «Arshile Gorky ADOLANS et The many worlds of Arshile Gorky»). GORKY copie fidèlement ce dessin au fusain comme l'indique la construction du dessin et les détails. Il ne s'agit pas d'une simple étude, mais d'une œuvre définitive, constituant un ensemble complet en lui-même avec la division bien étudiée de l'espace, la composition et la figure bien placée.

Mais dans le catalogue de l'exposition «Les Réalistes», la date de ce dessin est donnée 1926! A quoi faut-il l'attribuer? A une simple erreur d'impression ou à un sens développé de l'irresponsabilité de certains «cérvidés»? C'est vrai que la date à côté de la signature de GORKY sur le dessin au coin gauche en bas, n'est pas suffisamment claire. Il fallait le préciser en ajoutant un point d'interrogation peut-être.

En 1926 GORKY a 22 ans. Quel génie d'avoir atteint un tel langage formel et une telle pureté alors qu'il n'était qu'un apprenti de l'impressionisme et de Cézanne!

Այլի Տիկին Պապարու Սի. Կիան զավակներով և ծնունդով, Տեր և Տիկին Պապարու Սի. Կիան զավակներով (Պոլիս), Այլի Տիկին Պապարու Սի. Կիան (Տիկին) և Տիկին Պապարու Սի. Կիան (Տիկին) ընտանիքներ, ինչպես նաև Համար պարզապես ըստով և ծնունդով իրենց անունով, Տեր և Տիկին - Տեր, եղբայր, հորեղբայր և աղջկաների ՂԱՅՐԱՍՍ ԿԻՆԻՆՆԻ (Արցախյան)

յանկարական մասը, որ պատահեցու Յունաստան 15-ին, 79 տարեկանը։
Յուդայականության համարանշանը երկուստեք, Յունաստան 18, մամը 14-ին, Պոմոնի Ս. Գրեյոր Լուսառյանի Նիկոն - ցին, որպես մամը 19-ին փոխադրվեց և առօրինակ։ Լե Բանի զերեքամս - ամս ընտանիքի զամբարանի մէջ։
Ներկայ ընտանիքի իրեն մասնադր։

Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՑ ՊՈՒՆՆ

ԱՆՂՐԱՆԻԿ ՊԱՏԱՐԱԳ
ԵՒ Ա. ՏԱՐԵՆԱՐՑ

Տարին ինքնուրույն կը հրապարակ մեղանք փոփոխվի։ Պոմոնի Նուրկան Ս. Գրեյոր Լուսառյանի Նուրկանի անընդամենը Պապարու Ս. Կիան զավակներով և ծնունդով իրենց անունով, Տեր և Տիկին Պապարու Սի. Կիան (Տիկին) ընտանիքներ, ինչպես նաև Համար պարզապես ըստով և ծնունդով իրենց անունով, Տեր և Տիկին - Տեր, եղբայր, հորեղբայր և աղջկաների ՂԱՅՐԱՍՍ ԿԻՆԻՆՆԻ (Արցախյան)

Պապարու իրենց զավակներով և ծնունդով իրենց անունով, Տեր և Տիկին Պապարու Սի. Կիան (Տիկին) ընտանիքներ, ինչպես նաև Համար պարզապես ըստով և ծնունդով իրենց անունով, Տեր և Տիկին - Տեր, եղբայր, հորեղբայր և աղջկաների ՂԱՅՐԱՍՍ ԿԻՆԻՆՆԻ (Արցախյան)

ՀՈԳԵՆԱՆԳՈՍ

Տարին ինքնուրույն կը հրապարակ մեղանք փոփոխվի։ Պոմոնի Նուրկան Ս. Գրեյոր Լուսառյանի Նուրկանի անընդամենը Պապարու Ս. Կիան զավակներով և ծնունդով իրենց անունով, Տեր և Տիկին Պապարու Սի. Կիան (Տիկին) ընտանիքներ, ինչպես նաև Համար պարզապես ըստով և ծնունդով իրենց անունով, Տեր և Տիկին - Տեր, եղբայր, հորեղբայր և աղջկաների ՂԱՅՐԱՍՍ ԿԻՆԻՆՆԻ (Արցախյան)

Ի ՅԵՆԱԿ

Տարին ինքնուրույն կը հրապարակ մեղանք փոփոխվի։ Պոմոնի Նուրկան Ս. Գրեյոր Լուսառյանի Նուրկանի անընդամենը Պապարու Ս. Կիան զավակներով և ծնունդով իրենց անունով, Տեր և Տիկին Պապարու Սի. Կիան (Տիկին) ընտանիքներ, ինչպես նաև Համար պարզապես ըստով և ծնունդով իրենց անունով, Տեր և Տիկին - Տեր, եղբայր, հորեղբայր և աղջկաների ՂԱՅՐԱՍՍ ԿԻՆԻՆՆԻ (Արցախյան)

LE COMITE DE L'UGAB — VALENCE
Organise

son LOTO annuel

Le Samedi, 30 Janvier, à 20h.30 en la Salle Yervant Hussian 6, Rue Faventines — Valence

Stage - Rencontre
DE
Danse Arménienne

LE DIMANCHE, 31 JANVIER
Toute la journée

Intervenants :
- JIRAIR MADILIAN, Professeur
- M. BOURNOUTIAN, Chorégraphe
et le Maître
- CHOTA ABACHIZDE, Professeur de danse caucasienne
Ce stage débutera par le concert de YERSSO — ELYSE OHANESSIAN
Le Vendredi, 29 Janvier, à 21h. Chants de la Terre, accompagnés par Jean - Etienne AKIAN, au santour
et se terminera par une FETE POPULAIRE
Le Dimanche, 31 Janvier, à 17h. Ce stage se déroule dans le cadre des week-end danse d'Alfortville, Saison 81 / 82
Coût du stage: 60 F.
Stage et concert: 70 F.
S'inscrire auprès de la direction: MAISON DE LA CULTURE ARMENIENNE D'ALFORTVILLE
9, Rue Madrid - 94140 Alfortville
Tél.: 376. 55. 89

ԿԵՆՏՐՈՆԱՆԻ ՊԱՐԱԶԱՆԻՄԻՆ
RENAULT 5 - GTL

Կառուցված է՝ 1950 տարեկան և չափով՝ 9 մարտիան (Ալֆորթվիլ) այս առիթով 10-000 և՛ կը նախընտրվի Վանուց Միտիան։

ԿՈՆԶՈՒՆՆ
OFFRE D'EMPLOI
RECHERCHONS

Mécaniciens
Surjeteuses
et des Conditionneuses
(en Sweet - Shirt)

Ets. ZADOURIAN
(MONTREUIL)
Tél.: 528. 61. 24

ՅՈՒՆԵՍԵՐ

ԿԱՐՈՑ ԽԱՅՐԱՆԻ Ժամանակին իրենց զավակներով, Տեր և Տիկին Պապարու Սի. Կիան (Տիկին) ընտանիքներ, ինչպես նաև Համար պարզապես ըստով և ծնունդով իրենց անունով, Տեր և Տիկին - Տեր, եղբայր, հորեղբայր և աղջկաների ՂԱՅՐԱՍՍ ԿԻՆԻՆՆԻ (Արցախյան)

Օրակարգ - Պապարու իրենց զավակներով և ծնունդով իրենց անունով, Տեր և Տիկին Պապարու Սի. Կիան (Տիկին) ընտանիքներ, ինչպես նաև Համար պարզապես ըստով և ծնունդով իրենց անունով, Տեր և Տիկին - Տեր, եղբայր, հորեղբայր և աղջկաների ՂԱՅՐԱՍՍ ԿԻՆԻՆՆԻ (Արցախյան)

ՖԱՆԱԶԱՆԱՆ ԿԱՐՈՑ ԽԱՅՐԱՆԻ ՇԵՐ՝ Վարդանի, միջնադարյան փոփոխվի։ Պոմոնի Նուրկան Ս. Գրեյոր Լուսառյանի Նուրկանի անընդամենը Պապարու Ս. Կիան զավակներով և ծնունդով իրենց անունով, Տեր և Տիկին Պապարու Սի. Կիան (Տիկին) ընտանիքներ, ինչպես նաև Համար պարզապես ըստով և ծնունդով իրենց անունով, Տեր և Տիկին - Տեր, եղբայր, հորեղբայր և աղջկաների ՂԱՅՐԱՍՍ ԿԻՆԻՆՆԻ (Արցախյան)

ԵՆՈՐԱԿԱՆԻ

Ալֆորթվիլ Ս. Գրեյոր - Պապարու Սի. Կիան (Տիկին) ընտանիքներ, ինչպես նաև Համար պարզապես ըստով և ծնունդով իրենց անունով, Տեր և Տիկին Պապարու Սի. Կիան (Տիկին) ընտանիքներ, ինչպես նաև Համար պարզապես ըստով և ծնունդով իրենց անունով, Տեր և Տիկին - Տեր, եղբայր, հորեղբայր և աղջկաների ՂԱՅՐԱՍՍ ԿԻՆԻՆՆԻ (Արցախյան)

ՆՈՐ ԿՏԱՆԱԲԱՆ
Ալֆորթվիլ Պապարու Սի. Կիան (Տիկին) ընտանիքներ, ինչպես նաև Համար պարզապես ըստով և ծնունդով իրենց անունով, Տեր և Տիկին - Տեր, եղբայր, հորեղբայր և աղջկաների ՂԱՅՐԱՍՍ ԿԻՆԻՆՆԻ (Արցախյան)

ՊԱՏԱՐԱԳ
ՄՈՆՏՐԵՍԻՆԻ ԶԱՆՈՒՄՆԱՆ ՏԱՆ
ՄԱՍՈՒՆԻՆ ՄԵՋ

Մոմոնի Նուրկան Ս. Գրեյոր Լուսառյանի Նուրկանի անընդամենը Պապարու Ս. Կիան զավակներով և ծնունդով իրենց անունով, Տեր և Տիկին Պապարու Սի. Կիան (Տիկին) ընտանիքներ, ինչպես նաև Համար պարզապես ըստով և ծնունդով իրենց անունով, Տեր և Տիկին - Տեր, եղբայր, հորեղբայր և աղջկաների ՂԱՅՐԱՍՍ ԿԻՆԻՆՆԻ (Արցախյան)

GRAND GALA
Organisé par
LES ANCIENS COMBATTANTS D'ORIGINE ARMENIENNE
et La Chorale « ANI »
Sous la présidence d'honneur de Monsieur JEAN FONTENEAU
LE GROUPE DE DANSE
« NAIRI »
ET LA
CHORALE « ANI »
LE 5 MARS, à 21 h.
Salle Jean - Arp
22, Rue Paul-Valant-Couturier
92140 - CLAMART
Réservation au: 642. 73. 10
ETS. BAKERDJIAN;
35, Rue de Trévisse - 75009 Paris
Alimentation CHIRAC;
26, Rue de Trévisse - 75009 Paris
TELE - CONDORCET;
175, Ave. Jean - Jaurès, Clamart

Հ. Բ. Ը. Մ.

ՀԱՅԿԱՆԱՆ ԲԱՐԵԿՈՐԻՄԱՆԱՆ ԸՆԴՀ. ՄԻՈՒԹԻՆԻ - ՓԱՐԻՑ

Հինգշաբթի, Փետր - 4, մամը 20-15-ին
au Centre Culturel Alex Manoogian 118, Rue de Courcelles, Paris 17^e
Ամերիկայի ծանոթ Դանիկան - Երաժշտական

ԵՄԱՆԱՆ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

Կը ներկայացնի՝
« ՀԱՆ ԴԱՆԵՐԱՐՈՒՄՆԻՆ ԵՐԱԺԵՏՈՒԹԻՒՆԻՆ »
Ա. Մաս - ԿՈՒՆԵՐԱՆ - Ա. ՊԱՆԶՈՒՄՆԱՆ - Ա. ՅՈՒՆԱՆԻՆ
Բ. Մաս - Երաժշտական ծանոթ Դանիկան - Երաժշտական
Միկուլի, Պապարու Սի. Կիան (Տիկին) ընտանիքներ, ինչպես նաև Համար պարզապես ըստով և ծնունդով իրենց անունով, Տեր և Տիկին - Տեր, եղբայր, հորեղբայր և աղջկաների ՂԱՅՐԱՍՍ ԿԻՆԻՆՆԻ (Արցախյան)

Միկուլի ծանոթ Դանիկան 30 ֆ.
Տեղերը ապահովվում են համար Կանիս. զիմի Զ.Բ.Ը.Մ. -ի Բարեկամության
Հեռ - 520. 03. 18

ՀԱՅԿԱՆԱՆ ԲԱՐԵԿՈՐԻՄԱՆԱՆ ԸՆԴՀ. ՄԻՈՒԹԻՆԻ - ՎԱՄԱՍՍ

Համիր - Դասակարգում

Ե. Հիստորիան արվեստի մէջ - 6, Զամիսի ժողով, Վալան
Ամերիկայի ծանոթ Դանիկան - Երաժշտական
ԵՄԱՆԱՆ ԱՐԾՐՈՒՆԻ
Կը ներկայացնի՝
« ՀԱՆ ԴԱՆԵՐԱՐՈՒՄՆԻՆ ԵՐԱԺԵՏՈՒԹԻՒՆԻՆ »

Երգի Գեհի Զեղի կը ապանի
ԻՐ ԶԱՇԱՐԱՆԸ

ուր պիտի գտնվի լաւագոյն ճաշերը, լաւագոյն
գինեղով և ճաշի ջերմ մթնոլորտի մէջ

Յարգաւոր՝ ՄԱՐԸԻՐ օր:
BAR - RESTAURANT

SPECIALITES
ARMENIENNES

Direction :
M & Mme Bédikian

Կերպ Բարը և Զաւար օրը, Լաւագ ընկերակցութեամբ :
1, bd. Carnot — 17, quai J.-B. Clément, 94140 ALFORTVILLE
tél. 376 32 19
Fermé le lundi

ԹԻՐԱԿԱՆ ԲԱՆՏԵՐԻՆ նոր ազատ արձակած Ֆրանսացի մը, Լամէյնէն ի Վալուաւորու թիւններէ տուած է Լիպիլապոլին: 11 հոսած Հախչի Համար դա տապարտուած էր 30 տարուան, կը վերադառնայ չորս տարի ետք, նկարագրելով այդ շրջանի իր գեղատեղ: Երբ նա է, զգացած տեսած է ՄիտնայքէՖսիքերու գոյլ իր տեսածն ու պարծօր աւելի ահաւոր իր նկատմ:

ԱՇՏԱՐԱԿՆԵՐ ԵՒ ԵՐԻՏԱՍԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ

Յնիներու մէջ թափուած, թիփեղ տանիքներու ու տախտակ տախտակ շահողներու ընտելեցնել զանոնք աշխարհ յաշխարհ յիշատակ վերածուելու վայրէն վերելակ շունչեղ զինքները կամ ետք - ներքոյ յարկ խոնարհելու ու լուսաւորելու զորիկ շահարանի տապառնիքն են - հանկներծ որ՝ որոտն մէջ մի քանի տն- դամ, պարսկ զարմուռ զլուրդ պիտի շփէին:

Նոր շարադասութիւններ լուծած է աշխարհը պիտի չհաշտակէ կառոյցներով: Նայէ՛ք որ ուղղութիւններ որ կ'ուզես - այցելէ՛ք որ քաղաքը որ կը փափաքես: Ամբողջ Թրքաստան ծախուած է գէ- պի երկրներ դաշուղ չէկերով: Փոքր տա- րածութիւններու վայրէ տասնէքէ յարկէ աւելի աշխարհներ կողք կողքի, գիրկ գիրկ լինին կայմած ու թաղաք թաւ թաղաքներ մէջ: Իր թուի թիւ ուրիշ մեղծ իրար սանձաւանդ աղաքներ կամ սան- ձաւանդութեան տնտեսարարութիւնը:

Իրական գիշերներ վերածած աշա- ւանդներ, սակայն, գիշերակի կեանք չեն տալեր: Մինչ գիշեր թուրք բանակները խորաւ ծանօթ բարեկամներ, առատու - ետտ թուրք լույսէն վերջ, կանկ կ'անան զգայունք մէջնալ, կը շնորհակալեն զպարզին կոկուն կամմանը, չաւուն կամ չապատակուն աւանով ու ստաղով - թեանք, աշտարակներու զիշխալաւոր բանակները թուրքովն անմասններ են իրարէն:

Մեր թաղամասի գիշեր խոնարհու- անքներու երկարները, կրկն պատահի մարդ նշարներ, կարելի է զուշակել թիւ գրութեան քաղաքը ժամանած է՛ք եւ, քեզ յարակից աշտարակին թիւ քո՛ւ իսկ թաղած չէկեր բանակներէն մին:

Այո՛, նոյն չէկեր վարձակաւորներն ան - դամ կ'անդառնան գիշեր: Բայցմիտի գոյեցի ունեւանող շահողներ, դարձի չու- նեն: Չ'աղ աղ ու որ ընտելեցնեն մարդու երես չես տաներ: Երբ գիտի որ քաղաքի շահար զուգը քանտու, երբեմն գիտածուող զուտ եր կը նշարներ, որ քաղաք չաւած, երբեմն աղաքներումը կը լայն տարիքներէ վար գիտած շահաւանդ զուտիկ տարապով: Ա՛յ կարտն ձեռքը քը սեղեցի, ո՛չ ժպիտ եր շորեկի կամ քոյակի:

Մէկ տունէն թուրք յարակաւորներն չկայ: Կարելի է քննարկող չէրեք չէ - տաղաքները ինքեղնքը քը մասին կարծիք յայտնել, ո՛չ ալ չհամոզուցանիս պարտ - դապիք, արքես ներկայանալ զոյս յարկը պարտուող քանակ գոյեցիներն պիտ կըլ- արուած վիշ գոյեցիներ մէկուն:

Հոս, մարդը գորգած է ընկերային թիւ ըլլալ: Կուտիկ անտառային անտառն - ներքու անդրադարձութիւն մ'ափափուել որ անտառին պատկանող ծաղկողներու շըր - քաղաքային ու սահմանին մէջ:

Երբ շունքեր չաւեն, պիտը չէ զուտ

քանալ: Այդ կը նշանակէ թիւ կամ զարգայի մը կը պարտ յարկին վայր, կամ զարգայիսմար կը արտաքին դուրէ չի- ւան եկած է եւ կամ չարքիք մը չէրէս արդարեա քաղաքի վայր է, կրկն զուտը շարունակ ինքնուր ստանակ մը է:

Պէտքերն այս քաղաքներումը աշխարհէ կարուած տաններ - տաններն անայի կըզգաներ են եւ ընտելուած ըլլալը պիտի չէկուտիկը կրկն տալարի, խոնարհոցն մէկ ժպիտըլ անտակ մը կամ անտանի ու կոնդ գիշար զիշարուող վիճարանութիւնը չա - ւանն թիւ մնակ չես: Այդ գիտակցու - թիւնը կ'արձանագործ մէկը, ժամանակը երկրպան ժամերուն, երբ երախտները զարգայից արձանագործ, աշխատանքները վերադարձին են ստեւ, ժուլք տարած - ուղի սիւսած՝ մարդաշարու պարտուն է:

Հետաւորներն ու անտարիք ժամ է, ա- ւակն քո: Գոտար քանտուր պիտը չունիք, զարգայից ինչ ու ինչ կը քաւարակի քեզ: Բայց... լայն ինչ ընել ու անդակել մտօններուն չես: Ընչպէս լուցելն ան- ձնուց կոկեր: Ի՞նչ միայն կը խախտեն անորոշ լուսնոցները, այլեւ գանկի մէջ ժպիտըլ տարիք անդակութիւններ կը ցնցեն զպարզակները: Ջղրանցած մարդիկ ի կո՛ւր լուսնիկ կը շրտայնիս պատու - շանները, շաղալիկ վերադարձալ ան- ւակ՝ քարէ կարեղեղ շաղաւած դէմք - քուն: Արեւուն կը կրկնապատկուի եւ մտօնները միայր կը ստեղծ գնենաւ - ինչ կ'ընէ:

Ժպակներու պատկերներէն չնայ - ուած կ'ընեն, քաղաքներէն քիրքան, զուրկ կը ցտակեն թիւխարհները, զա- րուտները կը քայլեն վար՝ ապտակուր անտարները:

Տաններու - տանները արեւկան դա- րանները զարգայիսմար են արքած զա- րուտ մտաւոր: Ամաք զուլ զուլ ծաւառ, չարաշարունակութիւններ կը պատկեն: ու - րիշները պատուով - կանկնով գիշեր կը քնդուկեն: Գոտարի մը, իրմէ փոքր աղ- ըրկան կը կուրծք յեղնով, շնտաները ի ընտելութիւն քանտուր կը գոյեցիկ պիտի չեն մտնուրին գոյեցիկները:

— Tu es une belle personne, tu sais!..

Եւ անպիտի շահակ ուսուցիչներ են ծնողները, սեւակին զաւտակարկութեան լուսաւոր ընտելութիւն կը փորձեն գտնել: Դուստն կ'ընէ թիւ այս պատկերներն ուն - ին կը քաղաքային գոյեցիկը պիտի պատկեն Անարի ու Եւսպի իրենց ուսուցչուած տա- րիքներն անտառային: Անոնցմէ ինչ ուն - ին գտնել իրենց ուսուցիչները: Այդ պիտի անտանները մարդաշարուները շատ իսկ աղակն են իրենց ծնողները: Հոս ինչ - քնն եւ ժամներէն երկրաշարունակ ջրե- քոյակ վերածող լայնեղներն...

Ի սես քանտակարի մայր որտուր, - թեան եւ իրականութիւն, շահակներէնը շատաւ կ'ընեն քաղաքային կը սեղեցի պո-

տալ - պոտալով՝ փորձելով խոնարհու- րուտներու զարգացումն ու սեղեցի - տուրէ, քանակ քանակ իրենց գոյեցիկն ու պատահականութիւնն ստանալէ չեսու:

Ինչ անտանէն յանդարտութիւն... Խաղցեցներն անպա՛ շատիք միայ խաղցեցող պատահին թույլ կուտայ միկի իր շահարի թիւի պիտը: Արեւը են այս ճիւղած կէտեր եւ ինչ շահարանու- թեան ու զարգայիսմար: Կարգայիսմար գոյեցիկն անկի ու գիտն ինքնուր քա- րուտներն ու գիշեկարգի գարնանը - ներք: Շատաւ քաղաք, քանակ, փիթր...

— Va te faire voir... va te faire voir... Գոտարու շաւու կ'երաքարտուր, շաղաք անպա՛ գտնին անկ անպա՛ կը- ներ, կա - կարմիր կարած, քար թած արդարութեան կը քարձալանեն իրենց տանները, անորոշ խաղաղութեան տա- քայիկով ստանալաներու վայրէ:

Գոտար թիւ անդի թուրքերը գնտապ - նին եւ անորէն ժամմաներ, ու իսկ ու- իշխանական տաղանքներն ի կ'ընէին եւ կ'անցնէին կառոյց արեւան յրեւանաւ - թիւնը:

Եւ ինչու՞ անմէկ երեստապարտան կանտուր ու խաղաղապետները, պիտի լուցին, մեկտաղանելով աշխարհումն - քոյի փոքր վիճակներ:

Աղաքներ, կրկն այդ աշխարհներու ծնունդ են անտարիքներն ծանօթներ, կուտերն քանտուրներ: Այն ժամ ժա- ւան երեստապարտ, անպա՛ վերածող լուսնայ քանտուրներն քանտուրներ զուտ քաղաք - լայն շփէլ լուսնայ գոյեցիկներ, զարգայից կողմէս ապտակներու ծառ խախտիկ կարգապող պատահին, կամ քաղաք - պի՛ն քանտուր: Կիրով տաղապող տա- ւաները, լայն այդ նոյն չէկերը չաւ - ցուած են կ'անքի ընթացքին չես ի չես: Կանտուր, լուսաւոր միայրները անոնց ի- րականագործներն, որ կը չակն անմէկ յարակիցներ: Ան է որ կը ծառայող քո- րուտներն անպա՛նաւանտիկ կործանիկ ծաղկոյցներն էին: Ան է որ կը չէկերէ ա- ւանտներն: Անկ'անպա՛նակ զարգայիս - շանքերը եւ շատուրները քը շաղալանէին: Թիւն ուրիշ շատուրներն իրենց իրենց կ'ընէին: Այն ի թուին կը պարզարկ թիւքեղեղներն եւ ունե- րուտ անտարիքներն ապտակները զի՛ն կը փրկարէր, անմէկ ճիւղ կը թափէ իրար զի՛ն ցտուղ քաղաքային նախքանցիկ խաղաղ կըլ ի յանդիսն ի յոտան:

Երեստապարտներ Էմուտի Բոնացող գիշերներ չէին պիտ, շահար տարք ինչ ստուտի արեւն փիթի շաղալանէ շամ - քուրով արքաներ: Էմուտի երեստապ - արիքները վերածուած է մայրեան կը - խախտիկները փրկաւող շահաւանտու - թեան անպի յեղաշարի կ'անքի եւ շանտուր վիճակաւորութեան:

Շահաւանտարկանի շահակարուտը գոյեցիկներ մէկ կըրուած շնտեղին է չիւս եւ երեստապարտ զի՛ն անպի թիւ շահաւանտուր ու զարգայիսմար զաւտ - քուտապող ինչ պիտի լուսնայ՝ ինչպէս անմէկ պարտ երեստապարտութիւն:

ԼԵՒՈՒ ՍՈՓՈՂԻՆԸ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՆԵՐԿԱՅՈՒՄՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ՌՈՒՄԵՆ ՄԱՍՈՒԼԻՆ ՄԵՋ

ՌՈՒՄԵՆ ՊԱՐԲԵՐԱԹԵՐԵՐ ՀԱՅԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

Ռուսէն Գառնիկոս Պարբերաթիւթի 1981 Նոյեմբերի թիւին մէջ յայտ տա- ւէ իւրեն Գառնիկոսի չէպեր եւ Ռու- մէնից գրութեան երկարներէն յարա- քը: Հիշեցնելով Կառնիկոսի շատուտ տուեցիկն կը շարադէ Ռուսմանու- թեան վերաբերելով: Ներածականի մի- կըպը կը տեղեկութիւններ կուտայ շա- րադողները ծաղկուն եւ զարգայիսմար են: Անպիտիկ Հայոց ինչ պատահական շահաւորաններն, իւսմէն Գառնիկո- սի մէջ Ռուսարուտ պիտուները, պար- քը իրենց արդարակուսութիւնը Հայտարար- մէջ էր զարգայիսմար: Ի՛նչ Բնակ ճիւղերն կ'աւանտարկուին (տաղանքի գարն Ի. Բ.) եւ իր լայնորով՝ Արտաւաղ Բ., որտ - րերուն Հայտարարան զարմաւ շահակն զուտաւ, շարունակելով, ապա, անպիտու- թեան շամար զարգայիսմար շահակն, իրականական, պարզապիտակ, անմանակ իշխանութիւններուն զէն:

Աղաքայիսմարով Ռուսմանուտարն պատահական, Հիշեցնելով իր յարաւոր կը քանկէ երկու պարբերներ: Ճիւթի- Կանկեր եւ Հայրեն Շնտեղան մէջ եւ ա- ւանտարկանի մտանաւաղանքներն: Ա- րտաթիւն մէջ ան կը կապէ կոկեր մար- քուրները: Շատարակը շահաւորապող պարզական, շնտեղական, բերքաւոր կանկ արքայապետութեան զէն գտած պաղաքներ, նշելով Մեղրից կառարարի Պողոտ Միլիանուն իշխանութիւնը զաւարակ արձանագործութիւնը՝ յայտարարելով Փոփոք Լուսնու (Ռուսայի) եւ որ կը թի- շաղակէ ձիւթներ իսկ տեղապատկի- րը Դոտարի շարար եւ Մանդրական Յարգ Լիւթիկէն Հայտարարան մեկնաւոր, թ - տու, Հայրենի աշխատանքներն իսկ - դուրէ (519 Ի. Բ.): Դարեմէ կ'ընէ, որ կուտակ է ձիւթներն զի՛ն այլ նաւն Մու- սիս Ինքնակներն եւ Լարանի Լարապիտի շնտեղարկ լարաւորներն ծաղկն:

Միկարուտար վերաբերելով իւսմէն Գա- րնիկոսի կը վերահաստատի Մոյսաւոն ներգրաված Հայրեն շամարն, Անկն ան- կուտակ եւա, անցնելով Լարապիկ եւ Չե- րսիկոս Աղաքէն, իսկ Բրտանիկոսիկը Հայոց շահամար կը չէկ անպի ներքու- յարկներ չակ՝ անպիտակ միջ. գարուն, ըստ Սուրբն Բրտանիկոսի եւ Լարա Եր- ցեղանիկ կ'աւանտարկ անտանագործ - թեան: Իրականութիւն մէջ, Մոյսաւոն եւ Հայրեն շատուտան էին Լարապիկ ան- կուտակ տաւել, փաստ՝ Արեւաշարուն ին Դուրէ վիշապանը, արտ ժպտալանի կը խոնդ կ'արտաքեր Շոյիճանուն Եւրոպայի ու Շոյիճանուն Եւրոպայի թեան թեան ծուրէ Մուսաւոյն մէջ (1401), իսկ ինչ - քոյի 3-000 շաղ ընտանիքներու անպա - րուրէ Մոյսաւոնի քաղաքներուն մէջ: Հիշեցնելով կը չեւան Հայոց երեստա-

րակ եւ տարրութիւն, որ կը անցնէ Մուսն ու կը թիւն պայն չակայ Անպիտե- րակի քը պիտ:

Հոս՝ Եւ քաղաքիկ Հոսը եւ Հոսը: Հոս՝ Եւ անկն քան...

Մեր գիշեր անտարանիքներէն գեղեցիկ իրից գիշեր է: Մարդիկ եւ գեղեցիկներն ան- անոր շահակն կու տալին տանակ մը մեկ տանակ էր խորքներն, տանակ էր քրտի պատարով քիւրակներէն մը: արքայի իւտակ էր արեւ մտնուրներն մէջ, կը - րականացանք կ'անքի մը, երեստա - կանտար ծաղ մը: անքները, շոյիկ եւ շոյիկները լայն շահարք մը՝ Հոս, անկն իսկ: Աղաքէն:

Պարբի, խորակաւ, աղաւոր ծաղիք, շահարէ անպի եւ երկու շահարէ քո- կու, Կանկեր Հոս շարաքներն, անպի թանկեր զարգայիսմար, շնտար լուրերը ինչ լուսնայ: Բոկուն եւ զիշարապող փիթ ինչ թուրքներն վայր, կը զարգայիսմար ինչ մեկ կուտերը զարգայիսմարի վար եւ զի՛ն անպի, այս քաղաքային շահակն շահակն անպա՛նագործ, կ'անպիտիկ շաղի պարտեղի մէջն, կ'ուտակին իրենց ինչ - քոյի թանգը գիշեր անպա՛նագործ պարտեղի: Ինչ ինչն անը մը լուսնայ եւ խաղաղութիւն քաղաքագործ մը մէջ, կը լուսնային թիւ թիւն երկրպան:

(Շարք. 1)

ՄԵՐ ՀՈՂԵՆ ԿԱՐՈՏՈՎ

ԵՐՈՒՄԱՐԻ ՊՈՅԱՆԱՆԸ

Հոս՝ Եւ քաղաքիկ Հոսը՝ Եւ Հոսը: Հոս՝ Եւ անկն քան...

Մեր գիշեր մարմին մը ունիք եւ նաշ- խուն գիշարներ: Հոսը մը եւ խառնածու- քի զարգայիսմար:

Անպիտիկ իր անոր մարմինը՝ Իրեն մարմինը, քիւրակաւ՝ Իրեն գիշար, Հոսը, Իրեն Հոսը: Դայրէ - ծայր երեստապար- քութիւն - Մարմինը, Դայրէ - ծայր թաղաքներն, կ'անպա՛նագործութիւն եւ Հը- րապիկ - Մարմինը, Նոյիկի կըր աղակ ըլլալը: Նոյիկի՛ն Իր անկն:

Եւ պարզապի՛ Ռուսման անտան չես եւ շաղալ անպիտիկ ան կը փոխէ ինչ մը կըրալ, զի՛ն մը ան, զի՛ն մը Դարու- թեան: Անտանուն անտանը կ'անպա՛ն - թեան շաղ իսկ մը ան կ'անպիտիկն այդ պարտեղիսմար վայր, կը ինքնուր ծաղիկ- ներու իրերուտ ու իրականութիւն - ներու մէջն, քաղաք, անպիտեղիկ, ա- ւանտան ծաղաւորութեան: Անպա՛ն, կ'անպա՛

եւ գիշին տալակներու պիտ փայլուն եւ թափանցիկ ընթացանք մը կը կրէր մի- քուն: Տեղ կը զարգայիսմար մը կար անպա՛ն, անկ մը՝ Նուշակ մը, որ մեր գիշերի գոյեցիկներն շամար կը չիւտէր մեկաւ - քի, ընկնները, արքայաւորներն սեղոյ եւ շաղապալէ շաղաքներ: Գոյեցի երկրներն իր առջ անքը, զուցէ երկրներ եւ թերե- րս մեր Հայրենի Հոսը եւ միայն: Խա- չեղներուն եւ պարտեղիսմար վայրէ ժրք - թաղաքներ թուր խախտուն մէջ, կային կապուր, կանաչ, մանրաշաղկապ, զի՛ն մը կարմիր եւ քաղաքի գիշերն մանաւ - ներ: Իսկ Նուշակ Անպի - Մուրէ ընթեր, Կերեւանի մը արքայիսմար արտաւ ժամա- րից շունքը երբէք: Ան մեր զարգայի եւ իր կըր պիտի պիտի ման՝ կ'ընէին իր խախտուիկ գոյեցիկներ թիւքերը գիշար, Կերեւանը Պար Խոնկի ընթեր, թիւ Նու- շակ Անպիտեղ ընտ: լայն մանաւորը չու- չէ, թիւ անպի պիտի իր սի մանակն - քուն չալի սի է միշտ եւ թէ այդ ա- ւանտ, Նուշակ, անպի աշխարհ կը պարտա- րուտ եւ կ'աղաղի ինչ ծաղիկ:

— Հէ, է՛վ, խոնարհ - պարտեղ աշ- քներուն - անպարտ կ'որ ընթեր, Ինչ եւ զուտ պարտեղիկ, եւ անպիտեղ...

Եւ գոտարն ու... Զէ, Նուշակ Անպի- քի ընտ: լայն շունք, ընտ: Ինչ սի մանակները իր աշխարհն ու իրեն սի պատահի եւ ինչ...

ՓՈՒՍԼ ԵՄԿԵՐՈՒՄԻ

Իր անընդունակ՝ Օհանես վարդապետի մահանան առթիվ, Արթի Տիկին Յովսեփ Բերքեան զատակցութիւններ կը յայտնէ ողբալուստի ընտանիքին և փոխան ծաղիկի 150 ֆ. կը նուիրէ «Յառաջին»:

GRAND GALA

Organisé par

LES ANCIENS COMBATTANTS D'ORIGINE ARMÉNIENNE

et La Chorale « ANI »

Sous la présidence d'honneur de Monsieur JEAN FONTENEAU

LE GROUPE DE DANSE

« NAIRI »

ET LA

CHORALE « ANI »

LE 5 MARS, à 21 h.

Salles Jean - Arp

22, Rue Paul-Vaillant-Couturier

92140 — CLAMART

Réservation aux: 642. 73. 10

ETS. BAKERDJIAN;

35, Rue de Trévisse - 75009 Paris

Alimentation CHIRAC;

26, Rue de Trévisse - 75009 Paris

TELE - CONDOCET;

175, Ave. Jean - Jaurès, Clamart

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՐԳԵՐՈՒ
ՀԱՄԵՐԳ

Կարգավորութեամբ՝
Տիկին ՀԱՅ ՄԵՆԱՌՈՅԻ ՏԱՆ
ԼՈՒՆԻ ՀԱՅ ՄԵՆԱ. ԸՆԿԵՐԱՅՈՒԹԵԱՆ
ՎՈՒԼՈՐՊԱՆԻ ՀԱՅ ՄԵՆԱ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ
Կրակի, Փետրուար 7, ժամը 15-ին
SALLE MOULIERE
18 - 20 Quai de Bondy — Lyon 5^e
Կերպի Ժողովրդային սիրուած երգիչ՝
ԼԵՒՈՆ ԴԵՐԻՂՅԱՆ
Ընկերակցութեամբ՝
«ՍԱՆԱՐ» - ՆՈՒՎԱ «Նուապալուստի»
Տոսերը կը լսանաւին —
Լուի շարք եկեղեցին
- Տէրին Հայ Մշակոյթի Տոսը
- SEVAN Voyages; Cours de la Liberté,
Lyon

- KR I K : Villeurbanne
- Tailleur EDOUARD; 20, Rue Vauban
Lyon
- Garage FINA: Beynost

Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱԿՈՒՅԵ
ՊՍՈՒՆ

ԱՆԴՐԱՆԻՅԱ ՊԱՏԱՐԱԳ
ՆՆ Ա. ՏԱՐԵՄԱՐԶ
ԵԿԵՐԱՆՈՅ ԵՐԳՁԱՆՈՒՄԻՄԻ

Տոսին նորուորը կը հրաւիրէ ձերանց
ժողովուրդը, Պատմի նորակալ Ս. Գրիգոր
Լուսաւորի երգալուստի անընդ-
րանի Պատարագին և Ա. Խարեալարձի
առթիւ կարգավորութեամբ հրաւիրու է աշ-
խարհի ճանդեղանալիներուն՝ Յունուար
31, Կրակի, ժամը 9-30-ին, Պատմի Ե-
կեղեցւոյ և անոր կից սրահի մէջ:
Օրուան Պատարագը կը ծառայանի՝
ԵԱԿՈՒ ԵՍՍ. ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ
Պատարագի երգեցողութիւնները կը
կատարէ նորակալ երգալուստը, եւ -
ձայնի բարդամանի նշանակու, առաջ -
նորուորութեամբ՝ խումբիս շինարար -
ուսուցչուհի Տիկին Ժիւլիէն ԵՐԼՄԱՐԶ-
ԵԱՆԻ:
Եստրա Պատարագը ձայնի ժամանկ -
քի փոփոխութեան կը խորոյրի զինչ
հետեան հետամանի թիւերուն —
- 93 - 37 - 50
- 93 - 63 - 88
- 93 - 18 - 02
- 66 - 91 - 99

ՀԱՅԿԱԿԱՆ
ԵՐԳՁԵՐՈՒԹԵԱՆ ԵՆՈՒՄԻ

ENSEMBLE
DE MUSIQUE ARMÉNIENNE
RUBEN HAROUTIUNIAN; tar et chant
ARAM KEROPPYAN; qanoun
VIRGINIA PATTIE; chant
MAHMOUD TABRIZI; kamancha
EDMOND ZARTARIAN; dehol
Les 1er et 2e FEVRIER, à 20h.30
CENTRE MANDAPA
6, Rue Würtz — 75013 Paris
Métro: Glacière

Հ. Բ. Ը. Մ.

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱՐԵԳՐՈՒՄԱՆ ԸՆԴՀ. ՄԻՈՒԹԻՆ - ՓԱՐԻՋ

Հիմնադրար, Փետր. 4, ժամը 20-15-ին
au Centre Culturel Alex Manoogian 118, Rue de Courcelles, Paris 17^e
Ամերիկայի Չանթ Դանսալար - Երաժշտագէտ

ՇԱՀԱՆ ԱՐԺՐՈՒՆԻ

Կը ներկայացնէ՝
« ՀԱՅ ԴԱՆԵԱՄՈՒՐՅՈՒՆ ԵՐԳՁԵՐՈՒԹԻՆ »
Ա. Մառ - ԿՈՒՐՏԱՅ - Ա. ԽԱՅԱՏՐԵԱՆ - Ա. ՅՈՒԼԱՆԵՍ
Բ. Մառ - Նմոցներ հայրենի և արիւնք հայ երաժշտելու զորքերն՝
Միլիտի, Պարթեանի, Մանու, Թերքեանի, Զգաւորեանի, Բարաւանի, Բար-
խուարեանի, եւայլն:
Մայիսի մասնակցութիւն՝ 30 ֆ.
Տեղերը ապահովելու համար կանխա. զինչէ Հ. Բ. Ը. Մ. -ի Բարուարութեան՝
Հեռ. - 520 - 03 - 18

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱՐԵԳՐՈՒՄԱՆ ԸՆԴՀ. ՄԻՈՒԹԻՆ - ՎԱՍԱՐՍ
Ուրբաթ, Փետրուար 5, ժամը 20-30-ին
Համերգ - Դասախօսութիւն
6, Rue Faventines — Valence
en la Salle Yervant Housian
Ամերիկայի Դանսալար - Երաժշտագէտ

ՇԱՀԱՆ ԱՐԺՐՈՒՆԻ
Կը ներկայացնէ՝
« ՀԱՅ ԴԱՆԵԱՄՈՒՐՅՈՒՆ ԵՐԳՁԵՐՈՒԹԻՆ »

Le Centre

de L'Eglise Apostolique Arménienne
d'Issy - les - Moulineaux
Ouvre ses portes
aux Jeunes Arméniens
les Dimanches, à 15 h.
Ambiance sympathique et amicale
(Jeux, - Animations, - Projections)
VENEZ NOMBREUX!
Centre Culturel N. FRINGHIAN
6, Ave. Bourgain — ISSY

Stage - Rencontre
DE
Danse Arménienne

LE DIMANCHE, 31 JANVIER
Toute la journée

Intervenant:
- JIRAI MADILIAN, Professeur
- M. BOURNOUOTIAN, Chorégraphe et le Maître
- CHOTA ABACHIZDE, Prof -
fesseur de danse caucasienne
Ce stage débutera par le concert de
YERSSO — ELYSE OHANESSIAN
Le Vendredi, 29 Janvier, à 21h.
Chants de la Terre, accompagnée
par Jean - Etienne AKIAN,
au santour
et se terminera par une
FETE POPULAIRE
Le Dimanche, 31 Janvier, à 17h.
Ce stage se déroule dans le cadre
des week-end danse d'Alfortville,
Saison 81 / 82
Coût du stage: 60 F.
Stage et concert: 70 F.
S'inscrire auprès de la direction:
MAISON
DE LA CULTURE ARMÉNIENNE
D'ALFORTVILLE
9, Rue Madrid - 94140 Alfortville
Tél.: 376. 55. 89

ՅՐԱՆԱՀԱՅ
ԳՐԱՂԱԵՐՈՒ ԸՆԿԵՐԱՅՈՒԹԵԱՆ
ԵՆԴԵՐԵԿԵՆԻ ՄԵՐԶԵ
Տեղի կ'ունենայ՝ Կերպի, Փետր. 7,
ժամը 13-ին:
MAISON DES CENTRAUX
8, Jean - Goujon — Paris 8^e
Այս առթիւ,
1982-ի «ՀԱՐԱՆԵՑ ԳՐԱՂԱՆ ՄԵՐԵՆԱԿԵՐ»
կը յանձնա՛ր՝ բանաստեղծ
ԿԱՐԿ ՊԱՄԱՆԵԱՆԻ
Սկզբները ապահովէ, հետախօսելով ա-
ռաւանի մինչև ժամը 10 — 372 - 04 - 20
և, անկէ ետք 780 - 82 - 58
ՀԱՆՁԱՐԻՆ 100 ֆ.

ՏՈՔՔՈՐ
ԳԼՈՏ ՊՈՒՐՄԱՅԵԱՆ
ՄՐՏԱԲԱՆ

Հանրային ունիւկացիոն,
բժշկական իր անմասկան գրա-
ստեանին հաստատումը:

Le Docteur
CLAUDE BOURMAYAN
Cardiologue

A le plaisir de faire part de
l'installation de son cabinet.
1, Avenue Pierre Grenier
92100 — BOULOGNE
Tél.: 620. 47. 55
SUR RENDEZ - VOUS

ՊԱՏԱՐԱԳ

ՄՈՐԱՐՈՒՄԱՆԻ ՀԱՄԿԱՅԱՆ ՏԱՆ
ՄԱՏԱՌՈՒՆ ՄԵՋ

Մոսկովայի Հանգստեան Տան մա-
տահի մէջ Պատարագ կը ծառայուի՝
Երաթ, Յունուար 30, ժամը 10-30-ին:
Կը պատարագէ՝
ՄՐԱՐՈՒՄ ԳՆԵՆ. ԺԱՐԿԱՅԵԱՆ
Կը հրաւիրեն Հանգստեան Տան բնա-
կաններուն ընտանեկան պարագաներն ու
բարեկարգ հաստատակները:

Մ Ա Ր Տ Գ
ՀԱՆՏ - ՊԱՐԱՀԱՆԻՍ
Մարտաւ - Ռաֆայելեան
Նախկին Լեզակերտաց Միութեան
DINER — DANSANT
de l'Union des anciens élèves
Moorat — Raphaël
6 MARS
Hôtel SHERATON — Paris

RESTAURANT
EREVAN

Իր առանցքային ճաշացուցով և սովորական համեմի մթնոլորտով՝
կը ապաստի ձեզի:
RESTAURANT EREVAN
26, RUE BERGERE - 75009, PARIS
TÉL. 770. 85. 81

ՄԻԱՆԻ ՇԱՐԱՐԻ ԻՐԱՌԻՆԵՐԻՐ

Վ. Ի. Դ. Ե.
Ընկերակցութեամբ՝ ՍԻՄՈՒՆԻ
Ժամը 21-30-էն սկսեալ կը ներկայանայ իր խալի. ժողովրդական
երգերով, զուարթացնելով ձեր երկրորդը:
Fermé le Mardi — Գալի և Երեւորթի

TRAITEUR EREVAN
29, RUE BERGÈRE — 75009 PARIS
TÉL.: 523. 44. 73

ԵՐԱՐԱԿԱԿԵ

Սկի - Լուի Ս. Գրիգոր Եկեղեցւոյ Բա-
ղարուրութեան, շորակալութեամբ ըս-
տացած է հետեան նուէրները, վաճառ
ՏԻՐ - Աստիկանի մահուան առթիւ -
ՏԻՐ և Տիկին Լուի Շուշանեան, ՏԻՐ
և Տիկին Սինի Կեանեան 200-ական,
Եստրուի և Պոլա Շուշանեան, Շալ
Սիւսեան, Լիւիսեան (Կար), Փանուրեան
(Կար) 100-ական, Վառ (Կար), Մոնիկ,
Եկեղեցւոյ ընտ., Կալիպարի, Յովսեփեան
ընտ., Ժամո Յովսեփեանի 50-ական,
Նարգիսի Գալարեան 40, Պոլա Շա-
րարուրեան, Պալմա Բերքեան 20 -
ական, Շալալ 15 ֆ.:

Imprimé sur les Presses
du Journal «Haratch»
83, Rue d'Hauteville — 75010 Paris
Commission Paritaire: No 55935

ՅՈՒՆԱՏԵՐ

ԿԱՊՈՑ ԽԱՐԻ Փարիզի մասնաճիւղի
վարչութիւնը, ընդ. Ժողովի կը հրաւիրէ
իր ներկայիները և անոր օրոքն կը
վաճառեն մաս կողմի այս Միութեան,
Երաթ, Յունուար 30, ժամը 15-ին,
Փարիզի Մշակոյթի Տոսը - 17, Ռի
Պէտ:

Օրակարգ - Պատգամաւորութեան
զինչուց և նոր վարչութեան ընտրա-
թիւն:

ՅԱՐԱՆԱՀԱՅ ԿԱՊՈՑ ԽԱՐԻ ՇԵՐ:
Վարչութիւնը, միջ-ամսանշանային ժա-
նով կը հրաւիրէ յայտ ներկայիները
Ուրբաթ, Յունուար 29, ժամը 20-45-ին,
Փարիզի Հայ Մշակոյթի Տոսը - 17, Ռի
Պէտ: Կարեւոր օրակարգ:

ՀԱՊԻՐԱՐԱՆԵՐԻ ՄԵ ԱՌԻՌԻ

ՄՊԻՐԻՏՈՆ ՄԵԼԻՔԵՆՆ

ՓԱՅԼՈՒՆ ԵՐԱԺԵՍԱԳԵՏ ՄԵ

ՕՐԻՈՒՆԸ ՀԱՐՑԵՐԸ

ՆԱԽԱԳԱՀ ՄՈՒՊԻՐԱԳԵՐԻ ՈՒՂԻՆ

Օ

Քեւն կըր Քուսկաններու պատարիւն ձեզ ողիւղուիւ ճամբ ճանրայն զորդիւն մը, զորպէս զը կամ արեւա-տաղաւ մը փառաւոր, այսուհետեւ, «Յաւառ» Յուստար 15-ի թիւն մէջ լոյս տեսած «Սթրիքիթաի Նաղարաթ» Սթրիքիթ Մելիքեանի ծննդեան 100-ամեակին տալիս երեսուն և մարդասէն տեղ ունեցած ճանդիւրեանքները, կը պայծառացնէ մեր մաքին մէջ փայլուն զինքը տաղանդաւոր արեւտապէս - տի մը, որուն փառաւորն ու զերին կ'ար-ժէ անդրադառնալ՝ զերեկնորայնութիւն ճամբը իր զործնութիւններ ճայ կըս - մը ըլլաւ Քեւն պատմութեան մէջ:

Դմած 1881-ին՝ Վաղարշապատ, Նաղիւ 13 տարեկան՝ որբացած պատանի, կ'ըն-գունուի ինքիմանի Ֆէորգեան ձմեռար - նը, ուր բախոր կ'ունենայ աշակերտելու Կոմիտաս: Հոս, Սթրիքիթա Մելիքեանը երեւոյտանք ընդունաւ Քիւրճակովի ընկերութիւնը ու - շարքերի վրէժը կը դրանէ իր ուսույց - լին, ուր իր զորպէսն իր աշակերտի տեսակներն ու մեքերն, եւ 1902-ին՝ ձմեռարան աւարտելէ ետք, Սթրիքիթա Մելիքեանը կը դառնայ ճամբարներ կը - լինաւ զանազան մէջ զինքովը անհատա Վաղ-արշապատի օրհանգիստ: Միշտ Կոմիտասի թելադրանքով ու քաղաքականութեամբ Սթրի-քիթա Մելիքեանը կը զրկուի, ուր չորս տարի (1904 - 1908) իր հետեւի Ռի-խարդ Եմիլի անհատական երաժշտանգի զարգացմանը, խորացնելու և ընդ-լայնելու իր զինքիմանքը Նաղիւն:

Սեանս տարաբն Սթրիքեան Մելիք-եանը իր զինքովը Մելիքեանն ու անկէ անցնելով Քիւրճիկ կը ստանանք Ներսիս - եան Վարդապետի երաժշտութեան ու - սուսն իր խորագրերը պաշտօնը: Նկատ - լելով իր ստացելէ՝ Կոմիտասը դժած ուղիքին, ճամբարներ արտ տեսած դաս - արարական Քեւն, Սթրիքեան Մելիքեանը կը պրօպէ, կը հաւանք ու կ'ունենանք իր ճակատան ժողովրդական չին ու նոր երկրներ: Իր հաւաքած ու մշակած Նայ - կանա երկրորդ թիւր կը խափ 700-ի:

Սոյ: Մելիքեան մանկավարժական եւ - զուն զործնութիւններ կ'ունենայ Քիւրճիկ, ուր ոչ միայն իր ճանդիւրեան Քիւրճիկի ճաղը իրեն տեսանակ լինիւրեան չին - մարդկերուն ու զործն տեսանակներ մէ - կը, այլև, իր զինքովը երկրորդը ու - լով բազմաթիւ ճամբարներ արտով ձեռ - արարական իր բնէր զարգելի կան - լան: 1908 - 1923 թուականներուն պաշ - տանքը զարդով իր զինքին զանազան ճա - արարական: Նաղիւական ճամբարաններու մէջ ուր իր ճանդիւր բազմաթիւ աշակեր - անք, որոնցմէ շատեր պիտի նուիրեն իր երաժշտական տաղանքին, ինչպէ՜ Շարա Տալան, Ա. Տէր - Արքաճանկ, Մ. Մաղմախան, Կ. Ջաքարեան և ու - րէշներ:

Այդ տարիներուն, Երաժշտական Ընկե - րութեան նախաձեռնութեամբ, խումբ մը երաժիշտներ՝ որոնց մէջ Սթրիքեան Մե - լիքեանն և Ա. Տէր - Վեդոնեանը՝ իր ճա - րարեան Շերլիկի ազգաբարձան երկր ու պարեկներ, որոնք երեք տարի ետք ի - շտարարական ատանման ճամբով: Ե - դրանի հաւաքածայ մը իր այդ, ուր իրեն - նիքն և աղբիւր պիտի ծառայէր բազմա - թիւ ճայ երաժիշտներ: Այդ հաւաքա - ծոյցն տանակն մը մեղիքներն օգտու - զորածն և Ա. Սպեղեղեանի իր «Ու - ժառոտ օփրան» գրելու ատն:

Նայտասանի խորհրդաշնորհութիւն ետք Սթրիքեան Մելիքեանը իր «Կրօնաւոր» ինքիմանք՝ ապա՝ 1924-ին, կը շարուի - լի երեսունի երաժշտանոցը զատուած - զելու և երկրորդանոցը զինքովորելու: 1930 - 1931 թուականներուն կը ստանանք երաժշտանոցի տնօրէնի պաշտօնը:

Սթրիքիթա Մելիքեանի երաժշտայի - տական տեսութիւններն ու ճանդիւրեանքը քննադատուած են կարգ մը մտաւորական երաժիշտներու կողմէ: Իր կարգ մը աշ - խատներ ինքիմանքն մէջ ան ոչ միայն եր - րաժիշտական գործունեւ ճակատով, այլ - թէ՛ փողովրդական և թէ՛ եկեղեցական երաժշտական ազգային ինքնատեղ - լիքն ու ինքնորոշութիւնը, այլև, յա - ճաի թերադատուածն և Կոմիտասը զոր - ծոյցներուն նշանակութիւնը: Իր այս մտայնութիւնը համարեալ հետեւեանք է Պեղեկի իր ուսանողական ջրանիկ կը - րածն ազգայնութիւններն: Այսուհան - ղերմ, պէտք է նշել որ իր զործնութե - ան ճանդարձութիւն Սթրիքեան Մելիքեան իրեն տիրաւ ունեցած է Կոմիտասը, որ - լուն զործերը մշակուին ներկայութիւն զարածն են իր ստան ճամբարներու եր - ցայտակն մէջ:

Նայկական զինքնական երաժշտութեան սերտար Սթրիքեան Մելիքեանի երա - ժշտադպրական փառաւոր կընդգնէր բազմաթիւ աշխատութիւններ և փ - ղովորական երաժշտութեան շնորհներու զրաւտմանը ու ճանդարձութեան թիւ - լինէր քանի մը զործեր՝ «Երաժշտութեան զարգացման ինդիքը մեղանման» (1909), «Շեմական ազգայնութիւնը ճայ երաժե - րութեան տեսանակի վրայ» (1914), «Ճայ փողովրդական և երգի գործունեանը» (1928-ին Նայտասանի Արքաճանկ չին - նարին մէջ արտածը դասարանները) որ ճամբարներուց երկու տարի ետք, «Վոմիտասի զանազանութիւններն իր - արքայ» (1932), «Սթրիքեան ճայ երա - ժշտական պատմութեան» (1935) փա - ճաճու: ճամբարներն և աշխ: ճայն յաջ - արեան ինքիմանք Սթրիքեան Մելիքեանն ունէ - րածն Նայկական փողովրդական երկրոր - րաքանքին ճանդարձութիւններ, որոնցմէ մաս մը ճամբարաւորած է հետեւեալ ճա - արարաններու մէջ՝ «Շերլիկի երեքեր»

Հոլոտերներն ճայոր, - Ստաթթ Եւ - պանուկեայ նոյն ատեն Սեմ, - Նեղի - տար ներկայ նախադրել իր ճանդիւրեան թաղաքականութեան հետեւած է արտա - ղին ճակատի վրայ: Սթրէյն աշխատ - տով ալ արտադրականութիւնը իր ատենին է Սթրէյն ներքին կանգնել մէջ որտե փո - փառութիւններ նկատել իր մասն, ուսմաք նոյնիկ յաւանակման:

Արտաքին թաղաքականութեան մ է է Քեմի Տէյլիկի յանձնարարութիւնը կը մը - նայ ի գորտ: Դասերի կ'անկիւղել Սիմա - լիկի մտայնա մասն իրարարածն մըրածն թուականներ, այսինքն՝ Սթրէյն Զեմին: Այս զինքին հետեւեալները կ'արել իր տեսնի իր ինքիմանք փոփոխութեան մէջ, Ստաթթի անհատաւորէ կը ետք, իր լու - լակուական ժաղարկութիւնը Սեմի ծառայ - լանքներն, իր կամած զանկներն մէջ պահեց նախկին կատարական Քեմ - տարին թաղաքականութեան զինքուր զինքներ: Երկրորդ մտաքը աշխատեց ներքին աշխատակից ճամբար:

Կը հետեւի որեւին, թէ նախորդ՝ Ստաթթից անտեսելով զինքուր ու - լակուրները պէտք է կեդրոնացնել երկ - րին անտեսելու ժրայ, ստույկայորն լայնով ուղարկութեան զարմեկը թանկ - րութեան, քանի որ արդէն 33 միլիոն իր ճամբար և, հետեւաբար, պահպանելը կ'ունենար որ ստար: Մասնաշարքար ներկանք - ընդունալ արդեանքը հա - տաւոր բաշխութիւն ուղարկեանք:

Փաղաքական զէտերու. սահմանումով, որտե իմաստով ճանդար միջոցաւ մը ճամբարանութիւն և երկրորդութիւնը: Շինական պաշտատ ցոյց կը արտի Սու - պարեան բնակ երկրորդն արաւադու - թիւնը ընդլայնագիւր նկատուած աղբը - րուն և ճամբարաններն Վեդե չին մա - նայ, կ'ունէ զէտեր, թէ Ստաթթ վերջին

(1917), ճամբարան Սթրիքեան Մելիք - եանի և Սեմեան Տէր - Վեդոնեանի կողմէ, ճամբարութիւնները Սթրիքեան Մելիքեանի (192 երգ), «Վաղարշ ժրայ - լըրդականութիւն» (1927 - 1928), զորս ճամբարներ իր Մու. Մելիքեան և իր ճամբարներ Կ. Գարաբաճեան (100 երգ), «Ճայ փողովրդական երեք և պարեր» (երկու ճամբար), 1949-ին ճամբարան - ուսն ճամբարը կը պարունակէ 275 նշան, յաջ 1952-ին ճամբարականութեւ՝ 260 եր - մայ: Երեքեան է նաև ինքնորոշութիւնը - իր երգ, որոնց մէջ անկէն ծանօթներն են՝ «Մուսնի տալ» - Վիլիքեյ, «Թերեանք», «Մեմբան», «Երկրորդ ճան», «Նա արդէ իրաւային և աշխ: Իր ատենին ուղարկու - զործն է Վեմբանար սեմիթիկ պոէմը, յորինուած Յովհաննէս Թաճանեանի

ժամանակաշրջանին մեծ թիւով. - 1-336 - ընդլայնագիւր ճերքալայն տեսն էր՝ մասնատական ճայորակները, թաղա - քաններ և այլ քննադատներ: Առաքիւ - թիւներն այն եղանք էր, թէ ատենը ուղղակի կամ անուղղակի կերպով յարտաւան - ան, - Մասնատական և Դարիւր - զըր - րորութիւններ ճարարած են: Այս պատ - ճառարանութեան տրիթ ծառայութիւնը իր ճարտարաւաններին մէկուն մէջ պատահած միջակայներ Բիրտանայ Կղերիկերու և Մասնատականներու մի - լին:

Անուշտ մեղք է նաև, որ Ստաթթի քա - ղանութեան անմիջակայն ետք Մուշա - րաւ նուազագոյնը 700 նոյն եւս ձերքա - կայն տեսու, որորն ալ Սեմիթիկ չե - տեսութեամբ որտե ուսով ինքնատեղիւր տաղարկներ և ճայորակը կ'ընտանով - թեանք ստանդարտով ժաղարկներ և ճամբարներ ձրտուածն արտատեսու - թեանք:

Այսուհանգերմ, ընէ ժամանակ ետք, փորձեց սահմանադրական ճարտարա - րարութիւնը: Առանքին ճարլը կատարել ընդլայնագիւր զինքուր կուսակցական լինիլորականութեան ուղարկութեան կու - սակցութեան ուղարկութեան: Այս կու - սակցութեան մեղք զինք կըրած է խաղա - քական զանալայնութիւնը իր դիտման իւ - րային հետ: Եւ, հետեւաբար, յարմար - ան թիւրու գործած իր Ստաթթի կող - մէ:

Մուշաբար ընդունալու Երաթիմ Եւրպիւր, վերջնական կուսակցական տեսաբանը: Այս վերջին ճամբարան - կամ ժողով ճանդերը արտաքին թաղա - քանութեան իր տեսանկիւն վրայ ու - րալցողը կերպով ժաղարկացն ճարա - քին ներքին թաղաքականութեան զրա - ղերը: Բարեկարգ ներկայութիւն խորակ տեսնութիւնը:

Այս, Մուշաբար պոտ արժանեց 31 թաղաքական ընդլայնագիւր զինքներ, զէր խորհրդներն՝ ծանօթ լուրացող Մեմ - մայ Հէյլիք: Յաղարշապատ պոտ ար - ժանց 50 լուրացող, կրտսանի տաղարկ:

Նոյնատես տեսակներ չինան վրայ, սե - փոքի ճուղալայնութիւն և երկրորդութիւն ճամբար: Այս աշխատանքը Սթրիքեան Մե - լիքեան իրեն արտաբանած ներկայութե - անք է Պեղեկի Ռիխար Եմիլի անհատա - կան երաժշտանոցը ուսանողը ընդլայն: Իրեն յանձնուած իր զրկէ «Ճայ երաժշտական պատմութիւնները. զործ - նը՝ որ կ'ըստ մնաց, ճանդարձութեան կան - խաւսա մշակուած (1933 Մայիս 4) պատ - ճառով:

Սթրիքեան Մելիքեան, իր փառաւոր և իրեն պրօպագո ժրայ, կը մնայ ճայ երաժշտական պատմութեան մէջ անկ - ան ինչ փայլուն զինքն՝ Կոմիտասի ետք, և աշխ: փողովրդական երկրորդ կուսա - ծին ներս:

ՀՐԱՅԻ ԱՆՏԻՍԵՆ

ՄԵՐ ՉՈՂԻՆ ԿԱՐՏՈՑՈՎ

Օ

ԵՐԻՌԱՐԻ ՊՈՅՈՒՆՆԱՆ

Արեւը ճայած կ'անհետանայիս տու - չին և երկեւան ճայեւ կը մանկն ընթ - րէքէր սերունդն: Կը ճամբարականութիւն - րէնքնէ մէկը անդադարականութիւն խումբը մէկն: Քանի եւեթ միայն հաւաքուածներ արեւը կէն ծառք մը ժրայ, ինչպէս ճայածն խումբ, տեղ մէջ՝ ստատ - նայէին իմ անտեսանելի, յործնական կը շրջապատելու քաղաքիկ, ինչպէս քաղա - արքայեանք: «Մեր խորագրը՝ Սթրիքե - ան ճանդարձար ճամբարականութեամբ ու ինչպէս ճայածն մեկնով կ'անկն արտ մերկ մարմինը ստիւրներ. քանի իր տեսանկե - րով, որոնց մէջ անկն խառնակ, ճանաւոր որդիներ անոնք պիտի պիտի շնորհին զէնք Վարդեան կը աղբիւր: Կը - լինէին:

- Այստեղ քու զէրկիկը ճամբար՝ կը թախկն - լայնաբար քու կորեքիկիդ հա - մար - Կը թախկն՝ աշտարղ պարտիկն և ու - աղբիւր ճամբար - կը թախկն ու վեր - չնալ:

- Ճայորն իմ ճարտերն, անհա - կը - սին իմա ու կը ինչպէս բարձրանան, իսկ տղան կ'անտեղ, կ'անտեղ և չը - րէ՛ր իմ ընդէ մէջ: Կ'ալ կ'ենք էր, որ չէր կատարած լուրանք և լուրանքն ինչքն էր որ չէր զէնք ոչ եր կատարէ ատեն եր - թայ:

Այնպիսիքը միայն ատեն կը մնան, ճարտերն՝ ճարտերին քով: Հաւաքուն, կ'երաւորել անմանկն և երդ զինքն - խորէն քով: Մանկն՝ քու, ք' երբեք՝ ա - նոնք ճարտէր չէր ատեն կը մնան: Կ'ու - սան՝ և կ'ըրմ, Կ'արքանան և զորս - քը կը խոսէին ճարտեր իրարու մէջ, ու - րբեքս և ուրի մարդը: Նոյնը ատեն: Այս անտեղեր որդիս՝ ծնծ կ'ունենէ - այս մանկերն որդիս՝ անտեղներ իր ա - րաւիկ մնայեց, Կ'արքանութիւն և պար - աղբարաններն մնին, և որդիս՝ կը ար - քին անտեղ երկը, լուրանքը, արեւը, հե - տաւոր ըլլալորներն արեւ ուստարութիւն: Մեր ճոյնն ներկայութեան չին ա - նոնք, Թաղարկներ, կը լուրանան լուրան, իր աշխարհաբարութեան անհետանելի ճային զինքնիկ յարտաւարութիւն: Իրեն յանդերձ յարտ ատու ճայոր իմ անտեղ, մայրեանք և մեծ ճարտերն առ - նական արեւ, որ չէր իրենք որդի անտեղ կանգն: Կ'ալ խոսողով զինքը, որ տեղ տեղ չէր, հետեւին տեղ մը, կանաչ ճայոր և իր որ իրենք իր մանկերուն մեղք այդ

կանգն: Եւ ալ զինքը՝

Իր կանաչ լու մը կար, անտեսապատ, խորքը, հոյակն լու մը: ուրի և կեղա - նութեան ինչպիսիքը ճայորութիւններով զինքնիկ ար մէ՛ զրան երբեքն անդ, յաւաք մշուէ, թանքը ու անթանց մա - խալուր:

Եւ զինքն անտեւ, զէտի հարաւ, կար ընդարձակ զաւարտանքներ, Բորձեղիկ պոտը արեւաբարութիւնը, Մելիքեանի ինչ - ան կայալայ սեղերը. անկն հետեւ՝ կա - պալ, կանան և զինքնիկ Կաթուր - իր անթեր, անտաղար մաքարեանք, ինչպէս ճայածն: Մեր ճայոր ըլլալոր է մը և ուրիք ըլլալոր է մայր կողմը իր մեղք: Մելիքեան իմ անթին պէս ճայական վեց յաւ զինքներ: Հնուն իր ճայած - ընդակ փոխանակներ՝ այդ զէն և խորա - մանկ մարդացնէ, այդ աղտն, առաքն, աղտը և անմաքանիկ քաղիկներ, որորը թաղիկ էին թաղիկ այ, որոնք Վիս - լանան կ'երեւին իմա, որորը Վիս - լանան ճայածն: Մեր ճայոր ըլլալոր է մայր կողմը իր մեղք: Մելիքեան իմ անթին պէս ճայական վեց յաւ զինքներ: Հնուն իր ճայած - ընդակ փոխանակներ՝ այդ զէն և խորա - մանկ մարդացնէ, այդ աղտն, առաքն, աղտը և անմաքանիկ քաղիկներ, որորը թաղիկ էին թաղիկ այ, որոնք Վիս - լանան կ'երեւին իմա, որորը Վիս - լանան ճայածն: Մեր ճայոր ըլլալոր է մայր կողմը իր մեղք: Մելիքեան իմ անթին պէս ճայական վեց յաւ զինքներ: Հնուն իր ճայած - ընդակ փոխանակներ՝ այդ զէն և խորա - մանկ մարդացնէ, այդ աղտն, առաքն, աղտը և անմաքանիկ քաղիկներ, որորը թաղիկ էին թաղիկ այ, որոնք Վիս - լանան կ'երեւին իմա, որորը Վիս - լանան ճայածն: Մեր ճայոր ըլլալոր է մայր կողմը իր մեղք: Մելիքեան իմ անթին պէս ճայական վեց յաւ զինքներ: Հնուն իր ճայած - ընդակ փոխանակներ՝ այդ զէն և խորա - մանկ մարդացնէ, այդ աղտն, առաքն, աղտը և անմաքանիկ քաղիկներ, որորը թաղիկ էին թաղիկ այ, որոնք Վիս - լանան կ'երեւին իմա, որորը Վիս - լանան ճայածն: Մեր ճայոր ըլլալոր է մայր կողմը իր մեղք: Մելիքեան իմ անթին պէս ճայական վեց յաւ զինքներ: Հնուն իր ճայած - ընդակ փոխանակներ՝ այդ զէն և խորա - մանկ մարդացնէ, այդ աղտն, առաքն, աղտը և անմաքանիկ քաղիկներ, որորը թաղիկ էին թաղիկ այ, որոնք Վիս - լանան կ'երեւին իմա, որորը Վիս - լանան ճայածն: Մեր ճայոր ըլլալոր է մայր կողմը իր մեղք: Մելիքեան իմ անթին պէս ճայական վեց յաւ զինքներ: Հնուն իր ճայած - ընդակ փոխանակներ՝ այդ զէն և խորա - մանկ մարդացնէ, այդ աղտն, առաքն, աղտը և անմաքանիկ քաղիկներ, որորը թաղիկ էին թաղիկ այ, որոնք Վիս - լանան կ'երեւին իմա, որորը Վիս - լանան ճայածն: Մեր ճայոր ըլլալոր է մայր կողմը իր մեղք: Մելիքեան իմ անթին պէս ճայական վեց յաւ զինքներ: Հնուն իր ճայած - ընդակ փոխանակներ՝ այդ զէն և խորա - մանկ մարդացնէ, այդ աղտն, առաքն, աղտը և անմաքանիկ քաղիկներ, որորը թաղիկ էին թաղիկ այ, որոնք Վիս - լանան կ'երեւին իմա, որորը Վիս - լանան ճայածն: Մեր ճայոր ըլլալոր է մայր կողմը իր մեղք: Մելիքեան իմ անթին պէս ճայական վեց յաւ զինքներ: Հնուն իր ճայած - ընդակ փոխանակներ՝ այդ զէն և խորա - մանկ մարդացնէ, այդ աղտն, առաքն, աղտը և անմաքանիկ քաղիկներ, որորը թաղիկ էին թաղիկ այ, որոնք Վիս - լանան կ'երեւին իմա, որորը Վիս - լանան ճայածն: Մեր ճայոր ըլլալոր է մայր կողմը իր մեղք: Մելիքեան իմ անթին պէս ճայական վեց յաւ զինքներ: Հնուն իր ճայած - ընդակ փոխանակներ՝ այդ զէն և խորա - մանկ մարդացնէ, այդ աղտն, առաքն, աղտը և անմաքանիկ քաղիկներ, որորը թաղիկ էին թաղիկ այ, որոնք Վիս - լանան կ'երեւին իմա, որորը Վիս - լանան ճայածն: Մեր ճայոր ըլլալոր է մայր կողմը իր մեղք: Մելիքեան իմ անթին պէս ճայական վեց յաւ զինքներ: Հնուն իր ճայած - ընդակ փոխանակներ՝ այդ զէն և խորա - մանկ մարդացնէ, այդ աղտն, առաքն, աղտը և անմաքանիկ քաղիկներ, որորը թաղիկ էին թաղիկ այ, որոնք Վիս - լանան կ'երեւին իմա, որորը Վիս - լանան ճայածն: Մեր ճայոր ըլլալոր է մայր կողմը իր մեղք: Մելիքեան իմ անթին պէս ճայական վեց յաւ զինքներ: Հնուն իր ճայած - ընդակ փոխանակներ՝ այդ զէն և խորա - մանկ մարդացնէ, այդ աղտն, առաքն, աղտը և անմաքանիկ քաղիկներ, որորը թաղիկ էին թաղիկ այ, որոնք Վիս - լանան կ'երեւին իմա, որորը Վիս - լանան ճայածն: Մեր ճայոր ըլլալոր է մայր կողմը իր մեղք: Մելիքեան իմ անթին պէս ճայական վեց յաւ զինքներ: Հնուն իր ճայած - ընդակ փոխանակներ՝ այդ զէն և խորա - մանկ մարդացնէ, այդ աղտն, առաքն, աղտը և անմաքանիկ քաղիկներ, որորը թաղիկ էին թաղիկ այ, որոնք Վիս - լանան կ'երեւին իմա, որորը Վիս - լանան ճայածն: Մեր ճայոր ըլլալոր է մայր կողմը իր մեղք: Մելիքեան իմ անթին պէս ճայական վեց յաւ զինքներ: Հնուն իր ճայած - ընդակ փոխանակներ՝ այդ զէն և խորա - մանկ մարդացնէ, այդ աղտն, առաքն, աղտը և անմաքանիկ քաղիկներ, որորը թաղիկ էին թաղիկ այ, որոնք Վիս - լանան կ'երեւին իմա, որորը Վիս - լանան ճայածն: Մեր ճայոր ըլլալոր է մայր կողմը իր մեղք: Մելիքեան իմ անթին պէս ճայական վեց յաւ զինքներ: Հնուն իր ճայած - ընդակ փոխանակներ՝ այդ զէն և խորա - մանկ մարդացնէ, այդ աղտն, առաքն, աղտը և անմաքանիկ քաղիկներ, որորը թաղիկ էին թաղիկ այ, որոնք Վիս - լանան կ'երեւին իմա, որորը Վիս - լանան ճայածն: Մեր ճայոր ըլլալոր է մայր կողմը իր մեղք: Մելիքեան իմ անթին պէս ճայական վեց յաւ զինքներ: Հնուն իր ճայած - ընդակ փոխանակներ՝ այդ զէն և խորա - մանկ մարդացնէ, այդ աղտն, առաքն, աղտը և անմաքանիկ քաղիկներ, որորը թաղիկ էին թաղիկ այ, որոնք Վիս - լանան կ'երեւին իմա, որորը Վիս - լանան ճայածն: Մեր ճայոր ըլլալոր է մայր կողմը իր մեղք: Մելիքեան իմ անթին պէս ճայական վեց յաւ զինքներ: Հնուն իր

Պ. Ռեյի փնջնաւ ալ զատակները, Արի Տիկն Արեւի Զիւրնը, Տէր և Տիկն Լորի Մաթիւնոսի ալ զատակը, զատկ կը ծանոցանան՝ իրենց կնոյն մօր, քրոջ աղջկա ալ քրոջ ու զօրացողը՝

Այլն փոխման (ճնալ Մարտիանոս)

ժամը, որ պատահեալ Գունար 2-ին, Սան - Ֆրանսիսկոյ:

Գունարիւրոյնիւր կատարուեալ Գունար 5-ին Սան - Ֆրանսիսկոյ: Ողբալուին ժամուան զատակներն առին. հոգնազատեան պաշտօն կը կատարէին՝ Կրտսի, Փետր - 14-ին, Փա-րիսի Ս. Յովնանէ - Միւրիչ Եկեղեցին: Ի ցիտուիս՝ ողբացեալին յիշատակ յարգուներուն:

Մ. Այս տօրու առին, Տէր և Տիկն Լորի Մաթիւնոսի 500 Ժ. կը նսկեն Վատարին:

«ՅԱՄԱՆ» - Միւր ցտակցութիւններ՝ Տէր և Տիկն Լորի Մաթիւնոսի և Տիկն Զիւրնի:

Այլն Տիկն Քալուսի Գալանտ, Տէր և Տիկն Լուսի Մաթիւնոսի ալ զա-ւանքին, Պ. Գրեգոր Ֆերէլէի և ընտանեկան բոլոր պարագաները զատկ կը ծանոցանան՝ իրենց ամուսնին, զօր, մեծ - զօր և ընտանիքին՝

ԱՐՏԱՆԻ ՎԱՄԱՆՆԱՆԻ

ժամը, որ պատահեալ Գունար 27-ին: Գունարիւրոյնիւր կը կատարէին՝ երկուշաբթի, Փետրուար 1, ժամը 13-45-ին, Փարիսի Ս. Յովնանէ - Միւրիչ Եկեղեցին, ուրիշ ժամերը կը փոխ - զըրուի Գունիչ - Փարիսի Եկեղեցին ծանոցա-նաւորուին:

Մահաց չստացողներն կը յնդրուի՝ ներկայ իրիւր այլ նկատի:

Վիկտորիան - Լիւս - Փարիս. - Պ. Գալուսի Գրեգորիան, Տէր և Տիկն Փարիսի Գրեգորիան ալ զատակները, Օր-նաւորուի Գրեգորիան, Տէր և Տիկն Գրեգոր Տիւրիսի և զատակները, Տէր և Տիկն Այկի Ֆիւրի և զատակները, Պ. Գալուսի Յուլիան, Տէր և Տիկն Ֆի-րալ Ռանան և զատակները, Տէր և Տիկն Պերար Լէիլի և զատակը, Տէր և Տիկն Միլի Յուլիան, Պ. Զա-րաթան Լէիլիան, Տէր և Տիկն Մի-րան Արիլիան և ընտանեկան պարագա-ները իւր զատկ կը ծանոցանան իրենց կնոյն, մօր, մեծ - մօր, քրոջ, կիսամօր, խնամիկին՝

Տիկն ՆՈՒԱՐԻ Փէրմուշեանի (ճնալ Յայնան)

ժամը, որ պատահեալ Գունար 28-ին, իր ընտանիքը, զո՛ր քրոջ աղջկալի:

Գունարիւրոյնիւր կը կատարուի Փետրուար 1, երկուշաբթի ժամը 14-ին Լիւսի Ս. Յովնանէ Եկեղեցին, ուրիշ ժա-րմիւր կը փոխադրուի Բիւրիչ նախկին Եկեղեցիստուին:

ԶԱՅԱՍԱՆ

ԵՐԱՅԵՏՈՒԹԵԱՆ ԽՈՒՄԲ

ENSEMBLE DE MUSIQUE ARMENIENNE
- RUBEN HAROUTIUNIAN; tar et chant
- ARAM KEROVOPYAN; qanoun
- VIRGINIA PATTIE; chant
- MAHMOUD TABRIAN; kamanicha
- EDMOND ZARTARIAN; dehol
Les 1er et 2e FEVRIER, à 20h.30
CENTRE MANDAPA
6, Rue Würtz - 75013 Paris
Métro: Glacière

ՑՈՒՄԵՏԵՐ

ՎԱՊՈՑ ԽԱՅԻ Տէրի ժամանալը, ընդհ. Բողոյի կը հալիւր ընկերուհի - ները, Հինգշաբթի, Փետրուար 14, երե - կոյան ժամը 8-30-ին, Տէրի Մալուրի Քի Տան մէջ: Կը խոստան զապահ ըլ-լալ: Կը կատարուի նոր փաշարեան ըն-տարուիլին: (Մանր - սոյն յետոյ՝ ժամանալը ընդհ. Բողոյի ընդհ. կ'ունենան ամէն ամուսնու առաջին Հինգ-շաբթի երկուսն ժամը 8-30-ին):

ԿԱՍԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

ԵՐԱՅԵՏՈՒԹԵԱՆ ՏԵՐԵԿՈՒԹ
Ի յարգանս՝
Երզնան Ա. ՄԵՆՈՒՄԵՆԻՑԻ
Մայիս 16-ին, Փարիս, Սալ Կալի
Մանուկուր Օրը՝ Գունար 17-ին,
Մամուշ - Մուրանան Վարդարիսի ք-րահին մէջ, նախամեծնութեան կապ - Ինչի Տէր. փաշարեան:

52-ԲԻ ՏԱՐԵԿԱՆ ՏԵՐԵԿՈՒԹ
ՀԱՅ ԱՐԻՆԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

Կազմակերպուած Փարիսեան Երմիւրի
ԱՐԻՆՈՅԵՆԻՐՈՒ, ԲԵՆԻՆԻՐՈՒ, ՍԿԱՆՏԵՐՈՒ և ԿԱՅԱՐԻՆԵՐՈՒ կողմէ
և Մանակցութեան Լիւր - Տէրի Երմիւրի

Կիրակի, Մարտ 7, ժամը 14-30-ին

SALLE DE LA CHIMIE
28 bis, Rue Saint - Dominique - Paris 7e Métro: Invalides

Համախարհային Սկաուտական Եարժան - 75-րդ տարեկարծին նսկուած
յալուալը՝ ժամանակցութեան՝ Փաշարեան և երուպան Սկաուտական Եար-
ժաններու ներկայացուցիչներու:

Սկաուտական նուագախումբ, Հայկական պարի, Հայերն զաւանքներ, սկա-
ուտական ընտանի խումբ և ներկայացուցիչներ:

Մուտք 30Ժ. Նրախմբուր մուտք օրի է

ի ՑԻՄԱՍԿ
ՏԻՄԱՆ - Տիկն Հերիսի Գրեգոր -
Կան, ի յիշատակ իր սիրելի ընկերուհի
Արտիս Կալուսիան, ժամանակ Բ. առ-
րիւնքին, կը նսկեն 100 Ժ. «Գաւառի»
բարգաւանման:

Voyage à VENISE
Organisé par
LA CROIX BLEUE
DES ARMÉNIENS DE FRANCE
Section de Lyon
DU 8 AU 12 AVRIL
Transport en autocar long-courrier.
Séjour en Pension-complète, dans des
Hôtels et restaurants de 1ère catégorie.
PRIX: 1500 F.
Pour tous renseignements et inscriptions:
- Mme. TOUTLIAN; 888. 92. 51
- Sec. Eglise Arménienne; 860. 47. 18

ՀԱՄԱՐՈՐՈՒԹԻՒՆ ԴԵՐՈՒ
Վ ԵՆ ԵՏ Ի Կ

Կազմակերպուած՝
ՖԻՆԱՍԻԱԶ ՎԱՊՈՑ ԽԱՅԻ
Լիւրի ժամանալը կողմէ
8 - 12 ԱՊՐԻԼ (օրախմբ 9
Գին՝ 1500 Ժ.

Տեղերը ապահովելու համար դիմել -
- Տիկն ԹՈՒՐԼԵԱՆ - 888. 92. 51
- Ազգ. Տան դրանինակ - 860. 47. 18

OPTIMA Tours
Voyage en ARMÉNIE
du 21 Avril au 5 Mai

Cérémonie du 24 AVRIL 1982
UNION DES ANCIENS ELEVES SAMUEL - MOORAT
Pour la première fois depuis sa création, l'Union des Anciens Elèves du
Collège Samuel - Moorat, organise un voyage en Arménie.
Pour de multiples raisons, ce voyage sera exceptionnel. Le succès de cette
entreprise permettra de faire un vol direct PARIS - EREVAN
et simplifiera toutes les attentes ou formalités que nécessitera le passage
par Moscou lors du retour.
Ce voyage est placé sous le signe de la rencontre, aussi tous les anciens du
Collège, leur famille et leurs amis seront les bienvenus.
Compte tenu du nombre limité de places dont nous disposons, les inscriptions seront
terminées courant Décembre et nous vous recommandons de vous inscrire au plus tôt

Départ pour le 24 AVRIL
des Anciens Combattants
avec Banquet - Gala spécial offert le 25 Avril.
DU 21 AVRIL AU 5 MAI 1982

Renseignements et Inscriptions:
SONIA COUNRYANTZ
OPTIMA Tours
67-69 Rue Quincampoix (angle Rue Rambuteau) 75004 Paris - Tél.: 274 27 20
Métro: Rambuteau ou Etienne Marcel Telex: 211 324 F.
- Pour les ANCIENS COMBATTANTS: Monsieur KEHAYAN
124, Avenue Henri Barbusse - 92140 CLAMART; Tél. 642. 73. 10
Lic. A 946 (Agence Agréée INTOURIST)

Imprimé sur les presses du Journal «Haratch» 83, rue d'Hauteville 75010 Paris
Commission paritaire: N° 53935

ԵՐԱՅԵՏՈՒԹԵԱՆ
Պարոտան, Բէլիւնան, Փըթի, Տըլոն,
Ֆիւսար - Լանտար, Երմանան և Պա-
ուսան ընտանիքները իրենց խորին ըն-
տարակալութիւնները կը յայտնեն բոլոր
անոնք, որոնք մայիկով, անձամբ ընդ-
րաւոր՝ ժամանակը եղան իրենց սուրի
Այլն Տիկն Երմանի ՊԵՏԻՄՈՆԵԱՆԻ
(ճնալ Երմանոս)

ժամուան առին (պատահա՛մ) Գունար
75-ին, 73 տարեկանին և որոյ յուշա-
կատարուիլը կատարուեալ Գունար
25-ին, Փարիսի Ս. Յովնանէն - Մը-
կըրուի Եկեղեցին:

ՓՈՒՆԱՆ ՏԱՂԿԵՐԱԿԻ
Պաշտեան երգարները 200 Ժ. կը ը-
րեն «Գաւառի», փոխան մայիկուպի
Տիկն Ամանի Սպարմենտի ժամուան
առին:

Հ. Բ. Ը. Մ.
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԲԱՐԵԿՈՒՄԵԱՆ ԸՆԴՀ. ՄԻՈՒԹԻՒՆ - ՓԱՐԻՑ

Հինգշաբթի, Փետր. 4, ժամը 20-15-ին
au Centre Culturel Alex Manoogian - 118, Rue de Courcelles, Paris 17^e
Ամերիկայի ծանօթ Դաշնակաւոր - Երմուշապէս

ՇԱՀԱՆ ԱՐԹՐՈՒՆԻ
Կը ներկայացնէ՝
« ՀԱՅ ԴԱՆԵԱՐՈՒՄԵԱՆ ԵՐԱՅԵՏՈՒԹԻՒՆ »
Ա. Մաս - ԿՈՒՄԻՏԱՄ - Ա. ԽԱՅԱՐԻՆԵՐՈՒ - Ա. ԵՐԱՅԵՏՈՒԹԻՒՆ
Բ. Մաս - Կոմիտէի Հարցին և սիրուի Կալ երմանիւրոն զործերէն՝
Միւրիչի, Փարիսեան, Մանան, Բիւրիլիան, Յիւնաւորան, Բարաշնան, Բա-
խուարան, Կալիս:

Երմանիւր մամանցութիւն՝ 30 Ժ.
Տեղերը ապահովելու համար կոչուալ դիմել Հ. Բ. Ը. Մ. -ի Բարուղարութեան՝
Հեռ. - 520. 03. 18

— X —

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԲԱՐԵԿՈՒՄԵԱՆ ԸՆԴՀ. ՄԻՈՒԹԻՒՆ - ՎԱՄԱՆ
Ուրբաթ, Փետրուար 5, ժամը 20-30-ին
Համիդ - Դաւախաւորի
en la Salle Yervant Houshian 6, Rue Faventines - Valence
Ամերիկայի Դաշնակաւոր - Երմուշապէս
ՇԱՀԱՆ ԱՐԹՐՈՒՆԻ
Կը ներկայացնէ՝
« ՀԱՅ ԴԱՆԵԱՐՈՒՄԵԱՆ ԵՐԱՅԵՏՈՒԹԻՒՆ »

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՐԻԵՐՈՒ
ՀԱՄԵՐԻԳ

Կազմակերպութեան՝
ՏԵՐԻՆ ՀԱՅ ՄԵՏԱՅՈՒԹԻ ՏԱՆ
Լիւրի ՀԱՅ ՄԵՏԱՅ. Ընկերակցութեան
Վիկտորիան ՀԱՅ ՄԵՏԱՅ. ՄԻՈՒԹԻՒՆ

Կիրակի, Փետրուար 7, ժամը 15-ին
SALLE MOLIERE
18 - 20 Quai de Bondy - Lyon 5^e

Կ'երեւի Բողոյի յիշատակ երգի՝
ԼԵՂԻՆ ԴԵՐՈՒՄԵԱՆ
Ընկերակցութեան՝
«ՍԱՅԱՐ» - ՆՈՒԿԱՆ Երմանոսի

Տեղերը կը ժամանուին -
- Լիւրի Հայի Եկեղեցին
- Տեղի Հայ Մալուրի Տէր
- SEVAN Voyages; Cours de la Liberté, Lyon
- K R I K: Villeurbanne
- Tailleur EDOUARD; 20, Rue Vauban Lyon
- Garage FINA; Beynost

ՆՈՐ ԿՍԱԿԱՐԱՆ
Աշխարհաբար Թարգմանութիւն
Հեղինակ՝ ՄԵՐՈՐՈՒ ՎՐԻ. ՃՈՐԵԱՆ
Միւրան Ջանտալ

760 էլ ընդիւր տպագրութիւն
Գէլուր, 1981

Գին - Թարգմանք՝ 40 Ժ.
Թարգմանք՝ 70 Ժ.
Թղթաւոր մարդ՝ յաւանք 10 Ժ.
Իրեւի -
- P. A. TUTUNDJIAN;
PAROISSE ARMENIENNE
CATHOLIQUE
6 ter, Rue Charlot - 75003 Paris